

T.C
EGE ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**15-49 YAŞ EVLİ KADINLARIN AİLE İÇİ ŞİDDETE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİNİN VE ŞİDDETE MARUZ KALMA
DURUMLARININ İNCELENMESİ**

115660

HEMŞİRELİK PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

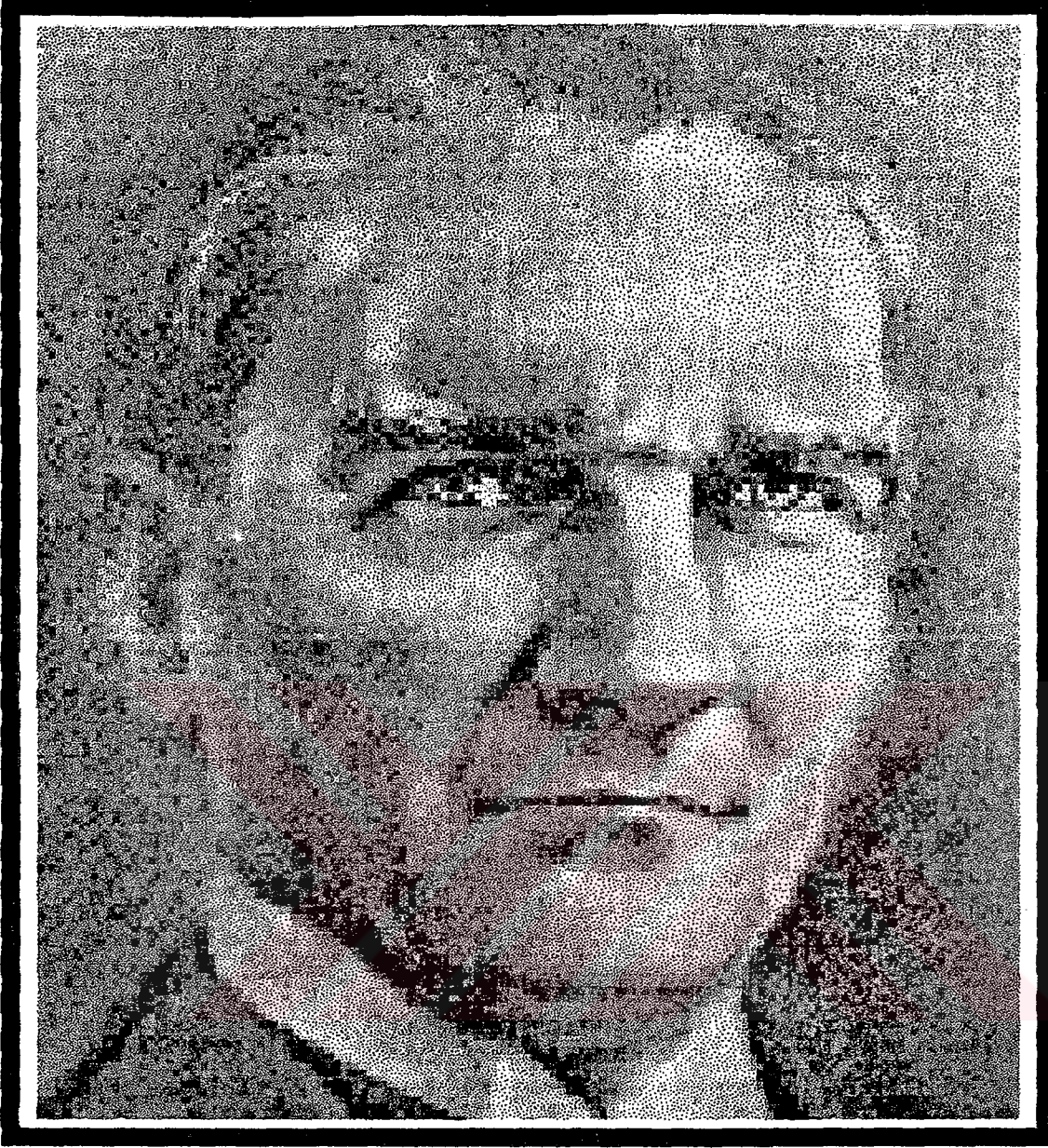
HAZIRLAYAN
Emre YANIKKEREM

115660

DANIŞMAN ÖĞRETİM ÜYESİ
Yard. Doç. Dr. Aynur SARUHAN

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

İZMİR-2002

*"Türkiye Cumhuriyeti
anlamında kadın, bütün Türk
tarihinde olduğu gibi
bugünde en muhterem yerde her
şeyin üstünde yüksek ve
şerefli bir mevcudiyettir."*

Kemal ATATÜRK

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

ÖNSÖZ

Tezimi hazırlarken destek ve bilgisinden yararlandığım tez danışmanım Yar.Doç.Dr. Aynur SARUHAN'a,

Yüksek lisans eğitimim ve araştırmam süresince değerli katkıları için Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalı Başkanı Doç.Dr.Ümran SEVİL'e, Halk Sağlığı Hemşireliği Ana Bilim Dalı Başkanı Prof.Dr.Ayla BAYIK'a,

Çalışmamın istatistiksel analizlerinde önemli katkıları olan, değerli zamanını bana ayıran Ege Üniversitesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı Öğretim üyesi Uzman Dr.Gül KİTAPÇIOĞLU'na,

Verilere ulaşmam için her türlü kolaylığı sağlayan Evka 4 Sağlık Ocağı sorumlu hekimi Dr.Salih TAMER ve tüm sağlık ocağı çalışanlarına,

Tezim için literatürlerini benimle paylaşan Dr. Canan SEVEN ve Dr. Arzu ARIKAN'a,

Tezimi hazırlarken çevirilerimde bana yardımcı olan Dr.Ali Rıza ALTAY'a,

Tezimin her aşamasında bana yardımcı olan ve destekleyen değerli arkadaşlarım Gülperi DÜNDAR, Sündüz ÇİMAT'a,

Her zaman yanımda olan ve beni destekleyen aileme,

Bornova Sağlık Grup Başkanlığında çalışmamı destekleyen Bornova Sağlık Grup Başkanı Dr.Levent Bekir KIDAK ve tüm sağlık grup başkanlığı çalışanlarına, sonsuz teşekkür ederim.

Yük. Hemşire Emre YANIKKEREM

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	II
İÇİNDEKİLER.....	III
TABLolar DİZİNİ.....	VII
GRAFİKLER DİZİNİ.....	XIII
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	XIII

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
1.1. Araştırmanın Amacı.....	3
1.2. Genel Bilgiler.....	4
1.2.1. Yaşamın Değişik Alanlarında Kadının Durumu ve Statüsü.....	4
1.2.2. Aile Kavramı ve Aile Sağlığını Etkileyen Faktörler.....	8
1.2.3. Aile İçi Şiddet Kavramı.....	9
1.2.4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet.....	10
1.2.4.1. Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet.....	11
1.2.4.2. Kadına Yönelik Duygusal Şiddet.....	12
1.2.4.3. Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet.....	13
1.2.4.4. Kadına Yönelik Cinsel Şiddet.....	13
1.2.5. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Nedenleri.....	15
1.2.6. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Siklusu (Çemberi).....	18
1.2.7. Şiddet Uygulayan Ve Şiddette Maruz Kalan Kişilerin Özellikleri.....	19
1.2.7.1. Şiddete Uğrayan Kadınların Özellikleri.....	19
1.2.7.2. Şiddet Uygulayan Kişilerin Özellikleri.....	20
1.2.8. Kadının Şiddet Ortamında Kalmasına Neden Olan Faktörler.....	21

	<u>Sayfa No</u>
1.2.9. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Kadın Sağlığına Etkileri.....	26
1.2.9.1. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Fiziksel Etkileri.....	26
1.2.9.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Üreme Sağlığına Etkileri.....	28
1.2.9.3. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Ruh Sağlığına Etkileri.....	30
1.2.9.4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Uzun Vadede Etkileri.....	32
1.2.10. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete Etkili Yaklaşımları Etkileyen Faktörler.....	34
1.2.11. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddette Sağlık Çalışanlarının Rolü.....	35
1.2.12. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Araştırmalar.....	39
1.2.12.1. Dünyada Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Araştırmalar.....	39
1.2.12.2. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetle İlgili Araştırmalar.....	45
1.2.13. Türkiye’de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddete Karşı Girişimler.....	50
1.2.13.1. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Alanında Atılan Adımlar.....	50
1.2.13.2. Ailenin Korunmasına Dair Kanun.....	50
1.2.13.3. Kadının İlerlemesini Destekleyen Mekanizmalar.....	52
1.2.13.4. Kadına Yönelik Şiddet Ve 4. Dünya Kadın Konferansı(1995) Doğrultusunda Stratejiler.....	53
1.2.13.5. Şiddete Uğrayan Kadınlara Yardım ve Destek Veren Kurumlar.....	54
1.3. Hipotezler.....	57
1.4. Sınırlamalar.....	57
BÖLÜM II	
GEREÇ VE YÖNTEM.....	58
2.1. Araştırmanın Tipi.....	58
2.2. Araştırmanın Yapıldığı Yer.....	58
2.3. Araştırmanın Evreni.....	59
2.4. Araştırmanın Örneklemi ve Örneklem Seçim Yöntemi.....	59

	<u>Sayfa No</u>
2.5. Veri Toplanma Yöntemi.....	60
2.5.1. Veri Toplama Araçları.....	60
2.5.1.1. Anket Formunun Hazırlanması.....	60
2.5.1.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinin Geliştirilmesi.....	61
2.5.1.2.1. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinin Geçerlilik Çalışması.....	61
2.5.1.2.1.1. İçerik Geçerliliği.....	61
2.5.1.2.1.2. Faktör Analizi.....	61
2.5.1.2.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinin Güvenilirlik Çalışması.....	75
2.5.1.3. Anket Formunun Uygulanması ve Verilerin Toplanması.....	75
2.6. Araştırmanın Bağımlı ve Bağımsız Değişkenleri.....	76
2.7. Verilerin Değerlendirilmesi.....	76
2.7.1. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğine Verilen Yanıtların Puanlara Dönüştürülmesi İşlemi.....	76
2.7.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğine Verilen Yanıtlardan Elde Edilen Puanların Standardizasyonu ve Ortalama Toplam Puanların Elde Edilmesi.....	77
2.7.3. Verilerin Analizinde Kullanılan İstatistiksel Yöntemler.....	77
2.8. Araştırmanın Süresi ve Olanakları.....	78
2.9. Araştırmanın Etiği.....	78
BÖLÜM III	
BULGULAR.....	80
3.1. Kadınların Hane Halkı Ve Sosyodemografik Özelliklerine İlişkin Bulgular.....	80
3.2. Kadınların Evlilik ve Aile Yaşamı İle İlgili Bulgular.....	86
3.3. Kadınların Şiddete Bakış Açılımları İle İlgili Bulgular.....	89
3.4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğine Ait Bulgular.....	93

3.5. Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamaları ve Etki Eden Etmenlere Ait Bulgular.....	108
---	-----

BÖLÜM IV

TARTIŞMA VE SONUÇ	167
--------------------------------	-----

4.1.TARTIŞMA.....	167
-------------------	-----

4.1.1. Kadınların Hane Halkı ve Sosyo Demografik Özelliklerinin İncelenmesi.....	167
--	-----

4.1.2. Kadınların Evlilik ve Aile Yaşamının İncelenmesi.....	170
--	-----

4.1.3. Kadınların Şiddete Bakış Açılarının İncelenmesi.....	171
---	-----

4.1.4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinin İncelenmesi.....	173
---	-----

4.1.5. Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamaları Ve Etki Eden Etmenlerin İncelenmesi.....	184
---	-----

4.2. SONUÇLAR.....	210
--------------------	-----

4.2.1. ÖNERİLER.....	238
----------------------	-----

ÖZET	242
-------------------	-----

SUMMARY	244
----------------------	-----

KAYNAKLAR	246
------------------------	-----

EKLER

EK-I Araştırmada Kullanılan Anket Formu.....	255
--	-----

EK-II Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeği.....	260
---	-----

EK-III Şiddete Maruz Kalındığında Uygulanacak Prosedür.....	264
---	-----

ÖZGEÇMİŞ	266
-----------------------	-----

TABLULAR DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Temel Bileşenler Faktör Analizi Varimax Rotasyon Öncesi ve Sonrası Bulguları	63
Tablo 2: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör Analizleri Sonucu Oluşan Faktörler	64
Tablo 3: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 1’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	66
Tablo 4: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 2’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	67
Tablo 5: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 3’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	67
Tablo 6: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 4’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	67
Tablo 7: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 5’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	68
Tablo 8: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 6’da Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	68
Tablo 9: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 7’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	68
Tablo 10: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 8’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	69
Tablo 11: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 9’da Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	69
Tablo 12: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 10’da Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	69
Tablo 13: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 11’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	69
Tablo 14: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 12’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	69
Tablo 15: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 13’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	70
Tablo 16: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 14’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	70

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 17: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 15’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	70
Tablo 18: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 16’da Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri	70
Tablo 19: Kadınların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	80
Tablo 20: Kadınların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	80
Tablo 21: Kadınların Mesleklerine Göre Dağılımı	81
Tablo 22: Kadınların İlk Evlenme Yaşlarına Göre Dağılımı	81
Tablo 23: Kadınların Evlilik Sürelerine Göre Dağılımı	81
Tablo 24: Kadınların Eşleri ile Evlenme Biçimine Göre Dağılımı	82
Tablo 25: Kadınların Eşleri ile Beraberlik Bağına Göre Dağılımı	82
Tablo 26: Kadınların Eşlerinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	82
Tablo 27: Kadınların Eşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	83
Tablo 28: Kadınların Eşlerinin Mesleklerine Göre Dağılımı	83
Tablo 29: Kadınların Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre Dağılımı	83
Tablo 30: Kadınların Yaşadığı Hanedeki Birey Sayılarının Dağılımı	84
Tablo 31: Kadınların Aile Tiplerine Göre Dağılımı	84
Tablo 32: Kadınların Ailesinin Gelir Durumuna Göre Dağılımı	85
Tablo 33: Kadınların Ailesinin Sosyal Güvence Durumlarına Göre Dağılımı	85
Tablo 34: Kadınların ve Eşlerinin Alkol Kullanma Alışkanlığına Göre Dağılımı	85
Tablo 35: Evliliğin Kadınlara Sağladığı En Önemli Duyguya Göre Dağılımı	86
Tablo 36: Kadınların Eşlerine Karşı Hissettikleri Duygulara Göre Dağılımı	86
Tablo 37: Kadınlar Tarafından Eşlerinin “Sinirlilik Durumunun” Tanımlanmasının Dağılımı	87
Tablo 38: Kadınların “Evlilikte Tartışma ve Gerginlik Nedenleri”ne Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımı	87

Tablo 39: Kadınların “Evliliklerinde Yaşadıkları Tartışma Nedenlerine” Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımı	88
Tablo 40: Kadınların “Eşiniz Tarafından İncitildiniz mi?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımı	89
Tablo 41: Kadınların Eşlerine Verdikleri Puanlara Göre Dağılımı	89
Tablo 42: Kadınların “Kadınlar Şiddeti Hak Eder mi?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımı	89
Tablo 43: Kadınların “Şiddet Ortamında Kalma Nedenlerine” Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımı	90
Tablo 44: Kadınların Çocukluk Döneminde Şiddete Maruz Kalma Durumlarına Göre Dağılımı	90
Tablo 45: Kadınların Çevrelerinde Şiddete Maruz Kalan Kadınları Bilme Durumlarına Göre Dağılımı	90
Tablo 46: Kadınların Geçmişinde Tanı Konulamayan (veya Açıklanamayan) Bir Şikayetin Olma Durumlarına Göre Dağılımı	91
Tablo 47: Kadınların Geçmişinde Tanı Konulamayan (veya Açıklanamayan) Şikayetlerine Göre Dağılımı	91
Tablo 48: Kadınların Bazı Psikosomatik Şikayetlerine Göre Dağılımı	91
Tablo 49: Kadınların “Kendinizi Nasıl Hissediyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımı	92
Tablo 50: Kadınların “Ailenin Korunmasına Dair Kanunu” Duyma Durumlarına Göre Dağılımı	92
Tablo 51: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğini Oluşturan 9 Faktörden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Dağılımı	93
Tablo 52: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğini Oluşturan 9 Faktörden Elde Edilen Standardize Puanların Ortalamaları	94
Tablo 53: “Faktör 1. Kadının Vücut Bütünlüğüne Zarar Verici Düzeyde Fiziksel Şiddet” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı	96
Tablo 54: “Faktör 2. Kadına Hakaret, Küçümseme Ve Duygusal Baskı” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı	97

Tablo 55: “Faktör 3. Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı	97
Tablo 56: “Faktör 4. Kadına Yönelik Sosyal Baskı Ve İzolasyon(Kısıtlayıcı Davranışlar)” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı	98
Tablo 57: “Faktör 5. Kadın Cinsiyetini Küçümseme ve Tehdit Edici Davranışlar” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı	99
Tablo 58: “Faktör 6. Kadına Yönelik Cinsel Şiddet ve Saygı Gereksinimi” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı	99
Tablo 59: “Faktör 7. Kadının Kendine Yönelik Olumsuz Duygulanımı” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı	100
Tablo 60: “Faktör 8. Eşe Yönelik Kaygılar ve Korkular” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı	100
Tablo 61: “Faktör 9. Kadına Evlilikte Erkek Ayrıcalığını Kullanma ve Paylaşsızlık” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı	101
Tablo 62: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Arasındaki Korelasyonların Dağılımı	102
Tablo 63: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	108
Tablo 64: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	111
Tablo 65: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Çalışma Durumuna Göre Dağılımı	113
Tablo 66: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Meslek Grubuna Göre Dağılımı	115
Tablo 67: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşleri ile Evlenme Biçimine Göre Dağılımı	117

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 68: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Evlenme Yaş Grubuna Göre Dağılımı	118
Tablo 69: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşleriyle Evlilik Yıllarına Göre Dağılımı	121
Tablo 70: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşle Beraberlik Bağına Göre Dağılımı	123
Tablo 71: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşlerinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	125
Tablo 72: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı	127
Tablo 73: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşlerinin Meslek Durumlarına Göre Dağılımı	129
Tablo 74: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Dağılımı	131
Tablo 75: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Çocuk Sayısına Göre Dağılımı	133
Tablo 76: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Aile Tiplerine Göre Dağılımı	135
Tablo 77: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Ailenin Gelir Durumlarına Göre Dağılımı	137
Tablo 78: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Sosyal Güvenceye Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı	139
Tablo 79: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınlara Evliliğin Sağladığı En Önemli Duyguya Göre Dağılımı	140

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 80: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanların Kadınların Eşlerine Karşı Hissettikleri En Kuvvetli Duyguya Göre Dağılımı	143
Tablo 81: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşlerinin Sinirlilik Durumunu Tanımlamasına Göre Dağılımı	145
Tablo 82: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşlerinin Alkol İçme Durumuna Göre Dağılımı	146
Tablo 83: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Çocukluk Döneminde Anne-Babadan Dayak Yeme Sıklığına Göre Dağılımı	148
Tablo 84: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeği Faktör Puanları İle Kadının Yaşı, İlk Evlenme Yaşı, Evlilik Yılı, Hanedeki Birey Sayısı, Eşine Verdiği Puan Arasındaki Korelasyonlar	150
Tablo 85: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Halsizlik, Güçsüzlük Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı	155
Tablo 86: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Ağrı Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı	156
Tablo 87: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Yemek Alışkanlıklarında Düzensizlikler Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı	157
Tablo 88: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Yaşamdan Zevk Almama Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı	159
Tablo 89: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Sinirlilik Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı	160
Tablo 90: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Uyku Problemleri Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı	162
Tablo 91: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Cinsel İstek Azlığı Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı	163

Tablo 92: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Adet Düzensizliği Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı	165
---	------------

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: Partner İstismarı İle İlişkili Ekolojik Model Faktörleri.....	17
Şekil 2: Kadının Şiddet Ortamında Kalmasına Neden Olan Faktörler.....	22
Şekil 3: Kadının İzole Olma Duygusu.....	23
Şekil 4: Şiddetin Kadın Sağlığına Etkileri.....	27
Şekil 5: Araştırmanın Zaman Çizelgesi.....	79

GRAFİK DİZİNİ

Grafik 1: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeği Faktörlerine Ait Standardize Puanlar ve Ortalama Toplam Şiddet Puanlarının Durumu.....	95
--	-----------

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsanlığın başlangıcından itibaren her toplumun ana unsuru kadındır. Kadınlar doğurganlığı ile insanlığın devamını sağlamakta, üretkenlikleri ile de ekonomiye katkıda bulunmaktadır. Kadın sağlığı ifade edilirken, ana rahminden, çocukluğa ve kadınlığa doğru devam eden yaşantılarla, hastalıkta ve sağlıkta yaşanan sosyo ekonomik determinantları içerecek şekilde düşünülmelidir. Kadın sağlığına bakışta, kadının gereksinimlerinin karşılanması, özerklik ve bireysel haklarına saygı önemli kriterlerdir (26).

“Aile toplumun temelidir” sözü, hem tarihsel olarak hem de içinde bulunduğumuz zaman kesitinde, çok büyük ölçüde geçerlilik taşıyan bir saptamadır. Aile, toplum ile bireyler arasındaki ilişkiyi birinci elden inşa eden bir sosyal kurumdur. Bu özellik, aileyi, sağlıklı bir toplum oluşturabilmenin vazgeçilmez koşulu haline getirmektedir. Ailede sosyal değişimlerin ve aile içi ilişkilerin bir arada ve dengede olması ile aile sağlığı korunmaktadır (80,99).

İnsanlık tarihi ile neredeyse özdeş bir süreci kapsayan şiddet olgusu, kendisini çok farklı türlerde ve biçimlerde göstermektedir. Böylesi bir tarihsel geçmişe ve bir çok bireysel ve toplumsal öğeler ile beslenen şiddetin barındığı karmaşık yapı, onun tanımlanma ve ortaya çıkarılma zorunluluğunu da beraberinde getirmektedir (99).

Öyle ki şiddet, günümüzde yaşamın bireysel ve toplumsal boyutunda her an karşılaşılabileceğimiz bir olgu durumundadır. Duygusal, sözel, fiziksel, cinsel, siyasal ve daha bir çok boyutta kendini gösteren şiddet olgusu, doğaldır ki aile içinde de görülmektedir. Aile içi şiddet; kendini aile olarak tanımlamış bir grup içerisinde; zorlamak, aşağılamak, cezalandırmak, güç göstermek, öfke gerginlik boşaltmak amacı ile bir bireyden diğerine yöneltilen şiddet davranışı olarak da tanımlanabilmektedir (45). Aile üyelerinden birinin; ihmal, duygusal, sözel, fiziksel ve cinsel gibi çeşitli şekillerde sergilendiği davranışlara maruz kalan tarafın acı, ıstırap, utanç duyduğu, örselendiği, zarar gördüğü aile içi şiddet; ailenin yapısını temelden sarsan, çok ciddi sonuçlar doğuran, aile üyelerinin tümünün örselendiği bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Aile içi şiddetten ilk nasibini alan, mağdur olan taraf “çocuk ve kadın”dır (118).

Kabul edilmesi gerekir ki, toplumun temel birimi olan aile içinde maruz kalınan şiddetin yol açtığı ve açacağı zararların, diğerlerine göre daha derin olabileceğidir. Bu durumun ortaya konması ise, ancak yaşadığımız toplumun öncelikli olarak sosyo ekonomik ve kültürel değerleri ile ilişkili ve ondan beslenen şiddetin, hepimizin içinde bulunduğu aile

ortamındaki varlığını ve yaygınlığını vermeye çalışan araştırmalar ile mümkün olabilir (99).

Bunun yanında, toplumdaki geleneksel değerlerin ve cinsiyete dayalı aile içi ilişkilerin varlığı bir ölçüde kadını, erkeğin uyguladığı şiddeti kabullenmek zorunda bırakılmasına, erkeğin ise bu durumu kendi konumunun doğal bir gereği olarak algılamasına yol açmaktadır (99).

Aile içinde kadının maruz kaldığı şiddet, dünyanın hemen her ülkesinde rastlanan ve rastlanma sıklığı ile ters orantılı olarak da dışarıya az yansıtılan bir olgudur. Ancak ülkemizin kendine özgü koşulları, diğer ülkelere kıyasla bu durumun daha az bilinir bir konu haline gelmesine neden olmaktadır (99).

Kadına yönelik aile içi şiddet, 1970'lerden önce bir sosyal problem olarak ele alınmaktaydı. 1960'ların sonu, 70'lerin başında gelişmiş batı ülkelerinde görülen öğrenci hareketlerine paralel gelişen kadın hareketi ile birlikte; kadına yönelik aile içi şiddet sorunu, toplumsal alanda tartışılmaya başlamıştır (91).

Dominik Cumhuriyetinde 25 Kasım 1960 tarihinde sosyal değişim hareketinde üç kadın (Mirabel Kardeşler) tecavüze uğrayıp öldürülmüşlerdir. İlk önce Latin Amerikalı Karaipli Kadınlar tarafından daha sonra tüm kadınlar tarafından 25 Kasım "Kadına Yönelik Şiddete Hayır" günü olarak ilan edilmiştir (68).

1970'lerin başında, özellikle İngiltere ve ABD gibi gelişmiş ülkelerde görülen kadın hareketlerinin dikkatleri çektiği; gerek toplumsal alanda gerekse aile içinde yaşanan kadına yönelik şiddet sorunu, giderek diğer ülkelerde de benzer süreçlerden geçerek önemli bir toplumsal sorun olarak işlenmeye başlamıştır (118).

Ülkemizde 17.Mayıs.1987 "Dayağa Hayır" yürüyüşü, bu konuda önemli bir tarihtir. Yürüyüş, eyleme katılan kadınların işaret ettiği üzere kadınların aile içerisinde gördükleri şiddete karşı çıktıkları ilk toplu sestir. Diğer ülkelerde görülen oluşumların bir benzeri olarak, kadın hareketi içerisinde yer alan bir grup gönüllü kadının düzenlediği "Dayağa Karşı Dayanışma Kampanyası", kadınların aile kurumunun mahremiyeti altında, özel hayatlarında yaşadıkları şiddetin evin duvarları dışına çıkarak toplumsal alanda görünür, tartışılır olmasını, insanların ilgi ve duyarlılığını sağlaması açısından çok önemli bir organizasyondur (109,118).

17.Mayıs.1987 "Dayağa Hayır" yürüyüşü sonrasında düzenlenen 4 Ekim 1987 "Kariye Kadın Şenliği" ve Dayağa Hayır kampanyasının öyküsünün ve aile içi şiddete uğrayan kadınların tanıklıklarının anlatıldığı "Bağır Herkes Duysun" (1988) adlı kitap, Türkiye'de kadına yönelik aile içi şiddet sorununun toplumsal alanda görünür, konuşulur, tartışılır olma sürecindeki çok önemli kilometre taşlarıdır. Konuyla ilgili gelişmekte olan duyarlılığa paralel olarak, ülkemizde çeşitli gönüllü kadın kuruluşları (vakıflar) resmi ve yarı

resmi kuruluşlar, yerel yönetimler bünyesinde merkezler, bazı üniversiteler kapsamındaki kadın araştırmaları ve çalışmaları merkezleri, kadın kütüphanesi gibi düzenlemelerin, kurum ve kuruluşların oluştuğu görülmektedir (105,109).

Günümüzde ele alınması gereken, şiddete karşı geliştirilecek politikaların ve önlemlerin en önemli hedeflerinden birinin, toplumun temel kurumu olan ve şiddetin kendini gösterebildiği bir yer olan aileden başlaması gerekliliğidir. Doğaldır ki, daha da çok kendine yetebilecek bir ekonomik yapıya, hoşgörü, eşitlik ve katılıma dayalı , daha da demokratik bir yapıya sahip olan aile ve toplumda ise şiddetin kendine yer bulabilmesi oldukça zor olacaktır (99).

Gelecekteki toplumun daha mutlu ve sağlıklı olarak gelişiminin sağlanması için, ailelerin bedensel, ruhsal, sosyal yönden problemlerini tanımlayarak, çözümler oluşturmak gerekir. Bu bağlamda koruyucu sağlık hizmeti içinde yer alan hemşirelerin rolü oldukça büyüktür. Sağlık hizmetlerinin farklı alanlarında çalışan hemşireler aile içi şiddetin erken tanı ve tedavisinde, önlenmesinde aile ve toplumu bu konuda bilinçlendirmede aktif rol almalıdırlar. Gerek koruyucu gerek tedavi edici sağlık kurumlarında çalışan bir hemşire aileyi bir bütün olarak ele almalı, aile içi ilişkileri geliştirmede, sorunları çözmede onların da katkılarını sağlayarak ailelere destek olmalıdır (113).

Hemşire aileyi bilgilendirirken aile içi ilişkilere ve bu ilişkilerden kaynaklanan sorunlara ve çözüm yollarına odaklaşmalıdır. Hemşire bu işlevlerini gerçekleştirirken amaçlarına ulaşabilmesi için aile içi şiddet konusunda alan çalışmaları yaparak durum saptaması gerekmektedir.

1.1 ARAŞTIRMANIN AMACI

Türkiye gibi gelişmekte olan ve geleneksel pek çok niteliği barındıran toplumlarda aile içi şiddet olgusunun ne tür şekillerde ortaya çıktığı ve ne tür boyutlarda olduğunun saptanması büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle bu araştırma sonuçlarının kadın haklarını korumaya yönelik çalışmalara ışık tutacağına inanılmaktadır. Literatüre bakıldığında Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet ile ilgili çalışmaların oldukça az olduğu görülmektedir.

Bu araştırma, aile içi şiddetle ilgili sorunlara yönelik betimleyici sonuçlar elde edilmesini sağlayacak ve önemli bir toplumsal sorunumuz olan aile içi şiddetin üstüne giderilebilmesi ve onarılabilmesine yönelik önlemler alınmasında büyük katkı sağlayacaktır.

Araştırmanın ana amacı; Bornova Sağlık Grup Başkanlığı Evka 4 Sağlık Ocağı Bölgesinde 15-49 yaş evli kadınların aile içi şiddet konusunda görüşlerinin ve aile içi şiddete maruz kalma durumlarının incelenmesidir.

Yapılacak alan çalışması şu alt amaçlara hizmet edecektir:

- 1- Kadınların hane halkı ve sosyo demografik özelliklerinin belirlemek,
- 2- Kadınların evlilik ve aile yaşamı ile ilgili özelliklerin incelenmesi ve yaşanan sorunların belirlemek,
- 3- Kadınların aile içi şiddete yönelik bakış açılarını tespit etmek,
- 4- Kadınların aile içi şiddetle ilgili bazı psikosomatik belirtilere sahip olma durumunun incelemek,
- 5- Kadına yönelik aile içi şiddetin yaygınlığını belirleyebilmek için bir ölçek geliştirmek,
- 6- Kadına yönelik aile içi şiddet ile ilgili olduğu düşünülen bazı sosyo demografik özellikler ile ilişkisini belirlemek,
- 7- Kadına yönelik aile içi şiddetin düzeyini belirlemek,
- 8- Kadına yönelik aile içi şiddetin uygulanma biçimini saptamak,
- 9- Bornova Sağlık Grup Başkanlığı Evka 4 Sağlık Ocağı bölgesinde yaşayan kadınlardan elde edilecek sonuçlara göre, kadınların sağlığına önemli katkıda bulunacak öneriler geliştirmektir.

1.2. GENEL BİLGİLER

1.2.1. YAŞAMIN DEĞİŞİK ALANLARINDA KADININ DURUMU VE STATÜSÜ

Tarih boyunca ailedeki kadının konumu ve statüsünü incelediğimizde farklı görüntüler ortaya çıkmaktadır. Eski Yunanlılarda kadın, insan üzerinde bir yük olarak kabul edilmekteydi. Kadının yegane amacı, evde hizmet etmektir. Kadın pistir, şeytani varlıklardan biridir. Yasal açıdan bir eşyadır, çarşıda alınıp satılabilir. Medeni haklardan yoksundur, hürriyeti elinden alınmıştır. Miras hakkı bulunmamaktadır. Erkeğin izni olmadan kadının kendi malını harcama yetkisi yoktur. Boşama yetkisi yalnız erkeğe verilmiştir. Yunan mitolojisinde ilk kadının ismi "Pandora"dır. Toprakten ve sudan yaratılmıştır. İnsanın başına gelen tüm bela ve felaketlerin sebebi bu kadındır. Roma'da ise, babanın kendi kız ve erkek çocuklarını ailesine kabul etme mecburiyeti yoktu. Çocuk doğumdan sonra, babasının ayakları öntüne bırakılır, baba eğer onu kucağına alırsa çocuğu kabul etmiş sayılırdı. Kaldırmazsa onu kabul etmediği anlamına gelirdi. Çocuk erkek ise isteyen onu alıp götürürdü, kız ise açlık ve susuzluktan ölüp giderdi. Aile reisi çocuklarından dilediğini satar, istediğini aileden ihraç ederdi. Koca isterse karısını öldürebilirdi (55).

Eski Hint'te kadın, köledir. Kadın kocası öldüğü zaman hayat hakkı yoktu ve o gün ölmeliydi. Kadın 17.yüzyıla kadar kocasının cesediyle beraber yakılırdı. Tanrıların hoşnut edilmesi için kadın kurban edilirdi. Hint hukukuna göre felaket, tufan, ölüm, cehennem, zehir, ejderha, ateş hiç bir zaman kadından daha kötü değildir (55).

Bâbil'de kadın, evcil hayvanlar mesabesindeydi. Biri bir adamın kızını öldürdüğü zaman o da kızını diğerine teslim ederdi. Teslim alan kişi kendi malı gibi kullanır isterse öldürürdü. Eski İran'da kadın, mecusilerin devrinde kız kardeş ve anne gibi kan yakınlığının bir saygınlığı yoktu. Kız kardeşleriyle evlenir ve bunu da teşvik ederlerdi. Eski Rusya'da kadın, erkek ve kadına farklı hukuki muamele yapılırdı. Fuhuş yapan, zina eden kadına çok ağır ceza verilirdi. Cinsel organları oyularak çıkarılırdı. Erkeklerle böyle bir ceza verilmezdi. Eski Çin'de kadın, insan değildir. Kadınlara isim verilmezdi, numara konulur, iki üç diye seslenilirdi. Kız çocukları uğursuzluk sebebi sayılırdı (55).

Tarihten günümüze kadar Türk kadınının durumu incelenecek olursa; erkek ile aynı hakları kullanıyor, yazılı belgelerde kadına ayrıca yer veriyordu. Yasa niteliğindeki emirnameleri bakanla beraber, hatun da imzalamaktaydı. Tarihte ilk defa Türk kadınları, devlet başkanlığı yapmıştır. Tarihte ilk anlaşma olan Etiler ile Mısırlılar arasında M.Ö 1294'de yapılan Kadeş anlaşmasını Mısır adına Firavun, Etiler adına da Kral ve Kraliçe birlikte mühürlemişlerdir. VII. Yüzyılda, Uygur Başkanı'nın annesi Uluğ Hatun, davalara bakıyor, anlaşmazlıkları çözüyordu. İslamiyet'in kabulünden sonra ise, Türk kadını yine önemli bir mevkideydi. Kadın, ailenin, ordunun ve devletin temel unsuruydu. İlk büyük Müslüman-Türk devleti Karahanlılar da hatun, yine Han'dan sonra söz sahibi bulunmaktaydı. Selçuklularda inşa edilmiş eserlerin önemli bir kısmı, Selçuk kadınları tarafından medrese ve hastane olarak yaptırılmış, o gün olduğu gibi, bugünde hala onların adını taşımaktadır. Örneğin, Kayseri'de Gevher Nesibe Şifaiyesi. Osmanlı Devletinin kuruluşundan 16. Yüzyıla kadar, Türk Kadını oldukça hürdür, fakat sonradan gerileme başlamıştır. Yine de, kapalı dönemde bile, Osmanlı kadınları tarafından yaptırılan bir hayli vakıf, kütüphane, okul, medrese bulunmaktaydı. Tazminat döneminde ise düşünürler, yeni bir kadın özlemi içinde bulunmuşlardır. Bu dönemde kız çocuklarının eğitimine çok önem verilmiştir. Kurtuluş Savaşı döneminde de kadınlar düşmana karşı koymada önemli ve aktif rol oynamışlardır. Cumhuriyet döneminde Atatürk, o devir için bir inkılap olan Medeni Kanunun ve diğer kanunların kabulünü sağlamıştır (103).

Günümüzde kadınının sağlık durumu incelenecek olursa; UNİCEF "Eğer yarının kadınının sosyal değişim ve gelişimde de erkeğe eşit bir duruma gelmesi amaçlanıyorsa, bunun; insani değer ve olanakların adil olarak paylaştırıldığı zaman mümkün olabileceği

bilinmelidir” böyle bir belirleme yapmış olmasına karşın, dünyada bu durumun çok farklı olduğu görülmektedir (26). UNİCEF tarafından Asya, Afrika ve Ortadoğu’da sağlık bakımında cinsiyetin etkisi incelenmiş ve genel olarak şu sonuçlar elde edilmiştir:

- Erkek çocuklar daha fazla oranla aşılanmış ve hastane tedavisinden yararlanmışlardır.
- Kız çocuklarının, erkeklere göre kızamık, diyare ve solunum enfeksiyonlarından ölüm oranı daha fazladır.
- Kız çocuklar daha erken sütten kesilmektedir.
- Kız çocuklar, aile ve toplum olanaklarından, erkek çocuklara oranla daha az yararlanırlar.
- Kız çocuklar, erkek çocuklara göre genelde sağlıkları daha fazla bozulmuşsa o zaman hastaneye götürülmektedir.
- Kız çocukları erkek çocuklara göre, daha kötü beslenme ve daha düşük eğitim olanakları içindedirler.
- Ayrıca dünyada en az iki milyon kız çocuğu genital operasyon (kız çocuklarında sünnet)’den dolayı acı çekmiştir. WHO 1994’de, dünyada 85-114 milyon arası kız yada kadının sünnet edilmiş olduğunu belirtmektedir. Ayrıca kadında sünnet olayı doğum sırasında anne ölüm riskini iki misli arttırmaktadır.
- Diğer yandan Hindistan’da resmi kayıtlara göre; her gün ortalama 5 kadın çeyize ilişkin tartışmalar sonucunda hayatını kaybetmektedir.
- Kızlar ve kadınlar, erkeklerin hatta erkek çocukların karşılaşmadığı kadar kültürel, sosyal, yasal ve ekonomik engeller ile karşılaşılırlar.
- WHO’nun istatistiklerine göre Afrika’nın bazı yerlerinde, HIV enfeksiyonu oranı, 15-19 yaş erkek çocuğuna göre kız çocuklarında 5 kez daha fazla görülmektedir (26). Dünyada 16 milyon HIV ile enfekte erişkinin %40’ını kadınlar oluşturmaktadır (13).

Yapılan araştırmalar sonucunda dünyada kadınların %40’ı; Türkiye’de ise %47.4’ü istemediği halde gebe kalmaktadır. Dünyada yılda 46 milyon kadın kürtaj olmaktadır (69).

Kadının eğitim durumu incelenecek olursa; dünyada bir milyar okur yazar olmayan erişkinin üçte ikisi kadındır. Dünyada 600 milyon okur yazar olmayan kadının daha az üretken olduğu, iyi ücret getirmeyen işlerde çalıştığı, çevrelerini olumlu hale getiremedikleri, çocuklarına daha iyi bakamadıkları, erken yaşta evlenip aile planlaması yöntemlerinden yararlanamadıkları belirtilmektedir. Anayasamızda eğitim konusunda cinsiyet ayrımı bulunmamaktadır. Hatta 1982 Anayasasının eğitim hakkını düzenleyen 42. maddesinde, ilköğretimin kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu ve devlet okullarında parasız olduğu vurgulanmıştır. Ancak eğitim sisteminin her kademesinde, kız-erkek öğrenciler arasında sayısal dengenin sağlanmış olduğunu söylemek güçtür. Bunun nedenleri, kadın eğitimi

konusunda ailelerin olduğu kadar kadınların da yeterli bilince sahip olmaması, kız çocuklarının çoğunlukla ailede ikinci planda tutulmasının sonucu kızlar yerine erkek çocuklarının okutulmasının tercih edilmesi, kızların erken yaşta evlendirilmeleri gibi sorunlardır. Kadınlar arası okuma-yazma bilmeyenlerin oranı pek çok batı Avrupa ülkesinde %0 civarındadır. Yunanistan da bu oran kadınlar için %4, Portekiz'de %19 İspanya da %7 iken 1990 yılı itibari ile Türkiye'de %28.9'dur (13,52,69).

Çalışma yaşamında kadın ve kadın işgücü incelenecek olursa; 1992'de yayınlanan Uluslar arası Çalışma Örgütü'nün (ILO) raporunda ev işi, çocuk bakımı ve iş yaşamındaki mücadeleleriyle kadınlar "Ağır İşçi" olarak görülmektedirler. Kadınların işyerlerinde erkeklere kıyasla daha düşük ücretler aldıkları aynı raporda belirtilmiştir (104).

Dünya nüfusunun yarısını oluşturan kadınlar, erkeklere ödenen ücretin 2/3'sini almaktadırlar. Kadınlar dünyadaki giderin 1/10'ini kullanırlar ve kadınlar dünyadaki mal varlığının 1/100'ine sahiptir (ICN,1995) (26).

Kadınlar dominant işlerde erkeklere göre daha fazla ve uygunsuz saatlerde çalışmaktadır. Ayrıca sayısız sağlık riski, ruhsal stres, kötü havalandırma ile kısırlığa, kansere sebep olabilen, diğer toksik ve kimyasal maddelere maruz ortamlarda çalışırlar. Afrika'nın kırsal kesiminde her yıl, 40 milyar saat su taşıma işine harcanmaktadır. Bu yük kadın ve kızların sırtındadır (UNICEF,1993). 1992'de ABD'de Full-time çalışan kadınların yıllık kazancı aynı durumdaki erkek kazancının %71'ine denk düşmektedir. İngiltere'de hemşire, ebe sağlık çalışanlarının aşağı yukarı %97'si cinsel tacizle karşılaşmıştır. ABD'de yalnız yaşayan 5 anneden 3'ü yoksulluk içinde ya da yoksulluk sınırında yaşamaktadır (ICN,1995). Dünyadaki üç evden birinde evin geçimini tek başına kadın sağlamaktadır (26). 1993 DİE, Türkiye İstatistik Yıllığından alınan verilere göre, Türkiye'de toplam kadın nüfusunun 1/3'i çalışmaktadır (104). Türkiye'de kadınların %67.3'ü ücretsiz aile işçisi durumundadır. Türkiye'de işgücünün sektörlerine göre dağılımında, sanayi ve hizmetler sektöründe erkekler yoğun, tarım sektöründe ise kadınlar yoğundur. Avrupa topluluğu ülkelerinde ise sanayi ve tarım da erkek yoğun çalışırken, hizmetler sektöründe kadının yoğun olduğu görülmektedir (26,69).

Politik katılımında kadınların durumu incelenecek olursa; kadın hakları için ilk oy veren ülke 1983'de Yeni Zelanda'dır. Bu ülkede hala 24 kadın eyalet başkanı vardır. Dünya parlamentolarının %10.5'i kadındır. Türkiye parlamentosunun ise, %4'ü kadındır (69).

Kadının toplumsal durumu incelenecek olursa; kadınlar dünyanın hiçbir ülkesinde erkeklerle aynı eşitliğe sahip değildir. Dünyadaki 13 milyar yoksul insanın %70'i kadındır. PİAR Gallup'un 1999 yapılan "Kadın 2000 Türkiye Araştırması" Türk kadının toplumsal

yaşamını ayrıntılı bir biçimde ortaya koymaktadır. Eğitimsiz/okuryazar ve alt eğitim alan kadınların oranı %70.5, hiç kitap okuma alışkanlığı olmayan kadınların oranı %62.9, tapulu şahsi malı olmayan kadınların oranı %84.7, kentlerde yaşayıp da kredi kartı olmayan kadınların oranı %88.8, sürücü belgesi olmayan kadınların oranı %90.9, pasaportu olmayan kadınların oranı %93.5'dir (70).

Toplumun yarısını oluşturan kadınlar, toplumsal yaşamda ikinci planda kalmakta annelik nedeni ile de eve kapatılmaktadır. Sonuç olarak; başarısızlık, bağımlılık, ekonomik güçsüzlük, toplumdan soyutlanma, eğitimsizlik oluşmaktadır. Kadınları eve bağlayan nedenler araştırıldığında; ilk olarak erkek egemen anlayışı ile şekillenen toplum ve aile yapısı çıkmaktadır. Çocukluktan başlayarak eşitsizlik ve cinsiyetçi rol dağılımı, çifte standartlı namus anlayışı, kız çocuklarının eğitiminin ikinci planda ele alınması, evi geçindirme işinin yüklenmesi, kadının temel görevinin çocuk bakımı ve ev idaresi olduğu görüşü gelenek ve göreneklerle şekillenmiştir (12,98).

1.2.2. AİLE KAVRAMI ve AİLE SAĞLIĞINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Farklı sosyal kültürel ve politik sistemlerde değişik aile kavramları olsa da toplumların temel birimi ailedir. Bir toplumsal kurum olan aile; her bireyin yaşadığı evrensel bir olgudur. Murdock ve Malinowski'ye göre; aile ortak yerleşim yeri, ekonomik işbirliği, yeniden üretim özellikleri ile belirlenen, cinsler arası sınırlandırılmış ilişkilerin zeminini teşkil eden evrensel bir sosyal gruptur (118). Aile, toplumlarda kültürel kimliğin, insani değerlerin ve tarihi sürekliliğin koruyucusu ve aktarıcısı olan evrensel bir kurumdur (99).

"Aile toplumun temelidir" sözü, hem tarihsel olarak hem de içinde bulunduğumuz zaman kesitinde çok büyük ölçüde geçerlilik taşıyan bir saptamadır. Aile, toplum ile bireyler arasındaki ilişkiyi birinci elden inşa eden bir sosyal kurumdur. Bu özellik, aileyi sağlıklı bir toplum oluşturabilmenin vazgeçilmez koşulu haline getirmektedir. Aile sağlığı, aileyi oluşturan üyelerin birbirleriyle ve toplumla ilişkilerini, birlikte yaşadıkları toplumun içindeki yerini kapsayan bir kavramdır (80,99).

Ailede sosyal değişimlerin ve aile içi ilişkilerin bir arada ve dengede olması ile aile sağlığı korunmaktadır. Ancak aile sağlığını etkileyen bazı durumlar vardır. Ailenin hayat standardı ve ekonomik sorunlar, evde iletişimi bozan ve dayanışmayı engelleyen etkenler arasında yer almaktadır. Gelir seviyesinin düşmesi, evlilik ilişkilerini bozarak bunalıma yol açabilmektedir. Yine ailede ekonomik gücü elinde tutan kişinin çeşitli nedenler ile işsiz kalması ile aile içi ilişkiler bozulabilmektedir. Eşlerin psikolojik dünyalarının evlilikle birlikte değişmesi, romantik duyguların yerini gerçeklerin alması, eşler arasında toplumsal açıdan farklı beklentiler ve farklı yaşam biçiminin belirginleşmesi ailede sarsıntılara yol açmaktadır.

Kişinin çalışma ortamı ve işi bir yandan maddi olanak açısından aileyi etkilerken, diğer yandan da ruhsal açıdan da belli etkiler doğurur. Çalışma hayatı aileyi etkilediği gibi, aile üyeleri arasındaki iletişimde çalışma hayatını etkilemektedir. Türlü zorunluluklar sonucu hastalık, uzun süreli hastanede tedavi görme, askerlik hizmeti, iş gezileri aile üyelerinin geçici ayrılmalarına yol açan başlıca durumlardır. Çocuk, aile yaşamının sağlıklı olabilmesi için önemli bir faktördür. Bazı ailelerde infertilite sorunu aileyi bunalıma sokabilmektedir. Ailede fiziksel veya zihinsel anomalileri bulunan çocuğa sahip olma, bu duruma karşı hayal kırıklığı, başarısızlık, eksiklik, yetersizlik duyguları belirir. Aile üyelerinden birinin alkol, kumar, madde bağımlılığı gibi alışkanlıklarından birine sahip olması halinde aile içi bunalımların doğacağı açıktır. Yakın akrabalar ile ilişkiler de aile sağlığını etkilemektedirler. Toplumsal gelenek ve göreneklerimiz doğrultusunda eşlerden birinin ailesi ile aynı çatı altında yaşamak zorunluluğu da aile içi ilişkilerin bozulmasına yol açabilir (80).

Bireyler arasında sağlıklı ilişkilerin kurulabilmesi gereği, öncelikle onları topluma hazırlayan aile içindeki ilişkilerin sağlıklı olması gereğini de beraberinde getirmektedir (99)

1.2.3. AİLE İÇİ ŞİDDET KAVRAMI

19 yy.'a kadar tek başına ele alınan bir kavram olmayan şiddetin, sosyal bilimler tarafından çeşitli boyutlarıyla ele alınması yeni bir olaydır. Şiddet, fiziksel ya da fiziksel olmayan biçimlerde, fiziksel ve ruhsal acı ve zarar veren saldırgan davranıştır. Steinmetz'e göre; bir bireyin yaralanmasına, sindirilmesine, öfkelenirilmesine ve duygusal baskı altına alınmasına yol açan fiziki veya herhangi bir şekildeki davranış ve muamele biçimi şiddettir. Bir kişinin diğerinin rıza ve arzusu dışında zor kullanarak kendi iradesine tabi kılması, şiddetin diğer tanım biçimidir (93). Şiddet, hakaret etmek, zarar vermek, yok etmek amacı ile yapılan her türlü davranıştır, başka bir insana ya da gruba karşı baskı uygulamak amacı ile yapılan davranışları kapsar (27). Yıkıcı, yok edici saldırganlığın bir biçimi olan şiddet; Arıkan'ın işaret ettiği gibi, kişilere ya da nesnelere çeşitli boyutlarda zarar vermeyi içeren, güçlü, kontrolsüz, aşırı, birdenbire, amaçsız olabilen toplu ya da bireysel görülebilen bir olgudur (118).

Saldırganlıktan (agression) farklı bir anlam içeren şiddetin (violence) bir türü olan aile içi şiddet, en genelde "bir aile bireyinin bir diğerinin kötü muamelesine maruz kalması" şeklinde tanımlanmaktadır. Aile içi şiddet; aile içerisinde birinin diğerine fiziksel zarar verme, küçümseme, önemsememe, ihmal etme amaçlı olanından tokat atma ile başlayıp öldürmeye kadar varabilen sonuçlarıyla bir toplumsal fenomendir (118).

Aile içi şiddet "domestic violence" kavramı, literatürde "family violence", eş istismarı "spouse abuse", "wife abuse"; eşe saldırı "wife assault" ve kadına dayak "women battering"

olarak aynı anlamlarda kullanılmaktadır. Family violence terimi, ebeveynlerce veya çocuk bakıcıları tarafından çocukların istismarı, kadınların eşleri tarafından istismarı, yaşlıların kötü muameleye maruz kalması, erkeklerin eşleri tarafından şiddete maruz kalması gibi ailedeki şiddetin tüm formlarını içermektedir. “Domestic violence” terimi ise, özellikle erkek tarafından kadına uygulanan şiddeti tanımlamak için kullanılmaktadır (122,127).

Aile içi şiddet; kendini aile olarak tanımlamış bir grup içerisinde; zorlamak, aşağılamak, cezalandırmak, güç göstermek, öfke gerginlik boşaltmak amacı ile bir bireyden diğerine yöneltilen şiddet davranışı olarak da tanımlanabilmektedir(45,75).

The APA (American Psychological Association) 1996’da aile içi şiddeti; “bir ilişkide bir insanın yakını olduğu kişiye güç, kontrol, özerklik ve otoriteyi sağlamak amaçlı fiziksel, cinsel ve psikolojik kötü muameleyi içeren davranışlardır” şeklinde tanımlamıştır (122).

Aile içi şiddet, korku, fiziksel veya sözlü saldırı veya küçük düşürme, utandırma yolu ile, diğer kişiyi kontrol altına almak amacı ile fiziksel, duygusal, cinsel veya ekonomik şiddet amacı ile herhangi bir davranışı içerebilir (34,46,89).

Aile içi şiddet; ailenin yapısını temelden sarsan, çok ciddi sonuçlar doğuran, aile üyelerinin tümünün örselendiği bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Aile içi şiddetten ilk nasibini alan, mağdur olan taraf “çocuk ve kadın” dır (105,118).

1.2.4. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDET

Dünyada en az her 3 kadından biri yaşamları boyunca dövülmekte, seks için zorlanmakta veya diğer bir deyişle, kötü davranışa maruz kalmakta, istismar edilmektedir. Şiddeti sık olarak, kadının aile üyelerinden biri uygulamaktadır. Günden güne artan cinsiyet şiddeti, genel ve önemli bir sağlık sorunudur ve insan haklarına tecavüz olarak tanımlanmaktadır (86).

1993 yılında Uluslar arası Kadının Durumu Hakkındaki Komisyonun hazırladığı bir deklarasyonda; “kadına acı ve hasar veren toplumda ya da ailede görülen fiziksel, cinsel, psikolojik her türlü şiddet, özgürlüğü keyfi olarak kısıtlama ve zorlama gibi davranışlar, işyeri ya da eğitim kurumlarında göz dağı verme ya da cinsel saldırı, zoraki fahişelik, devletin şiddet uygulaması yada şiddete göz yumması” cinsiyete dayalı şiddet olarak tanımlanmıştır (27,98).

Kadına yönelik aile içi şiddet kavram olarak, kadının kişiliğinin erkek tarafından fiziksel güç kullanılarak ya da korkutularak yıldırılmasıdır. Şiddetin amacı, kadının davranışlarını korkuya dayalı olarak kontrol etmektir. Gerçekte bütün şiddet olaylarında kadın ile erkek arasında erkek lehine bir güç dengesizliği söz konusudur (4).

Kadına yönelik şiddet, Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konsey Statüsü Komisyonu Kadına Yönelik Şiddet Çalışma Grubunun yapmış olduğu şiddet tanımında;

- “hırpalama, dayak, ailedeki kız çocuklarının cinsel istismarı, evlilik içinde tecavüz, kadınların cinsel organlarını sakatlamak ve kadına zarar veren diğer geleneksel uygulamalar, evlilik dışı ilişkilerde şiddet ve istismara yönelik şiddet,
- işyerinde, eğitim kurumlarında ve başka yerlerde tecavüz, cinsel istismar, cinsel saldırı, gözdağı ve tehdit de dahil olmak üzere fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet, kadın ticareti ve fahişeliğe zorlamak,

nerede olursa olsun devletler tarafından işlenen ya da görmezlikten gelinen fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddet,” biçiminde yer almaktadır (101).

Kadına yönelik aile içi şiddet, toplumun her kesiminde olabilmekte ve ırk, etnik grup, din, meslek, yaş, eğitim, cinsel tercih ve sosyal sınıf farkı tanımamaktadır. Fakat, kadına yönelik aile içi şiddet prevalansı bazı gruplarda daha fazla oranda görülmektedir. Eşinden boşanmış veya ayrı yaşayan, evini terk eden kadınlar, ekonomik ve eğitim seviyesi düşük kadınlar yada erkeğin kadının eğitim seviyesinden düşük olduğu ailelerde, çocukluk döneminde şiddete maruz kalan kadın ve erkekler, çocuk sayısı fazla olan aileler, alkol, ilaç bağımlısı erkeklerin eşleri, daha önceden şiddete uğramış ve şimdi gebe olan kadınlar, aşırı derecede kıskanç ve paylaşımsız erkeklerin eşleri, düşük gelirli, azınlık gruplara mensup, işsiz ve toplumsal konumu sabit olmayanlarda eşe yönelmiş şiddet daha sıklıkla görülmektedir (28,40,42,45,50,75,77,89).

1.2.4.1. Kadına Yönelik Fiziksel Şiddet

Kadınlara yönelik fiziksel şiddet, tüm dünyada ve ülkemizde oldukça yaygın ve sanılanın çok üstündedir. Fiziksel şiddetin gerçek nedeni, kadını erkeğin malı olarak gören erkek egemen anlayışıdır (12).

Fiziksel şiddet sonucu kadınlar genellikle “dövülmüş kadın” gibi gözükmemektedir. İnsanların görebileceği fiziksel şiddet izleri olmayabilir. Çürük ve berelenmeler alışılmamış bölgelere (boyun,kasık gibi) lokalize olabilir. Bacağın ön ve yan arkasındaki belirtiler, kemer gibi bir alet ile vurulduğunun belirtisi olabilir. Çift taraflı çürükler ve paralel yaralar bulunabilir. Yumruklama, sıklıkla kolun üst kısmında paralel incinmelere yol açar. Gövde, karın, kalça veya genital bölgelerde olan yaralanmalar ve diş kırıklarının varlığı şiddet göstergeleridir. İtilme sonucu burkulma ve çıkıklar yine şekilli yaralanmalar saçın çekilmesi sonucu yer yer saç kaybı, yanıklar diğer belirtilerdir. Acil servise sık başvurular veya yaralanma sonucu kırık, yaralanmalarda bir sağlık kurumuna başvurmada gecikme olabilir. Fiziksel şiddet genellikle dönem dönem olur ve tekrarlar (44,53,89).

Fiziksel şiddet, kadına bağırma, itip kakma, tokat atmak, kollarını, ayak ve parmaklarını bükme, kadının üzerine yürümek, evdeki hayvanlara zarar vermek, tartışma

anında evdeki eşyalara zarar verme ve kadının ayrılmasına izin vermemektir. Kadını sert bir şekilde itmek, elle tutmak, sarsmak, kişiye bir şeyler fırlatmak, tekmelemek, ısırarak, saç çekmek, başı ciddi şekilde sarsmak, boğmak, nefesini tıkamak, nefes almasını yastık, battaniye ile engellemek(havasız bırakmak) fiziksel şiddetin diğer göstergeleridir. Ayrıca kadını dövmek, silah, bıçak, zehir ile tehdit etmek, göz dağı vermek, silahla saldırmak, öldürmek istemiş gibi davranmak, sopa vb. nesne ile vurmak, yumruklamak, hasta, yaralı veya hamile iken yardım etmemek kişiyi istediği gibi zaptetmek veya ağrıya neden olan yaralanma amaçlı olayları içerebilir (1,5,23,33,58,59,64,82,111,121).

1.2.4.2. Kadına Yönelik Duygusal Şiddet

Gündelik yaşamda en sık rastlanan şiddet türlerinden birisi de, duygusal şiddettir. Duygusal şiddet iki özelliği ile diğer şiddet türlerinden ayrılmaktadır. Bunlar; fiziksel ve cinsel şiddette olduğu gibi somut fiziksel bulguların bulunmayışı ve tek başına bulunabileceği gibi, bir çok olguda fiziksel ve cinsel şiddetle birlikte bulunmasıdır (36,46,85).

Duygusal şiddet riskini arttıran bazı etmenler bulunmaktadır. Bunların başında yoksulluk, işsizlik, suçluluk ve gecekondü tipi evlerde yaşayan ailelerde ebeveynler daha gergin ve saldırgandır. Kuşkusuz işinde başarılı olup, ekonomik sorunu olmayan şiddet uygulayan kişiler de vardır. Bu kişiler insan ilişkilerinde dengeyi kuramamaktadırlar. Ebeveynin değer yargıları içinde yaşadığı toplumun değer yargıları ile çatışma içinde yaşamaları kişilerin toplumda yabancılaşmasına neden olmakta ve şiddetin ortaya çıkması kaçınılmaz olmaktadır (85).

Duygusal şiddetin göstergeleri ise; kadını küçük düşürmek, küçümsemek, kadının kendini kötü hissetmesini sağlamak, kadının kendini deli sanmasını sağlamak, akıl oyunları oynamak, kadını söylediği veya yaptığı şeylerden utandırmak, alay etmek, kadına sevgi şefkat göstermemek, kadınla muhabbet etmemek ve kadının kendini suçlu hissetmesini sağlamaktır (1,33,58,97,116,124).

Bir kişiye ruhsal açıdan zarar vermek, mahcup etmek, aşağılamak, hakaret etmek, aile, arkadaşları ile görüşmesini yasaklamaktır (5,34,82,111,121,125).

Sürekli olarak kadını eleştirmek, lakaplar takmak, kadının arkadaşlarını veya ailesini dışlamak, aşağılamak, kadını özel veya genel mekanlarda aşağılamak, kadını sürekli ayrılmakla tehdit etmek, kadına sinirlendiğinde çocukları cezalandırmak, kadın erkeği terk ederse, çocukları kaçırmakla tehdit etmek, kadının duygularını önemsememek, kadınları bir grup olarak aşağılamak veya alay konusu yapmak, ihanet etmek, kadın için değerli olan inançlarını, dinini, ırkını, soyunu, sınıfını veya ailesini aşağılayıp, dalga geçmek, intihar edeceği tehdidinde bulunmak duygusal şiddetin diğer göstergeleridir (33,59,64,111,124).

Kadına bir hizmetçi gibi davranmak, tüm büyük ve önemli kararları vermek, evin sahibi gibi davranmak, erkeklerin ve kadınların rollerini belirlemek, erkek ayrıcalığını kullanarak duygusal şiddet uygulamaktır (59,97,124,127).

Çocuklar hakkında kadının kendini suçlu hissetmesini sağlamak, kadına ileteceği mesajları çocukları kullanarak aktarmak, kadını rahatsız ve tedirgin etmek için ziyaretlerde bulunmak, kadına çocukları almakla gözdağı vermek ve çocukları kullanarak duygusal şiddet uygulamaktır (34,59,77,97).

El kol baş hareketi bakış veya bir şeyleri paramparça ederek, hayvanları inciterek, silah göstererek kadını korkutmak, kadının ne yapacağını, kimleri göreceğini, kimlerle konuşacağını, ne okuyacağını karar vermek, kadının dışarıdaki davranışlarını kısıtlamak, kendini haklı çıkarmak için kıskançlığı kullanmak izolasyon kısıtlama kullanarak uygulanan duygusal şiddettir (34,59,111,121,124).

Şiddeti hafif uygulamak, kadının duygu ve düşüncelerine önem vermemek, şiddetin olmadığını söylemek, şiddeti azaltma, inkar etme, kadını sorumlu tutma duygusal şiddetin diğer göstergeleridir (59,97,124).

1.2.4.3. Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet

Ekonomik şiddetin göstergeleri ise; kadının maddi açıdan erkeğe bağımlı olmasını sağlamak, kadının bir meslek sahibi olmasını yada iş bulmasını önlemek, kadın çalışıyorsa parasını elinden almak, aile gelirini kadının bilmesine izin vermemek/ söylememek, kadının mülkiyet sahibi olmasına ve bankada yatırım yapmasına izin vermemek yada paylaşmamak, erkeğin para işlerini tekeline alması, para harcama konusunda kadının hesap vermesini istemek, harçlık vermemek veya kadının harcamalarını kısıtlamak, harcamalar konusunda şeffaf olmamaktır (1,5,33,58,82,111,121).

Aile içi şiddete rağmen evliliğine katlanan kadınların en büyük çıkmazı, ekonomik şiddet olmaktadır. Türkiye’de ki tapu kayıtları üzerinde yapılan bir çalışmada, gayri menkul mülkiyetinin sadece %8’inin kadınlara ait olduğu; Banka kredilerinin sadece %3’ünü kullanabildikleri, kent merkezlerinde dahi kadınların sadece %20’sinin çalıştıkları düşünülürse; kadınlara yönelik ekonomik travma daha iyi anlaşılacaktır (12).

1.2.4.4. Kadına Yönelik Cinsel Şiddet

Amerikalı araştırmacı Lori Heise göre “cinsel şiddet”; erkeğin gücü ve kontrolü ile devamlı bir şekilde, kadının özgürlüğü ya da kadının yaşamını, bedenini ve psikolojik bütünlüğünü ağır bir biçimde tehlikeye sokan, baskı ve zorun herhangi birini içerir. Bu içerikte, tecavüz, hırpalama, saldırganlık, ensest, psikolojik kötüye kullanım, fuhuşa zorlama,

cinsel taciz, sünnet, çeyizle ilgili cinayetler yer alır. Gönülsüz ya da keyfi sezeryan ve zorla sterilizasyon gibi medikal şiddetin çeşitli formları da bu kapsam içindedir (26).

Cinsel şiddet; kadın karşıtı şakalar yapmak, kadınlar hakkında küçültücü belirlemelerde bulunmak, kadınlara cinsel nesne muamelesi yapmak, kadını seksi giysiler giymekle suçlamak, kadının cinsellik konusunda görüşlerini önemsememektir. Ayrıca kadının cinsel yönünü eleştirmek, kadına karşı cinselliği ve şefkati kullanmak, kadını “fahişe” veya “frijit” gibi cinsel adlar ile çağırmak, kadını kendisi ile veya başkaları ile cinsel ilişkiye zorlaması veya başkaları sevişirken izlemeye zorlaması cinsel şiddetin diğer göstergeleridir. Kadına istenmeyen cinsel hareketleri dayatması, kadına kavga ettikten veya dayak attıktan sonra cinsel ilişkiye zorlaması sık olarak uygulanan cinsel şiddettir. Cinsel ilişkiyi, kadın hastayken veya sağlığı buna elverişli değilken dayatması, kadını cinsel ilişkiye çeşitli nesnelere veya silahlarla zorlaması, erkeğin kadına sadist cinsel hareketler yapması, evlilik durumlarında bile, kadın istemediği halde, sekse zorlamak, kadının hoşlanmadığı, sevmediği cinsel olaylara korkutarak şiddet uygulayarak zorlamaktır. Kadının istediği dışında cinsel objeler kullanmak, kadını kendi genitallerine dokunması için zorlamak, kadına istenmeyen rahatsız edici dokunuşlarda ısrar etmek, kadın istemediği halde elbiselerini zorla çıkarmak cinsel şiddettir. Kadına cinsel yolla hastalık bulaştırmak, tek eşli ilişki konusunda eşler arasında bir uzlaşma olmasına rağmen, erkeğin başka kadınlar ile ilişkiye girmesi, kadının kontraseptif yöntem kullanmasını engellemek de cinsel şiddetin diğer göstergeleridir (5,33,34,59,64,82,111,121,127).

Cinsel zorlama, bir kadının tercih yokluğudur. Cinsel zorlamanın, tecavüz etmek (cinsel ilişkiye zorlamak), cinsel saldırı (cinsel temasa zorlamak), çocukları cinsel olarak rahatsız etmek, göz korkutmak, sözel baskı, evliliğe zorlamak gibi bir çok çeşidi bulunmaktadır. Ayrıca, kadın ticareti ve savaşta tecavüzdür (86).

Cinsel zorlama, kadının yaşamının herhangi bir döneminde yer alabilir. Kadın çocukluk yıllarında hayatının geçmiş bir döneminde tecavüz edilmiş olabilir. Bazı cinsel zorlamalar, gelişmekte ve endüstriyel ülkelerde, çocuk ve adölesanlara uygulanmaktadır. Şili, Peru, Meksika, Malezya, Panama, Papua Yeni Gine ve Amerika’da adalet sistemleri ve tecavüz kriz merkezlerinden alınan bilgilere göre, bilinen cinsel saldırı kurbanlarının 1/3 ile 2/3 ü arası 15 yaş ve daha genç olduğu bilinmektedir (73,86).

Evlilikte de erkek kadını hoşlanmadığı ilişkilere zorlayabilir. Kadın eşinin bu tür isteklerinin cinsel şiddet olduğunu bile düşünmeyebilir. Eşinin cinsel ilişki isteğini ret etme özgürlüğüne sahip olduğunu bilmemektedir. Çünkü eşiyile her istediğinde birlikte olması gerektiği “kadınlık görevleri” arasındadır (4).

Türkiye’de ırza geçme ender rastlanan olaylardan değildir. TCK kocanın karısına zorla cinsel ilişkiye girmesini ırza geçme olarak değerlendirmemektedir (11,27).

Sözlü şiddet, özünde cinselliği ve kadınları aşağılamayı içerir. Bu da bir saldırganlık türüdür. Cinsel taciz, dayak, tecavüz ve benzer olaylar sırasında veya sonrasında söylenen aşağılayıcı sözler, hakaretler, küfür ve benzerleri, sözlü şiddettir (64).

1.2.5. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN NEDENLERİ

Kadınlara yönelik aile içi şiddet, toplumun erkek egemen yapısından kaynaklanmaktadır. Erkek egemen toplumsal, siyasal ve ekonomik yapılar, aile içi şiddeti beslemekte ve kadınlara şiddetten çıkış yollarını kapatmaktadır. Dolayısıyla aile içi şiddeti üreten dinamikler, yalnızca aile içindekilerden değil, toplumsal, hukuksal, ekonomik, geleneksel, siyasal ve eğitim yapısı içinde, kadını ayrımcılığa uğratan ve erkeğe bağımlı kılan düzeneklerden kaynaklanmaktadır. Erkeğin, yasalardan ve toplumun ataerkil geleneklerinden kaynaklanan kadına göre üstün konumu, kadının erkeğe hizmet etmesinin ve erkeğin aile içi kararlara kadından daha fazla söz sahibi olmasının doğal görülmesi de şiddeti besleyen unsurlardır. Genel olarak erkekler kadına karşı şiddeti, kadınların üzerinde güç oluşturma anlamında kullanmaktadır. Erkeklerin çoğu, bu biçimde öfke ve sinirlilik göstermeye hakları olduğunu düşünmektedir (46,98).

Erkeklerin kadınlara karşı şiddet gösterme nedenleri konusunda çeşitli yaklaşımlar vardır. Bunlar çeşitli boyutlarda irdelenmiştir. Örneğin;

- ❑ Bireysel boyut: Kadınlar geleneksel rolleri ile pasif bağımlı ve çaresiz olmayı öğrenirler.
- ❑ Sosyal-Psikolojik boyut: Kadına yönelik şiddet bazı kültürlerde desteklenmektedir. Bu durum özdeyişlerde yansımaktadır. Amerikan kültüründe “kadın, at ve ceviz ağacı ne kadar dövülürse o kadar iyi olurlar”, Türk kültüründe “kadının sırtından sopayı, karnından sıpayı eksik etmeyeceksin”, “kızını dövmeyen dizini döver” gibi.
- ❑ Sosyolojik boyut: Straus’a göre ailenin yapısal özellikleri şiddete yol açabilmektedir. Şiddet cinsiyet ayrımcılığının olduğu ve ekonomik seviyenin düşük olduğu toplumlarda yaygındır (64,98).

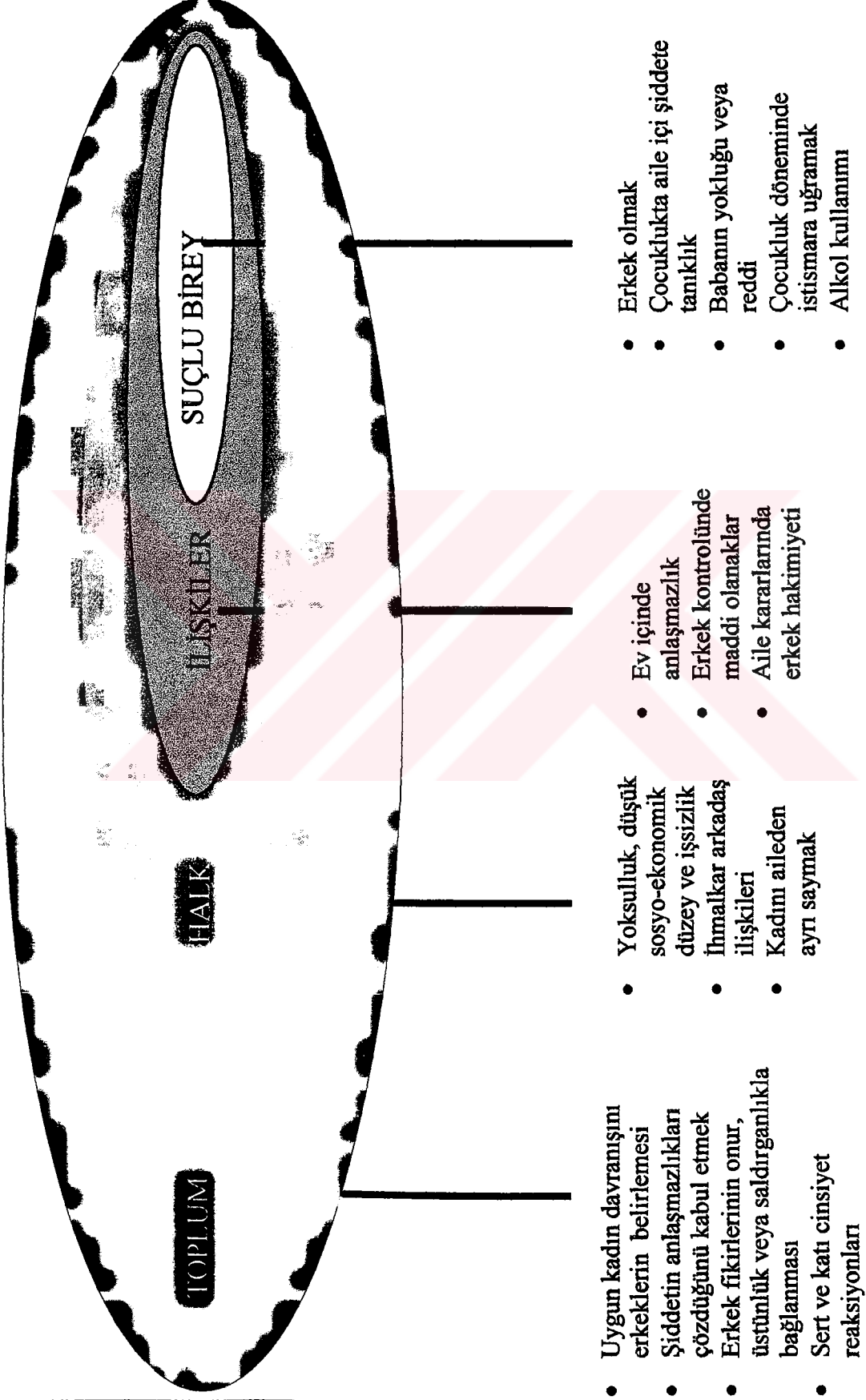
Şiddet oluşumunu açıklayan kuramsal görüşler 3 grupta toplanabilir:

1. Şiddet, doğuştan vardır, Freud Le Lorenz tarafından savunulan bu görüşe göre şiddet doğuştan var olan bir iç güdüdür. Dolayısıyla, kaçınılmaz.
2. Şiddet, öğrenilir. Şiddet, genellikle anne baba tutumuna bağlı olarak sosyalizasyon sürecinde öğrenilir.

3. Şiddet, çevreden gelen uyarılara tepkidir. Bu görüş "engelleme, saldırganlık hipotezi" ile açıklanmaktadır. İnsanlar, fizyolojik, toplumsal ve psikolojik gereksinimleri gidermede engelle karşılaştıklarında, saldırganlık ve şiddeti ortaya çıkarırlar (98).

Günden güne araştırmacılar, şiddete neden olan bireysel, işlevsel, toplumsal faktörleri anlamak için, "ekolojik bir çatı/şema" kullanmaktadırlar. Bu modelde, kadınlara karşı şiddet, farklı seviyelerdeki farklı sos yo ekonomik gruplardan kaynaklanmaktadır. Bu model en iyi şekilde, 4 grupta toplanabilir. En içteki grup, bireysel seviye: kadın veya erkeğin ilişkilerindeki bireysel davranışlarını içeren biyolojik, bireysel geçmişini gösterir. Evde çocukken kötü davranışa maruz kalmak, evde babanın yokluğu, alkol kullanması ve ev içi şiddete tanık olmayı içerir. İkinci grup, aile ve akrabalık ilişkileri seviyesi: sıklıkla ailede veya yakın bilinen ilişkilerde yer alan şiddetin içeriğini gösterir. Kültürler arası çalışmalarda, erkeklerin ekonomiyi kontrol etmesi, ailesi adına karar vermesi ve evlilik anlaşmazlıklarını içerir. Üçüncü grup, toplum seviyesi: resmi veya resmi olmayan sosyal kurum ve organizasyonları, yöresel, işyeri, sosyal şebekeler, akran grupları göstermektedir. Kadınların toplumdan dışlanması ve sosyal destek yokluğu, erkeklerin şiddete göz yuman ve şiddeti daha fazla uygulayan arkadaşları ile birlikte olmasını içerir. Dördüncü grup, en dıştaki grup, sosyal seviye: kültürel normları içeren ekonomik ve sosyal çevredir. Bireysel risk faktörleri ile kültürler arası çalışmaların sonuçları birleştirildiğinde, ekolojik model anlayışının gelişmesine katkıda bulunan bazı sosyal yapılarda niçin kadınların daha fazla şiddete maruz kaldıkları açıklanmaktadır (Şekil 1) (86).

ŞEKİL – 1 . PARTNER İSTİSMARI İLE İLİŞKİLİ EKOLOJİK MODEL FAKTÖRLERİ

KAYNAK : Population Reports, "Ending Violence Against Women, 27:4, 1999 (86).

1.2.6. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDET SIKLUSU (ÇEMBERİ)

Şiddete uğrayan kadınlarda şiddet belli aralıklar ile ortaya çıkmaktadır. Bu tür ilişkilerin çoğu, şiddet siklusunun görülmesi ile karakterizedir. Bu siklus 3 fazdan oluşur.

Birinci fazda, gerginlik tırmanmaktadır, fiziksel ve sözlü saldırılar azdır, kadın yavaş yavaş kurban olmaya başlamıştır, korku içindedir. Bu süre, birkaç hafta ile birkaç yıl sürebilir. Bu ilk faza “Ön kavga aşaması” da denir. Bu aşamada, eşler arasında ufak tefek tartışmalar başlar. Mağdur kişi, eşini yatıştırmaya çalışır, yapacağı hiç bir şeyin kalmadığını zannetmeye başlar. Saldırgan eş, kadının kendisini terk edeceğini zannetmeye başlar ve günden güne daha kıskanç olmaktadır. Eşler arasında hassasiyet başlar. Mağdur eş giderek pes eder. Tartışmalar artar, baskı kaçınılmaz olur (27,64).

İkinci fazda, gerginliğin artıp kontrol edilemeyen patlamaların olduğu ve dövülme olayının gerçekleştiği dönemdir. Birkaç saat yada birkaç gün sürer. Bu faza “Fiziksel kavga aşaması” da denir. Bu aşamada, saldırgan kontrolünü kaybeder. Başlangıçta saldırgan eşine ders vermek ister. Bu aşama diğer aşamalardan daha kısa sürer (yaklaşık 2-24 saat). Saldırgan bu aşamada yaptıklarını eşi kadar hatırlamaz. Mağdur kişi kavgaya cevap vereceğine hep pes eder. Eşine karşı gelirse her şeyin daha da kötü olacağını zanneder. Mağdur eş bu arada uykusuzluk, iştahsızlık çeker; aşırı içki içmeye başlar. Dayak bu aşamada başlar. Dayaktan sonra saldırgan bir şok evresine girer. İnkâr etmeye ve kendi kendini “*ben suçsuzum doğruyu yaptım*” diye ikna etmeye çalışır. Dayak yiyen genelde ağır yaralanmadığı zaman yardım alma gereksiniminde bulunmaz. Kadın hastanelik bir durum olsa bile, hastane çıkışı tekrar eşine döner (64).

Üçüncü faz, barışma dönemidir, erkek pişmandır. Sıcak, af dileyen, yalvaran konumdadır. Kadınında şefkate ihtiyacı vardır, bazen terk ederse ölüm tehlikesi söz konusudur. Kadın özrü kabul eder. Bir şans daha tanır. İşte burada kadının şiddetin kurbanı olması tamamlanmıştır. Her şey yolundaymış gibi görünmektedir. Bu yeni bir şiddet siklusunun başlangıcıdır. Son olan bu faza “Balayı Aşaması” da denir. Bu dönemde, her iki tarafta bu aşamanın gelmesini ister. Saldırgan çok ileri gittiğini fark eder ve eşi ile barışmak için çabalar ve eşinin gözünde iyi bir kişi gibi gözükmeye başlar. Ailede nadir bir durgunluk yaşanır. Saldırgan pişmanlık duyar, özür diler ve bir daha böyle bir şeyi yapmayacağına dair söz verir. Saldırganın eşi söylenenlere inanmak ister. Dayak yiyen, eşinin ne kadar iyi bir insan olduğunu zannetmeye başlar. Mağdur kişi eşinin yeni davranışına aldanır ve ilişkiyi koparmaktan vazgeçer. “*Aşk her şeyden üstündür*” felsefesine her iki tarafta inanmaya başlar.

Saldırgan eşinden ayrı yaşayamayacağını söyler. Her iki tarafta birbirine bağlanmaya başlar. Bu aşamada bu bağı kırmak çok zorlaşır. Her iki taraf evliliklerini sürdürmek ister (27,64,84).

Şiddet uygulayan eşten ayrılmak bir süreçtir. Bu süreç bir dizi aşamalardan oluşur. Sık olarak inkar periyodunu, kendinden utanma, kötü davranışı kabul etmeden önce sabır ve dayanma, benzer olaylarda kadınların teşhis edilmesi gibi aşamaları içerir. Bir çok kadın, tamamen ayrılamadan önce, bir çok kere ayrılır ve geri döner (86).

1.2.7. ŞİDDET UYGULAYAN VE ŞİDDETTE MARUZ KALAN KİŞİLERİN ÖZELLİKLERİ

Şiddetin var olduğu ilişkilerde eşlerin biri veya ikisinde; düşük öz benlik saygısı bulunmaktadır. Bu kişiler, kendi çocukluklarında ihmal veya istismar edilmiş olabilirler. Duygusal açıdan içine kapanık ya da aşırı derecede bağımlı olma özellikleri dikkat çekicidir. Kişilik yapısı olarak paylaşmayı istemeyen, bilmeyen insanlardır. Tartışmaları uygun yollarla çözmeyi öğrenmemiş olmaları, çiftlerin ortak özellikleridir. Evlilikte gerçekçi olmayan beklentilere sahiptirler. Ailede alkol madde kullanımının varlığı, intihar girişiminin olması, önceki yasal eylemler, çocuklara göz dağı vermek, önceki şiddet epizotları, önceki ayrılmalar, aile kökeninde şiddet olaylarının varlığı ve saldırıyı kontrol edememenin pişmanlık ifadesi ailede tehlikeyi gösteren faktörlerdir (116).

1.2.7.1. Şiddete Uğrayan Kadınların Özellikleri

Şiddete uğrayan kadınlar, katı bir aile ortamında pasif olmaya yöneltilerek yetiştirilmiştir. Ailede cinsiyet rolü gelenekselci olduğundan kadınlar evlilik hakkında geleneksel yaklaşımlara sahiptir (60,97).

Mağdur kadın, anneye kötü davranılan bir aileden de gelmiş olabilir, bu kadınlarda anne ile özdeşleşme ve bağımlı kişilik özellikleri sıktır. Bir kısmı sadist baba ile özdeşleşmiştir, annelerine ve kendilerine kızarlar. Bu ilişkiyi sürdüren kadınlarda anksiyete, depresyon ve suisid eğilimleri sıktır. Ailesinde şiddeti yaşamış kadın, kendisine yöneltilen şiddeti daha fazla tolere etme eğilimi göstermektedir. Çocukluğunda şiddete uğramış bir kadın, şiddetin olduğu bir ilişkiye daha fazla bir olasılıkla katlanabilir, çünkü şiddet onun için doğal hale gelmiştir (23,27,81,122).

Kadın asla sağlıklı bir ilişki ve iletişim modeli görmemiş olabilir. Şiddetin tüm evliliklerde var olduğuna inanmaktadır. Bu yüzden, kadın kendi ilişkisi ile ideal ilişkiyi karşılaştıramaz (36,60).

Şiddete maruz kalan kadınlar, ağır psikolojik şikayetlere sahiptirler. Sosyal açıdan oldukça yalnızdır. Kadınlar düşük özsaygıya sahiptirler (1,40,97). Devamlı ve aşırı eleştiriler,

duygusal, cinsel, kişisel ve profesyonel imajın incinmesine yol açar. Hakaret, bireyin kendine güven duymasını azaltır ve sonunda bireyi duygusal açıdan güçsüz duruma getirir (34).

Şiddete uğrayan kadınlar, sadece fiziksel şiddetin olduğuna inanabilir. Diğer davranışları, tutumları sezmez ya da kadın kendi algılamalarının, sezgilerinin yanlış olduğuna inanır. Şiddet uygulayan erkek her zaman şiddete eğilimli olmadığından kadın “kötü zamanları” unuttur ve saygısız, kaba davranışları görmezlikten gelmeyi öğrenir. Yaşanan üzücü olayların, şiddetin erkek tarafından inkar edilmesi ve kadının davranışının yanlış olduğunu düşünmesine yol açar. Kadının saldırgan davranışta bulunan kişinin, bir gün değişeceğine dair ümidi hiç tükenmediği için, itaatkar olmaktan vazgeçmez. Kendisine yöneltilen saldırgan davranışlardan, kendisini sorumlu tutmaktadır. Mağdur olan bu kadınlar, suçluluktan üzülürler, bu yüzden dayacağı inkar eder ve sinirlenmezler (36,97).

Erkeğin “koruyucu, baskılayıcı davranışları” kadını önem verdiği arkadaş çevresinden ayırır. Uzun bir izolasyon periyodundan sonra, mağdur kadın kendini duygusal açıdan ezik, kötü, belirsiz ve bulanık (konfüze) hissedebilir. Eğer kadın yeni bir ilişkiye girecek ise, eski eşinin kendine zarar vermesinden korku duyar. Aynı zamanda, yeni ilişkisinde de şiddetin tekrarlayacağını düşünüp huzursuzluk ve güvensizlik hisseder (34).

Şiddete maruz kalan bazı kadınlar, bulunduğu bu kötü durumdan kurtulması için kimsenin kendisine yardım edemeyeceğini düşünürler. Mağdur kadın, şiddet hakkında sorulan soruları açıklamakta isteksiz olabilir. Çünkü, utanır, sıkılır ve eşinden korkar. Yine, diğer insanların bu problemi anlamayacaklarını ve kendisine inanmayacaklarını düşünebilir (40,53,89,97).

Kadının eğitim düzeyi, iş durumu ile şiddet ilişkisine katlanması arasında ters bir ilişki vardır. Eğitilmiş, meslek sahibi kadınlar, eğitim düzeyi düşük olan kadınlara göre; daha az oranda böyle bir ilişkiye katlanır. Ciddi ve sık dayak söz konusu olduğunda, kadının terk etme olasılığı daha yüksektir. Var olan sosyal hizmetlerin durumu ve kadınların katlanıp katlanmamak konusundaki kararlılığında önemli etkenlerdir (27,81).

Şiddete maruz kalan kadınların hissettikleri duygular ise şöyle sıralanabilir. Kadınlar kendilerini baskı altında hisseder. Kadının kafası karışıktır. Kendini iyi hissetmemekte, suçluluk duymaktadır. Yine kendini rahatsız, sinirli, gergin, yalnız, hissiz ve duygusuz, üzgün, hapisanede gibi, sınırlanmış, kısıtlanmış, kontrol altında tutulduğunu hisseder (53).

1.2.7.2. Şiddet Uygulayan Kişilerin Özellikleri

Kadına şiddet uygulayan kişi, genellikle kadının kocasıdır. Bu kişiler, ailede erkeklerin üstün olduğuna inanırlar. Erkeklik duyguları ile hareket ederler. Erkek eşinin uysal, itaatkar ve kendisine bağlı olması gerektiğini düşünür (1,60,107)

Şiddet uygulayan erkekler, çocukluk döneminde sözlü olarak şiddete maruz kalmış veya ailesinde şiddete tanık olmuştur (34,60,81,125).

Erkek düşük özsaygıya sahip olabilir. Cinselliği erkekliklerini göstermek, düşük özsaygılarını yükseltmek için kullanırlar. Aşırı derecede paylaşımsız ve kıskançtır. Eşlerini kontrol etme isteği yoğundur (1,34,81,97,125).

Kişi şiddetli tartışmaya meyilli bir kişilik yapısına sahiptir, en küçük nedenlerden tartışmalar başlatır. Evlilik veya ilişkiden katı ve sert beklentilere sahiptir ve uzlaşmayı bilmezler. Erkek, beklentilerine göre kadının değişmesini ister. Yaptıklarından diğer insanları sorumlu tutarlar. Şiddet davranışlarının olumsuz sonuçlar doğuracağına inanmazlar (34,97).

Şiddet uygulayan kişiler, “çift kişiliğe sahiptir” gibi tanımlanabilir. Hem hoş, sevimli, cana yakın hem de dayanılmaz derecede zalim ve acımasızdırlar. Ruh durumuna bağlı olarak cömert veya bencildirler. Bu kişilerin en önemli özellikleri, diğer insanları kapasiteleri ve özellikleri ile aldatmaktır. Serin kanlı, sessiz, çekici, hoş, cana yakın ve inandırıcıdır. Ayrıca, erkek kendisinden beklenen rolleri/görevleri çok iyi yerine getirirler; evine gider, çocuklarına bakar, para biriktirir. Bu yüzden, ilişkide şiddet doğal olarak gözden kaçmaktadır. Erkek hile, düzen, yalancılık konusunda büyük bir kapasiteye sahiptir. İlişkisindeki problemlerden kadının sorumlu olduğunu düşünür. Tavsiyeleri ret eder, kadının da tavsiye almasını istemezler çünkü erkeğe göre, kadın erkeğin istediği gibi davranır ise, hiç problem yaşanmayacaktır (34,97).

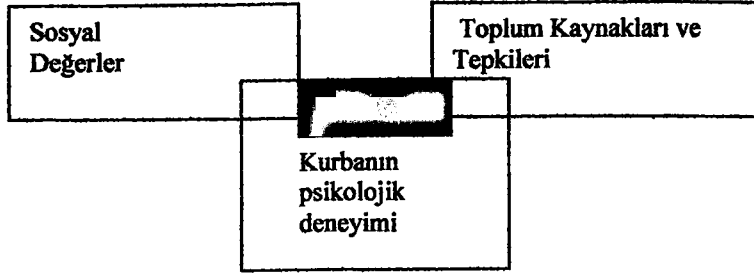
Şiddet uygulayan erkekler, genellikle diğer insanlarla yüzeysel bir ilişkiye sahiptir. Şiddet uygulayanların çoğunluğu, çevreleri tarafından “asla denetimi yitirmeyen, asla şiddete başvurmeyen, iyi bir iş arkadaşı, iyi vatandaş, sosyal insan, çalışkan, yardımsever, dini bütün, herkesle iyi geçinen” gibi sıfatları taşıyabilirler. Bu nedenle şiddete maruz kalan kişiler çevrelerini ikna etmekte çok güçlük çekerler. Bu da kadını izolasyon ve utangaçlık duyguları içinde sessiz kalmaya zorlar (34,46).

Mağdur kadının şiddetin olduğu ilişkiyi terk etmesinden önce veya sonra şiddet uygulayan kişiler tarafından yapılan yaygın davranışlardır şunlardır: erkek kendini haklı göstermeye çalışır, kadını korkutur, tedirgin eder, rahat vermez, kızdırır, sinirlendirir, kadına sıkıntı verir ve taciz eder (34,110,125).

1.2.8. KADININ ŞİDDET ORTAMINDA KALMASINA NEDEN OLAN FAKTÖRLER

Konuyla ilgili yapılan çalışmalar her kadının şiddete maruz kalabileceğini ifade ederken, hangi kadınların kurban(mağdur) olabileceğini tahmin etmenin güç olduğunu vurgulamaktadır. Bazı kadınlar tek bir kez şiddete maruz kaldığında yardım başvurusunda bulunabildiği halde, bazı kadınlarda sürekli olarak dayak yeseler bile aynı koşullarda

yaşamaya devam edebilirler. Bir kez dayak yiyen kadının bu davranışla tekrar karşılaşma olasılığı oldukça yüksektir. Conroy şiddete maruz kalan kadının bu koşullar içinde kalmasına neden olan faktörleri şu şekilde şematize etmiştir (4).

Şekil 2: Kadının Şiddet Ortamında Kalmasına Neden Olan Faktörler

Kaynak: Aktaş, A.M; Aile İçi Şiddet ve Önleme Yolları, Feryal Matbaası, Ankara, 1997.

1-Toplumsal değer sisteminin bazı unsurları kadının bu koşullarda kalmasına katkıda bulunabilir.

a) Geleneksel kadınlık rolü: Toplumsallaşma süreci kadına çocukluk çağından beri yaşamın getirdiği her türlü güçlüğü ve soruna karşı koymaksızın boyun eğmesi gerektiğini öğretmektedir.

b) Evin ve evliliğin mahrumiyeti: Genellikle her toplum ailenin bir mahrumiyeti olması gerektiğini vurgulamaktadır. Aile dışında hiç kimse bu ortama karışma, müdahale etme hakkına sahip değildir.

c) İki ebeveynli aile "ideal" dir: Toplumun iki ebeveynli ailenin ideal olduğu yönündeki katı yargısı, kadını da çocuğu da bu ortamda yaşamaya zorlamaktadır.

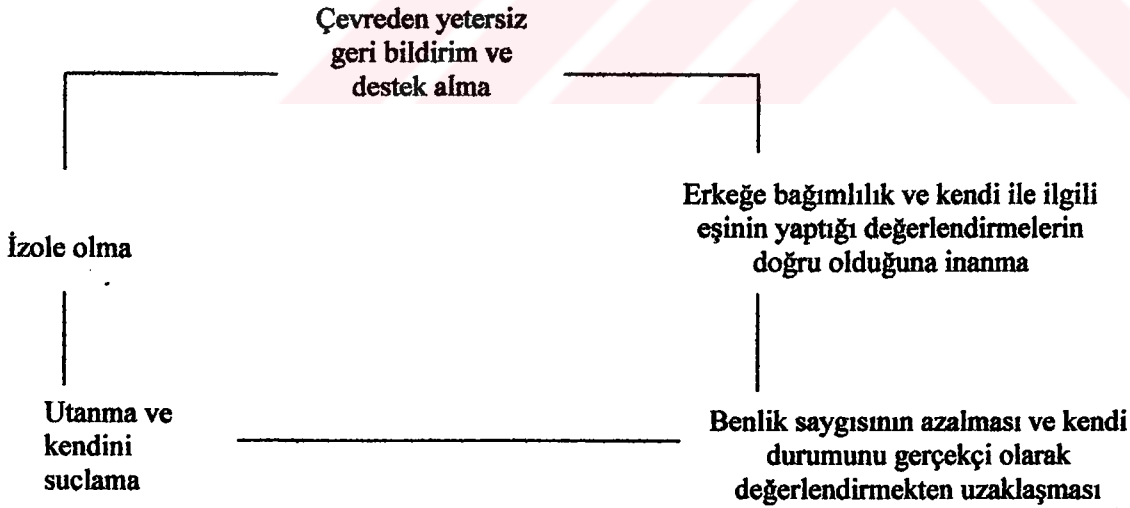
d) Kadının kendini suçlaması: Şiddet olaylarında üzerinde durulması gereken yaygın bir olgudur. "Kocanın dövmesi için sen ne yaptın" biçimindeki yaklaşımlar kadının benlik imajını da olumsuz etkiler ve kendini suçlu hissetmesine yol açar.

2- Toplum kaynakları ile ilgili yetersizlikler ve darboğazlar

Şiddete maruz kalan kadınlar gelişmekte olan ülkelerde daha mağdur durumdadır. Bu arada şiddete maruz kalan kadınlara yönelik destekleyici hizmetler son derece yetersizdir. Örneğin; 24 saat hizmete açık telefon hattı, destekleyici grup uygulamaları, yasal danışmanlık ya da savunuculuk hizmetleri gibi hizmetlerin kapsam olarak yetersizliği gelişmiş ülkeler için sorun olurken, gelişmekte olan ülkelerde bu hizmetlerin bir bölümü uygulamaya bile aktarılamamaktadır. Şiddete maruz kalan kadınlar karakola gittiğinde polis tarafından meslek elemanları ya da aile danışmanları yerine evlerine gönderiliyorsa bu durumda yardım alma şansları da ellerinden alınmış olmaktadır (4,92).

3- Şiddete maruz kalmış kadının (kurbanın) psikolojik durumu

- a) Bu durumda kadının yaşayacağı en yoğun duygu “korku”dur. Korku kadının yaşamını tamamı ile kapsamış olabilir. Uykusuzluk, uyurgezerlik gibi bazı sorunlar bu korkunun belirtilerindedir. Kadın uykusuzlukla ilgili sorunlarını çözebilmek için uyku hapları kullanmaya başlayabilir hatta bu ilaçlara bağımlı hale gelebilir.
- b) “Kadının her şey o kadar kötü değil” biçimindeki duygusal tonu : bazı vakalarda bu yaşantıya dur diyecek kadar güçlü olmadığı için her şeyinde o kadar da kötü olmadığına inanabilir. Gerçekte bu bir savunma mekanizmasıdır.
- c) Kadını dayak yemesi ile ilgili utanma duygusu: sosyo ekonomik düzeyi yüksek kadınlarda utanma duygusunun daha yüksek olması beklenir. Ülkemizde sosyo ekonomik düzeyi yüksek kadınların kendi hakları ile ilgili daha bilinçli olacağı düşünülse bile Kadın Dayanışma Vakfına bağlı sığınma evinden hizmet alan kadınlar içinde %6.2 oranında yüksek öğrenimli kadın olması oldukça düşündürücüdür.
- d) İzole olma: şiddete maruz kalan kadınlar genellikle bireysel destek açısından yoksundurlar. Kadının güvenlikte olma ihtiyacı onu sevdiğini söyleyen eşi karşısında pasif ve tepkisiz hale getirebilir. Erkeğin aşırı kontrol edici davranışları kadının çevre ile iletişimini ve duygusal paylaşımını sınırlayabilir. Kadının bu yalnızlığı izole olmasına ve kadını kocasına daha fazla bağlanmaya (bağımlılık düzeyinde) götürür. Bu da kocanın istediği durumdur. Kadının izole olma duygusu aşağıdaki gibidir.

Şekil 3: Kadının izole olma duygusu

Kaynak: Aktaş, A.M; Aile İçi Şiddet ve Önleme Yolları, Feryal Matbaası, Ankara, 1997.

- a) Çaresizlik: kadının kendi koşullarını düzeltemediğinde ya da değiştiremediğinde yaşadığı en yoğun duygudur. Şiddet ortamında uzun yıllar kalmak kadının umutsuzluk ve çaresizlik duygularının kronikleşmesine neden olur.

- b) Suçluluk duygusunun içselleştirilmesi: şiddete yönelen erkeklerin ruhsal bozukluğunun olabileceği alkol aldığı zaman şiddete yönelebileceği, şiddete yönelmesinde kadının kışkırtıcı olabileceğine ilişkin bazı yargılar kadın tarafından da benimsenmiş olabilir. Kadının kocası şiddete başvurduğunda bunu hak edecek bir davranış yaptığına da inanabilir.
- c) Çelişkili duygular: şiddete maruz kalan kadın kocasının her zaman kendisine karşı kötü olduğunu düşünmeyebilir. Çelişki ve ikilem kadının kocası ile ilgili bütün olumsuzlukların bir gün biteceğine inanmasına da neden olabilir.
- d) Baskının içselleştirilmesi: Herhangi bir grup yada kişi yetersiz olduğu ve kötü muameleyi hak ettiğine inanırsa bu durumda o kişinin benlik saygısına örseleyen bu davranışlara devam etme olasılığı çok yüksektir. Sosyal psikolojide bu mekanizma “baskı ve kötü muamelenin içselleştirilmesi” olarak adlandırılabilir. Şiddetin yoğunluk derecesi arttıkça, benlik saygısının örselenme derecesi de artar. Kadın kendisini aptal, çirkin, yetersiz hisseder (4).

Kadınların şiddet ortamında kalma nedenlerini özetleyecek olursak;

- **Korku:** Ayrılamamanın en önemli nedenlerinden biridir. FBI'e göre; kadının şiddetin olduğu ilişkiden ayrılmaya karar verdiği zaman kadınların yaklaşık %40'dan fazlasının öldürüldükleri bulunmuştur. Kadınlar tekrar ve daha fazla şiddete maruz kalma korkusu içindedir (126).
- **Kaynakların yokluğu:** Dövülen kadınların destek sistemlerinin olmaması önemli bir sorundur. Kadının eşine psikolojik ve ekonomik bağımlılığından dolayı, aile ve arkadaşları kadının eşinden ayrılmasını istemez, kadını desteklemez (64,116,126).
- **Ekonomik bağımsızlığın olmaması:** Eşe ekonomik bağımlılık, ilişkiyi bırakamamanın gerçek ana nedenidir (24,60,64,105,126).
- **Çocuklar:** Şiddet uygulayan erkekler kadını çocukları almakla tehdit eder (34,40,78,84,105,110).
- **Ebeveynlik:** Kadınlar çocukları için baba istemektedir. Çocukları yalnız yetiştirmek büyük bir sorumluluktur (64).
- **Suçluluk hissetme:** Kadın eşinin “hasta” olduğuna inanabilir ve kendine ihtiyacı olduğuna inanabilir. Bunun sonucunda ayrılma fikri, suçluluk duygusu yaratabilir. Bazı kadınlar evliliğinde başarısızlıktan dolayı suçluluk duyar (1,64,84,116).
- **Düzeleceğine söz verme:** Şiddet döngüsünde, şiddet uygulayan erkekler bu olayın bir daha asla olmayacağına söz verir. Mağdur kadın buna inanmak ister (1,40,64,116).
- **Cinsiyet rolü:** Bir çok kadın, erkeklere karşı hala pasif ve bağımlıdır (126).

- **Cinsiyet rollerinin sabitliği:** Erkekler Şiddet uygulayabilirler görüşü toplumumuzda hakimdir (64).
- **Kendini aşağılama:** Kadın “Şiddet görmeyi hak ettim, daha iyi birini bulamam, az sevgi hiç sevgi olmamasından daha iyidir” Şeklinde düşünebilir (64).
- **Kimlik:** Bir çok kadın bütünlüklerini korumak için bir erkeğe ihtiyaç duyar (46,64,105).
- **Yalnızlıktan korkma:** Bir çok kadın yalnızlıktan korkar (27,116).
- **Görev:** Kadın “lm onları ayırıncaya kadar ayrılmayacaklarına”, evli kalacaklarına dair söz vermiŐtir (64).
- **Utanma:** Kadın Şiddete maruz kaldığını kimsenin bilmesini istemez (40,64,105).
- **Dinsel inançlar ve değerler:** Dinsel inançlar, evlilikte verilen sözü desteklemektedir. Bir çok inançta koca evin reisidir ve kadın erkeğe karşı görevlerini yerine getirmelidir. Belki de bu Şiddetin yaşandığı ilişkide kalınmasının güçlü bir nedenidir (1,27,60,64,116,126).
- **EŞe karşı sevgi:** Şiddet uygulayan erkek, bu olaydan sonra aşırı derecede tvbekardır. Kadın zr dilemeler ve düzeleceğine dair söz/vaatler karşısında Şiddetin son bulacağına inanır (40,46,64,116,126).
- **Mahkemeye gitmekten korkma:** Bir çok kadın mahkemeye gitmekten korkabilir (116).
- **Problemlerin çözüleceğine inanma, bu yüzden yardım istememe:** Bir çok kadın Şiddetin olmayacağına inandığı için yardım istemez (1,40,64,116).
- **Sosyal cinsiyet ayırımı:** Duygusal hırpalanmasının yanında bir de kadının yaşadığı toplumdaki yardıma alamaması, ikinci sınıf vatandaş kabul edilmesi duygusal yoksunluk oluŐturur. Bunun anlamı, bir kadın Şiddetin yaşandığı ilişkiden kurtulmak için çabalar fakat sosyal, ekonomik ve kültürel baskı kadının eşten ayrılmasını engelleyebilir (27,34,46,85).

Bir çok kadın, çocukları büyüdükten sonra, sonunda Őiddeti eşlerinden ayrılmaktadırlar. Leon, Nikaragua’da, kadınların %70’i çocuklar büyüdükten sonra Őiddeti eşinden ayrılmıŐtır. Kadın Şiddet ile beraber ortalama olarak, 5 yıl yaşamaktadır. Genç kadınlar, büyük olasılıkla eşinden daha erken ayrılmaktadır (86).

alıŐmalar, kadınların Şiddet yaşanan iliŐkilerinden ayrılmalarında aynı etkenlerin neden olduğunu göstermektedir. Eğer Şiddet daha ağır sonuçlara ulaŐıyorsa ve eşinin deđiŐmeyeceđi gerçeğini anlamıŐsa veya çocuklara bir alet ile Şiddet başlamış ise kadınlar eşlerinden ayrılmaktadırlar. Kadınlar yine, aile ve arkadaşlarından ayrılma kararlarının onaylanması gibi duygusal ve lojistik destek almaları durumunda ayrıldıklarını aktarmışlardır (86).

1.2.9. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİN KADIN SAĞLIĞINA ETKİLERİ

Şiddet yakın veya uzun vadede bir çok ciddi sağlık problemlerinin gelişmesinde etkilidir. Fiziksel sağlık problemleri, yaralanmalar, kronik ağrı sendromları, G.İ.S düzensizlikler ve depresyon anksiyeteyi içeren mental sağlık problemlerini içermektedir. Şiddet yine (alkol, sigara, madde istismarı gibi) olumsuz sağlık davranışlarının gelişmesinde de sağlığı etkilemektedir (şekil 4)(37,86).

1.2.9.1. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Fiziksel Etkileri

Kadınlarda yaralanmaların ana nedenlerinden biri şiddettir. Küçük kesi eziklerden, sakatlıklar ve ölüme varabilen sonuçları bulunmaktadır. Yapılan çalışmalar, kadınların %40 ile %70 arasında yaşamlarının herhangi bir zamanında partnerleri tarafından fiziksel şiddete maruz kaldığını göstermiştir. Kanada'da kadınların %43'ü partnerlerince yaralanmış ve tıbbi bakım almak zorunda kalmışlardır (28,37,86).

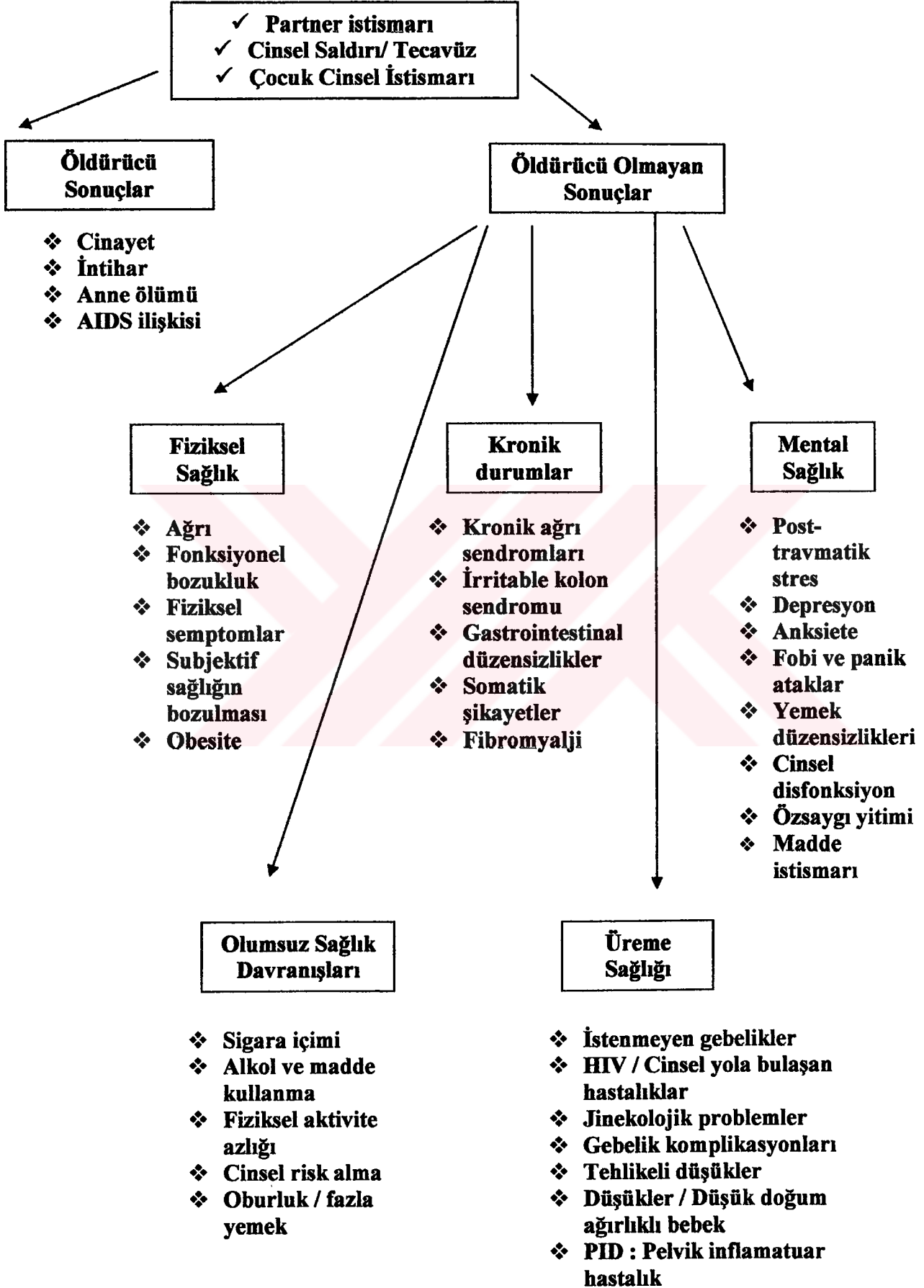
Şiddete maruz kalma sonucunda fiziksel yaralanmalar, incinmeler, hematomlar, diş kırıkları, burun dudak yaralanmaları, morarmış göz, yanıklar, kronik ağrı, kırıklar, bıçak izleri, iç organlarda yaralanmalar, beyin hasarı (konsantrasyon güçlüğü, bilinç kaybı vb), görme ve işitme kaybı ortaya çıkabilir (28,63,84).

Aile içi şiddet, şiddeti önlemeye çalışan aile üyeleri veya diğer insanlar içinde tehlikelidir. Çocuklar, ailelerini korumaya çalışırken yaralanma veya öldürülme riski ile karşı karşıyadır (28).

Kadına yönelik şiddetin fiziksel sağlık sonucu olarak yaralanmalarla birlikte; irritabl barsak sendromu, G.İ.S düzensizlikleri, yemek alışkanlıklarında düzensizlikler, kronik pelvik ağrı sendromu gibi bir çok fiziksel rahatsızlıklara neden olabilir. Çalışmalar tutarlı olarak, bu tip rahatsızlıklara sahip olanlar ile geçmişinde fiziksel veya cinsel şiddeti yaşayanlar arasında bir bağ olduğunu göstermektedir. Yine şiddete uğrayan kadınlarda fiziksel fonksiyonlarda azalma görülmektedir (78,86).

Şiddetin daha ileri şekli, kadınları öldürmesi, yakın partner tarafından ve özellikle şiddetin yaşandığı ilişkilerde görülmüştür. Kadınlar, genellikle kendilerini korumak veya şiddet uygulayan eşinden kaçmak için partnerlerini öldürmüşlerdir (86).

ŞEKİL - 4 : ŞİDDETİN KADIN SAĞLIĞINA ETKİLERİ

1.2.9.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Üreme Sağlığına Etkileri

Riskli Gebelikler: Gebelik boyunca şiddet oldukça önemli, ciddi bir problemdir. Domestic Violence Intervention Program tarafından yapılan büyük çaplı prevelans çalışmaları sonucu, gebelik boyunca şiddet oranı %3.9 ile %8.3 arasında değişmektedir (89). Obstetri hastalarının %20-37'si şiddete maruz kalmaktadır (27). Amerika'da yetişkin kadınlarda gebeliği boyunca tahmin edilen şiddet %3- %11 arasında, adölesan gebeliklerde ise, %38 oranındadır (25). Journal of the American Medical Association (1992) göre; dört gebe kadından biri geçmişinde partner şiddetini deneyimlemiştir (77).1985 yılında ABD'de yapılan Ulusal Aile İçi Şiddet Taramasında gebe kadınların binde 154'ünün gebeliğin ilk 4 ayında, binde 170'inin ise gebeliğin 5. İle 9. aylarında eş saldırısına uğramışlardır. Gebelik sırasında dövülme sonucu, plesenta ayrılması, doğum öncesi kanama, fetusta kırıklar, uterus, akciğer ya da dalak rüptürü, düşük doğum ağırlıklı bebek doğurma, düşük yapma, ölü doğum, erken doğum gibi komplikasyonlar ortaya çıkmaktadır (27,58,78).

Şiddeti deneyimleyen gebe kadınlar, prenatal bakımı geç almakta ve yetersiz kilo almaktadırlar. Ayrıca geçmişinde cinsel yolla bulaşan hastalıklara daha fazla sahip olmakta, istenmeyen gebelikler, vaginal ve servikal enfeksiyon, böbrek enfeksiyonları ve gebeliklerinde kanama daha fazla görülmektedir (25,115).

Şiddet, ciddi gebelik sonuçlarına yol açabilmektedir. Şiddet ile düşük, küretaj riski, pramatüre doğum ve fetal distres arasında ilişki bulunmuştur. Gelişmekte olan ülkelerde yapılan bir çok çalışmada, düşük doğum ağırlıklı bebek, ölü doğum ile şiddet arasında ilişki kurulmuştur. Abdominal travma, fetal ölüm veya düşük doğum ağırlıklı önlenemeyen erken doğumlara yol açmaktadır. Şiddet yine, gebelik sonuçlarını indirekt olarak etkileyebilmekte ve kadınlarda sigara, alkol, madde bağımlılığı gibi kötü sağlık alışkanlıklarında artışa yol açabilmektedir. Bunların hepsinin de düşük doğum ağırlıklı bebeklerle ilişkisi vardır. Leon, Nikaragua'da bölgesel bir hastanede yapılan çalışmada, diğer risk faktörleri kontrol altına alındıktan sonra düşük doğum ağırlıklı bebeklerin %16'sı ile gebelikte şiddet ile açıklanmış ve diğer büyük risk faktörleri preklamasi, kanama, ve sigara olduğu öne sürülmüştür (25,86).

Gebelikte şiddet sonucu oluşan yüksek düzeyde stres ve anksiyete yine artan stres hormonlarının ve immünolojik değişimlerin sonucunda erken doğum veya fetuste büyüme geriliğine neden olabilir. Stres, kadınlarda yeterli besin, dinlenme, eksersiz ve tıbbi bakım almayı da azaltabilir. Nikaragua ve Meksika'da yapılan çalışmalarda, alkol ve sigara kullanan gebelerde şiddet ile düşük doğum ağırlıklı bebek arasında şiddetin doğurduğu stres nedeni ile bir bağ olduğu açıklanmıştır (25,77,86).

Adölesan Gebelikler: Çocukluk döneminde cinsel şiddete maruz kalanlar, adölesan döneminde diğer yaş gruplarından daha fazla gebe kalmaktadırlar. 1990 lı yılların başlarında Amerika'da yapılan çalışmalarda, adölesan gebelikler ile çocukluk döneminde cinsel şiddet arasında kuvvetli bir ilişki bulunmuştur (14,19).

Çalışmalar ısrarlı ve net olarak, erken yaşlarda cinsel şiddete uğrayan kişilerin erken yaşta cinsel ilişkiye başlama, ilaç alkol kullanımı, çok sayıda cinsel partnere sahip olma ve kontraseptif kullanımının az olması gibi bir çok davranış risklerini aldıkları bulmuşlardır (41,123).

Sağlıksız ve düzensiz ev yaşamına sahip olan cinsel şiddet mağdurları adölesan gebelikleri yaşamaktadırlar. Ailelerin yokluğu yine adölesan gebelikler için risk faktörüdür (88).

Cinsel şiddet, dolaylı olarak erken yaşta gebeliklere yol açmaktadır. İlk cinsel birleşmenin küçük yaşlarda olması, genç insanlar arasında cinsel yolla bulaşan hastalıkların yaygınlaşmasına yol açmaktadır. Barbados, Yeni Zelanda, Nikaragua ve Amerika'da yapılan çalışmalar, cinsel şiddet kurbanlarının cinsel şiddete uğramayanlara oranla daha erken yaşta cinsel ilişkiye gönüllü olarak başladıklarını saptamışlardır (19,88,94). Amerika'da 1200 kadın arasında yapılan bir çalışmada, psikolojik, cinsel ve/veya fiziksel şiddete uğradıklarını aktaran kadınlar ve dövülen annelere sahip olan kadınların istenmeyen ilk gebelik oranlarının bu deneyimleri yaşamayan kişilerden daha fazla oldukları bulunmuştur (30).

Jinekolojik Problemler: Cinsel ve fiziksel şiddet, halsizlik güçsüzlük gibi birçok jinekolojik düzensizliklere yol açmaktadır. Örneğin, kronik pelvik ağrısı, bir çok ülkede tüm jinekolojik muayenelerin %10'nu ve tüm histerektomilerin üçte birini oluşturmaktadır. Kronik pelvik ağrı, daha çok yapışıklıklar, endometriozis veya enfeksiyon sonucu olmasına rağmen, vakaların yarısında tanımlanabilen bir patoloji bulunmamaktadır. Bir çok çalışmada, kadınların kronik pelvik ağrıdan acı çekmesi, çocukluk döneminde fiziksel veya cinsel şiddet nedeni ile olduğu bulunmuştur. Geçmişte travma, stres sonucu tanımlanamayan kronik pelvik ağrıya ve fiziksel ağrıdan dolayı psikolojik üzüntüye yol açabilir. Yine çocukluk döneminde cinsel şiddet, cinsel yolla bulaşan hastalık riskinin artması ile de ilişkilidir. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar, kronik pelvik ağrıya buda sık olarak PID: Pelvik İnflamatuvar Hastalığa yol açmaktadır. Düzensiz vaginal kanamalar, vaginal akıntı, ağrılı menstrasyon , PID ve cinsel disfonksiyon, orgazmda zorlanma, cinsel istek azlığı ve cinsel ilişki sıklığında azalma diğer jinekolojik rahatsızlıklardır. Cinsel saldırı, premenstrual şikayetleri de arttırmaktadır. Menstruasyon gören kadınların %8-10'nunda fiziksel, ruhsal ve davranışsal bozukluklar görülmektedir (86).

Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar, HIV/AIDS: Çocukluk döneminde şiddet, cinsel yolla bulaşan hastalıkları ve madde kullanımını arttırmaktadır. Bu, yetişkinler arasında yüksek risk taşıyan cinsel davranışlarda bulunmaktan kaynaklanmaktadır. Amerika'da çocukluk ve adölesan döneminde tecavüz veya sekse zorlanan kadınlar şiddete uğramayan insanlara oranla dört kez daha fazla sekste para karşılığı çalıştıkları bulunmuştur. Yine bu kişiler, bir yıl içinde yaklaşık iki kez daha bir çok partner ile dikkatsizce cinsel ilişkide bulunmuşlardır (86,88,94).

Kadınlar arasında çocukluk döneminde cinsel saldırıya uğrayan kurbanlar, yaklaşık iki kez daha fazla ağır alkol kullanıcıları ve yaklaşık üç kez daha fazla 18 yaş öncesi gebe kalmaktadırlar. New York'ta yapılan çalışmalarda, erken cinsel şiddete uğrayan kadınlarda kokain, eroin, crack gibi ilaç bağımlılığını yaşamlarında deneyimlediklerini ortaya çıkarmıştır. Bazı çalışmalar şiddete uğrayan kadınlarda HIV oranının yüksek olmadığını göstermesine rağmen, çocukluğunda cinsel şiddet, deneyimleyen erkeklerde deneyimlemeyenlere oranla iki kez daha fazla HIV pozitif bulunmuştur. Amerika'da partnerleri tarafından fiziksel ve cinsel şiddete maruz kalan kadınlarda diğer kadınlara oranla iki kez daha fazla cinsel yolla bulaşan hastalıkları deneyimlediklerini aktarmışlardır. Hindistan'dan verilere göre, şiddet uygulayan erkekler eşlerini enfeksiyon ile daha fazla karşı karşıya getirebilmektedirler. Şiddet uygulayan erkekler evlilik dışı sekste bulunmakta ve cinsel yolla bulaşan hastalık semptomlarına diğer erkeklerden daha fazla sahip olmaktadır (86).

Anne Ölümü: Hindistan'da şiddetin anne ölümlerinde oldukça fazla bir sorumluluğu bulunmaktadır. Gebelikle ilişkili ölümlerin altında yatan nedenler açısından 400 köy ve 7 hastanede yapılan bir çalışmada, gebelik boyunca tüm ölümlerin %16'sı aile içi şiddet sonucudur. 1976-86 yılları arasında Bangladeş'in kırsal kesimlerinde adam öldürme, intihar, çeyiz problemleri, tecavüz sonucu lekelenme veya evlilik dışı gebelik anne ölümlerinin %6'sını oluşturmakta ve %31'i 15-49 yaş grubu kadınlardır. Şiddete bağlı ölümlerde neredeyse, genç gebeler, gebe olmayan genç kadınlar veya yetişkin gebelerden 3 kez fazla risk altındadır (86).

1.2.9.3. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Ruh Sağlığına Etkileri

Depresyon, pek çok gelişmiş ülkede sıklıkla kadınlarda karşılaşılan bir ruh sağlığı problemidir. Evli ve çocuk sayısı fazla olan kadınlarda görülme oranı artmaktadır. Bir çok ülkede, depresyon erkeklere oranla kadınlarda yaklaşık 2 kez daha fazla görülmektedir. Avustralya, Nikaragua, Pakistan ve Amerika'da yapılan çalışmalara göre, partnerleri tarafından şiddete uğrayan kadınlar uğramayanlara göre depresyon, anksiyete ve fobilerden daha fazla acı çekmektedirler. Nikaragua'da 15-49 yaş grubu kadınlar arasında, dövülen

hırpalanan kadınlar, diğer kadınlara oranla 6 kez daha fazla duygusal üzüntü deneyimlemişlerdir. Bu çalışmada, fiziksel şiddet, duygusal üzüntünün en önemli nedenidir ve yaklaşık bu kadınların %70'inde mental sağlık problemleri bulunmaktadır (79,86).

Şiddet, kadınların öz benliğine zarar vermekte ve kadınları depresyon, post travmatik stres, intihar ve alkol ve madde istismarını içeren çeşitli mental sağlık problemleri riski ile karşı karşıya getirmektedir. Fiziksel ve cinsel kötüye kullanım, cinsel taciz, cinsiyet ayrımı, istenmeyen gebelik gibi konular kadının ruhsal durumunu etkilemektedir. Cinsel şiddetin kurbanı olan kadınlarda, depresyon, anksiyete, somatik şikayetler, obsesif kompulsif bozukluk ve paranoid bozuklukla ilgili belirtiler daha fazla görülmektedir (28,37,86).

Kadınlardaki alkolizmin %40'ının nedeni devam eden şiddettir. Kadın psikiyatri hastalarının %30-50'sinde şiddete maruz kalma hikayesi vardır. Kadınlardaki intihar girişimlerinin %25'inde, zenci kadınlardaki intihar girişimlerinin %50'sinde dayak öyküsü vardır (37,63,78).

Bazı kadınlar için şiddetin yükü çok büyüktür. Nikaragua, İsveç ve Amerika'da aile içi şiddet ile depresyon ve sonuç olarak intihar arasında yakından bir ilişki olduğunu göstermiştir. PTSD gelişen hırpalanan kadınlar da büyük bir olasılıkla intihar girişimi gelişmektedir. Çocukluk veya erişkinlik döneminde cinsel saldırıyı deneyimleyen kadınlarda, diğer kadınlara oranla intihara teşebbüs etmesi daha fazladır. Bireysel risk faktörleri kontrol altına alındıktan sonra, kadının yaşı, eğitimi, PTSD semptomlarının varlığı ve psikiyatrik bozukluklar gibi bu bağ daha da güçlenmektedir (28,35,37,86).

Aile içinde şiddete uğrayan kadının tıbbi anlamda son durumu; "Hırpalanmış Kadın Sendromu" dur. Haller'e göre hırpalanmış kadın "çok yalnızdır, herhangi bir desteğe sahip değildir, arkadaşlarını görmesine izin verilmez, hiçbir hobisi yoktur, genellikle evde oturur", katı bir aile ortamında yetişmiştir, duygusal açıdan pasif, çekingen, sosyal yönden yalnız ve kocalarına bağımlıdır ve olaylardan kendisini sorumlu tutar. Hırpalanan kadınlar kendilerini değersiz bulurlar (98).

Hırpalanan kadın sendromunu anlamak için aile içi şiddet dinamiklerini bilmek gerekir. Bunlar: kurbanda kötü muamele sonucu travmatik etkiler, savunmasızlığı, acizliği öğrenme, şiddet sonucu kadının kendine zarar verici davranışlar (madde, alkol istismarı ve inkar), istismar döngüsünün tekrarlanmasıdır (126).

Hırpalanan kadın sendromu, diğer bir deyişle, psikolojik semptomların gelişmesidir. Sıklıkla posttravmatik stres bozukluklarını içerir. Hırpalanmış kadın sendromunda, kadında bir çok davranışlar gelişebilir ve kadına yardım edilmesinden kafası karışabilir (35).

Hırpalanmış kadın sendromu, aile şiddeti gibi tekrarlanan travmaya maruz kalan normal insanlarda oluşabileceği tahmin edilen psikolojik bir reaksiyondur. Tehditlere karşı koymak için beden ve akıl 3 şekilde cevap vermektedir. Psikologlar buna “savaş veya kaç” cevabı vermektedirler. Savaş modu: beden ve aklen hazırlıktır. Olabilecek potansiyel şiddete, tehlikeye karşı mücadele etmek olan savaş modu, abartılı ve irkiltici cevap ile sonuçlanır. Otomatik sinir sistemi, işletimsel olarak, bireysel savunma üzerine hazırdır. Bunun etkisi olarak, konsantrasyon ve psikolojik yanıtlar genellikle yüksek anksiyete ile bağdaşmaktadır. Bu ciddi durum da, korkusuzluk, panik ve fobik bozukluklar mevcuttur. Bu safhanın tipik semptomları, irritabilite ve ağlamadır. Kaç modu : savaş durumunun alternatif modudur. Eğer güvenli bir ortam olmaz ise, tehlikeden kaçmak için yapılan bir davranıştır. Aslında, fiziksel kaçış olanaksız olduğu algılandığı zaman ruhsal kaçış ortaya çıkar. İnkâr, bahane var olan şiddet veya tehditten psikolojik olarak kaçış, bilinçaltında bir çok duygusal yollarla kaçma, kurtulmadır. Bilişsel yetenekler ve hafıza kaybı: kurbanlarda psikolojik amnezi gelişebilir ve her zaman önemli olay ve detayları hatırlamayabilirler. Kurban önceki dövülme olaylarını hatırladığı zaman kabuslar oluşabilir (34).

Hırpalanmış kadın sendromunu yaşayan kadınlarda depresyon, kabus görme, uykusuzluk, intihar, fobiler, tremor, ülser, hipertansiyon, allerji gibi psikosomatik hastalıklar daha sık görülür. İstanbul Tıp Fakültesinde yapılan bir araştırmada, psikiyatri kliniklerine başvuran kadınlar arasında 80 vakanın 74’ü hırpalanmış kadın bulunmuştur. ABD’de yapılan araştırmalarda da, dövülen kadınların 4-5 kez daha fazla psikolojik tedavi gördüğü, dövülmeyenden 5 kez daha fazla intihara yeltendiği bulunmuştur. Hırpalanan kadınlarda aynı zamanda alkol, ilaç alışkanlığı, kronik ağrı artış göstermektedir (98).

1.2.9.4. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddetin Uzun Vadede Etkileri

Dövülen kadınlar şiddet sonucu gelişen rahatsızlık yüzünden işyerlerinde bulunamamakta, bunun sonucu olarak da meslek ve işlerini kaybetmektedirler. Yine dövülen kadınlar dayak sonucu aile ve arkadaşlarını da kaybederler. Şiddet uygulayan kişi önce kadını aile ve arkadaşlarından ayırır. Kadın dövüldüğü için utanır ve utancı önlemek için bireylerin desteğini kabul etmez (86).

Dövülen pek çok kadın, boşanma boyunca şiddeti önlemek için ekonomik güvenceden vazgeçmek zorunda kalmaktadır. Bunun sonucu olarak da kadın daha da yoksullaşmaktadır (15,28,86).

Kadınlarca doğrulanmış fiziksel yaralanmaların çoğunda, yaşlandıklarında bir çok tıbbi rahatsızlıklara neden olmaktadır. Artrit, hipertansiyon ve kalp rahatsızlıkları saptanan kadınlarda aile içi şiddete uğradıkları saptanmıştır. Bir çok çalışmada, şiddet ve kötü sağlık

arasında ilişki bulunmuştur. Amerika'da HMO:Health Maintenance Organization tarafından yapılan bir araştırmada, çocukluk döneminde herhangi bir şiddet tipini deneyimleyen kadınların sağlıklarının kötü olduğu bulunmuştur. Çocuklarında acı çeken kadınların cinsel ve üreme sağlığı problemleri, fiziksel fonksiyonlarda azalma, olumsuz sağlık davranışları ve fiziksel semptomları şiddet yaşamayan kadınlardan daha fazla görüldüğü bulunmuştur. Bunun sonucu olarak kadınlar, enfeksiyon hastalıkları, mental sağlık sorunları, kronik hastalıklar (hipertansiyon, diyabet ve astım) tanıları konulmuştur (53,86).

Santiago, Nikaragua, Chicago ve Şile'de yapılan araştırmalarda kadınların aile içi şiddet etkileri yüzünden değişik pek çok işte çalıştıkları görülmüştür. Bazı kadınlar çocuklarını koruyabilmek için çalışmakta ve diğer kadınlara oranla daha az gelir ile çalışmaktadırlar. Bunun sonucu olarak, aile içi şiddet kadınların kazancında ve bir meslekte kalma yeteneklerinde olumsuz etkiye yol açmaktadır. Chicago'da yapılan bir çalışmada, geçmişinde aile içi şiddete maruz kalan kadınlar daha fazla işsizlik deneyimlemekte, daha fazla iş değiştirmekte ve fiziksel, mental problemleri iş performanslarını etkileyebilmektedir. Monagua'da şiddete uğrayan kadınlar, uğramayanlara oranla %46 oranında daha az maaş almaktadırlar. Şiddet, kadınların eğitim görmelerini ve fiziksel mental sağlık statülerini etkilemektedir (86).

Şiddet, kadınların verimliliğini de azaltmaktadır. Kadınlara karşı şiddet, kadınların gelişen projelere katılmasını engellemekte ve sosyal, ekonomik gelişime katılımlarını azaltmaktadır. Meksika'da bir çalışmada, kadınların gelişmekte olan projelere katılımının az olmasının ana nedeni olarak, erkeklerin kadınları tehdit etmeleri ve gözdağı vermeleri bulunmuştur. Erkekler kadınları döverek ya da tehdit ederek, kadınların katılımını durdurmaya çalışmaktadır (32,86).

Aile içi şiddetin çok önemli bireysel sonuçlarının yanında, polis, hastane, kadın sığınma evleri, mahkemeler gibi mağdur kadının yardım alabileceği kuruluşlara başvurudan dolayı topluma sosyal ve ekonomik açıdan da önemli zararları bulunmaktadır. Bir çok ülkede, cinsiyete bağlı şiddetin maliyeti önemlidir. Kanada'da bir çalışmada, sosyal servislerin maliyeti, adalet sistemi, iş ve sağlık bakım sisteminde yapılan harcamalar göz önüne alınarak şiddetin ekonomik açıdan maliyeti çok fazla bulunmuştur. Bu çalışmada fiziksel ve cinsel şiddete uğrayan genç kız ve kadınların her yıl ekonomiye zararı 4.2 milyar Kanada doları olduğu tahmin edilmekte, bu da yaklaşık hükümet kaynaklarının %90'nını oluşturmaktadır (28,86).

1.2.10. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETE ETKİLİ YAKLAŞIMLARI ENGELLEYEN FAKTÖRLER

1-Teknolojik yetersizlikler ve kaynakların yokluğu: Sağlık çalışanlarının kadınlara şiddet ile ilgili deneyimlerini sormama nedenlerinin başında, şiddete maruz kalanların ihtiyaçlarını karşılamak için hazırlıksız olduklarını hissetmeleridir. Aile içi şiddetin gizli bir konu olduğunu ve kişilerin bu konu ile ilgili sorular sorulduğu zaman sinirleneceklerini, üzüleceklerini düşünen bazı yaklaşımlar olduğu gibi, zaman yokluğu veya kaynakların yetersiz olduğunu düşünenlerde bulunmaktadır.

2-Kültürel yapı ve olumsuz toplum yaklaşımları: Sağlık çalışanları, genellikle şiddetle ilgili yaygın olan bazı toplumsal ve kültürel değerleri benimsemekte ve bazı kadınların şiddeti hak ettiğini düşünmektedirler. Yine sıklıkla, ev içi şiddet ve cinsel saldırının sadece sosyoekonomik ve kültürel düzeyi düşük kadınların arasında ya da etnik veya dinsel yapıya dayalı oluştuğuna inanmaktadırlar. Güney Afrika'da bir çalışmada kadın hemşireler genellikle ev içi şiddetin kadınlar için ciddi bir problem olduğunu fakat tecavüzü de içeren şiddeti, kadınların bir çok yolla kışkırttıklarını düşünmektedirler. Erkek hemşireler bir erkeğin eşini dövmesi için bir çok nedenin olduğunu söylemişlerdir. Örneğin, kadının eşine saygısız davranması, evini, çocuk bakımı görevlerini ihmal etmesi, eşini dinlememesi gibi. Fakat bir erkeğin eşini sekse zorlamasını tecavüz suçu olarak düşünmemektedirler (86).

3-Kurumsal sıkıntı ve sınırlamalar: Aile içi şiddeti önlemeye yönelik bir çok program planlanmıştır. Fakat sağlık kurumları bireysel çabaları ile bu konuya eğilmekte, kurumsal prosedür ve programlara sahip değildir. Ayrıca, var olan bir çok program önemini kaybetmiş ve bazıları ise sonlandırılmıştır. Şiddet kurbanları için sağlık çalışanları daha fazla çalışmalı ve bu konuya gereken önemi vermelidir. Bir çok ülkede, sağlık çalışanları sıklıkla tecavüze uğrayan veya şiddete maruz kalan kadını muayene etmeyi ret etmektedir. Çünkü, mahkemede tanıklık etmek istememektedir. Bazı ülkelerde ise, yasalar sağlık çalışanlarının çocuk istismarı ve bazen kadına yönelik şiddeti bildirmelerini emretmektedir. Kadınların ihtiyaçları, genellikle bürokratik baskı, sağlık ve adalet sistemi arasında yetersiz koordinasyondan dolayı ihmal edilmektedir. Bazı ülkelerde doktorların, tecavüze uğrayan veya dövülen kadınları mahkeme, polis otoritesi dışında tedavi etmeleri yasaktır ve sadece mahkemece atanan doktorlarca muayene edilmektedir (86).

4-Kadınların şiddeti açığa vurmalarında isteksiz olmaları: Kadınlara şiddet hakkında direkt soru sorulduğunda, kadınların çoğu bilgi vermekte istekli değildir. Nikaragua'da bir çalışmada eşleri tarafından şiddete uğrayan kadınların üçte birinden fazlası bu konuyu hiç

kimse ile asla konuşmadığı bulunmuştur. Kadınların %57'si yaralanmalardan acı çekmiş sadece %13'ü sağlık bakımı almak için başvurmuştur. Eşten korkma, bir çok kadının sessiz kalmasının nedenidir. Bunun yanında bir çok ülkede kadınlar eşleri veya diğer erkek aile üyelerinden izin almadan sağlık bakımı alamamaktadırlar. Erkekler eşlerinin sağlık merkezlerini ziyaret etmelerine izin vermemektedirler. Kadınlar şiddet yüzünden yaralanmaların tedavisi için sağlık kurumlarına gitmek istediklerinde eşlerinin önünde şiddeti açıklayamamaktadırlar (86).

1.2.11. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETE SAĞLIK ÇALIŞANLARININ ROLÜ

1993'de The Pan American Health Organization (PAHO) kadınlara karşı şiddeti tanımlayan ilk uluslar arası sağlık kuruluşudur ve tüm hükümetleri kadınlara karşı şiddeti önlemek için plan ve politikalar kurmaları için sıkıştıran bir kuruluştur. 1996'da 49. World Health Assembly (Dünya Sağlık Kongresi)'nde şiddetin bir toplum sağlığı sorunu olduğu açıklanmıştır. PAHO ve WHO, 1990'lı yılların ortalarında, kadınlara karşı şiddet için programlar başlatmıştır. Bazı sağlık sistemleri, aile içi şiddete yönelik çalışmalar yapmışlardır. Örneğin, 1992'de American Medikal Association tanı ve tedavi yönetmelikleri yayınlamıştır. Amerika'da JCAHO (Joint Commission on Accreditation of Healthcare Organization) acil durumlarda şiddete uğrayanlara yapılacaklar ile ilgili politika ve prosedürler oluşturdu. Daha sonraları Brezilya, İrlanda, Malezya, Meksika, Nikaragua ve Philipinler şiddeti tanılamak için ve sağlık çalışanlarını eğitmek amacı ile pilot programlar geliştirdiler (86).

Bu gibi çabalara rağmen, ilerleme yavaş olmaktadır. Geliştirilen yönetmelikler sık olarak uygulamaya geçirilememektedir. Bununla birlikte, hekim ve hemşirelerin çoğu aile içi şiddet konusunda yeterince eğitilmemiştir. Dövülen kadınlar genellikle organik temeli yok gibi görülen yakınmalarla başvurmakta ve kayıtlar incelendiğinde kötü davranışa maruz kalmayan kadınlara kıyasla daha sıklıkla "nevrotik", "histerik", "hipokondriak" gibi tanımlar almaktadırlar. Tıbbi kayıtlardaki hekim tanıları bu konuda bize gerçek insidansı vermekten de uzaktır. Sağlık personeli konuyu algılamakta da yetersiz kalmaktadır. Stark ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada, bu tür her 25 olaydan sadece bir tanesinin sağlık personeli tarafından yakalandığı bildirilmiştir. Dayak yemiş kadınlara antipsikotik ilaçların, analjezik, trankilizanların dayak yememiş kadınlara kıyasla 3 kat fazla verildiği saptanmıştır (86)

American Medical Assosiation' a göre tanı ve tedavide ana unsurlar; tanımlama, bu sorunu kabul etme, problemin ciddi olduğu konusunda fikir birliği ve bu sorunun çözümü için gerekenleri planlamak ve uygulamaya geçirmektedir (22).

Sağlık personeli ve özellikle hemşirelerin şiddete maruz kalan kadınlarla çalışırken 4 ana görevi; tanılama(risk gruplarını belirleme), önleme, kriz anında uygun bakım verme, rehabilitasyondur (98).

Şiddet bulguları olduğu zaman sormak: Sağlık bakımı verenler, aile içi şiddetten şüphelendikleri zaman (fiziksel incinme, hastanın davranışları gibi) şiddete ilişkin soruları sormalı, empati ile yaklaşmalı, hastanın sınırlarına saygı göstermelidir. Sağlık çalışanları aile içi şiddetin göstergeleri olan bazı belirtileri bilmeli ve hastalarında bu belirtileri gördükleri zaman şiddete maruz kalıp kalmadıklarını sormalıdır (39,86).

Aile içi şiddet göstergeleri şunlardır:

- Açık, net olmayan fiziksel durumlar
- Kronik, belirsiz ve bulanık şikayetler
- Nasıl olduğu açıklanamayan, hiçbir şeye benzemeyen ve uymayan yaralar
- Kadının yanından ayrılmak istemeyen, kontrol edici erkek partnerler
- Gebeliği boyunca fiziksel incinme ve yaralanmalar
- Prenatal bakıma geç girenler
- Geçmişte intihar girişiminde bulunanlar
- Yaralanma durumunda tıbbi bakım almayı geciktirenler
- Üriner enfeksiyon
- Kronik irritabl barsak sendromu
- Kronik pelvik ağrı (86).

Sağlık çalışanları şiddete maruz kalan kadınlara yardım etmenin yollarını kadınların kendilerine sorarak öğrenebilirler. Kadınlara empati kurarak destek verebilirler. Tıbbi yardım sağlayabilir, görüşme ve danışmanlık önerebilirler, yara darbelerini belgeleyebilirler, kadınlara şiddet uygulayanları resmi yardım edebilecek bölümlere sevk edebilirler (78,86).

Stratejik taramalar yapma: Risk taşıyan, özellikli servislerde şiddeti tartışmak daha kolay olduğundan bu gibi servislerde rutinde taramalar yaygınlaştırılmalıdır. Bu klinikler,

- ◆ Kadın ve çocuk sağlığı hizmetlerinin verildiği kurumlar
- ◆ Üreme sağlığı hizmeti veren kurumlar
- ◆ Ruhsal sağlık hizmeti veren kurumlar
- ◆ Acil bakım hizmeti veren kurumlar (86).

Hemşireler şiddete uğrayan kadınların gereksinimlerini belirleme ve yardımcı olmada çok önemli rolleri vardır. Hemşirelerin bakım rolü, kadınlara uygun informal atmosferde

iletişim kurma yetenekleri, holistik yaklaşım ve şiddete uğrayan kadınlar ile hemşireler arasında uygun ve dinamik bir iletişim yaratmak için uygun ortam sağlamaktır (49).

Hemşireler gün geçtikçe sağlık bakımında bakım rollerinin önemini kavramaktadırlar. Günümüzde hemşirelerin ilk sorumluluğu, holistik bir yaklaşım sağlama, kişilere hasta merkezli yaklaşımda da bulunmak olarak tanımlanır. Hemşirelerin görevlerinden biri, ailelerin sağlığını optimal düzeyde tutmak ve geliştirmek olarak tanımlanır. Şiddette bu konu ile ilgilidir (49).

Şiddete uğrayan kadınları tanılama, yol gösterme, destekleme, psikolojik açıdan yardımcı olma, şiddetin doğası ve dinamikleri hakkında hemşireler eğitim almalıdırlar. Hemşireler, şiddete uğrayan kadınlar ile çalışırken, diğer benzer kadın grupları ile çalışmalı, terapatik iletişim, destek ve kişilerin özerkliğine saygı duymayı bilmelidirler. Sıklıkla hemşireler, bu durumu herkes tarafından bilinen /atasözü gibi kullanılan “içinden çıkılması, çözümleri güç bir problem” gibi düşünür ve üzülürler. Hemşireler, şiddete uğrayan bu kadınlara bir uzman gibi yaklaşarak, kadın için ne doğru ise karar vermesi için yol göstererek kadınları anlamaya çalışarak yardımcı olabilirler. Hemşirelerin önemli sorumluluğu, kadının kendi yaşamını kontrol edebilmesi için çevresindeki seçenekleri sunmak olmalıdır (49).

Yapılan araştırmalar sonucu, şiddet içeren aileler, şiddet içeren aileleri doğurmaktadır. İstismar edenlerin %50'si ve istismara uğrayan kadınların %30'u şiddetin olduğu ailelerde yetişmiştir. Şiddetin kuşaktan kuşağa geçişini durdurmak istiyorsak, öncelikle bu aile modelleri tanınmalı ve müdahale edilmelidir (49).

Kanada ve Amerika'da etik hemşirelik kodları bireysel ihtiyaç ve değerler ile ilgili görevleri ayrıntıları ile açıklamaktadır. Etik ilkeler doğrultusunda kadınlara yardım sağlamak, onların zarar görmesini önlemek, bireyin ruhsal ve fiziksel dengesini sağlamak sağlık çalışanlarının önemli görevlerindedir (49).

Bireyler ile hemşireler arasında güven verici ilişkiler kurulabileceği için hemşireler gerçekten de önemli bir rol oynamaktadır. Etik ilkeler bağlamında insanlar kendi yaşamları hakkında verecekleri kararlarda belli doğrulara sahiptirler. Öneri ve destek rolümüz özellikle bireylerin öz saygılarını arttırmak, kişileri bilgilendirerek ve aydınlatarak kendi değerleri doğrultusunda karar vermelerini sağlamak olmalıdır (49,78).

Hemşirelerin şiddete maruz kalan kadınlar ile etkili bir şekilde çalışmalarını sağlamak için hemşirelik okullarının eğitim programlarında bu konuya ağırlık vermeleri önemli bir sorumluluğudur. Bu okulların müfredat programlarının kapsamında şiddet hakkında spesifik ve doğru bilgi olmalıdır. Şiddet hakkında efsanevi bilgiler incelenmeli ve günümüzdeki gerçekler verilmelidir. Tanılama, değerlendirme ve müdahale etme hakkında bilgi

verilmelidir. Toplumsal araştırmaları nasıl yapacakları, kadınlar ile nasıl görüőeceklerini öğrenmelidirler (49,78).

Acil yaklaşım: Acil servislerde çalışan sağlık personeli yara ve travma izi, açıklanamayan skarlar; ya da başvuru tarihi ile uyumsuz izler ile karşılaşırsa, kötüye kullanım olasılığı akla gelmelidir. Dövmeye yumruk yada araçla olur; çoğu kez, göğüsler, karın, kafa bölgesi gibi bedenin gözle görülmeyen bölgelerinde izler yaralar vardır. Sağlık çalışanları hastaya karşı nazik ve saygılı olmalıdır. Erkeği suçlayıcı davranması kadında dirence yol açar. Kocalarının suçlandığını ve yargılandığını hisseden kadınlar sağaltımı yadsır. Hastanın sorunlarına ağırlık veren bir yaklaşım; kişinin sorunlarını kendi yorumu ile anlatmaya yönlendiren tutum ve görüşme biçimi yararlıdır. Eski kayıtlar ve başvurular incelenmelidir. Hasta dayak yediğinden yakınırorsa, dikkatli bir bakı yapılmalı ve kağıt üzerinde bir şemada lezyonlar gösterilmelidir, öne sürülen nedenler not edilmelidir. Mümkün ise, yaraların fotoğrafları çekilmelidir. Silah kullanılmışsa tipi belirlenmeli ve not edilmelidir. Kişiyi kendisini ve çocuklarını korumanın bir yolu olup olmadığı sorulmalıdır. Sağlık çalışanları bunu yaparken aile içi ilişkileri yargılamanın sakıncalı olduğunu bilmelidir. Kişiyi acil serviste korumaya almak gerekli olabilir. Suisid ya da homisid olasılığı varsa hospitalizasyon uygundur. Belirgin şekilde dayak yemiş kadın bunu sürekli olarak yadsırsa sağlık çalışanları sinirlenebilir. Böyle durumlarda yüzleştirici olmaktansa, kadına durumu değiştirmeye cesaret ederse sağaltımın olası olduğu söylenmelidir (81).

İlk aşamada yaralar sağaltılır. Alışılmış yardım kaynaklarına ek olarak kişi 24 saat boyunca gözlem altında tutulabilir. Genel olarak, erkek de sorunu kabullenip sağaltımı onaylamazsa sorunun kökünden çözülmesi güçtür ve kadın tek başına başarılı olamaz. Hastanın öz güvenini arttırmaya, duygusal destek vererek yaşamı konusunda bağımsızca denetim kurmasını sağlamaya yönelik psikoterapötik girişimler gereklidir. Krize yönelik sağaltım, duygusal destek ve alternatif savunmalar sağlamak konusunda yardımcı olabilir. Telefon hizmeti servisleri ve 24 saat çalışan kriz merkezleri, acil servisler hastaların acil sorunlarına yardımcı olmak konusunda önemli başarılar sağlamışlardır. Tıbbi, yasal, toplumsal ve eğitimsel kurumların işbirliği içinde çalışabilmesi, sorunun üstesinden gelmede çok önemlidir (81).

Güvenli bir plan geliştirmek: Sağlık hizmeti verenler, bireysel olarak güvenli plan geliştirmelerine yardımcı olabilirler. Kişiler güvenli bir plan yaptıkları zaman, şiddet durumu ile daha iyi baş edebilirler. Kadınlar ile birlikte aşağıdaki maddeleri içeren güvenli bir plan yapılabilir.

- ❑ Şiddeti anlatabileceğiniz bir veya daha fazla komşu belirleyin ve eğer evinizde bir gürültü duydukları zaman yardım çağrılarını söyleyin.
- ❑ Eğer tartışma durdurulamayacak gibi görülüyor ise, kolayca ayrılabilceğiniz bir oda veya alanı belirleyin. Silah, bıçak gibi aletlerin bulunabileceği herhangi bir odadan uzak durun.
- ❑ Evinden güvenli bir şekilde nasıl çıkacağını, hangi kapı, pencere, asansör veya merdiven en iyisini belirleyin.
- ❑ Çantayı (anahtar, para, önemli evrak ve giysilerin olduğu) hazır tutun. Bu çantayı evinde acele ayrılman gereken durumlar için evde güvenli bir yerde, bir arkadaş veya akrabanın evinde saklayın.
- ❑ Acil yardıma ihtiyacın olduğunda arkadaş, aile, komşularını veya polisi aramak istediğinde gereken numaraları hazır tutun. Çocuklar ile kullanabileceğin bir kelime modu hazırlayın .
- ❑ Evden ayrılacağı zaman, nereye gideceğinize karar verin.
- ❑ İç güdü ve karar verme gücünüzü kullanın. Tehlikeli bir durumdaysan, eşini sakinleştirebileceğin şekilde davran. Kendini ve çocuklarını korumalısın.
- ❑ Eğer eşinizden ayrılmak istiyor fakat tepkisinden korkuyorsanız, bu düşüncenizi yalnız değilken insanların yanında yada telefonda söyleyin (21,33,53,86).

1.2.12. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

1.2.12.1. Dünyada Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ile İlgili Araştırmalar

Kadına yönelik aile içi şiddet, 1970'lerden önce bir sosyal problem olarak ele alınmaktaydı. 1960'ların sonu, 70'lerin başında gelişmiş batı ülkelerinde görülen öğrenci hareketlerine paralel gelişen kadın hareketi ile birlikte; kadına yönelik aile içi şiddet sorunu, toplumsal alanda tartışılmaya başlar. Segal'e (1990) göre; bu dönemde, kadın hareketinin gündemini ve aktivitelerinin yönünü, en çok erkeklerin kadınlara ve çocuklara ev içinde uyguladığı şiddet sorunu belirlemekteydi. Sorunu bizzat yaşayanlarla onları destekleyen kadınlar, kız kardeşlik teması üzerinde oluşturdukları dayanışma ruhuyla birlikte toplumlardaki cinsiyetçi tüm uygulama ve anlayışlara eleştirel bir bakış açısı geliştirmiş, kadının ev içinde maruz kaldığı kötü muameleye ve şiddete gözlerinin çevrilmesini sağlamışlardır. Bu mücadele sürecindeki aktivistlerin zihnini en çok meşgul eden şey; erkeklerin kadına uyguladığı her türlü şiddet hareketinin kamusal alanda yadsınması ve hoş görülmesine rağmen, ev içinde uğradığı şiddetin doğal ve meşru kabul edilmesi, üzerinde konuşulup tartışılmaması, kayda değer bir problem olarak görülmemesiydi (91,118).

8 Mart 1857 yılında ABD'nin New York eyaletinde dokuma işçisi kadınların 12 saatten daha uzun süre çalıştırılmaları ve erkeklere göre daha düşük ücret almalarını protesto

etmek amacıyla greve gittikleri gündür. Bu grev sırasında çıkan yangında çok sayıda kadın ölmüş ve 8 Mart, kadınlar için acılı gün olmuştur. Ancak, kadınların çalışma yaşamında karşılaştıkları eşitsizliğin, bir ölçüde de olsa önüne geçildiği gibi, kadınların bilinçlenmesi ve örgütlenmesi giderek hız kazanmıştır (69).

Dominik Cumhuriyetinde 25 Kasım 1960 tarihinde sosyal değişim hareketinde üç kadın (Mirabel Kardeşler) tecavüze uğrayıp öldürülmüşlerdir. İlk önce Latin Amerikalı Karaipli Kadınlar tarafından daha sonra tüm kadınlar tarafından 25 Kasım “Kadına Yönelik Şiddete Hayır” günü olarak ilan edilmiştir (68).

1970’lerin başında, özellikle İngiltere ve ABD gibi gelişmiş ülkelerde görülen kadın hareketlerinin dikkatleri çektiği; gerek toplumsal alanda gerekse aile içinde yaşanan kadına yönelik şiddet sorunu, giderek diğer ülkelerde de benzer süreçlerden geçerek önemli bir toplumsal sorun olarak işlenmeye başlamıştır (118).

Akademik araştırmalar açısından yeni bir fenomen olan, dövülen ve kötü muameleye uğrayan kadınlarla ilgili ilk çalışmalar 1971’de Journal of Marriage and The Family dergisinde yayınlanmıştır (118).

- ✓ Gelles (1976) tarafından yapılan dökümanter araştırmalara göre; kadınların yarısına yakın bir bölümü zaman zaman eşlerinden fiziksel şiddet görmüşlerdir (43).
- ✓ MacLeod’a göre (1980), her 10 Kanadalı kadından birisi şiddete maruz kalmaktadır (4).
- ✓ Roy’da (1980) FBI kayıtlarına göre, ABD’de her 18 dakikada 1 kadın, kocası tarafından dövülmektedir. Günlük şiddet olaylarının sadece 1/100’inin kaydedildiği düşünülecek olursa, her yıl 3-4 milyon kadın hırpalanmakta, dövülmektedir (6,42).
- ✓ Steinmetz (1986) evlilik içi tecavüz ve cinsel saldırı ile ilgili olarak, 10 sığınakta kalan 304 kadın üzerinde yapılan bir araştırmada, kadınların %36’sının kocaları ya da sevgilileri tarafından cinsel saldırı veya tecavüze maruz kaldıkları belirlenmiştir (93).
- ✓ Schwartz (1987), Amerikan ailesinde görülen şiddet ile ilgili araştırmaları taramış ve kadınları dövme olaylarının çok yüksek boyutlarda görüldüğünü belirtmiştir (90).
- ✓ Papua Yeni Gine’de, 95 kadın ile görüşülmüş, yaklaşık yarısı eşlerince sekse zorladıklarını söylemişlerdir. 1/3’i seks sırasında dövülmüş. Hindistan Uttar Pradesh’te, 98 kişinin yaklaşık 2/3’ü eşlerince sekse zorlanmışlar, bunların yaklaşık 1/3’ü ise sekste dövüldüklerini anlatmışlardır (86).
- ✓ ABD’de eşleri tarafından fiziksel saldırıya uğrayan kadınların %46’sı cinsel saldırıya uğradıklarını bildirmişlerdir (98).
- ✓ Cope Town, Güney Afrika’da antenetal klinikte, yaş ortalamaları 16 olan, 191 genç annenin %32’si ilk cinsel birleşmenin zorlanarak olduğunu bildirmişlerdir. %72’si

istemedikleri şeylere zorlanmışlar ve %11'ine ise tecavüz edilmiştir. %78'i ise eğer seksi ret ederler ise, dövüldüklerini söylemişlerdir (86).

- ✓ Berrios (1991) tarafından yapılan bir araştırmada, kadınlar arasında yaralanmaların en sık rastlanılan nedenlerinden birinin aile içi şiddet olduğunu göstermektedir. Dövülen kadınların %28'inin hastanede tedavi gördüğü belirtilmektedir (99).
- ✓ Na'amat (1991) İsrail'de yapılan bir araştırmada; nüfusun çeşitli kesimlerinde şiddete uğrayan kadınların azımsanmayacak oranlarda var olduğunu saptamıştır. Aile içi şiddeti, %76.8 oranında kocaların gerçekleştirdiğine işaret edilmektedir (118).
- ✓ İlhan (1992) "Kadın Evi" adlı kitabının Necla ARAT tarafından kaleme alınan önsözünde, farklı ülkelere ait düşündürücü bilgiler verilmektedir:

Tayland'da evli kadınların %50'si kocalarından sürekli dayak yemekte, Güney Afrika'da kadınların altıda biri, Pakistan'da ev kadınlarının %99'u, çalışan kadınların %77'si kocaları tarafından dövülmektedir. Fransa'da şiddet kurbanlarının %95'i kadınlardır ve bunların %51'i kocaları tarafından şiddete uğramaktadır. Hindistan'da; on kadından sekizi, Şili-Santiago'da kadınların %80'i kendi evlerinde şiddete uğramaktadır. Meksika'da, Kadın Federasyonunun bir raporuna göre, kadın işçilerin %95'i cinsel taciz kurbanı olmakta, Peru'da tüm yetişkin kadınların %33'ü istemedikleri halde cinsel ilişkiye zorlandıklarını dile getirmektedirler (61).

- ✓ Helsinki Yurttaşlar Asamblesi Kadın Komisyonunun düzenlediği (1993), "Kadına Yönelik Şiddet" konulu konferansa katılan çeşitli ülke delegelerinin de; kadına yönelik şiddetin aile içinde ve dışında yaygınlığı, sıklıkla rastlanıldığı, mağdurların kadın, mağdur edenlerin erkek olduğu hususlarında benzerlikler gösteren tebliğler sundukları, dolayısıyla sorunun evrensel boyutta olduğunu, ancak çeşitli toplumsal-kültürel nedenlerden ötürü kadınların yaşadıkları şiddeti ifade etmekte, yetkililere iletmekte çekinik kaldıklarını, bu durumun sorunun toplumda görünür ve tartışılır olmasını engellediğini belirtmektedir.

Eski Yugoslavya'nın başkenti Belgrat'tan katılan Mladjenaviç ile Bosna-Hersek delegesi Sanjak, kadına yönelik cinsel saldırı ve tecavüzün ürkütücü boyutlarından söz etmekte, Belgrat'ta Mart 1990'da bir grup gönüllü kadının girişimleri ile açılan SOS telefon hattına son üç yılda gelen 5000 çağrının büyük çoğunluğunu cinsel saldırı ve tecavüze uğrayan kadınlardan oluştuğunu belirtmektedir (48).

- ✓ Strauss'a göre ise, evli kadınların %25'i evlilik sürecinde dayak yemektedir. Harris ve arkadaşları da sosyal hizmet kurumlarına danışmaya gelen her 5 aileden birinin şiddete maruz kaldığının anlaşıldığını; bu nedenle de meslek elemanlarının (sosyal hizmet

uzmanı, psikolog, psikolojik danışman, sağlık çalışanları vb.) bu konuyla ilgili müdahale ve uzmanlık becerilerini arttırmanın ne denli önemli olduğunu vurgulamaktadırlar (4).

- ✓ Larrain 1994 yılında Şili’de her 4 kadından 1’inin eşi tarafından dövüldüğünü, 3 kadından 1’inin ise duygusal şiddete maruz kaldığını vurgulamaktadır (76).
- ✓ Valancia Meksika’da 1979-1994 yılları arasında kadın sığınma evinde yaptığı bir araştırmada; kadınların %51’inin haftada bir yada her gün, %20’sinin ayda bir kez eşi tarafından dövüldüğünü belirtmektedir (114).
- ✓ Kanada İstatistik Enstitüsü tarafından yapılan bir çalışmada da, cinayet olaylarının 2/5’inin çiftler arasında olduğu, bu cinayetler içinde de çoğunlukla kadınların öldürüldüğü vurgulanmaktadır. Kocasını öldüren kadınların kendilerini savunmak (meşru müdafaa) için cinayet işlediklerini belirtmektedir (4).
- ✓ Kanada’da polis kayıtları, sosyal hizmet uzmanları, avukatlar, doktorlardan alınan istatistiklerden, her 10 kadından 1’inin eşi tarafından kötü muameleye uğradığı tahmin edilmektedir (28).
- ✓ Massachussetts eyaletinde, 1992-1997 yılları arasında aile içi şiddet sonucu 148 kadın öldürülmüştür (89).
- ✓ Amerika’da kadınların %30’u eşleri tarafından öldürülmektedirler (31).
- ✓ Peru’da yetişkin kadınların %33’ü cinsel ilişkiye zorlanmaktadır (98).
- ✓ Meksika’da kadınların %33’ü evliliklerinde şiddet yaşadığını, bu kadınların %66’sı fiziksel şiddet, %76’sı duygusal şiddet, %21’i cinsel şiddet yaşadıkları bulunmuştur (40).
- ✓ Japonya’da aile içi şiddet boşanma davalarında ikinci sırada yer almaktadır. Kadınların %33’ü aile içi şiddet yüzünden boşanmak istemektedirler. Kozu tarafından yapılan bir araştırmada, kadınların %77’si şiddet tiplerinden en az birine maruz kalmıştır. Kadınların %59’u fiziksel şiddeti, %60’ı cinsel şiddeti deneyimlemişler ve kadınların %80’i sekse zorlanmışlardır. Araştırmaya katılan kadınların üçte ikisi duygusal şiddeti yaşamaktadır (74).
- ✓ Human Rights Watch Report (1997) göre; Rusya’da her yıl 14.000 kadın eşleri tarafından öldürülmektedir (50).
- ✓ ABD’de yapılan bir çalışmada hırpalanmış kadınların 4/5’ü psikiyatrik tedavi görmüş olup, hırpalanmış kadınların diğer kadınlara göre intihar girişimi de 5 kez fazla oranda bulunmuştur (26).
- ✓ Uniform Crime Reports, Federal Bureau of Investigation, (1991)’de; Amerika’da aile içi şiddet 15-44 yaşlar arasında kadınların yaralanmalarına neden olmaktadır. Bu

yaralanmalar, araba kazaları, soygunlar ve tecavüzlerden daha fazla olduğunu belirtmiştir (42,77).

- ✓ Cinsel şiddet, ensest ve tecavüz gelişmekte ve gelişmiş olan ülkelerde genç insanları etkileyen trajik gerçeklerdir. Amerika'da 10 kadından 4'ü, 15 yaşından önce seksi isteksiz, gönülsüzce yaşadığı; Santiago, Şili'de 18 yaşından önce cinselliği deneyimleyen kadınların %3'ü bu deneyimlerini tecavüz olarak yaşadıklarını, yine Kanada, Yeni Zellenda, Norveç ve Amerika'da yapılan araştırmalar sonucunda, kadınların %30'unun çocukluğunda istismar yaşadıkları tespit edilmiştir (63).
- ✓ Nikeregua'da yapılan son araştırmalarda, "eğer bir kadın çok çocuğa sahip ise, aile içi şiddet olasılığı artmaktadır" görüşünü savunmaktadır. Çalışmalarda, 4 ve daha fazla çocuğu olan kadınlar, şiddete uğrayan diğer kadınlardan 2 kez fazla şiddete uğradıkları bulunmuştur. Tüm fiziksel şiddetin %50'si ilişkilerin ilk 2 yılında başlamakta ve %80'ni ilk 4 yıl içindedir (86).
- ✓ Kolombiya'da her 5 kadından 1'i eşi tarafından dövülmekte, 3 kadından 1'i psikolojik şiddete maruz kalmaktadır (26).
- ✓ Avusturya'da şiddet, 1500 boşanma davasını %59'unda evliliğin çöküşünün bir nedeni olarak saptanmıştır (26).
- ✓ İngiltere'de 7 kadından 1'i eşi tarafından tecavüze uğramaktadır (98).
- ✓ İngiltere'de polis kayıtlarına dayalı gazete haberlerinde; adam öldürme vakalarının %42'si ailesel tartışmaların oluşturduğunu ve ailesel kurbanların üçte birinin de çocuklar olduğunu göstermektedir (20).
- ✓ Ohio'da 70000'den fazla kadın, evlilikte tecavüzden korunmaya ihtiyaç duymaktadır (116).
- ✓ Hindistan'da Yeni Delhi'de Kadın Kaynakları Merkezi'nin hizmetlerinden yararlanan kadınların %80'i evde kocası tarafından dövülmektedir. Aile içi şiddet olguları her sınıf ve kastta egemen olmaktadır. Evlilikte şiddet uygulamasını yasaklayan bir yasa çıkmasına rağmen, polis kadın dövmeyi bir suç olarak kabul etmemektedir (27).
- ✓ Papua Yeni Gine'de parlamenterler başlık ödendiğine göre kadını dövmenin tartışılacak bir yanı olmadığını, parlamentoda bunu tartışmanın zaman harcamak ve geleneksel aile yapısını tahrip etmek anlamına geldiğini söyleyebilmektedir (27).
- ✓ Papua Yeni Gine'de 19 köyde yapılan bir araştırmada, kadınların %67'si eşlerinin kendilerini dövdüğünü, erkeklerin %66'sı kadınları dövdüğünü söylemişlerdir. Alkol alma, eşi dövmede ana nedenlerden biridir. Alkol alan erkek yaptıklarını hatırlamamakta

ve kadına daha ağır şiddet uygulamaktadırlar. Ülkede ailelerin 2/3'ünde şiddet yaşanmaktadır (28).

- ✓ Üç Avustralyalıdan ikisi ev içi şiddeti kişisel bir konu olarak kabul etmekte ve her beş kişiden biri, erkeğin karısına karşı şiddet kullanmasına göz yummaktadır, her iki kişiden biri ise, sözlü aşağılamayı şiddet olarak kabul etmemektedir (27).
- ✓ Hindistan'da başlık parası kızın ailesi tarafından erkeğe ödenmektedir. Evlilik birliğinin oluşması için yapılan anlaşmanın en önemli kısımlarından biri de kızın ödeyeceği başlığın belirlenmesidir. Başlık parası kimi zaman kısa yoldan zengin olmanın bir yöntemi olarak algılanabilmekte ve söz verilen bedel ödenmez ise eş yakma, ya da başlık ölümleri gibi sorunlara yol açabilmektedir. Tatmin edici bir başlık parası alamayan koca karısını ortadan kaldırıp daha iyi koşullarda bir anlaşma yapmayı tercih edebilmektedir. Erkek ya da erkeğin ailesi tarafından gizlenmeye çalışıldığı için, başlık ölümleri genellikle kayıtlara geçmemektedir. Genellikle kullanılan yöntem, kadını kerosen gazı ile yakmak ve buna mutfak kazası süsü vermektir. Bu olgu, Hindistan'da mortalite verilerine de yansımaktadır. Örneğin Bombay'da 15-49 yaş grubu kadınların ölüm nedenlerinin %19'u kaza sonucu ortaya çıkan yanıklardır (27,98).
- ✓ Hindistan ve Çin'de cinsiyet tayini amacı ile yapılan amniyosentez girişimlerinin ve bebek kız ise, kürtaj olma olgularının giderek attığı bildirilmektedir. Cinsiyet belirleme klinikleri daha sonra duyurulan reklam kampanyalarında şöyle söylemektedirler "şimdi 38 Dolar ödeyip bebeğin cinsiyetini öğrenin yoksa sonradan 3800 Dolar başlık parası ödemeniz gerekebilir". Hindistan hükümetinin yayınladığı bir raporda, Bombay'da amniyosentez sonrası yapılan 8000 kürtajın tümünde fetüslerin kız bebek olduğu bildirilmektedir (27,98).
- ✓ Afrika ve bazı Ortadoğu ülkelerinde genç kızlar kadın sünneti olarak adlandırılan bir başka tür şiddete maruz kalmaktadır (27,98).
- ✓ Hindistan'da 10 kadından 8'i şiddet kurbanıdır (98).
- ✓ Hindistan Uttar Pradeş eyaletinde yapılan bir çalışmada, kocaları tarafından fiziksel şiddete maruz kalan kadınların oranı %18 ile 45 olarak bildirilmiştir (62).
- ✓ Peru'da polise bildirilmiş suçların %70'ini kocaları tarafından dövülen kadınlar oluşturmaktadır (98).
- ✓ NCVS(National Crime Victimization Survey)'e göre, 1992 yılında kurbanlara saldırı olaylarının %52'si erkek arkadaş, %34'ü eşlerince, %15'i ayrılmış eşler tarafından. NCVS'ye her beş kadından biri, eşlerince son altı ay içinde üç veya daha fazla kere ağır olarak şiddete maruz kaldıklarını anlatmışlardır. Kadınların şiddete maruz kalma oranı

%27 iken, erkeklerin %2'dir. Şiddete maruz kalan kadınların %3'ü çok ciddi yaralanmış, %54'ü hafif yaralanmışlardır (117).

- ✓ 1992-1998 yılları arasında Black ve ark. 2179 çalışmada fiziksel saldırı olaylarında risk faktörlerini incelemişlerdir. Yaş, sosyoekonomik durum, etnik köken, çocukluk döneminde şiddete tanık olma veya maruz kalma ve psikolojik değişkenler ile şiddet arasında anlamlı sonuçlar elde etmişlerdir (16).
- ✓ Avrupa Birliği, aile içi şiddeti görünür kılmak amacı ile 1999 yılında Avrupa Birliğine üye olan ülkelerden 16.179 kişiyle görüşülerek yapılan araştırma sonuçlarına göre; araştırmaya katılanların %87'si fiziksel şiddeti, %65'i psikolojik şiddeti, %64'ü özgürlüğün kısıtlanmasını, %58'i de tehdidi şiddet olarak algılamaktadır. %62'si her ne koşul altında olursa olsun aile içi şiddeti kabul edilmez bir davranış olduğunu ve yasalar tarafından ceza uygulanması gerektiğini vurgulamaktadır (68).
- ✓ Amerika'nın Washington'daki Worldwatch Institute'e bağlı, cinsel hastalıklar ve şiddet konusunda çalışmalar yürüten Sağlık ve Cinsiyet Eşitliği Merkezi'nce (Health and Gender Equity) 50 ülkede 140 bin kadın üzerinde gerçekleştirilen araştırmada; dünya kadınlarının üçte birinin dayak yediği, Türkiye'nin %58'lik bir oranla ilk sırada yer aldığı bulunmuştur. %47 oranla Bangladeş ikinci, %45 ile Etiyopya üçüncü, %40 ile Hindistan dördüncü, %34 ile Mısır beşinci sıradadır (70).

1.2.12.2. Türkiye'de Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet ile İlgili Araştırmalar

Dünyada çeşitli ülkelerde görülen kadına yönelik şiddet, Türkiye'de de önemli bir toplumsal sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Gelişmiş batı ülkelerinde, 1970'lerden itibaren kamuoyunun dikkatini çeken sorun ülkemizde, 1980'lerin ortalarından itibaren tartışılmaya başlanmıştır. Türkiye'de evlilikte kadının fiziksel ve fiziksel olmayan şiddeti zaman zaman basın aracılığı ile kamuoyunun dikkatine sunulmakta ise de, sistematik bir biçimde şimdiye dek araştırma konusu olamamıştır. Soruna ilişkin resmi kayıtların bulunmayışı, var olanlarında yetersizliği araştırmacılar açısından bir engel oluşturmaktadır. Ayrıca toplumda bu sorunun hassas bir konu olduğu ve gizli tutulması gerektiği inancı hala canlılığını korumaktadır ve bu nedenle evlilikte kadının fiziksel ve fiziksel olmayan şiddeti açıkça tartışılmamaktadır (118).

17.Mayıs.1987 "Dayağa Hayır" yürüyüşü, bu konuda önemli bir tarihtir. Yürüyüş, eyleme katılan kadınların işaret ettiği üzere kadınların aile içerisinde gördükleri şiddete karşı çıktıkları ilk toplu sestir. Diğer ülkelerde görülen oluşumların bir benzeri olarak, kadın hareketi içerisinde yer alan bir grup gönüllü kadının düzenlediği "Dayağa Karşı Dayanışma Kampanyası", kadınların aile kurumunun mahremiyeti altında, özel hayatlarında yaşadıkları

şiddetin evin duvarları dışına çıkararak toplumsal alanda görünür, tartışılır olmasını, insanların ilgi ve duyarlılığını sağlaması açısından çok önemli bir organizasyondur (109).

17.Mayıs.1987 “Dayağa Hayır” yürüyüşü sonrasında düzenlenen 4 Ekim 1987 “Kariye Kadın Şenliği” ve Dayağa Hayır kampanyasının öyküsünün ve aile içi şiddete uğrayan kadınların tanıklıklarının anlatıldığı “Bağır Herkes Duysun” (1988) adlı kitap, Türkiye’de kadına yönelik aile içi şiddet sorununun toplumsal alanda görünür, konuşulur, tartışılır olma sürecindeki çok önemli kilometre taşlarıdır. Konuyla ilgili gelişmekte olan duyarlılığa paralel olarak, ülkemizde çeşitli gönüllü kadın kuruluşları (vakıflar) resmi ve yarı resmi kuruluşlar, yerel yönetimler bünyesinde merkezler, bazı üniversiteler kapsamındaki kadın araştırmaları ve çalışmaları merkezleri, kadın kütüphanesi gibi düzenlemelerin, kurum ve kuruluşların oluştuğu görülmektedir (105,109).

Ancak Türkiye geneline bakıldığında, bu oluşumların yeterli olmadığı kadına yönelik aile içi şiddetin gerçek boyutlarını tüm yönleri ile ortaya koyan bilimsel çalışmaların da sınırlı sayıda olduğu gözlenmektedir. Türkiye’de yapılmış kapsamlı bir tarama yoktur. Verilebilecek örnekler sınırlıdır. Yapılan bilimsel araştırma sonuçlarını kısaca özetlersek;

- ✓ İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniğine başvuran, öyküsünde yinelenen örselenme olayları olan 50 kadını kapsayan Yüksel ve arkadaşları (1985) tarafından gerçekleştirilen araştırmada, kadınların sosyo-demografik özellikleri, yaşadıkları şiddet uygulanmasına ilişkin bilgiler ve ruhsal durumları incelenmiştir. Bu araştırmada; kadınların dayak olayını bir ailevi sorun olarak gördükleri, bu sırrı dile getirip başkaları ile paylaşmaları halinde yeniden dövülme korkusu yaşadıkları saptanmıştır. Kocasının beğenmediği davranışlarına (içki,kumar) itiraz ettiği durumlarda dayak yediği belirlenmiştir. Dayak yaşantısı olan kadınlarda psikolojik tablolar olarak yoksunluk, çaresizlik, uykusuzluk, kronik yorgunluk, anksiyete sorunları bulunmuştur (119).
- ✓ Yine İstanbul Tıp Fakültesi Psikiyatri Kliniğine başvuran, 140 kadını kapsayan, öyküsünde aile içi şiddet olan ve olmayan kadınlarla yapılan çalışmaların (Yüksel,1985) sonuçlarına göre; evlilik içinde yaşanan şiddet %62 oranında ilk yılda başlamaktadır. Şiddetin yer aldığı grupta, kadınların %41’inin, erkeklerin de %44’ünün öğrenim durumlarının lise ve daha üst düzeyde olduğu görülmüştür (120).
- ✓ Arıkan’ın (1987) “ Sosyal Hizmetler Açısından Şiddet ve Bir Türü Olan Evlilikte Kadına Yönelik Şiddet” başlıklı makalesi, ülkemizde konuya ilişkin tanımlama ve tartışma sürecine katkısı olan önemli bir bilimsel literatür çalışmasıdır (10).
- ✓ Köklü (1987) koca dayağının, bu davranışı benimseyen kadınlarda kırgınlık, üzüntü, güceniklik, özsaygı azalması ve engellenme duygusu meydana getirerek nevrozlara yol

açabileceği saptanmıştır. Nevrotik kadınlar arasında dayak öyküsü verenler %75 oranında iken, bu oran kontrol grubunda %25'te kalmıştır (118).

- ✓ H. Ü. Nüfus Etütleri Enstitüsünün 1988 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması'na göre; Türkiye'de erkeklerin %44.9'u kadın kocasına itaat etmediği zaman kocanın kadını dövmeye hakkı olduğunu düşünmektedir. Erkeklerin %66.2'si evde erkeğin mutlak otorite olduğuna ve kadının erkeğe itaat etmesi gerektiğine işaret etmektedirler. Çünkü erkeklerin %53.7'si kadınların daha akıllı ve üstün olduklarını, %64'ü kadın kocasıyla bir anlaşmazlığa düştüğünde onunla tartışmak yerine kadının durumu sessizce kabullenmesini onaylamaktadır (99,118).
- ✓ Arıkan ve arkadaşları (1989) tarafından yapılan bir araştırmada; kadının; kocası tarafından fiziksel veya fiziksel olmayan şiddete uğradığında, öncelikle akrabalarından, daha sonra arkadaş ve komşulardan yardım isteme eğiliminde oldukları saptanmıştır. Uzman kişi ve kuruluşlardan yardım isteme oranı çok düşüktür (%2). Bu araştırmada, psikolojik istismara uğrayanların oranının %20 civarında olduğu görülmüştür (9).
- ✓ Arıkan ve Koşar (1989), kocanın eğitim durumu ile kadının fiziksel şiddeti arasında ters yönde bir ilişkinin olduğunu saptamışlardır (7).
- ✓ Psikolog Leyla Gülçün'ün Ankara'da 155 kadınla yapmış olduğu çalışmada, kadınların %96'sı evli, %40'ı meslek sahibidir. Kadınların %89'u en az bir kez olmak üzere psikolojik şiddete maruz kalmıştır. Bağırılmak, çağrılmak, korkutulmak, bir eşyanın fırlatılması gibi, %39'u itilme, tekmelenme, yumruklanma, dövülme şeklinde fiziksel şiddete uğramış, %15'i sekse zorlanmıştır (26).
- ✓ Türkiye'de kadına yönelik şiddet konusunda temsil edici bir örneklem üzerinde gerçekleştirilen çalışmaların başında Prof. Dr. Emre Kongar'ın yönetiminde KAMAR tarafından 1990 yılında yapılan ve 23 ildeki 2007 kişiyi kapsayan araştırma yer almaktadır. Bu araştırmaya göre, erkeklerin eşlerini dövmesini onaylamayanların oranı %64 tür. Buna karşın onayların oranı %27 gibi önemli bir orandadır. Kadınların dövülebileceğini düşünen erkeklerin oranı kadınlardan daha fazladır. Araştırmanın diğer ilginç sonucu kadınların %35.1'inin zaman zaman evde dayak yemeği hak eden davranışlarda bulduklarını düşünmeleridir (66).
- ✓ PİAR'ın "1990'lı Yıllarda Türk Kadını" araştırmasında, evli kadınların %61'inin ara sıra, %11'inin de sık sık eşi ile tartıştığı, eşi ile tartışan kadınların %18'inin eşi tarafından dövüldüğü saptanmıştır (83).
- ✓ Türkiye'de yapılan gözlemler özellikle geleneksel aile yapılarında, fiziksel cezalandırma yöntemlerinin sıklıkla uygulandığını kaydetmektedir. Çocukla konuşarak onu ikna etmek,

çocuğa doğruyu yanlış anlatmak, az sayıda anne babanın başvurduğu bir yol olmaktadır (65).

- ✓ Aile içi şiddetin boyutları sosyo kültürel ve ekonomik nedenlerini ortaya koymaya çalışan bir diğer araştırma, Prof. Dr. Tülin İçli tarafından gerçekleştirilmiştir. “Kadına Karşı Saldırgan Davranışlar ve Kadın Suçluluğu” başlıklı bir çalışma, İstanbul, Ankara ve İzmir’de üç farklı sosyo ekonomik düzeyde evli kadınlar ile cezaevlerindeki suçlu kadınlar üzerine kurulmuştur. Her iki örnekte de kadınların çoğunluğunun eşleri tarafından fiziksel şiddete uğradıkları belirlenmiştir. Bu çalışmada; İstanbul, Ankara ve İzmir’den seçilen kadınların %21.2’si, suçlu kadınların da %63.9’u şiddete maruz kaldıklarını ifade etmişlerdir (60).
- ✓ Arıkan(1992) “Yoksulluk evlilikte geçimsizlik ve boşanma” adlı çalışmasında; kadınların %69.57’sinin evlilikleri sırasında kocalarına karşı genelde korku ve nefret gibi olumsuz duygular taşıdıkları, geçimsizlik nedenlerinin başında (%53.42) kocanın karısını dövmesinin geldiği anlaşılmıştır. Öte yandan evlilikleri süresince sık sık dövüldüklerini belirten kadınların oranı yarıya yakındır (%42.86) (8).
- ✓ Başbakanlık-Güneydoğu Anadolu Projesi (GAP) İdaresi’nin yaptırdığı “GAP Bölgesinde Kadının Statüsü ve Kalkınma Süreçlerine Entegre Edilmesi” konulu araştırma; Türk aile yapısının erkek egemen, kadın ve erkeğin ast-üst şeklinde hiyerarşik bir ilişki örüntüsü içerisinde olduklarını gösteren bulgular sergilenmektedir (118).
- ✓ Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu tarafından yaptırılan “Aile İçi Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları” başlıklı Türkiye genelini kapsayan araştırma(1995), konuyla ilgili yakın dönemde gerçekleştirilmiş en yeni araştırma olması açısından önemlidir. Bu çalışmaya göre; kadınların %29.6’sının, kocalarından dayak yediği, %53.6’sının kötü söz ve hakarete maruz kaldığı, %41.1’inin hamileyken şiddete maruz kaldığı bulunmuştur. Dayak olayında kadınların %46.9’unun fiziksel zarar gördüğü bulunmuştur (99).
- ✓ Tümer (1995) Şişli Belediyesine bağlı sığınma evinde, evin kapatılmasından kısa bir süre önce, koca şiddeti yaşamış 30 kadın üzerine yaptığı çalışmada kadınların uğradığı tacizin psikolojik durumlarını olumsuz etkilediği ve eş uyumunu bozduğu belirtilmektedir. Ayrıca ekonomik koşullardaki kötülüğün eş tatminini olumsuz bir faktör olduğuna işaret etmektedir (112).
- ✓ Yıldırım (1995) Türkiye’de kadın sığınaklarında aile içi şiddete uğrama nedeniyle kalan 112 kadının ve şiddete başvuran erkeğin sosyo demografik özellikleri, uğradığı şiddetin boyutları, şiddetle başa çıkma ve sonlandırma yolları, özellikle evi terk etme kararı ve bu kararı etkileyen faktörler uğradığı fiziksel ve fiziksel olmayan şiddet ile kişisel özellikler

incelenmiştir. Ev kadını, çalışmayan, daha az eğitilmiş ve çok çocuklu kadınların daha ağır derecede şiddete uğradığı belirlenmiştir. Kadınların şiddeti sonlandırmak için intiharı bir çıkış yolu olarak denedikleri görülmüştür. Şiddete uğrayan kadınların çoğunluğunun annesinin de şiddet gördüğü, bunun yanı sıra kadının daha çocukluğunda şiddetle tanışmış olduğu gözlenmiştir. Çocuklu kadınların çoğunluğu eşleri ile birlikte çocuklarına şiddet uygulamışlardır (118).

- ✓ Demiröz'ün (1996) evli kadınların uğradıkları istismarı inceleyen doktora tez çalışması, konuyla ilgili ülkemizde yapılmış olan son dönem araştırmalarından biridir. Bu araştırma sonuçlarına göre; kadının eğitimi, eşinden dayak yemesi, kendi çocuklarını dövmesi, eve giren gelirin yeterliliği ve benlik saygısı arasında anlamlı ilişkiler vardır (29).
- ✓ Aile Araştırma Kurumu tarafından 1997-1998 yılları arasında yapılan "Aile İçinde Toplumsal Alanda Şiddet" konulu araştırma ile aile içindeki ve toplumsal yaşamdaki bazı değişkenler ile bireylerin şiddet içeren davranışları ve şiddet eğilimleri arasında bir ilişkinin olup olmadığını ve eğer varsa ilişkilerin nicelik ve niteliklerini araştırmak amaçlanmıştır (100).
- ✓ Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı Danışma ve Dayanışma Merkezi'ne son üç yılda telefonla ya da gelerek binden fazla kadın şiddete uğradığı gerekçesiyle başvurmuştur. Yüz yüze yapılan görüşmelerle kayıtları tutulabilen telefon görüşmelerine içeren 550 kadın başvurusu üzerinde yapılan incelemede, 550 kadının %83.6'sı halen ya da daha önceden şiddete maruz kalan kadınlardır. Kadınların %4'ü işsizlik, parasızlık gibi genel sorunlar nedeniyle, %12.2'si kadın olmaktan kaynaklanan sorunlar nedeniyle, %0.2'si ise bilgi almak için Vakıfa başvurmuşlardır (118).
- ✓ Bir gazete haberinde; Türkiye'de aile içi şiddetin boyutlarını ortaya koyan araştırmalar, kadına yönelik dayak sorununun evliliklerin ilk üç yılında daha yoğun yaşandığını ortaya koymaktadır. TBMM Kadın Sorunları Araştırma Komisyonu raporuna göre, genellikle eğitimi düşük ailelerde yaşandığı iddia edilen şiddet sorununun, üniversite eğitim görmüş ailelerde de sanıldığından fazladır. Şiddet gecekonduda yaşayan kadınlar arasında %90'a varırken, dayak yiyen eğitilmiş kadınların oranı da gecekonduda kadınlarını yakalamıştır. Raporuna göre, şiddete başvuru evlilikler boşanma ile sonuçlanmazsa, evliliğin ilerleyen yıllarında dayak azalmaktadır. Araştırmanın ilginç bir sonucu da, Türkiye'de kadına karşı şiddet en az erkekler kadar kadınlar tarafından da meşru karşılanmaktadır. Üniversiteli kadınların %45'i eşleri tarafından küçük görüldüklerini düşünmektedirler. Evliliklerin ilk üç yılında üniversiteli kadınların %73'ü, gecekonduda yaşayan kadınların ise %90'ı şiddete maruz kalmaktadır. Evlilik boşanma ile sonuçlanmazsa; şiddet sonraki

yıllarda giderek azalmaktadır. Şiddet nedeniyle boşanma, üniversite mezunu kadınlarda daha çok yaşamaktadır (54).

- ✓ Bir gazete haberinde; Emniyet Genel Müdürlüğü verilerine göre, Türkiye'de 2000 yılının 9 aylık döneminde kayıtlara, 2.806 aile fertlerine kötü muamele olayı geçmiştir. Bu olaylarda 3'ü kadın 8 kişi hayatını kaybetmiş, olaylarda 117'si 18 yaş ve altında toplam 1.525 kadın ve 376 erkek yaralanmıştır. Meydana gelen olaylarda ölenlerin %37.5'i kadın iken, yaralanan kadınların oranı %80.2'dir. Yaralanan kadınların %6.2'si 18 yaş ve altında çocuk kabul edilen kız veya kadınlar, %74'ü 19 yaş ve üstünde olan kadınlar olduğu tespit edilmiştir (87).

1.2.13. TÜRKİYE'DE KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETE KARŞI GİRİŞİMLER

1.2.13.1. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Alanında Atılan Adımlar

1985 Türkiye, Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ni (CEDAW) imzaladı.

1990 Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı kuruldu. Vakıf, 1995 yılında İstanbul'da Kadın Dayanışma Merkezi ve Kadın Sığınağını açtı.

1991 Kadın Dayanışma Vakfı kuruldu. Vakıf, 1993 yılında Türkiye'nin ilk bağımsız kadın sığınma evini açtı.

1994 Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü bünyesinde kadınların şiddetten korunması için danışmanlık ve rehberlik hizmeti vermek üzere Bilgi başvuru Bankası (3B) kuruldu.

1995 Türkiye Pekin Deklerasyonu'na imza attı.

1998 Aile içi şiddeti önlemek amacıyla; aile içinde şiddete maruz kalan kadın veya çocukların şahsen başvuruları veya Cumhuriyet Başsavcısının bildirmesi üzerine Sulh Hukuk hakimi tarafından, mağdur tarafı korumak amacıyla verilecek tedbirleri içeren koruma kararını ve karara uyulmaması halinde verilecek cezayı düzenleyen "Ailenin Korunmasına Dair Kanun" çıkarıldı (106).

1.2.13.2. Ailenin Korunmasına Dair Kanun

Anayasanın 41. Maddesinde yer alan "Devlet ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması için gerekli tedbirleri alır, teşkilatı kurar" hükmü de göz önüne alınarak aile içi şiddetten mağdur olan kadını koruyucu yasal tedbirlerin alınması zorunluluğu ortaya çıkmıştır (108).

14 Ocak 1998 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu'nda kabul edilen ve 17 Ocak 1998 tarihinde 23233 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4320

sayılı "Ailenin Korunmasına Dair Kanun", kadın ve çocukların şiddete karşı korunması hususunda çok önemli yenilikler getirmiştir. Bu kanun ile hem ailenin bölünmesi ve parçalanmasını engellemek, hem de aile üyelerini şiddet ve kötü muamelelerden koruyabilmek için tedbirler alınmıştır (108).

Kanun No.4320

Kabul Tarihi:14.1.1998

MADDE 1. Türk Kanunu Medenisinde öngörülen tedbirlerden ayrı olarak, eşlerden birinin aile içi şiddete maruz kaldığını kendilerinin veya Cumhuriyet Başsavcılığının bildirmesi halinde Sulh Hukuk Hakimi re'sen meselenin mahiyetini göz önünde bulundurarak aşağıda sayılan tedbirlerden bir ya da bir kaçına birlikte veya uygun göreceği benzeri başkaca tedbirlere de hükmedebilir.

Kusurlu eşin;

- a) Diğer eşe veya çocuklara veya aynı çatı altında yaşayan diğer aile bireylerine karşı şiddete veya korkuya yönelik davranışlarda bulunmaması,
- b) Müşterek evden uzaklaştırılarak bu evin diğer eşe ve varsa çocuklara tahsis ile diğer eş ve çocukların oturmakta olduğu eve veya işyerine yaklaşmaması,
- c) Diğer eşin, çocukların veya aynı çatı altında yaşayan aile bireylerinin eşyalarına zarar vermemesi,
- d) Diğer eş, çocukları veya aynı çatı altında yaşayan bireylerini iletişim vasıtalarıyla rahatsız etmemesi,
- e) Varsa silah ve benzeri araçlarını zabıtaya teslim etmesi,
- f) Alkollü veya uyuşturucu herhangi bir madde kullanılmış olarak ortak konuta gelmemesi veya ortak konutta bu maddeleri kullanmaması,

Yukarıdaki hükümlerin tatbiki maksadıyla öngörülen altı ayı geçemez ve kararda hüküm olunan tedbirlere aykırı davranılması halinde tutuklanacağı ve hürriyeti bağlayıcı cezaya hüküm edileceği hususu kusurlu eşe ihtar olunur.

Hakim bu konuda mağdurların yaşam düzeylerini göz önünde bulundurarak nafakasına hükmeder. Birinci fıkra hükmüne göre yapılan başvurular harca tabi değildir.

MADDE 2. Koruma kanununun bir örneği mahkemece Cumhuriyet Başsavcılığına tevdi olunur. Cumhuriyet Başsavcılığı koruma kararının uygulanmasını zabıta marifetiyle izler. Koruma kararına uyulmaması halinde zabıta mağdurların şikayet dilekçesi vermesine gerek kalmadan re'sen soruşturma yaparak evrakı kısa zamanda Cumhuriyet Başsavcılığına intikal ettirir. Cumhuriyet Başsavcılığı koruma kararına uymayan eş hakkında Sulh Ceza Mahkemesinde kamu davası açar. Bu davanın duruşması yer ve zaman kaydına bakılmaksızın 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanunu hükümlerine göre yapılır.

Fiili başka bir suç oluşturursa bile, koruma kararına aykırı davranan eşe ayrıca üç aydan altı aya kadar hapis cezası hükmolunur.

MADDE 3. Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

1.2.13.3. Kadının İlerlemesini Destekleyen Mekanizmalar

1987 Devlet Planlama Teşkilatı'nda Kadına Yönelik Politikalar Danışma Kurulu kuruldu.

1989 Çalışma Bakanlığı bünyesinde "Kadın Birimi" kuruldu.

1989 İstanbul Üniversitesinde Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezlerinin ilki kuruldu. Bugün bu merkezlerin sayısı yurt çapında 13'e ulaştı.

1990 Kalkınma Plan ve Programlarında kadın konusu müstakil bir sektör haline getirildi.

1990 Büyük şehir Belediyelerinde "Kadın Büroları" kurulmaya başlandı.

1990 (Nisan) 422 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kadının Statüsü ve Sorunları Başkanlığı kuruldu.

1990 (Ekim) 3670 Sayılı Kanunla Başkanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü olarak yeniden teşkilatlandırıldı.

1992 BM desteği KSSGM teknik işbirliği ile "Toplumsal Cinsiyet ve Kalkınma" projesi başladı.

1993 Tüm işçi ve memur sendikalarında "Kadın Büroları" kuruldu.

1993 Devlet İstatistik Enstitüsünde Toplumsal Yapı ve Kadın İstatistikleri Şubesi kuruldu.

1994 Türkiye Kahire'de yapılan Birleşmiş Milletler Nüfus ve Kalkınma Konferansına katıldı.

1995 Dünya Sosyal Kalkınma Zirvesine katılarak insan refahına önceliğin verilmesinin altını çizen Deklarasyon ve Eylem programı imzaladı.

1995 IV. Dünya Kadın Konferansına katılarak taahhütler çekincesiz olarak imzalandı ve bu çerçevede çalışmalar başlatıldı.

1997 Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı bünyesinde "Kırsal Kalkınmada Kadın Daire Başkanlığı" kuruldu.

1997 Kadınlara yönelik hizmetlerin etkinliğini arttırmak için 12 ilin valiliği bünyesinde "Kadının Statüsü Birimleri" kuruldu.

1997 BM Kalkınma Programı desteği ile yürütülen KSSGM "Toplumsal Cinsiyet Sözleşmesinin ana hedefleri çerçevesinde Türkiye'de kadının durumunu inceleyen Araştırma komisyonu kuruldu (67,103,106).

1.2.13.4.Kadına Yönelik Şiddet Ve 4. Dünya Kadın Konferansı(1995) Doğrultusunda Stratejiler

Dünya Kadın Konferanslarının ilki, 1975 yılında Meksiko City’de, ikincisi 1980 yılında Kopenhag’da, üçüncüsü Nairobi’de gerçekleşmiştir. “Eşitlik Kalkınma ve Barış için Eylem” sloganı ile gerçekleştirilen ve bir taahhütler konferansı olan 4. Dünya Kadın Konferansı, kendinden önceki ve sonraki bir çok uluslar arası konferanslar zincirinin bir halkasıdır (102).

Kahire Uluslararası Nüfus ve Kalkınma Konferansı’nda yer alan kararların geliştirilmesi ve pekiştirilmesi amacı ile, Eylül 1995 tarihinde Çin’in Pekin kentinde düzenlenen Uluslar arası Kadın Konferansında, 35 ülkeden hükümet temsilcileri, kadın kuruluşları ve sivil toplum örgütlerinden 40000’i aşkın delege katılarak, cinsel ve üreme sağlığı hakları, kadın hakları, kadının gelişimini etkileyen etmenler, kız çocuklarının durumu, kadınlara ve kadın haklarına yönelik şiddet, adölesan kadınlar, kadın ve genç kızlara uygulanan sünnet gibi zararlı uygulamalar, üreme sağlığı sorunları kapsamında tartışılmış ve eylem planı geliştirilmiştir. Dünyada ilk kez, kız çocuklarının haklarının ele alınarak tartışılması, bu toplantının en önemli özelliği olmuştur (13).

4. Dünya Kadın Konferansında kadına yönelik şiddet ile ilgili stratejik hedefler alınmıştır. Bu hedefler;

1. Kadına yönelik şiddeti önlemek ve ortadan kaldırmak için bütünsel önlemler almak: bu hedef için yapılacak eylemler ise; kısaca
 - a) Kadına yönelik şiddeti kınamak, herhangi bir adet, gelenek ya da dini düşüncüyü ileri sürmekten kaçınmak
 - b) Kadına yönelik şiddeti önlemek, araştırmak ve ulusal yasalara uygun olarak şiddet hareketlerini cezalandırmak için gerekli dikkat ve çabayı göstermek
 - c) Yürürlükte olan yasaları uygulamak ve düzenli olarak gözden geçirip incelemek, kurbanların ve şiddet uygulayanların rehabilitasyonunu sağlamak
 - d) Şiddet mağduru kadınların, cinsiyete duyarsız yasalar, yargılamaya ve yürütmeye ilişkin uygulamalar yüzünden tekrar mağdur duruma düşmesini engelleyici stratejiler geliştirmek
 - e) Kadınların kendilerine uygulanan şiddeti uygun bir şekilde açıklayabilmeleri için kurumsal mekanizmalar oluşturmak
 - f) Şiddet maruz kalan kadın ve kız çocuklarına mali yönden güçlü sığınma evleri, psikolojik ve diğer danışma hizmetleri ile yardım sağlamak
 - g) Adli, yasal, tıbbi, sosyal, eğitici, emniyet ve göçmenlerden sorumlu personele eğitim programları düzenleyerek cinsiyete dayalı hareketlere duyarlı kılmak

- h) Birinci basamak sağlık hizmetleri merkezleri, aile planlaması, merkezleri, mevcut okul sağlığı hizmetleri, anne bebek koruma merkezlerinde bilgi ve eğitim alanındaki temel rolünü tanımak, desteklemek ve yaygınlaştırmak
- i) Medyanın şiddeti körükleyecek medyatik sunuş biçimlerinden kaçınma sorumluluğuna ait bilinci arttırmak ve kamuoyuna bilgilendirme ve eğitimde önemli rolüne ilişkin bilinci arttırmak
2. Kadına yönelik şiddetin nedenleri sonuçları ve engelleyici etkinliğini incelemek: bu hedef için yapılacak eylemler ise; kısaca aile içi şiddetin değişik türlerinin yaygınlığına ilişkin araştırmalar yapmak, veri toplamak ve istatistikler oluşturmak; kadına yönelik şiddetin nedenleri, doğası, ciddiyeti ve sonuçlarına, uygulanan önlemlerin etkinliğine ilişkin araştırmaları teşvik etmek; araştırma bulgularını geniş ölçüde yaymak ve kamu oyuna sunmaktır.
3. Kadın ticaretini önlemek ve fahişlikle kadın ticaretine bağlı olarak şiddete maruz kalanlara yardımcı olmaktır (102).

1.2.13.5. şiddete Uğrayan Kadınlara Yardım Ve Destek Veren Kurumlar

şiddete uğrayan kadınlar, aşağıda isimleri belirtilen kurumlardan yardım alabilmektedirler.

1-Aile Araştırma Kurumu: 396 Sayılı Aile Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun Hükümünde Kararname 29.12.1989 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Aile Araştırma Kurumunun görevleri 396 sayılı Kanun Hükümünde Kararnamenin 3. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre kurumun görevleri şunlardır:

- a) Ailenin bütünlüğünün korunması, güçlendirilmesi ve sosyal refahının artırılması için araştırma yapmak ve yaptırmak, bu konuda projeler geliştirerek, uygulamaya konulmasını sağlamak,
- b) Mevcut aile yapısını, ana, baba, eş ve çocuklar ile akraba ilişkilerinden kaynaklanan problemleri ekonomik, sosyal ve kültürel faktörlerin aile üzerindeki etkilerini araştırmak, bu konularda eğitim programları hazırlamak veya hazırlatmak,
- c) Aile geimsizliğini, çocuk suçlarını ve kötü alışkanlıkları doğuran sebepleri incelemek ve bunların önlenmesi maksadına dönük eğitici programlar hazırlamak veya hazırlatmak,
- d) Ailelerin maddi kaynaklarının rasyonel kullanılmasını temin maksadıyla çalışmalar yapmak, bu konuda Milli Eğitim Bakanlığı ile koordineli olarak eğitim programları hazırlamak veya hazırlatmak,
- e) Ailedeki kültürel değişimleri, i ve dış göçün aile yapısına olan etkilerini araştırmak,

f) Sosyal amaçlı vakıf, dernek, federasyon ve benzeri gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapmak, bunların aileye dönük çalışmalarına destek sağlamak,

g) Nüfus ve aile planlamasının toplumsal etki ve sonuçlarını araştırmak, milli bir politikanın geliştirilmesine yardımcı olmak,

h) Aile sorunları konusunda kamuoyundaki eğilim ve istekleri tespit etmek amacıyla, özel ve kamu kurum ve kuruluşlarıyla ortak çalışmalar düzenlemek ve uygun görülenleri desteklemek,

ı) Yurt dışında çalışan Türk ailelerinin sorunlarını araştırmaktır (51).

2-Kadın Dayanışma Vakfı: 1991 yılında Türkiye’de ilk kez bir yerel yönetim ve sivil toplum örgütü işbirliği ile bir projeyi yaşama geçirmiş, Ankara Altındağ’da Kadın Danışma Merkezi’ni açmıştır. Bu merkeze başvuran kadınlara, psikolojik, hukuksal danışmanlık hizmeti verilmektedir. Kadın Dayanışma Vakfı, 1993 yılında Türkiye’nin ilk bağımsız kadın sığınma evini açmıştır. Özellikle aile içinde şiddete uğramış kadınların kendi kendilerine yeterli olmaları ve kendi kararlarını kendileri vermesi konularında destek vermeyi amaçlamaktadır (101,105).

3-Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı: 1990 yılında kurulmuştur. Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı’na bağlı İstanbul’da Kadın Danışma Merkezi ve 1995 yılında Kadın Sığınağı açılmıştır. Danışma Merkezine ve Sığınma evine başvuran kadınlara psikolojik, ruhsal danışmanlık, iş bulmaya rehberlik ve barınma talepleri karşılanarak beceri ve meslek eğitimi gibi konularda hizmet verilmektedir. İstanbul Kadın Hakları Komisyonu ve Türk Hukukçu Kadınlar Derneği tarafından İstanbul’da şiddete maruz kalan kadınlara hukuki danışmanlık hizmeti sunulmaktadır (11,57).

4-Kadın Merkezi (Kamer): 1998 yılında kurulmuştur. Haftada 3 gün hizmet sunulmakta olan merkezde aile içi şiddete maruz kalmış kadınların başvurabileceği acil yardım hattı, iş danışmanlığı, hukuki danışmanlık ve psikolojik danışmanlık hizmeti sunulmaktadır (101).

5-Bornova Belediyesi Kadın Dayanışma Merkezi: 1990 Yılında İzmir’de kurulmuştur. Danışma Merkezine başvuran kadınlara psikolojik, hukuksal, iş bulmaya rehberlik yapmak gibi konularda danışmanlık hizmeti verilmektedir.

6-İstanbul Küçükçekmece Belediyesi Kadın Evi: 1996 yılında Aydın ve Adana belediyesine ait kadın sığınma evleri 1998 yılında kurulmuştur. Bu sığınma evlerinde şiddete uğrayan kadınlara barınma ve danışmanlık hizmeti sunulmaktadır.

7-Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü: Kadına yönelik şiddet konusuna ilişkin araştırmalara destek verirken, diğer taraftan şiddete uğrayan kadınların genellikle ilk başvuru mercii olan sağlık, emniyet ve adli personele konu ile ilgili seminer ve eğitim çalışmalarını

programına almıştır. Yine 1994'de, kadınların şiddetten korunması için danışmanlık ve rehberlik hizmeti sunulması ile kadınları gelir getirici faaliyetlere yönlendirmek amacı ile, girişimcilik ve el emeğinin değerlendirilmesi konularında danışmanlık hizmeti yürütmek üzere Genel Müdürlük bünyesinde Bilgi Başvuru Bankası(3B) kurulmuştur (101).

8-Başbakanlık Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu Genel Müdürlüğü (Shçek) Kadın Konuk Evleri: SHÇEK Genel Müdürlüğü'nün İl Sosyal Hizmetler Müdürlüğüne bağlı olarak, değişik bölgelerde toplam 6 kadın konuk evi bulunmaktadır. Kadın konukevlerine, eşler arası anlaşmazlıklar nedeni ile korumasız kalıp terk edilen kadınlar, cinsel, fiziksel ve duygusal istismara uğrayan kadınlar, kendi bünye veya çevre koşullarından doğan ve kontrolleri dışında oluşan maddi ve sosyal yoksunluk içine düşmüş kadınlar, istenmeyen evliliklerle karşı karşıya kalan kadınlar kabul edilmektedir (101).

9-Yine devletçe her türlü şiddete ve kötü muameleye açık olan zihinsel özürlü kadınlar için Yetişkin Zihinsel Özürlü Kadınlar Bakım Ve Rehabilitasyon Merkezi kurulmuştur. Bu merkezde yatılı 48, gündüzlü de 8 olmak üzere toplam 56 kadına hizmet vermektedir (101).

10-A.Ü.Tıp Fakültesi Krize Müdahale Merkezi: Günlük yaşam içinde karşılaşılan sorunlarla ilgili psiko somatik belirtiler gösteren 15 yaşın üstünde genç, yetişkin ve yaşlılar başvurabilmektedir. Merkeze başvuran kadınların genellikle doğrudan şiddete uğradıkları için değil, aile içi ve kişiler arası ilişkilerden doğan sorunlar nedeni ile başvurumaktadırlar (101).

11-Kadının Kalkınmaya Katılımını Güçlendirme Ulusal Programı Projesi: 1992 yılından itibaren KSSGM ile Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı tarafından ortaklaşa yürütülmektedir. Proje, yaşamın her alanında kadının içinde yer aldığı olumsuz tablonun değişmesini sağlamaya yönelik girişimlerde, öncelik alanlarını genel olarak; kadının kalkınmaya katılımı politikalarının geliştirilebilmesi için kadın sorunlarının kalkınma ve sektörel planlara entegrasyonu, kadının kalkınmaya katılımını artırmaya yönelik politikaların geliştirilmesine temel olacak cinsiyet ayrımlı bir veri tabanı oluşturulması, yasal, ekonomik ve sosyal alanlarda kadının statüsünün iyileştirilmesi ve izleme etkinliklerinin güçlendirilmesi için ulusal mekanizmanın (KSSGM) güçlendirilmesi, eğitim programları aracılığıyla kadın sorunlarına duyarlı insan gücü kaynağının geliştirilmesi, hükümet dışı kuruluşların ve gönüllü kadın kuruluşlarının kadına ilişkin araştırma ve pilot projelerinin desteklenmesi şeklinde belirlemiştir. Proje, bu çalışma alanlarının yanı sıra; kadın konusundaki araştırmaları ve yayınları depolamak, yaymak, kullanıcılara sunmak, kuruluşlar arasında etkin bir iletişim ağının sağlanması için rehber metinler ve el kitapları hazırlamak, projeye ilişkin tüm etkinlikleri yazılı belgeye dönüştürmek görevini de üstlenmiştir. Proje kapsamında yürütülen

çalışmalar, eğitim programları, araştırma projeleri, pilot projeler ve istatistik/yayın faaliyetleri olarak gruplandırılabilir (56).

Türkiye genelinde toplam 11 kadın konukevi/sığınma evi ve 6 kadın rehberlik ve danışma merkezi bulunmaktadır. Ayrıca Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na ait 19 Toplum Merkezi'nde aile içi şiddete maruz kalan kadınlara da hizmet verilmektedir (101,106).

1.3. HİPOTEZLER

1. Kadının yaşı ile aile içi şiddete maruz kalma puanı arasında ilişki vardır.
2. Kadının eğitim durumu arttıkça aile içi şiddet puanı azalmaktadır.
3. Çalışmayan kadınlar, çalışan kadınlara göre daha fazla aile içi şiddete maruz kalmaktadır.
4. Kadının evlenme yaşı uzadıkça aile içi şiddete maruz kalma puanı azalmaktadır.
5. Kadının evlilik süresi arttıkça aile içi şiddete maruz kalma puanı artmaktadır.
6. Görücü usulü ile evlenen kadınlar tanışıp anlaşarak evlenen kadınlara göre daha fazla aile içi şiddete maruz kalmaktadır.
7. Kadının eşinin yaşı ile aile içi şiddete maruz kalma puanı arasında ilişki vardır.
8. Kadının eşinin eğitim durumu arttıkça aile içi şiddet puanı azalmaktadır.
9. Ailenin gelir durumu arttıkça aile içi şiddet puanı azalmaktadır.
10. Sosyal güvencesi olan ailelerde aile içi şiddet puanı azalmaktadır.
11. Çocuk sayısı arttıkça aile içi şiddet artmaktadır.
12. Hanedeki birey sayısı arttıkça aile içi şiddet puanı artmaktadır.
13. Erkeğin alkol kullanması halinde şiddet eylemleri artmaktadır.
14. Şiddet uygulanan kadınların çocukluk döneminde şiddete maruz kalma oranları şiddet uygulanmayanlara göre daha yüksektir.

1.4. SINIRLAMALAR

Araştırmanın evreni 15-49 yaş grubu evli kadınlar oluşturmaktadır. Bu yaş grubu kadınlarla çalışılmasının nedeni, kadına yönelik aile içi şiddetin en çok bu yaş grubu arasında görülmesi ve sağlık ocağı bölgesinde bu yaş grubunun kayıtlı olmasından kaynaklanmaktadır.

Evlilik türü ne olursa olsun kendini aile olarak tanımlayan tüm kadınlarda kadına yönelik aile içi şiddet incelenmiştir. Nikahsız beraberliği olan ve imam nikahlı kadınlar da araştırma kapsamına alınmıştır.

Aile tipi parçalanmış aile olan ancak henüz boşanmamış olan kadınlarda araştırma kapsamındadır.

BÖLÜM II

GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. ARAŞTIRMANIN TİPİ

Araştırma, 15-49 yaş evli kadınların aile içi şiddete ilişkin görüşlerini belirlemek ve şiddete maruz kalma durumlarını incelemek için kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğini geliştirmek amacıyla tanımlayıcı, kesitsel bir alan çalışmasıdır.

2.2. ARAŞTIRMANIN YAPILDIĞI YER

Araştırma İzmir İl Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı Bornova Sağlık Grup Başkanlığı Bölgesinde Evka 4 Sağlık Ocağı'nın hizmet verdiği bölgede yapılmıştır.

İzmir merkezine 12 km. Uzaklıkta olan Bornova, yüzölçümü 203 km² ve ortalama yükseltisi 60 m olan bir ilçedir. Sırtını Yamanlar Dağı'na dayamış ve Bornova Ovası'na doğru uzanmıştır. Kuzeyde Menemen ilçesi ve Manisa ili, doğusunda Kemalpaşa ilçesi, batısında ise Merkez ve Karşıyaka ilçesi ile çevrilidir (18,71).

Bornova İzmir'e bağlı 11 köyü olan bir ilçedir. 1879 yılında İzmir Belediyesi ile birlikte kurulmuştur.1981 yılında İzmir çevresindeki belediyeler ve bazı köyler birleştirilerek İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı İlçe belediyesi olarak günümüzde işlevini sürdürmektedir. Yaka köy, Eğridere, Karaçam, Kavaklıdere, Beşyol, Kayadibi, Çiçekli, Sarnıç, Laka, Gökdere ve Kurudere Bornova ilçesinde bulunan köylerdir (18,71).

2001 yılı nüfus sayımlarında Bornova İlçesi'nin nüfusu 432.784'dür (17).

Bornova Sağlık Grup Başkanlığı Bölgesi'nde 2001 yılında birinci basamak sağlık hizmeti sunan 19 sağlık ocağı, 3 ana-çocuk sağlığı merkezi ve 1 verem savaş dispenseri olmak üzere 23 sağlık kurumu vardır (18,71).

EVKA-4 toplu konutlarının inşaatı 1994'de başlamış, 1998'de yerleşime açılmıştır. Bornova Yamanlar dağı yamaçlarında kurulu bir yerleşim birimidir. Yerleşim alanının alt sınırını Atatürk mahallesinin üst bölümü, diğer 3 sınırını da boş arazi oluşturmaktadır. Tüm alan oldukça eğimli bir arazide kurulmuştur. 151 adet bloktan oluşmaktadır. Yaklaşık 1 km ileride Eğridere köyü mevcuttur. Bölgede bir ilköğretim okulu, bir sağlık ocağı, itfaiye, belediyeye ait bir kreş, 3 adet su deposu bulunmaktadır. Kolluk kuvveti olarak Jandarma hizmet vermektedir. Tüm altyapı hizmetleri belediye tarafından verilmektedir.

Bölge nüfusu Sağlık Ocağı 2001 Haziran verilerine göre 14.435'dir. Bölgede yerleşen nüfusun çoğunu çalışan genç kesim oluşturmaktadır. Nüfusun %79'unun sosyal güvencesinin bulunmasına rağmen gelir düzeyi genelde düşüktür. Sağlık Ocağı belediye tarafından yaptırılarak başlatılmış, 1999 yılı Mayıs ayında hizmete girmiştir. 2000 yılı

içinde kadrosu oluşmaya başlamış, 2001 yılında kadrosu oturmuştur. Şu anda faal olarak 5 hekim, 1 sağlık memuru, 3 hemşire, 5 ebe, 1 memur görev yapmaktadır. Sağlık ocağı bölge tabanlı hizmet vermekte olup 3 bölge polikliniği ve 1 aile planlaması polikliniği mevcuttur. Hekim başına düşen nüfus: 2.887, Hemşire başına düşen nüfus:4.811, Ebe başına düşen nüfus:2.887'dir (38).

2-3. ARAŞTIRMANIN EVRENİ

İzmir İli Bornova Sağlık Grup Başkanlığına bağlı Evka 4 Sağlık Ocağı Bölgesinde 2001 yılı yıl ortası nüfus tespitlerine göre (15-49 Yaş evli Kadın İzleme Formlarına) kayıtlı 3.218 kadın araştırma evrenini oluşturmuştur (17).

2-4. ARAŞTIRMANIN ÖRNEKLEMİ VE ÖRNEKLEM SEÇİM YÖNTEMİ

Örneklem büyüklüğünü saptamak için "Evreni Bilinen" formül kullanılarak örnekleme alınacak kadın sayısı belirlenmiştir (95,96).

Evrendeki birey sayısı biliniyor ise:

$$n = \frac{N \cdot t^2 \cdot p \cdot q}{d^2 (N-1) + t^2 \cdot p \cdot q}$$

$$p = 0.5$$

$$q = 0.5$$

$$t = 1.96 (\alpha = 0.05)$$

$$d = 0.05 (\pm \%5 \text{ sapma ile})$$

$$N = 3218$$

$$n = \frac{3218 \cdot (1.96)^2 \cdot (0.5) \cdot (0.5)}{(0.05)^2 \cdot (3218-1) + (1.96)^2 \cdot (0.5) \cdot (0.5)} = 343 \approx 345$$

Toplam 345 kadın araştırma örneklemini oluşturmuştur.

Örnekleme seçilen kadınlar Olasılıklı Örneklem yöntemlerinde "Sistemik örneklem yöntemi" ile belirlenmiştir. 15-49 yaş evli kadın izlem formları yaş, eğitim düzeyi gibi sosyo demografik değişkenlere göre sıralanmamıştır. Kartlar sokaklara göre ayrılmış ve randomizedir.

Sistemik örneklem yöntemi N/n aralık adımı ile bulunur (96). $3218 / 345 = 9$

Yansız bir başlangıç yeri seçilerek, 9 form da bir form alınmıştır.

2.5. VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ

2.5.1. Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama araçları araştırmacı tarafından geliştirilen anket formu ve Kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinden oluşmaktadır.

2.5.1.1. Anket Formunun Hazırlanması

Anket formu hazırlanırken özellikle, kadına yönelik aile içi şiddetin açık uçlu sorularla zor sorulacağından dolayı, mümkün olduğunca kapalı uçlu sorular sormaya dikkat edilmiştir. Bir çok soruya geçiş imkanı tanıyacak geçiş cümleleri eklenmiş ve konuyla ilişkili olan kişiyi rahatsız etmeyecek yumuşak ifadelerin anket formunda yer almasına özen gösterilmiştir.

Araştırmanın verilerinin toplanabilmesi için geliştirilen anket 3 bölümden oluşmaktadır.

1. Bölüm; hane halkı ve sosyo demografik bilgiler: Bu bölümde kadının yaşı, eğitim durumu, ilk evlenme yaşı, evlilik süresi, eşle evlenme biçimi, çocuk sayısı, eşle beraberlik bağı, mesleği, eşin yaş grubu, eğitim durumu ve mesleği, hanedeki birey sayısı, aile tipi, gelir durumu ve sosyal güvencesi, kadın ve erkeğin alkol kullanma durumunu içeren 19 soruya yer verilmiştir (1-19. Soru).

2. Bölüm; evlilik ve aile yaşamı ile ilgili bilgiler: Evliliğin kadına sağladığı en önemli yarar, kadının eşine karşı hissettiği en kuvvetli duygu ve eşin sinirlilik durumunun tarif edilmesi istenmiştir. Evliliklerde eşlerin ilişkilerinin gerginleşmesi ve tartışmaya dönüşmesine neden olan olayların önemlilik derecelerine ait kadınların bakış açıları bu bölümde sorulmuştur. Daha sonra kadının kendi evliliğinde yaşadığı gerginlik ve tartışma nedenlerini hangi sıklıkla yaşadığı bu bölümde incelenmiştir. Araştırmaya katılan kadınlara şiddet ile ilgili genel anlamda kapalı uçlu bir soru sorularak şiddete giriş yapılmak istenmiştir. Kadınlara “bazen yaralı, incinmiş bir çok kadın görüyorum, birisi onları incitmiş. Bunu siz hiç yaşadınız mı?” sorusu sorularak tüm kadınların gizli bir problem olan şiddet ile karşılaşabileceği vurgulanmak istenmiştir. Bu bölümde son olarak, kadınlara eşleri ile ilişkilerini değerlendirmelerini sağlamak amacıyla 1(en kötü) ile 10(en iyi) arasında eşlerine puan vermeleri istenmiştir. Bu bölümde 7 soru sorulmuştur (20-26. sorular).

3. Bölüm; kadınların şiddete bakış açıları ile ilgili bilgiler: Bu bölümde kadınların şiddete bakış açılarını belirlemek amacıyla kadınların şiddeti hak edip etmediği, kadınların şiddet ortamında kalma nedenleri, kadınların çocukluğunda ebeveynlerinden şiddete maruz kalma durumları derecelendirilerek incelenmiştir. Şiddetin çevredeki kadınlar tarafından

paylaşılma durumu bu bölümde sorulmuştur. Kadınların aile içi şiddet ile bazı psiko somatik belirtiler arasındaki ilişki ve kadınların genel anlamda kendilerini nasıl hissettikleri bu bölümde incelenmiştir. Kadınların 4320 sayılı “Ailenin Korunmasına Dair Kanun”u duyup duymadıkları bu bölümde sorulmuştur. (27-35.sorular)(Ek I)

2.5.1.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinin Geliştirilmesi

Araştırmacı tarafından geliştirilen kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeği toplam 90 sorudan oluşmaktadır (Ek 2).

2.5.1.2.1.Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinin Geçerlilik Çalışması

2.5.1.2.1.1.İçerik Geçerliliği

İçerik geçerliliği, ölçeğin ölçümü yapılacak kavram ya da yapıyı ne derece karşıladığı sorusunun yanıtıdır(72). Araştırmacı tarafından geliştirilen kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeği **Çoğul uzman görüşüne dayalı içerik geçerliliği (face validty)** sağlanmıştır. Form, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulundan 1 Halk Sağlığı, 2 Kadın Sağlığı ve Hastalıkları öğretim üyesi, Ege Üniversitesi Tıp Fakültesinden 1 Halk Sağlığı Öğretim üyesi ve 1 psikologun görüşüne sunulmuştur. Uzmanların önerileri doğrultusunda ölçme aracı ankette gerekli değişiklikler yapılarak yeniden düzenlenmiştir.

Ölçme aracı 99 sorudan oluşan şekli ile Evka 3 Sağlık Ocağı bölgesindeki 15-49 yaş 130 kadına uygulanmıştır. Soruların niteliği ve anlaşılabilirliği konusunda kadınların fikirleri alınmıştır. Formdaki maddelerin Cronbach alfa katsayıları incelenmiş, $r=0.35$ 'in altında düşük puan alan 9 madde ölçekten çıkarılmıştır. Ölçek son şekli ile 90 soru başlığından oluşmaktadır. Seçenekler 5 puanlı Likert tipi ölçekle 1-5 arası puanlanmış ancak puan değerleri ankette belirtilmemiştir.

Likert tipi Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinin önermeleri belirtilmiş ve her önerme için; asla, nadiren, ara sıra, sık sık, her zaman seçeneklerinden birini seçmeleri istenmiştir.

2.5.1.2.1.2. Faktör Analizi

Faktör analizi değişken azaltmada en etkili yöntemlerden biridir. Değişkenler arasında var olan doğrusal bağıntıların gücüne dayanarak, benzer değişkenleri daha küçük değişken setleri (faktör) olarak gruplar (72).

Temel bileşenler analizi her faktörün tüm veri matrisinde rotasyonu ile hangi değişkene daha güçlü doğrusal bağıntıda olduğunu saptar. Bu yöntemle faktörü oluşturan değişkenlerin de dengeli dağılımı sağlanmış olur (72).

Kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinin faktör modeline uygun olup olmadığı konusunda karar verebilmek için önce değişkenler (itemler) arası korelasyon

matrisi elde edilmiş ve bu matriste yer alan her bir değişkenin “en az” bir değişken ile $r=0.35$ 'den daha büyük anlamlı ($P<0.05$) korelasyon katsayısı ile ilişkili olması koşulu aranmıştır (72). Üç değişken dışındaki tüm değişkenlerin bu koşula uydukları gözlenmiştir. Üç değişken ölçek dışında bırakılmıştır. Bu üç değişken eşin kadına yumruk atması, eşin kadına hoşlanmadığı cinsel davranışları istemesi, zorlaması ve eşin kadının kazandığı parayı elinden almasıdır.

İkinci olarak, Kaiser-Meyer-Olkin'in örnekleme yeterliliği ölçüsü (Measure Of Sampling Adequacy) ne bakılmıştır (72). Kaiser-Meyer-Olkin'in örnekleme yeterliliği ölçüsü=0.90 ve Bartlett'in Küresellik Testi (Bartlett's Test of Sphericity) Ki Kare=33154.81; serbestlik derecesi $DF=3828$ ($p=0.000$) bulunmuştur.

Gözlenen korelasyon katsayılarının kısmi korelasyon katsayıları ile kıyaslanmasında kullanılan bir indeks olan KMO ölçüsü 0.5 ve altına düştüğünde değişkenlere faktör analizi uygulanması önerilmemektedir. (Kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinin KMO ölçüsü=0.90) Küresellik testi korelasyon matrisinin determinantının Ki Kare ile dönüştürülmesine dayanır ve verinin çok değişkenli bir normal popülasyondan örneklenmiş olmasını gerektirir. Düşük bir değer ve yüksek anlamlılık sonucu verdiğinde yine faktör modeli dikkatli uygulanmalıdır (2,47,72).

Üçüncü olarak, örneklem büyüklüğünün analize uygun olup olmadığı araştırılmıştır. Örneklem büyüklüğü faktör analizi için önemlidir. Olgu sayısı değişken sayısından fazla olmalıdır. Genel olarak 100-200 arası birey analiz için yeterlidir (72)

Faktör analizinin uygulanabilmesi için dördüncü olarak kısmi korelasyonun negatifi olan Anti- İmage korelasyon matrisinde yüksek katsayıların oranının düşük olması (yüksek olduğu takdirde faktör modeli uygun olmaz) gerekmektedir. Kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinin verilerinin anti image korelasyon matrisinde yüksek katsayı oranı oldukça düşük bulunduğundan bu ölçeğe faktör analizinin uygulanabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Faktör analizi için Principle Component Analysis (Ana Bileşenler Analizi) uygulanmıştır. Analiz sonunda 87 madde üzerinden 16 Faktör elde edilmiştir

56 sorunun Faktör 1 altında toplanması nedeni ile Varimax Rotasyonu uygulanmıştır. Kaiser Normalleştirilmesine göre yoruma esas alınan 1.000 özdeğerinin (Eigen Value) üzerinde olan 16 faktör yapısı olduğu görülmüştür. 16 faktörün özdeğerleri 1.07 ile 34.53 arasında değişmektedir. 16 faktör varyansları %1.22 ile %39.24 arasında değişmekte ve topluca varyansın %74.62'sini açıklamaktadır.

Varimax rotasyon uygulandıktan sonra elde edilen 16 faktör varyansları %1.22 ile %39.24 arasında değişmekte ve topluca varyansın %74.62'sini açıklamaktadır (Tablo 1, Tablo 2).

Tablo 1: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Temel Bileşenler Faktör Analizi Varimax Rotasyon Öncesi ve Sonrası Bulguları

Faktörler	Varimax Rotasyon Öncesi			Varimax Rotasyon Sonrası		
	Özdeğer	Açıklanan Varyans %	Birikimli Varyans %	Özdeğer	Açıklanan Varyans %	Birikimli Varyans %
1	34,533	39.242	39.242	34,533	39.242	39.242
2	5,016	5.700	44.942	5,016	5.700	44.942
3	4,365	4.960	49.902	4,365	4.960	49.902
4	2,687	3.053	52.956	2,687	3.053	52.956
5	2,482	2.821	55.777	2,482	2.821	55.777
6	2,088	2.373	58.149	2,088	2.373	58.149
7	1,969	2.237	60.386	1,969	2.237	60.386
8	1,834	2.084	62.470	1,834	2.084	62.470
9	1,746	1.984	64.454	1,746	1.984	64.454
10	1,565	1.779	66.233	1,565	1.779	66.233
11	1,452	1.650	67.883	1,452	1.650	67.883
12	1,328	1.509	69.392	1,328	1.509	69.392
13	1,266	1.438	70.830	1,266	1.438	70.830
14	1,181	1.342	72.173	1,181	1.342	72.173
15	1,083	1.231	73.403	1,083	1.231	73.403
16	1,070	1.215	74.619	1,070	1.215	74.619

Elde edilen faktörlerin içerdiği maddeler ve öz değerleri Tablo 3 ile Tablo 18 arasında görülmektedir.

Tablo 3: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 1’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 1’de Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.89	Eşim beni gebe iken dövdü	0.81
ŞB.72	Eşim bana tokat atar	0.79
ŞB.85	Eşim saçımdan tutup başımı sarsar	0.77
ŞB.75	Eşim beni döver	0.77
ŞB.77	Eşim beni tekmeler	0.73
ŞB.70	Eşim beni itip kakar	0.73
ŞB.79	Eşim bana öldürmek istermiş gibi davranır	0.72
ŞB.78	Eşim beni silah, bıçak gibi bir alet ile tehdit eder	0.71
ŞB.74	Eşim tartışma anında benim için önemli bir şeye(giysilerim vs.) zarar verir	0.70
ŞB.76	Eşim üzerime yürür	0.69
ŞB.81	Eşim kollarımı, ayak ve parmaklarımı büker	0.65
ŞB.59	Eşim beni çocuklarımı almakla tehdit eder	0.63
ŞB.83	Eşim bana bir şeyler fırlatır	0.62
ŞB.88	Eşim beni hareket edemeyecek hale getirir	0.60
ŞB.84	Eşim bana sopa vb. bir nesne ile vurur	0.56
ŞB.27	Eşim aileme kaba davranır, küçümser	0.55
ŞB.86	Eşimin şiddet uygulamasından dolayı tedavi gerektirecek yaralanma aldım	0.54
ŞB.36	Eşim bana küfür eder	0.54
ŞB.73	Eşim tartışma anında evdeki eşyalara zarar verir	0.52
ŞB.50	Eşim bana “eğer değişirsen, istediğim gibi olursan sana daha iyi davranırım”der	0.52
ŞB.69	Eşim bana bağırır	0.51
ŞB.28	Eşim kendisi olmaksızın gerçekten başarılı olamayacağımı ve kendime bakamayacağımı söyler	0.50
ŞB.15	Eşim bana hizmetçi gibi davranır	0.49

Tablo 4: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 2’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 2’de Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.49	Eşim yaptığım ya da söylediğim şeylerden dolayı benimle alay eder	0.71
ŞB.40.	Eşim bana hakaret eder	0.63
ŞB.42	Eşim beni diğer insanların önünde küçük düşürür	0.60
ŞB.41	Eşim ters giden olaylardan dolayı beni suçlar	0.60
ŞB.46	Eşim beni davranışlarımdan dolayı eleştirir	0.56
ŞB.71	Eşim benimle sudan sebeplerle kavga eder	0.54
ŞB.43	Eşim beni yalnız iken aşağılar	0.52
ŞB.16	Eşim benimle gerekmedikçe muhabbet etmez, somurtur	0.36

Tablo 5: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 3’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 3’de Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.25	Arkadaşlarımı görmek istediğimde eşimden izin alırım	0.83
ŞB.24	Bir yere gideceğim zaman eşimden izin alırım	0.80
ŞB.17	Ailemi görmek istediğimde eşimden izin alırım	0.69
ŞB.1	Mülkiyet sahibi olma veya bankada yatırımlarımız eşimin üzerindedir	0.60
ŞB.3	Eşim para işlerini tekeline alır	0.50
ŞB.9	Evde önemli kararları eşim verir	0.47

Tablo 6: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 4’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 4’de Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.13	Eşim arkadaşlarımı kıskanır ve onlardan kuşkulandır	0.65
ŞB.23	Eşim kıskançlık yapar	0.61
ŞB.26	Eşim dışarıdaki davranışlarıma karışır	0.60
ŞB.44	Eşim dışarıya çıkarken nasıl giyinmeme gerektiğine karışır	0.58
ŞB.34	Eşim arkadaşlarıma kaba davranır, küçümser	0.53
ŞB.33	Eşim evi ya da işyerimi kontrol amaçlı arar	0.52
ŞB.64	Eşim kavga ettikten sonra cinsel ilişki ister	0.42

Tablo 7: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 5’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 5’de Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.58	Eşim beni terk etmekle tehdit eder	0.60
ŞB.57	Eşim beni ev dışına atmakla tehdit eder	0.58
ŞB.61	Eşim kadın karşıtı şakalar yapar	0.57
ŞB.37	Eşim beni ayrılmakla tehdit eder	0.54
ŞB.39	Eşim bana lakaplar takar	0.51
ŞB.62	Eşim beni diğer kadınlarla kıyaslar	0.49
ŞB.60	Eşim kadınları küçük görür	0.49
ŞB.45	Eşim bana çirkin olduğumu, çekici olmadığımı söyler	0.44
ŞB.30	Eşim kendini evin sahibi gibi görür	0.35

Tablo 8: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 6’da Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 6’da Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.65	Eşimle cinsel ilişkiden zevk alırım	0.79
ŞB.63	Eşim cinsellik konusunda görüşlerime önem verir	0.71
ŞB.18	Eşim hasta iken benimle ilgilenir	0.67
ŞB.22	Eşim bana sevgi, şefkat gösterir	0.66
ŞB.21	Eşimin duygularıma saygısı vardır	0.51

Tablo 9: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 7’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 7’de Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.54	Kendimi yalnız hissederim	0.70
ŞB.52	Kendimi sınırlı gergin hissederim	0.69
ŞB.55	Kendimi hissiz, duygusuz hissederim	0.65
ŞB.53	Kendimi hapisanedeymiş gibi hissederim	0.63

Tablo 10: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 8’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 8’de Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.56	Eşimle tartışırken kızmasından, sinirlenmesinden korkarım	0.63
ŞB.35	Eşim yanlış bir şey yapmış olsa dahi kendimi ona “haklısın” demek zorunda hissederim	0.60
ŞB.31	Eşimin huylarından, tersliğinden korkar ve sessiz kalırım	0.58
ŞB.51	Eşimle tartışırken kavganın sonuçlarından korkarım	0.55
ŞB.32	Bir şey yapacağım zaman “eşim ne der” kaygısı yaşarım	0.50
ŞB.38	Eşim kızmasın diye istemediğim halde onun istediği şeyleri yaparım	0.50
ŞB.29	Eşime karşı düşüncelerimi rahatlıkla ifade ederim	0.45

Tablo 11: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 9’da Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 9’da Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.11	Eşim bana günlük olaylar veya herhangi bir şey açısında bilgi verir	0.82
ŞB.12	Eşim hissettiklerini, duygularını benimle paylaşır	0.69
ŞB.10	Eşim ona bir şey anlattığımda dinler	0.65

Tablo 12: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 10’da Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 10’da Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.5	Eşim para harcamam konusunda bilgi vermeme ister	0.64
ŞB.2	Eşim harcamalarımı kısıtlar	0.63
ŞB.6	İhtiyacım olduğu halde bana karşı parayı kısıtlar	0.60

Tablo 13: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 11’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 11’de Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.67	Eşim ben istemediğim halde beni cinsel ilişkiye zorlar	0.68
ŞB.68	Eşim ben hastayken, sağlığım elverişli olmadığı halde bana cinsel ilişkide ısrar eder	0.65

Tablo 14: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 12’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 12’de Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.14	Eşim evde kadın erkek rolünü belirler	0.65
ŞB.47	Eşim bana ev işlerinde yardım eder	0.50
ŞB.19	Eşim her zaman kendinin haklı olduğunu iddia eder	0.35

Tablo 15: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 13’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 13’de Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.82	Eşim tartışma anında kapı, cam kırar	0.59
ŞB.90	Eşim beni ısırır	0.45

Tablo 16: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 14’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 14’de Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.4	Eşim bir işe girmemi, çalışmamı istemez ve çocuklara bakmam için evde kalmamı ister	0.74
ŞB.7	Eşim bir okula veya kursa gitmemi engeller	0.59
ŞB.48	Eşim bana çocuk bakımında yardım eder	0.39

Tablo 17: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 15’de Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 15’de Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.20	Eşim akşam yemeği, ev işi veya çamaşır yıkama gibi işler vaktinde yapılmazsa sinirlenir	0.58

Tablo 18: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinin Faktör 16’da Toplanan Değişkenleri ve Özdeğerleri

	Faktör 16’da Toplanan Değişkenler	Özdeğer
ŞB.87	Eşim yastık ile başımı kapatıp, nefes almamı zorlaştırır	0.64

Temel Bileşenler Analizi ve Varimax Rotasyon Sonucu Özdeğeri(Eigenvalue) >1.00 olan 16 Faktöre ait toplam varyans %74.62’dir.

- 1. Faktör Toplam varyansın %39.24’ünü açıklamıştır. Bu faktör altında toplanan değişkenlerin ortak özelliğinden yararlanarak bu faktör “**kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet**” olarak tanımlanmış olup, faktör 13 ve faktör 16 ile birleştirilerek gruplanmıştır. Toplam varyansın %41.90’ını açıklamaktadır.
- 2. Faktör “**kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı**” olarak tanımlanmış olup, toplam varyansın %5.70’ini açıklamaktadır.
- 3.Faktör toplam varyansın %4.96’sını açıklamaktadır. Bu faktör “**kadına yönelik ekonomik şiddet**” olarak tanımlanmış ve faktör 10 ile birleştirilerek gruplanmıştır. Toplam varyansın %6.74’ünü açıklamaktadır

- 4. Faktör “**kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar)**” olarak tanımlanmış ve toplam varyansın %3.05’ini açıklamaktadır.
- 5. Faktör toplam varyansın %2.82’sini açıklamakta ve bu faktör “**kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar**” olarak tanımlanmıştır.
- 6. Faktör “**kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi**” olarak tanımlanmış ve varyansın %2.37’sini açıklamaktadır. Faktör 11 ile birleştirilmiştir. Toplam varyansın %4.02’sini açıklamıştır.
- 7. Faktör “**kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı**” olarak tanımlanmış ve toplam varyansın %2.24’ünü açıklamıştır.
- 8. Faktör toplam varyansın %2.08’sini açıklamakta ve “**eşe yönelik kaygılar ve korkular**” olarak tanımlanmıştır.
- 9. Faktör “**kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık**” olarak tanımlanmış ve varyansın %1.98’ini açıklamaktadır. Faktör 12, faktör 14, faktör 15 ile birleştirilmiştir. Toplam varyansın %6.07’sini açıklamaktadır.
- 10. Faktör üç değişkenden oluşmakta ve kadına yönelik ekonomik şiddet göstergelerini tanımlamakta olduğundan faktör 3 ile birleştirilmiştir. 10. Faktör varyansın %1.78’ini açıklamaktadır.
- 11. Faktör iki değişkenden oluşmakta ve değişkenler kadına yönelik cinsel şiddeti içerdiğinden faktör 6 ile birleştirilmiştir. Toplam varyansın %1.65’ini açıklamaktadır.
- 12. Faktör üç değişkenden oluşmakta ve kadına yönelik erkek ayrıcalığını gösteren değişkenler olduğundan faktör 9 ile birleştirilmiştir. 12. faktör varyansın %1.51’ini açıklamaktadır.
- 13. Faktör iki değişkenden oluşmakta kadına yönelik fiziksel şiddet ile ilişkili olduğundan faktör 1 ile birleştirilmiştir. Toplam varyansın %1.44’ünü açıklamaktadır.
- 14. Faktör üç değişkenden oluşmakta ve kadına yönelik erkek ayrıcalığını gösteren değişkenler olduğundan faktör 9 ile birleştirilmiştir.14. faktör varyansın %1.34’ünü açıklamaktadır.
- 15. Faktör bir değişkenden oluşmakta ve faktör 9 ile birleştirilmiştir. Varyansın %1.23’ini açıklamaktadır.
- 16. Faktör bir değişkenden oluşmakta kadına yönelik fiziksel şiddet ile ilişkili olduğundan faktör 1 ile birleştirilmiştir. Varyansın %1.22’sini açıklamaktadır.

Faktörler ve faktörleri oluşturan değişkenlerin son şekli aşağıda belirtilmiştir.

Faktör 1. Kadının Vücut Bütünlüğüne Zarar Verici Düzeyde Fiziksel Şiddet

Cronbach Alpha=0.964

Faktör 1'i oluşturan başlıklar aşağıda belirtilmiştir.

15. Eşim bana hizmetçi gibi davranır
27. Eşim aileme kaba davranır, küçümser
28. Eşim kendisi olmaksızın gerçekten başarılı olamayacağımı ve kendime bakamayacağımı söyler
36. Eşim bana küfür eder
50. Eşim bana "eğer değişirsen, istediğim gibi olursan sana daha iyi davranırım" der
59. Eşim beni çocuklarımı almakla tehdit eder
69. Eşim bana bağırır
70. Eşim beni itip kakar
72. Eşim bana tokat atar
73. Eşim tartışma anında evdeki eşyalara zarar verir
74. Eşim tartışma anında benim için önemli bir şeye (giysilerim vs.) zarar verir
75. Eşim beni döver
76. Eşim üzerime yürür
77. Eşim beni tekmeler
78. Eşim beni silah, bıçak gibi bir alet ile tehdit eder
79. Eşim bana öldürmek istermiş gibi davranır
81. Eşim kollarımı, ayak ve parmaklarımı bükür
82. Eşim tartışma anında kapı, cam kırar
83. Eşim bana bir şeyler fırlatır
84. Eşim bana sopa vb. bir nesne ile vurur
85. Eşim saçımdan tutup başımı sarsar
86. Eşimin şiddet uygulamasından dolayı tedavi gerektirecek yaralanma aldım
87. Eşim yastık ile başımı kapatıp nefes almamı zorlaştırır
88. Eşim beni hareket edemeyecek hale getirir
89. Eşim beni gebe iken dövdü
90. Eşim beni ısırır

Faktör 2. Kadına Hakaret, Küçümseme Ve Duygusal Baskı

Cronbach Alpha=0.926

Faktör 2'yi oluşturan başlıklar aşağıda belirtilmiştir.

16. Eşim benimle gerekmedikçe muhabbet etmez, somurtur

- 40. Eşim bana hakaret eder
- 41. Eşim ters giden olaylardan dolayı beni suçlar
- 42. Eşim beni diğer insanların önünde küçük düşürür
- 43. Eşim beni yalnız iken aşağılar
- 46. Eşim beni davranışlarımdan dolayı eleştirir
- 49. Eşim yaptığım ya da söylediğim şeylerden dolayı benimle alay eder
- 71. Eşim benimle sudan sebeplerle kavga eder

Faktör 3. Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet

Cronbach Alpha=0.872

Faktör 3'ü oluşturan başlıklar aşağıda belirtilmiştir.

- 1. Mülkiyet sahibi olma veya bankada yatırımlarımız eşimin üzerindedir
- 2. Eşim harcamalarımı kısıtlar
- 3. Eşim para işlerini tekeline alır
- 5. Eşim para harcamam konusunda hesap vermeme ister
- 6. İhtiyacım olduğu halde bana karşı parayı kısıtlar
- 9. Evde önemli kararları eşim verir
- 17. Ailemi görmek istediğimde eşimden izin alırım
- 24. Bir yere gideceğim zaman eşimden izin alırım
- 25. Arkadaşlarımı görmek istediğimde eşimden izin alırım

Faktör 4. Kadına Yönelik Sosyal Baskı Ve İzolasyon(Kısıtlayıcı Davranışlar)

Cronbach Alpha=0.843

Faktör 4'ü oluşturan başlıklar aşağıda belirtilmiştir.

- 13. Eşim arkadaşlarımı kıskanır ve onlardan kuşkulandır
- 23. Eşim kıskançlık yapar
- 26. Eşim dışarıdaki davranışlarıma karışır
- 33. Eşim evi ya da işyerimi kontrol amaçlı arar
- 34. Eşim arkadaşlarıma kaba davranır, küçümser
- 44. Eşim dışarıya çıkarken nasıl giyinmeme gerektiğine karışır
- 64. Eşim kavga ettikten sonra cinsel ilişki ister

Faktör 5. Kadın Cinsiyetini Küçümseme Ve Tehdit Edici Davranışlar

Cronbach Alpha=0.885

Faktör 5'i oluşturan başlıklar aşağıda belirtilmiştir.

- 30. Eşim kendini evin sahibi gibi görür
- 37. Eşim beni ayrılmakla tehdit eder

- 39. Eşim bana lakaplar takar
- 45. Eşim bana çirkin olduğumu, çekici olmadığımı söyler
- 57. Eşim beni ev dışına atmakla tehdit eder
- 58. Eşim beni terk etmekle tehdit eder
- 60. Eşim kadınları küçük görür
- 61. Eşim kadın karşıtı şakalar yapar
- 62. Eşim beni diğer kadınlarla kıyaslar

Faktör 6. Kadına Yönelik Cinsel Şiddet ve Saygı Gereksinimi

Cronbach Alpha=0.889

Faktör 6'yı oluşturan başlıklar aşağıda belirtilmiştir.

- 18. Eşim hasta iken benimle ilgilenir
- 21. Eşimin duygularıma saygısı vardır
- 22. Eşim bana sevgi, şefkat gösterir
- 63. Eşim cinsellik konusunda görüşlerime önem verir
- 65. Eşimle cinsel ilişkiden zevk alırım
- 67. Eşim ben istemediğim halde beni cinsel ilişkiye zorlar
- 68. Eşim ben hastayken, sağlığım elverişli olmadığı halde bana cinsel ilişkide ısrar eder

Faktör 7. Kadının Kendine Yönelik Olumsuz Duygulanımı

Cronbach Alpha=0.893

Faktör 7'yi oluşturan başlıklar aşağıda belirtilmiştir.

- 52. Kendimi sinirli gergin hissederim
- 53. Kendimi hapishanedeymiş gibi hissederim
- 54. Kendimi yalnız hissederim
- 55. Kendimi hissiz, duygusuz hissederim

Faktör 8. Eşe Yönelik Kaygılar Ve Korkular

Cronbach Alpha=0.894

Faktör 8'i oluşturan başlıklar aşağıda belirtilmiştir.

- 29. Eşıme karşı düşüncelerimi rahatlıkla ifade ederim
- 31. Eşimin huylarından, tersliğinden korkar ve sessiz kalırım
- 32. Bir şey yapacağım zaman "eşim ne der" kaygısı yaşarım
- 35. Eşim yanlış bir şey yapmış olsa dahi kendimi ona "haklısın" demek zorunda hissederim
- 38. Eşim kızmasın diye istemediğim halde onun istediği şeyleri yaparım
- 51. Eşimle tartışırken kavganın sonuçlarından korkarım
- 56. Eşimle tartışırken kızmasından, sinirlenmesinden korkarım

Faktör 9. Kadına Evlilikte Erkek Ayrıcalığını Kullanma ve Paylaşsızlık

Cronbach Alpha=0.814

Faktör 9'u oluşturan başlıklar aşağıda belirtilmiştir.

- 4. Eşim bir işe girmemi, çalışmamı istemez ve çocuklara bakmam için evde kalmamı ister
- 7. Eşim bir okula veya kursa gitmemi engeller
- 10. Eşim ona bir şey anlattığımda dinler
- 11. Eşim bana günlük olaylar veya herhangi bir şey açısından bilgi verir
- 12. Eşim hissettiklerini, duygularını benimle paylaşır
- 14. Eşim evde kadın erkek rolünü belirler
- 19. Eşim her zaman kendinin haklı olduğunu iddia eder
- 20. Eşim akşam yemeği, ev işi veya çamaşır yıkama gibi işler vaktinde yapılmazsa sinirlenir
- 47. Eşim bana ev işlerinde yardım eder
- 48. Eşim bana çocuk bakımında yardım eder

Tüm faktörlerden elde edilen puanlar standardize edildikten sonra ölçeği oluşturan tüm faktörlerin birlikte geçerliliğine bakılmıştır. Cronbach Alpha=0.979 olarak bulunmuştur. **Ölçek geçerli bulunmuştur.**

2.5.1.2.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinin Güvenilirlik Çalışması

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinin güvenilirlik çalışması için, Cronbach Alpha (İç Tutarlılık Analizi) ve Split Half (İki yarı) tutarlılığı analizi yapılmıştır.

Split Half Reability (yarıya bölme yöntemi) iki yarı arasındaki korelasyon 0.900 olarak bulunmuştur.

Guttman Formülü ile korelasyon: 0.941; iki yarının güvenilirliği Sperman-brown formülü ile hesaplandığında eşit olmayan iki yarı söz konusu olduğundan 0.947 olarak bulunmuştur.

Her iki yarı için Cronbach Alpha değerleri:

İlk yarı için(44 soru)=0.956 İkinci yarı için(43 soru)=0.966 olarak hesaplanmıştır.

Cronbach Alpha=0.979 Ölçek özellikle iç tutarlılık açısından güvenilir bulunmuştur.

2.5.1.3. ANKET FORMUNUN UYGULANMASI ve VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırma verileri geliştirilen anket formu ve ölçek, ev ziyaretleri yapılarak, bire bir görüşme yoluyla toplanmıştır. Görüşmeler hafta içi her gün saat 17.00 ile 19.00 arasında kadınların eşlerinin evde olmadığı saat dilimlerinde toplanmıştır. Ortalama görüşme süresi 30 dakika olarak belirlenmiştir.

Araştırma süresince araştırmacının karşılaştığı zorluklar (eve kabul edilmeme, görüşme süresinin uzaması, kadınların eşlerinin evde bulunması gibi..) zaman zaman verilerin toplanmasını aksatmıştır. Ancak araştırmacının bu alanda deneyimli olması görüşmelerin sürdürülmesinde kolaylıklar sağlamıştır. Görüşme süresince aileye yaklaşımda araştırmacının yalnızca araştırma etkinliğini sürdürmeyerek, aile bireylerince yöneltilen sağlıkla ilgili konularda sorunlara ve sorulara yönelik eğitim ve danışmanlık hizmeti vermesi de güven ortamı oluşmasında katkıda bulunmuştur.

Kadınlara aile planlaması, cinsel yolla bulaşan hastalıklar, gebelik ve doğum öncesi, sonrası bakım vb. kadın sağlığını ilgilendiren konularda eğitim ve danışmanlık hizmetinin verilmesinin yanı sıra, şiddete maruz kalan kadınlara şiddete maruz kalındığında uygulanacak prosüdür (Ek III) çoğaltılarak dağıtılmıştır. Şiddete maruz kalan kadınların yaşadıkları olayları anlatmaları sağlanmış araştırmacı tarafından dikkatle dinlenmiş ve ruhsal açıdan da destek olunmuştur.

2.6. ARAŞTIRMANIN BAĞIMLI BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLERİ

Bağımlı değişken: Kadının aile içi şiddete maruz kalma puanı

Bağımsız değişkenler:

Kadının yaşı, kadının eğitim durumu, kadının mesleği, kadının evlenme yaşı, evlilik süresi, kadının eşi ile tanışma şekli, kadının eşi ile beraberlik bağı, kadının eşinin yaşı, kadının eşinin eğitim durumu, kadının eşinin mesleği, ailenin gelir durumu, ailenin sosyal güvence durumu, çocuk sayısı, hanedeki birey sayısı, kadının eşinin alkol kullanma alışkanlığı, kadının çocukluk döneminde şiddete maruz kalmasıdır.

2.7. VERİLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

2.7.1 Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğine Verilen Yanıtların Puanlara Dönüştürülmesi İşlemi

Kadına yönelik şiddeti belirleme ölçeğinin faktörlerine ait puanları ile ortalama toplam şiddet puanları hesaplanmıştır. Ölçekte yer alan her başlık için seçenekler ve puan değerleri aşağıdaki gibidir.

Olumlu önermeler için; Asla	1 puan
Nadiren	2 puan
Ara sıra	3 puan
Sık sık	4 puan
Her zaman	5 puan

Olumsuz (reverse) önermeler için;(10,11,12,18,21,22,29,47,48,63,65)

Asla 5 puan

Nadiren	4 puan
Ara sıra	3 puan
Sık sık	2 puan
Her zaman	1 puan

2.7.2. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğine Verilen Yanıtlardan Elde Edilen Puanların Standardizasyonu ve Ortalama Toplam Puanların Elde Edilmesi

Kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinden belirlenen 9 faktör puanları toplanarak ortalamaları alınmış ve ortalama toplam ölçek puanı elde edilmiştir.

Ölçeği oluşturan faktörlerin her alt başlığına ait soru sayısı farklı olduğundan karşılaştırılabilmesi için standardizasyon uygulanmıştır.

Bu amaçla, her boyuttan elde edilen toplam ham puan, o boyuttan alınabilecek en yüksek tavan puana bölünüp, 10 ile çarpılmıştır. Standartlaştırma sonrası elde edilen puanlar 1-10 puan arasında değişmektedir.

Bölümlerin puanları tek tek standardize edildikten sonra toplanarak, bölüm sayısına bölünüp aritmetik ortalamaları hesaplanmış ve ortalama toplam puan olarak adlandırılmıştır (72). Standardizasyon sonrası puanlar;

0.00-2.00: Çok düşük	2.01-4.00: Düşük
4.01-6.00: Orta	6.01-8.00: Yüksek
8.01-10.00: Çok yüksek olarak değerlendirilmiştir.	

2.7.3. Verilerin Analizinde Kullanılan İstatistiksel Yöntemler

Hane halkı ve sosyo demografik bilgiler, evlilik ve aile yaşamı ile ilgili bilgiler, kadının şiddete bakış açısına ilişkin veriler tanımlayıcı tablolara dönüştürülmüştür ve sayı, yüzde dağılımları yapılmıştır. Kadının yaşı, ilk evlenme yaşı, evlilik süresi, hanedeki birey sayısı, eşlerine verdikleri puanların aritmetik ortalamaları alınmıştır.

Bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkenler üzerindeki etkisini ölçmek üzere grup sayıları 30'un altında olan değişkenlere nonparametrik test Kruskal wallis varyans analizi, grup sayıları 30'un üzerinde olan değişkenlere parametrik testlerden Student's t testi, Varyans analizi uygulanmıştır. Araştırmanın ileri analizinde Kruskal Wallis varyans analizinde fark hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacı ile "Bonferroni Düzeltmesi ile Mann-Whitney U testi" uygulanmıştır (3).

Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme faktörlerinden elde edilen puanlar ile kadının yaşı, ilk evlenme yaşı, evlilik yılı, hanedeki birey sayısı ve eşlerine verdikleri puan arasında doğrusal anlamlı ilişki korelasyon analizi ile araştırılmıştır. Korelasyonun

incelenmesinde Pearson korelasyon katsayısı kullanılmış olup, “r” değerine göre korelasyon anlamı değişmektedir.

0.00-0.25 : Çok zayıf 0.26-0.49 : Zayıf 0.50-0.69: Orta

0.70-0.89 : Yüksek 0.90-1.00 : Çok yüksek doğrusal ilişki anlamına gelmektedir.

Özellikle insanla ilgili ilişkilerin çeşitli yönleri arasındaki ilişki araştırıldığında 0.50’lik bir korelasyon yeterli olabilir (2).

Veri tabanı oluşturulmasında ve istatistiksel analizlerde SPSS for Windows 8.0 İstatistik paket programı ve Microsoft Office 1997 programı kullanılmıştır.

2.8. ARAŞTIRMANIN SÜRESİ VE OLANAKLARI

Araştırma Eylül 2000 –Mayıs 2002 tarihleri arasında yürütülmüştür (Şekil 5).

Kavramsal faz

1. Araştırma konusu belirleme :Eylül 2000
2. Araştırma ile ilgili literatür toplama: Eylül 2000- Nisan 2002

Desen kurma ve planlama

- 3.Araştırma deseninin seçilmesi : Ekim 2000-Aralık 2000
4. İncelenecek popülasyonu (evreni) belirleme: Ocak-Şubat 2001
5. Verilerin toplanmasına uygun yöntem belirleme: Ocak-Şubat 2001
- 6.Örneklemin planlanması: Mart-Nisan 2001
7. Araştırma planının değerlendirilmesi: Tez önerisi 12.Nisan 2001 tarihinde sunulmuştur.
8. Pilot araştırma ve düzeltmelerin yapılması: Mayıs-Haziran 2001

Yürütme aşaması

9. Veri toplama : Temmuz 2001- Eylül 2001
10. Verilerin analize hazırlanması : Eylül 2001

Analiz aşaması

11. İstatistiksel Analiz: Ekim 2001
12. Yorum : Kasım 2001-Mayıs 2002
13. Tezin yazımı: Kasım 2001-Mayıs 2002

2.9. ARAŞTIRMANIN ETİĞİ

Araştırmanın uygulanabilmesi için Bornova Sağlık Grup Başkanlığından resmi izin alınmıştır. Ayrıca kadınlara ziyaret için gidildiğinde anket formunun önünde görüldüğü gibi, görüşülerek kişiye araştırmanın amacı, araştırmada sağlanacak yararlılıklar, toplanacak verilerin ve görüşmenin aileye zarar getirmeyeceği, araştırma konusuna yönelik hizmet planlanmasında katkılar sağlayacağı, görüşme için harcayacağı zaman konusunda açıklamalar yapılmıştır. Bu bilgiler ışığında, araştırmaya katılıp, katılmaması konusunda hiçbir baskı yapılmadan katılma isteği göz önüne alınmıştır.

BÖLÜM III

BULGULAR

3.1. KADINLARIN HANE HALKI VE SOSYODEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 19: Kadınların Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Kadınların Yaş Grubu	Sayı	Yüzde (%)
15-19	8	2.32
20-24	53	1.36
25-29	91	26.38
30-34	84	24.34
35-39	54	15.65
40-44	29	8.41
45-49	26	7.54
Toplam	345	100.00

Araştırma kapsamına alınan kadınların %26.38'i 25-29 yaş arasında, %24.34'ü 30-34 yaş grubunda olduğu saptanmıştır. Kadınların yaş ortalaması $31.46 \pm 7.35(18-49)$ 'dir. Kadınların yaş grubuna göre dağılımı Tablo 19'da görülmektedir.

Tablo 20: Kadınların Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Kadınların Eğitim Durumu	Sayı	Yüzde (%)
Okur yazar değil	4	1.16
Okur yazar	12	3.48
İlkokul	145	42.03
Ortaokul	50	14.49
Lise	93	26.96
Yüksekokul/Fakülte	41	11.88
Toplam	345	100.00

Araştırma kapsamına alınan kadınların eğitim durumları incelendiğinde; en yüksek oranda (%42.03) ilkokul mezunu oldukları görülmüştür (Tablo 20).

Tablo 21: Kadınların Mesleklerine Göre Dağılımı

Kadınların Meslekleri	Sayı	Yüzde (%)
Ev hanımı	239	69.27
Memur	51	14.78
İşçi	25	7.25
Emekli	6	1.74
Serbest meslek	22	6.38
Diğer	2	0.58
Toplam	345	100.00

Kadınların büyük bir çoğunluğunun (%69.27) ev dışında bir ücret karşılığı çalışmayan ev hanımı oldukları gözlenmiştir (Tablo 21).

Tablo 22: Kadınların İlk Evlenme Yaşlarına Göre Dağılımı

Kadınların İlk Evlenme Yaşları	Sayı	Yüzde (%)
15 yaş altı	18	5.22
16-20 yaş	187	54.20
21-25 yaş	108	31.30
26-30 yaş	29	8.41
31 yaş ve üzeri	3	0.87
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların; %54.20 gibi büyük bir çoğunluğu 16-20 yaş arasında, %31.30'unun 21-25 yaş arasında evlendikleri belirlenmiştir. Kadınların evlenme yaş ortalamaları ise; 20.26 ± 3.84 (13-39)'dür (Tablo 22).

Tablo 23: Kadınların Evlilik Sürelerine Göre Dağılımı

Kadınların Evlilik Süreleri	Sayı	Yüzde (%)
5 yıl ve altı	100	28.99
6-10 yıl	100	28.99
11-15 yıl	51	14.78
16-20 yıl	43	12.46
21 yıl ve üzeri	51	14.78
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların %28.99'unun evlilik sürelerinin 5 yıl ve altı, %28.99'unun 6-10 yıl arası evli oldukları saptanmıştır. Kadınların evlilik süresi ortalamaları ise; 10.92 ± 8.00 (1-37)'dir (Tablo 23).

Tablo 24: Kadınların Eşleri İle Evlenme Biçimlerine Göre Dağılımı

Eşle Evlenme Biçimi	Sayı	Yüzde (%)
Tanışıp anlaşarak	171	49.57
Görücü usulü ile	174	50.43
Toplam	345	100.00

Araştırma kapsamına alınan kadınların %50.43'ü görücü usulü ile, %49.57'si eşleriyle tanışıp anlaşarak evlenmişlerdir (Tablo 24).

Tablo 25: Kadınların Eşleri İle Beraberlik Bağına Göre Dağılımı

Kadınların Eşleri İle Beraberlik Bağı	Sayı	Yüzde (%)
Medeni nikah	31	8.99
İmam nikahı	8	2.32
Medeni +imam nikahı	295	85.50
Nikahsız beraberlik	11	3.19
Toplam	345	100.00

Araştırma kapsamına alınan kadınların %85.50 gibi büyük bir çoğunluğu eşleri ile medeni ve imam nikahlı oldukları belirlenmiştir (Tablo 25).

Tablo 26: Kadınların Eşlerinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımları

Kadınların Eşlerinin Yaş Grubu	Sayı	Yüzde (%)
15-19	0	0.00
20-24	11	3.19
25-29	57	16.52
30-34	93	26.96
35-39	72	20.87
40-44	53	15.36
45 ve üzeri	59	17.10
Toplam	345	100.00

Araştırmaya kapsamına alınan kadınların eşlerinin %26.96'sı 30-34 yaş arasında, %20.87'si 35-39 yaş grubunda olduğu saptanmıştır (Tablo 26).

Tablo 27 : Kadınların Eşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Kadınların Eşlerinin Eğitim Durumu	Sayı	Yüzde (%)
Okur yazar değil	2	0.58
Okur yazar	6	1.74
İlkokul	119	34.49
Ortaokul	66	19.13
Lise	98	28.41
Yüksekokul/Fakülte	54	15.65
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların eşlerinin eğitim durumları incelendiğinde; %34.49'unun ilkokul mezunu, %28.41'inin lise mezunu olduğu saptanmıştır (Tablo 27).

Tablo 28: Kadınların Eşlerinin Mesleklerine Göre Dağılımı

Kadınların Eşlerinin Meslekleri	Sayı	Yüzde (%)
Çalışmıyor	9	2.61
Memur	66	19.13
İşçi	109	31.59
Emekli	22	6.38
Serbest meslek	130	37.68
Diğer	9	2.61
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların eşlerinin meslek durumları incelendiğinde; %37.68'inin serbest meslek sahibi olduğu, %31.59'unun işçi, %19.13'ünün memur, %6.38'inin emekli olduğu saptanmıştır (Tablo 28).

Tablo 29: Kadınların Çocuk Sahibi Olma Durumlarına Göre Dağılımı

Çocuk Sahibi Olma Durumu	Sayı	Yüzde (%)
Çocuğu olmayan	59	17.10
1-2 çocuk	238	68.99
3-4 çocuk	42	12.17
5 çocuk ve üzeri	6	1.74
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların çocuk sahibi olma durumları incelendiğinde; %17.10'inin çocuk sahibi olmadığı, %68.99'unun 1-2 çocuk sahibi olduğu saptanmıştır (Tablo 29).

Tablo 30: Kadınların Yaşadığı Hanedeki Birey Sayılarına Göre Dağılımı

Hanedeki Birey Sayısı	Sayı	Yüzde (%)
1 kişi	4	1.16
2 kişi	63	18.27
3 kişi	124	35.94
4 kişi	108	31.30
5 kişi	36	10.43
6 kişi	3	0.87
7 kişi	1	0.29
8 kişi	4	1.16
9 kişi	2	0.58
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların yaşadığı hanedeki birey sayısı incelendiğinde; %35.94'ünün üç, %31.30'unun dört kişilik aile olduğu belirlenmiştir. Hanedeki birey sayısı ortalaması ise; 3.45 ± 1.18 (1-9)'dir (Tablo 30).

Tablo 31: Kadınların Aile Tiplerine Göre Dağılımı

Aile Tipi	Sayı	Yüzde (%)
Çekirdek aile	300	86.96
Genç geniş aile	5	1.44
Olgun geniş aile	22	6.38
Parçalanmış aile	18	5.22
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların aile tiplerine göre dağılımları incelendiğinde; %86.96 gibi büyük bir çoğunluğu çekirdek aile yapısına sahiptir (Tablo 31).

Tablo 32: Kadınların Ailesinin Gelir Durumuna Göre Dağılımı

Gelir Durumu	Sayı	Yüzde (%)
Geliri giderden az	150	43.48
Gelir gidere eşit	170	49.27
Gelir giderden fazla	25	7.25
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların gelir durumuna göre incelendiğinde; kadınların %49.29'u gelirlerinin giderlerine eşit durumda olduğunu, %43.48'i gelirlerinin giderlerinden az olduğunu ifade etmişlerdir (Tablo 32).

Tablo 33: Kadınların Ailesinin Sosyal Güvence Durumlarına Göre Dağılımı

Ailenin Sosyal Güvence Durumu	Sayı	Yüzde (%)
Sosyal güvencesi olan	225	65.22
Sosyal güvencesi olmayan	120	34.78
Toplam	3450	100.00

Ailenin sosyal güvence durumu incelendiğinde; %65.22'sinin herhangi bir sosyal güvenceye (SSK, Bağ kur, Emekli Sandığı, Özel sigorta) sahip olduğu saptanmıştır (Tablo 33).

Tablo 34: Kadınların ve Eşlerinin Alkol Kullanma Alışkanlığına Göre Dağılımı

Alkol Kullanma Alışkanlığı	Kadın		Erkek	
	Sayı	Yüzde (%)	Sayı	Yüzde (%)
Alkol kullanmayan	195	56.52	74	21.45
Çok seyrek	114	33.04	127	36.81
Haftada bir	31	8.99	73	21.16
Birkaç günde bir	3	0.87	33	9.57
Her gün	2	0.58	38	11.01
Toplam	345	100.00	345	100.00

Kadınların ve eşlerinin alkol kullanma alışkanlıkları incelendiğinde; kadınların %56.52'sinin erkeklerin ise %21.45'i hiç alkol almamaktadırlar. Haftada bir alkol alma oranı kadınlarda %8.99 erkeklerde %21.16'dır. Kadınların %0.58'i, erkeklerin ise %11.01'i her gün alkol aldıkları saptanmıştır (Tablo 34).

3.2. KADINLARIN EVLİLİK VE AİLE YAŞAMI İLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo 35: Evliliğin Kadınlara Sağladığı En Önemli Duyguya Göre Dağılımı

Evliliğin Kadınlara Sağladığı En Önemli Duygu	Sayı	Yüzde (%)
Arkadaşlık	5	1.45
Sevgi,saygı	132	38.26
Maddi güç/güven	5	1.45
Yalnızlığı önlemesi	6	1.74
Çocuk sahibi olmak	49	14.20
Geleceğe güven	14	4.06
Düzenli hayat	134	38.84
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların %38.84'ü için, evliliklerinin kendilerine sağladığı en önemli unsur "düzenli bir hayat" sağlamasıdır. Evliliğin kendilerine sağladığı en önemli şeyin "sevgi, saygı" olduğunu belirten kadınların oranı ise, %38.26'dır (Tablo 35).

Tablo 36: Kadınların Eşlerine Karşı Hissettikleri Duygulara Göre Dağılımı

Eşe Karşı Hissedilen En Kuvvetli Duygu	Sayı	Yüzde (%)
Arkadaşlık	32	9.28
İtaat	11	3.19
Sevgi, Saygı	203	58.84
Korku	13	3.77
Güven	51	14.78
Hiçbiri	35	10.14
Toplam	345	100.00

Eşlerine karşı en kuvvetli duygunun "sevgi, saygı" olduğunu söyleyen kadınların oranı %58.84'dür (Tablo 36).

Tablo 37: Kadınlar Tarafından Eşlerinin “Sinirlilik Durumunun” Tanımlanmasının Dağılımı

Eşin Sinirlilik Durumu	Sayı	Yüzde (%)
Sakin sinirlenmeyen	65	18.84
Bazen sinirli	190	55.07
Çok sinirli	90	26.09
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınlara “eşlerinin sinirlilik durumunun” tarif edilmesi istendiğinde, eşlerin yarıdan fazlasının(%55.07) “bazen sinirli”, dörtte birinden fazlasının(%26.09) ise “çok sinirli” olduklarını belirtmişlerdir (Tablo 37).

Tablo 38: Kadınların “Evlilikte Tartışma ve Gerginlik Nedenleri”ne Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımı

Evlilikte Tartışma ve Gerginlik Nedenleri	Çok Önemli		Önemli		Orta/ Kararsız		Önemsiz		Çok Önemsiz		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Erkeğin evi ile ilgilenmemesi	288	83.48	57	16.52	0	0.00	0	0.00	0	0.00	345	100.00
Kadını aşırı kıskanması	133	38.55	151	43.77	43	12.46	14	4.06	4	1.16	345	100.00
Erkeğin işinde yaşadığı gerginliği eve taşıması	180	52.17	134	38.84	12	3.48	11	3.19	8	2.32	345	100.00
Maddi güçlükten kaynaklanan bunalımlar	235	68.11	102	29.57	4	1.16	4	1.16	0	0.00	345	100.00
Akrabaların kıskırtmaları	190	55.07	119	34.49	10	2.90	20	5.80	6	1.74	345	100.00
Çocukların eğitimi bakımı konusunda anlaşmazlıklar	185	53.62	135	39.13	17	4.93	6	1.74	2	0.58	345	100.00
Erkeğin gözünün dışarıda olması	277	80.29	56	16.23	2	0.58	6	1.74	4	1.16	345	100.00
Kadının çocuk doğuramaması	74	21.45	114	33.04	91	26.38	55	15.94	11	3.19	345	100.00
Kadının erkeğe saygı göstermemesi	158	45.80	172	49.85	12	3.48	2	0.58	1	0.29	345	100.00
Erkeğin aşırı alkol alması	264	76.52	77	22.32	2	0.58	2	0.58	0	0.00	345	100.00
Kadının evini ihmal etmesi	206	59.71	125	36.23	10	2.90	4	1.16	0	0.00	345	100.00
Erkeğin savurganlığı, kumar alışkanlığı	324	93.91	21	6.09	0	0.00	0	0.00	0	0.00	345	100.00
Erkeğin kadına sevgi göstermemesi	273	79.13	70	20.29	2	0.58	0	0.00	0	0.00	345	100.00
Kadının ev işi yükünden bunalması	152	44.06	134	38.84	42	12.17	13	3.77	4	1.16	345	100.00
Kadının aşırı kıskançlığı	121	35.07	151	43.77	53	15.36	18	5.22	2	0.58	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların %93.91'i erkeğin savurganlığının ve kumar alışkanlığının evlilik ilişkilerinin gerginleşmesinde ve tartışmaya dönüşmesinde çok önemli bir neden olduğunu belirtmişlerdir. Kadınların %83.48'i erkeğin evi ile ilgilenmemesini ikinci neden olarak çok önemli bulmuşlardır (Tablo 38).

Tablo 39: Kadınların “Evliliklerinde Yaşadıkları Tartışma Nedenlerine” Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımı

Kadınların Evliliklerinde Yaşadıkları Tartışma Nedenleri	Her zaman		Ara sıra		Nadiren		Hiç		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Eşinizin evi ile ilgilenmemesi	51	14.78	54	15.65	61	17.68	179	51.89	345	100.00
Eşinizin sizi aşırı kıskanması	76	22.03	89	25.80	62	17.97	118	34.20	345	100.00
Eşinizin işinde yaşadığı gerginliği eve taşıması	44	12.75	124	35.94	89	25.80	88	25.51	345	100.00
Maddi güçlükten kaynaklanan bunalımlar	70	20.29	129	37.39	88	25.51	58	16.81	345	100.00
Akrabaların kıskırtmaları	38	11.01	76	22.03	57	16.53	174	50.43	345	100.00
Çocukların eğitimi bakımı konusunda anlaşmazlıklar	25	8.74	82	28.67	63	22.03	116	40.56	286*	100.00
Eşinizin gözünün dışarıda olması	14	4.06	27	7.83	38	11.01	266	77.10	345	100.00
Çocuğunuzun olamaması	2	3.39	10	16.95	5	8.47	42	71.19	59**	100.00
Eşe para hakkında sorular sormak	64	18.55	81	23.48	58	16.81	142	41.16	345	100.00
Eşinizin aşırı alkol alması	40	11.59	34	9.86	45	13.04	226	65.51	345	100.00
Sizin evinizi ihmal etmeniz gerekçesi ile	6	1.74	24	6.96	27	7.83	288	83.47	345	100.00
Eşinizin savurganlığı, kumar alışkanlığı	34	9.86	12	3.48	20	5.80	279	80.86	345	100.00
Eşinizin size sevgi göstermemesi	38	11.01	59	17.10	61	17.68	187	54.21	345	100.00
Ev işi yükünden bunalmanız ve şikayet etmeniz	37	10.72	91	26.38	88	25.51	129	37.39	345	100.00
Eşinizi aşırı kıskanmanız	22	6.38	55	15.94	59	17.10	209	60.58	345	100.00
Eşinize yeterince saygı göstermemeniz gerekçesi ile	10	2.90	57	16.52	37	10.72	241	69.86	345	100.00

*çocuğu olan kadınlara sorulmuştur.(n:286)

**çocuğu olmayan kadınlara sorulmuştur.(n:59)

Araştırmaya katılan kadınların %20.29'u, maddi güçlükten kaynaklanan bunalımlardan her zaman, %37.39'u ara sıra, %25.51'i nadiren tartışmaktadırlar (Tablo 39).

Tablo 40: Kadınların “Eşiniz Tarafından İncitildiniz mi?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımı

Eşiniz Tarafından İncitiniz mi?	Sayı	Yüzde (%)
Evet	172	49.86
Hayır	173	50.14
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınlara “bazen yaralı, incinmiş bir çok kadın görüyorum, birisi onları incitmiş. Bunu siz hiç yaşadınız mı?” sorusuna yarıya yakını %49.86’sı evet yaşadım, %50.14’ü hayır yaşamadım yanıtını vermişlerdir (Tablo 40).

Tablo 41: Kadınların Eşlerine Verdikleri Puanlara Göre Dağılımı

Kadınların Eşlerine Verdikleri Puanlar	Sayı	Yüzde (%)
1 Puan	34	9.86
2 Puan	2	0.58
3 Puan	13	3.77
4 Puan	7	2.03
5 Puan	42	12.17
6 Puan	27	7.83
7 Puan	59	17.10
8 Puan	70	20.29
9 Puan	36	10.43
10 Puan	55	15.94
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların %20.29’u eşlerine 8 puan, %17.10’u 7 puan vermişlerdir. Kadınların eşleri ile ilişkilerine verdikleri puan ortalaması $6.74 \pm 2.66(1-10)$ ’dır (Tablo 41).

3.3. KADINLARIN ŞİDDETE BAKIŞ AÇILARI İLE İLGİLİ BULGULAR

Tablo 42: Kadınların “Kadınlar Şiddeti Hak Eder mi?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımı

Kadınlar Şiddeti Hak Eder mi?	Sayı	Yüzde (%)
Hayır	317	91.88
Bazen	28	8.12
Evet	0	0.00
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınlar “kadın şiddeti hak eder mi?” sorusuna, %91.88’i hayır, kesinlikle hak etmiyor, %8.12’si ise bazı durumlarda kadın şiddeti hak eder yanıtını vermişlerdir (Tablo 42).

Tablo 43: Kadınların “Şiddet Ortamında Kalma Nedenlerine” Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımı

Kadınların Şiddet Ortamında Kalma Nedenleri	Evet		Bazen		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Korku	208	60.29	58	16.81	79	22.90	345	100.00
Ekonomik destek yokluğu	314	91.01	27	7.83	4	1.16	345	100.00
Aile ve arkadaşlarından destek alamamak	257	74.49	46	13.33	42	12.18	345	100.00
Çocuklar için endişelenme	307	88.98	21	6.09	17	4.93	345	100.00
Bir gün değişecek umudu	240	69.57	60	17.39	45	13.04	345	100.00
Toplumdan dışlanmaktan korkma	222	64.35	42	12.17	81	23.48	345	100.00
Dini inançlar	106	30.73	117	33.91	122	35.36	345	100.00
Yalnızlıktan korkma	155	44.93	90	26.09	100	28.98	345	100.00
Utanma	158	45.80	91	26.38	96	27.82	345	100.00
Çocuklarına bir baba istemek	244	70.73	54	15.65	47	13.62	345	100.00
Eşe karşı sevgi	207	60.00	65	18.84	73	21.16	345	100.00
Mahkemeye gitmekten korkma	143	41.45	63	18.26	139	40.29	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların %91.01’i gibi büyük bir çoğunluğu ekonomik destek yokluğu nedeni ile şiddet ortamında yaşamaya kadınların devam ettikleri görüşünde hem fikirlerdir. İkinci sırada ise, çocuklar için endişelenme gelmektedir (Tablo 43).

Tablo 44: Kadınların Çocukluk Döneminde Şiddete Maruz Kalma Durumlarına Göre Dağılımı

Kadınların Çocukluk Döneminde Şiddete Maruz Kalma Durumu	Sayı	Yüzde (%)
Sık sık	39	11.30
Ara sıra	96	27.83
Nadiren	117	33.91
Hiçbir zaman	93	26.96
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların %11.30’u çocukluklarında ana-babalarından “sık sık”, %27.83’ü ara sıra, %33.91’i nadiren dayak yediklerini belirtmişlerdir (Tablo 44).

Tablo 45: Kadınların Çevrelerinde Şiddete Maruz Kalan Kadınları Bilme Durumlarına Göre Dağılımı

Şiddete Maruz Kalan Kadınları Bilme	Sayı	Yüzde (%)
Bilen	243	70.43
Bilmeyen	102	29.57
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların %70.43'ü çevrelerinde şiddete maruz kalan kadınları bilmekte, %29.57'si bilmemektedir (Tablo 45).

Tablo 46: Kadınların Geçmişinde Tanı Konulamayan (veya Açıklanamayan) Bir Şikayetin Olma Durumlarına Göre Dağılımı

Tanı Konulamayan Şikayet Durumu	Sayı	Yüzde (%)
Var	29	8.41
Yok	291	84.34
Hatırlamıyor	25	7.25
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınlara tanı konulamayan bir şikayeti olma durumu sorulduğunda; %84.34'ünün olmadığı, %8.41'inin olduğu, %7.25'inin hatırlamadığı belirlenmiştir (Tablo 46)

Tablo 47: Kadınların Geçmişinde Tanı Konulamayan (veya Açıklanamayan) Şikayetlerine Göre Dağılımı

Tanı Konulamayan Şikayetler	Sayı	Yüzde (%)
Ağızda yara	2	6.90
Psikolojik şikayetler	4	13.79
Deri problemi	2	6.90
Ayakta yan basma şikayeti	2	6.90
İnfertilite	2	6.90
Mide,kasık baş ağrısı	10	34.47
Kadın hastalıkları	4	13.79
Karın, göğüs ağrısı	2	6.90
Memede bir sorun	1	3.45
Toplam	29	100.00

Araştırmaya katılan kadınlardan tanı konulamayan bir rahatsızlık olduğu ifade edenlerden %34.47'si mide, kasık ve baş ağrısı; %13.79'u psikolojik problemler, %13.79'u ise kadın hastalıklarının olduğunu söylemişlerdir (Tablo 47).

Tablo 48: Kadınların Bazı Psikosomatik Şikayetlerine Göre Dağılımı

Şikayetler	Evet		Hayır		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Halsizlik, güçsüzlük	223	64.64	122	35.36	345	100.00
Adet düzensizliği	120	34.78	225	65.22	345	100.00
Cinsel istek azlığı	172	49.86	173	50.14	345	100.00
Uyku problemleri	127	36.81	218	63.19	345	100.00
Sinirlilik	263	76.23	82	23.77	345	100.00
Yaşamdan zevk almama	157	45.51	188	54.49	345	100.00
Yemek alışkanlıklarında düzensizlikler	120	34.78	225	65.22	345	100.00
Ağrı	120	34.78	225	65.22	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların %76.23'ü sinirlilik, %64.64'ü halsizlik, güçsüzlük, %49.86'sı cinsel istek azlığına, %45.51'i ise yaşamdan zevk almamakta olduğu belirlenmiştir (Tablo 48).

Tablo 49: Kadınların “Kendinizi Nasıl Hissediyorsunuz?” Sorusuna Verdikleri Yanıtlara Göre Dağılımı

Kendinizi Nasıl Hissediyorsunuz?	Sayı	Yüzde (%)
Mutsuz, üzgün, hüzünlü hissediyorum	45	13.04
Bazen mutlu, bazen mutsuz hissediyorum	74	21.45
Mutluyum, İyi hissediyorum	182	52.75
Moral olarak çöktüm, canımdan bezginim hayattan zevk almıyorum	26	7.54
Bazı rahatsızlıklarım var, İyi değilim	18	5.22
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların %52.75'i kendisini mutlu ve iyi hissetmektedirler. %21.45'i bazen mutlu bazen mutsuz, %13.04'ü ise mutsuz, üzgün ve hüzünlü olduklarını ifade etmişlerdir (Tablo 49).

Tablo 50: Kadınların “Ailenin Korunmasına Dair Kanunu” Duyma Durumlarına Göre Dağılımı

“Ailenin Korunmasına Dair Kanunu” Duyma Durumu	Sayı	Yüzde (%)
Duyan	100	28.99
Duymayan	245	71.01
Toplam	345	100.00

Araştırmaya katılan kadınların %71.01'i “Ailenin Korunmasına Dair Kanun”u hiç duymadıklarını ve içeriğini bilmediklerini, sadece kadınların %28.99'u bu kanunu duyduklarını belirtmişlerdir (Tablo 50).

3.4. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİ BELİRLEME ÖLÇEĞİNE AİT BULGULAR

Tablo 51: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğini Oluşturan 9 Faktörden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Dağılımı

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğini Oluşturan 9 Faktör	Ortalama \pm S.D	Min	Max	N
Faktör 1. Kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet	39.57 \pm 19.64	24.00	122.00	345
Faktör 2. Kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı	15.55 \pm 8.01	8.00	40.00	345
Faktör 3. Kadına yönelik ekonomik şiddet	22.77 \pm 9.91	9.00	45.00	345
Faktör 4. Kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar)	14.88 \pm 6.85	7.00	35.00	345
Faktör 5. Kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar	14.34 \pm 7.39	9.00	44.00	345
Faktör 6. Kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi	14.21 \pm 6.89	7.00	35.00	345
Faktör 7. Kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı	10.18 \pm 4.86	4.00	20.00	345
Faktör 8. Eşe yönelik kaygılar ve korkular	14.76 \pm 7.37	7.00	35.00	345
Faktör 9. Kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık	26.61 \pm 9.49	9.00	48.00	345
Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeği	19.21 \pm 7.34	10.11	43.33	345

Kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeği faktörlerinin ortalama toplam puanı 19.21 \pm 7.34 (10.11-43.33)'dir.

Tüm Faktörlerin ortalama puanları Tablo 51'da görülmektedir.

Tablo 52: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğini Oluşturan 9 Faktörden Elde Edilen Standardize Puanların Ortalamaları

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğini Oluşturan 9 Faktör	Ortalama ± S.D	Min	Max	N
Faktör 9. Kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık	5.40 ±1.87	2.00	9.60	345
Faktör 7. Kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı	5.09 ±2.43	2.00	10.00	345
Faktör 3. Kadına yönelik ekonomik şiddet	5.06 ±2.20	2.00	10.00	345
Faktör 4. Kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar)	4.25 ±1.96	2.00	10.00	345
Faktör 8. Eşe yönelik kaygılar ve korkular	4.22 ±2.11	2.00	10.00	345
Faktör 6. Kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi	4.06 ±1.97	2.00	10.00	345
Faktör 2. Kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı	3.89 ±2.00	2.00	10.00	345
Faktör 5. Kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar	3.19 ±1.64	2.00	9.78	345
Faktör 1. Kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet	3.08 ± 1.50	2.00	9.38	345
Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeği	4.25 ± 1.59	2.22	9.15	345

Kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeği faktörlerinin standardize toplam ortalama puanı 4.25±1.59 (2.22-9.15) olarak hesaplanmıştır.

Tüm faktörlerin standardize puanlarına bakıldığında Faktör 9: Kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık 5.40±1.87 puan ile en yüksek puanlı şiddet belirleme faktörü olduğu görülmektedir. İkinci yüksek puan 5.09±2.43 puan ile Faktör 7: Kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımıdır.

Faktör 1 grubundan alınan puanlar 10 puan üzerinden standardize edildiğinde puan ortalaması 3.08±1.50 (2.00-9.38) olarak bulunmuştur. Faktör 1 kadınlar için düşük derecede şiddet oluşturmaktadır.

Faktör 2 grubundan alınan puanlar 10 puan üzerinden standardize edildiğinde puan ortalaması 3.89±2.00 (2.00-10.00) olarak hesaplanmıştır. Faktör 2 kadınlar için düşük derecede şiddet oluşturmaktadır.

Faktör 3 standardize puan ortalaması 5.06±2.20 (2.00-10.00) olarak hesaplanmıştır. Faktör 3 kadınlar için orta derecede şiddet oluşturmaktadır.

Faktör 4 grubundan alınan puanlar 10 puan üzerinden standardize edildiğinde puan ortalaması 4.25 ± 1.96 (2.00-10.00) olarak hesaplanmıştır. **Faktör 4 kadınlar için orta düzeyde şiddet oluşturmaktadır.**

Faktör 5 grubundan alınan puanlar 10 puan üzerinden standardize edildiğinde puan ortalaması 3.19 ± 1.64 (2.00-9.78) olarak bulunmuştur. **Faktör 5 kadınlar için düşük derecede şiddet oluşturmaktadır.**

Faktör 6 grubundan alınan puanlar 10 puan üzerinden standardize edildiğinde puan ortalaması 4.06 ± 1.97 (2.00-10.00) olarak hesaplanmıştır. **Faktör 6 kadınlar için orta derecede şiddet oluşturmaktadır.**

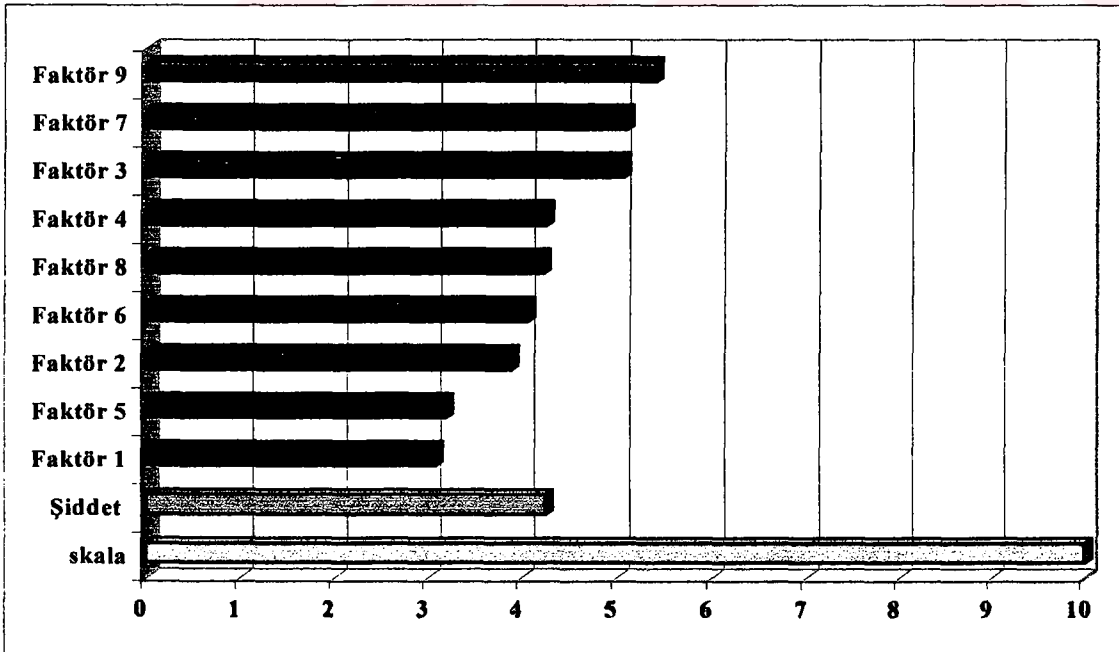
Faktör 7 standardize puan ortalaması 5.09 ± 2.43 (2.00-10.00) olarak hesaplanmıştır. **Faktör 7 kadınlar için orta derecede şiddet oluşturmaktadır.**

Faktör 8 grubundan alınan puanlar 10 puan üzerinden standardize edildiğinde puan ortalaması 4.22 ± 2.11 (2.00-10.00) olarak hesaplanmıştır. **Faktör 8 kadınlar için orta düzeyde şiddet oluşturmaktadır.**

Faktör 9 standardize puan ortalaması 5.40 ± 1.87 (2.00-9.60) olarak hesaplanmıştır. **Faktör 9 kadınlar için orta derecede şiddet oluşturmaktadır (Tablo 52).**

Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeği faktörlerine ait standardize puanlar ve ortalama toplam şiddet puanları grafik 1’de görülmektedir.

Grafik 1: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeği Faktörlerine Ait Standardize Puanlar ve Ortalama Toplam Şiddet Puanlarının Durumu

Tablo 53: “Faktör 1. Kadının Vücut Bütünlüğüne Zarar Verici Düzeyde Fiziksel Şiddet” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı

Faktör 1. Kadının Vücut Bütünlüğüne Zarar Verici Düzeyde Fiziksel Şiddet	Asla %	Nadiren %	Ara Sıra %	Sık Sık %	Her Zaman %	Ortalama± S.D.
Eşim bana bağırır	32.75	15.65	35.66	3.77	12.17	2.47 ± 1.31
Eşim bana küfür eder	57.97	9.86	17.39	2.03	12.75	2.02 ± 1.41
Eşim tartışma anında evdeki eşyalara zarar verir	63.19	10.14	12.46	4.35	9.86	1.88 ± 1.34
Eşim üzerime yürür	59.42	13.91	17.10	2.90	6.67	1.83 ± 1.21
Eşim kendisi olmaksızın gerçekten başarılı olamayacağımı ve kendime bakamayacağımı söyler	66.09	10.72	9.28	3.48	10.43	1.81 ± 1.34
Eşim bana tokat atar	63.19	12.46	16.23	0.58	7.54	1.77 ± 1.20
Eşim bana hizmetçi gibi davranır	68.98	8.12	11.88	2.90	8.12	1.73 ± 1.26
Eşim bana “eğer değişirsen, istediğim gibi olursan sana daha iyi davranırım” der	73.04	4.64	10.72	3.48	8.12	1.69 ± 1.27
Eşim aileme kaba davranır, küçümser	73.04	4.35	12.46	1.45	8.70	1.68 ± 1.27
Eşim beni itip kakar	70.14	7.83	13.62	2.32	6.09	1.66 ± 1.17
Eşim beni döver	64.93	15.94	13.91	0.87	4.35	1.64 ± 1.04
Eşim tartışma anında kapı, cam kırar	76.80	7.54	8.41	2.61	4.64	1.51 ± 1.07
Eşim bana bir şeyler fırlatır	73.34	11.59	10.72	0.29	4.06	1.50 ± 0.99
*Eşim beni çocuklarımı almakla tehdit eder	81.82	4.20	5.94	0.35	7.69	1.48 ± 1.15
Eşim saçımın tutup başımı sarsar	77.6	8.41	8.70	1.74	3.19	1.44 ± 0.95
Eşim kollarımı, ayak ve parmaklarımı bükür	80.00	8.40	6.67	1.45	3.48	1.40 ± 0.94
Eşim tartışma anında benim için önemli bir şeye(giysilerim vs.) zarar verir	81.15	6.96	7.54	0.87	3.48	1.39 ± 0.93
Eşim beni tekmeler	80.57	9.57	6.09	0.58	3.19	1.36 ± 0.88
*Eşim beni gebe iken dövdü	80.77	11.89	4.20	0.34	2.80	1.33 ± 0.81
Eşim bana öldürmek istemiş gibi davranır	83.76	5.80	7.83	0.00	2.61	1.32 ± 0.83
Eşim beni hareket edemeyecek hale getirir	82.60	8.70	5.51	0.87	2.32	1.32 ± 0.81
Eşim beni silah, bıçak gibi bir alet ile tehdit eder	87.82	5.22	4.35	0.29	2.32	1.24 ± 0.75
Eşim bana sopa vb. bir nesne ile vurur	88.69	8.12	1.45	0.58	1.16	1.17 ± 0.59
Eşim beni ısırır	89.27	5.51	4.64	0.00	0.58	1.17 ± 0.55
Eşimin şiddet uygulamasından dolayı tedavi gerektirecek yaralanma aldım	87.53	6.09	4.93	1.16	0.29	1.21 ± 0.61
Eşim yastık ile başımı kapatıp nefes almamı zorlaştırır	97.97	1.16	0.29	0.00	0.58	1.04 ± 0.34

*çocuğu olan kadınlara sorulmuştur. (n=286)

Faktör 1. “Kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet”e ait başlıklara verilen yanıtlardan alınan puanların ortalamasına bakıldığında; “eşim bana bağırır” başlığına ait ortalama puanı 2.47±1.31 ile ilk sırada, “eşim bana küfür eder” 2.02±1.41 puan ile ikinci sırada yer almaktadır (Tablo 53).

Tablo 54:“Faktör 2. Kadına Hakaret, Küçümseme ve Duygusal Baskı” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı

Faktör 2. Kadına Hakaret, Küçümseme ve Duygusal Baskı	Asla %	Nadiren %	Ara sıra %	Sık Sık %	Her zaman %	Ortalama± S.D.
Eşim benimle sudan sebeplerle kavga eder	33.91	15.36	38.55	3.19	8.99	2.38 ± 1.23
Eşim beni davranışlarımdan dolayı eleştirir	40.86	18.55	26.09	6.67	7.83	2.22 ± 1.26
Eşim benimle gerekmedikçe muhabbet etmez, somurtur	54.79	10.43	17.97	5.22	11.59	2.08 ± 1.41
Eşim ters giden olaylardan dolayı beni suçlar	52.75	12.75	20.00	5.51	8.99	2.05 ± 1.33
Eşim bana hakaret eder	58.55	10.72	20.58	2.32	7.83	1.90 ± 1.26
Eşim yaptığım ya da söylediğim şeylerden dolayı benimle alay eder	63.48	15.65	15.07	0.58	5.22	1.68 ± 1.09
Eşim beni diğer insanların önünde küçük düşürür	70.44	11.59	10.43	0.87	6.67	1.62 ± 1.14
Eşim beni yalnız iken aşağılar	71.01	9.86	11.88	1.74	5.51	1.61 ± 1.12

Araştırmaya katılan kadınların Faktör 2. Kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı'ya ait başlıklara verdiği yanıtlar puanlara dönüştürüldüğünde; “eşim benimle sudan sebeplerle kavga eder” başlığı 2.38±1.23 puan ile ilk sırada, “eşim beni davranışlarımdan dolayı eleştirir” başlığı 2.22±1.26 puan ile ikinci sırada yer almaktadır (Tablo 54)

Tablo 55: “Faktör 3. Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı

Faktör 3. Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet	Asla %	Nadiren %	Ara sıra %	Sık Sık %	Her zaman %	Ortalama± S.D.
Bir yere gideceğim zaman eşimden izin alırım	24.93	10.14	15.65	7.83	41.45	3.31 ± 1.66
Arkadaşlarımı görmek istediğimde eşimden izin alırım	26.96	12.17	15.65	7.54	37.68	3.17 ± 1.66
Mülkiyet sahibi olma veya bankada yatırımlarımız eşimin üzerindedir	40.00	6.38	14.49	2.61	36.52	2.89± 1.77
Evde önemli kararları eşim verir	32.17	11.88	27.25	8.12	20.58	2.73 ± 1.50
Ailemi görmek istediğimde eşimden izin alırım	49.57	6.96	10.43	1.74	31.30	2.58 ± 1.78
Eşim para işlerini tekeline alır	49.85	5.22	14.49	5.51	24.93	2.50 ± 1.69
Eşim para harcamam konusunda hesap vermemi ister	58.26	9.28	18.26	3.48	10.72	1.99 ± 1.37
Eşim harcamalarımı kısıtlar	59.71	13.04	17.68	0.87	8.70	1.86 ± 1.26
İhtiyacım olduğu halde bana karşı parayı kısıtlar	70.13	8.41	9.28	2.61	9.57	1.73 ± 1.30

Kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme faktörlerinin üçüncüsü “Kadına yönelik ekonomik şiddet” başlıkları puanlandırıldığında; “bir yere gideceğim zaman eşimden izin alırım” başlığına ait puan ortalaması 3.31 ± 1.66 değeri ile ilk sırada yer alırken, “arkadaşlarımı görmek istediğimde eşimden izin alırım” başlığı 3.17 ± 1.66 puan ile ikinci sırada yer almaktadır (Tablo 55).

Tablo 56: “Faktör 4. Kadına Yönelik Sosyal Baskı ve İzolasyon(Kısıtlayıcı Davranışlar)” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı

Faktör 4. Kadına Yönelik Sosyal Baskı ve İzolasyon (Kısıtlayıcı Davranışlar)	Asla %	Nadiren %	Ara sıra %	Sık Sık %	Her zaman %	Ortalama± S.D.
Eşim kıskançlık yapar	29.56	14.49	29.86	6.09	20.00	2.72 + 1.46
Eşim dışarıya çıkarken nasıl giyinmeye gerektiğine karışır	35.36	17.68	23.48	4.35	19.13	2.54 ± 1.48
Eşim dışarıdaki davranışlarına karışır	38.84	15.94	20.29	6.09	18.84	2.50 ± 1.51
Eşim kavga ettikten sonra cinsel ilişki ister	48.99	14.20	15.94	8.12	12.75	2.21 ± 1.44
Eşim arkadaşlarımı kıskanır ve onlardan kuşkulandır	66.38	8.41	10.72	4.06	10.43	1.84 ± 1.36
Eşim evi ya da işyerimi kontrol amaçlı arar	75.06	6.38	7.83	3.48	7.25	1.61 ± 1.21
Eşim arkadaşlarıma kaba davranır, küçümser	80.28	4.93	8.70	2.03	4.06	1.45 ± 1.02

Faktör 4. Kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) en yüksek puan ortalaması “Eşim kıskançlık yapar” başlığı olup 2.72 ± 1.46 'dır. “Eşim dışarıya çıkarken nasıl giyinmem gerektiğine karışır” alt başlığı ikinci sırada yer alıp puanı 2.54 ± 1.48 'dir (Tablo 56).

Tablo 57: “Faktör 5. Kadın Cinsiyetini Küçümseme ve Tehdit Edici Davranışlar” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı

Faktör 5. Kadın Cinsiyetini Küçümseme ve Tehdit Edici Davranışlar	Asla %	Nadiren %	Ara sıra %	Sık Sık %	Her zaman %	Ortalama± S.D.
Eşim kendini evin sahibi gibi görür	48.11	6.38	10.72	9.28	25.51	2.58 ± 1.71
Eşim beni diğer kadınlarla kıyaslar	71.59	4.93	15.36	2.03	6.09	1.66 ± 1.18
Eşim kadınları küçük görür	74.77	8.12	8.12	3.19	5.80	1.57 ± 1.14
Eşim beni ayrılmakla tehdit eder	77.10	4.93	11.30	1.45	5.22	1.53 ± 1.09
Eşim bana lakaplar takar	75.65	8.41	10.72	1.16	4.06	1.50 ± 1.01
Eşim beni terk etmekle tehdit eder	79.41	5.51	8.12	0.58	6.38	1.49 ± 1.10
Eşim kadın karşıtı şakalar yapar	82.60	4.06	6.38	2.03	4.93	1.43 ± 1.04
Eşim bana çirkin olduğumu, çekici olmadığımı söyler	86.37	3.48	5.51	2.90	1.74	1.30 ± 0.84
Eşim beni ev dışına atmakla tehdit eder	87.83	2.90	5.22	0.00	4.05	1.30 ± 0.90

Faktör 5. Kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar puanlarının ortalamasına bakıldığında; “eşim kendini evin sahibi gibi görür” başlığına ait ortalama puanı 2.58 ± 1.71 ile ilk sırada, “eşim beni diğer kadınlarla kıyaslar” 1.66 ± 1.18 puan ile ikinci sırada yer almaktadır (Tablo 57).

Tablo 58: “Faktör 6. Kadına Yönelik Cinsel Şiddet ve Saygı Gereksinimi” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı

Faktör 6. Kadına Yönelik Cinsel Şiddet ve Saygı Gereksinimi	Asla %	Nadiren %	Ara sıra %	Sık Sık %	Her zaman %	Ortalama± S.D.
* Eşimin duygularıma saygısı vardır	15.36	8.12	16.81	15.07	44.64	2.34 ± 1.49
*Eşimle cinsel ilişkiden zevk alırım	11.88	5.51	24.06	20.29	38.26	2.32 ± 1.35
*Eşim bana sevgi, şefkat gösterir	11.88	3.77	27.25	14.78	42.32	2.28 ± 1.36
*Eşim cinsellik konusunda görüşlerime önem verir	8.70	4.93	16.23	25.22	44.92	2.07 ± 1.26
* Eşim hasta iken benimle ilgilenir	8.41	5.80	18.84	14.49	52.46	2.03 ± 1.31
Eşim ben istemediğim halde beni cinsel ilişkiye zorlar	59.42	18.55	15.36	2.90	3.77	1.73 ± 1.06
Eşim ben hastayken, sağlığım elverişli olmadığı halde bana cinsel ilişkide ısrar eder	80.28	8.41	4.35	2.90	4.06	1.42 ± 1.00

*reverse önermeler

Faktör 6. Kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi ortalama puanlara bakıldığında; “eşimin duygularına saygısı vardır” başlığı 2.34±1.49 puan ile ilk sırada, “eşim ile cinsel ilişkiden zevk alırım” başlığı 2.32±1.35 puan ile ikinci sırada yer almaktadır (Tablo 58).

Tablo 59: “Faktör 7. Kadının Kendine Yönelik Olumsuz Duygulanımı” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı

Faktör 7. Kadının Kendine Yönelik Olumsuz Duygulanımı	Asla %	Nadiren %	Ara sıra %	Sık Sık %	Her zaman %	Ortalama± S.D.
Kendimi sınırlı gergin hissederim	12.75	19.42	32.76	11.30	23.77	3.14 ± 1.32
Kendimi yalnız hissederim	27.83	18.25	28.12	6.96	18.84	2.71 ± 1.43
Kendimi hapishanedeymiş gibi hissederim	46.96	11.88	20.58	7.83	12.75	2.28 ± 1.44
Kendimi hissiz, duygusuz hissederim	54.49	12.76	16.52	4.64	11.59	2.06 ± 1.39

Kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinin 7. Faktörü “Kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı” “kendimi sınırlı, gergin hissederim” başlığına ait puan ortalaması 3.14±1.32 değeri ile ilk sırada yer alırken, “kendimi yalnız hissederim” başlığı 2.71±1.43 puan ile ikinci sırada yer almaktadır (Tablo 59).

Tablo 60: “Faktör 8. Eşe Yönelik Kaygılar ve Korkular” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı

Faktör 8. Eşe Yönelik Kaygılar ve Korkular	Asla %	Nadiren %	Ara sıra %	Sık Sık %	Her zaman %	Ortalama± S.D.
Bir şey yapacağım zaman “eşim ne der” kaygısı yaşarım	35.94	14.78	25.80	7.83	15.65	2.52 ± 1.44
Eşimle tartışırken kızmasından, sinirlenmesinden korkarım	43.48	15.07	23.19	7.54	10.72	2.27 ± 1.37
Eşimle tartışırken kavganın sonuçlarından korkarım	49.86	14.20	14.20	8.99	12.75	2.21 ± 1.45
Eşimin huylarından, tersliğinden korkar ve sessiz kalırım	51.88	11.01	21.46	4.06	11.59	2.12 ± 1.39
Eşim kızmasın diye istemediğim halde onun istediği şeyleri yaparım	51.30	15.36	22.03	2.90	8.41	2.02 ± 1.27
*Eşime karşı düşüncelerimi rahatlıkla ifade ederim	8.41	2.61	13.33	13.91	61.74	1.82 ± 1.26
Eşim yanlış bir şey yapmış olsa dahi kendimi ona “haklım” demek zorunda hissederim	64.35	9.27	15.65	3.77	6.96	1.80 ± 1.24

*reverse önerme

Faktör 8. Eşe yönelik kaygılar ve korkular başlığında “Bir şey yapacağım zaman eşim ne der kaygısı yaşarım” puan ortalaması en yüksek olup 2.52 ± 1.44 'dür. “Eşimle tartışırken kızmasından, sinirlenmesinden korkarım” alt başlığı ikinci sırada yer alıp puanı 2.27 ± 1.37 'dir (Tablo 60).

Tablo 61: “Faktör 9. Kadına Evlilikte Erkek Ayrıcalığını Kullanma ve Paylaşımsızlık” Faktörünü Oluşturan Başlıklar ve Kadınların Bu Başlıktan Aldıkları Standardize Puan Ortalamalarının Dağılımı

Faktör 9. Kadına Evlilikte Erkek Ayrıcalığını Kullanma ve Paylaşımsızlık	Asla %	Nadiren %	Ara sıra %	Sık Sık %	Her zaman %	Ortalama± S.D.
** Eşim bana çocuk bakımında yardım eder	14.34	10.48	31.82	13.99	29.37	3.34 ± 1.37
* Eşim bana ev işlerinde yardım eder	24.35	18.84	33.62	9.57	13.62	3.31 ± 1.31
Eşim her zaman kendinin haklı olduğunu iddia eder	24.93	13.33	15.65	7.25	38.84	3.22 ± 1.65
Eşim bir işe girmemi, çalışmamı istemez ve çocuklara bakmam için evde kalmamı ister	41.16	4.64	8.70	4.35	41.15	3.00 ± 1.84
*Eşim bana günlük olaylar veya herhangi bir şey açısından bilgi verir	17.97	14.78	22.90	13.04	31.31	2.75 ± 1.48
*Eşim hissettiklerini, duygularını benimle paylaşır	17.68	11.59	23.48	10.44	36.81	2.63 ± 1.51
Eşim evde kadın erkek rolünü belirler	42.61	10.43	20.00	6.67	20.29	2.52 ± 1.57
*Eşim ona bir şey anlattığımda dinler	8.70	6.09	26.37	15.94	42.90	2.22 ± 1.29
Eşim akşam yemeği, ev işi veya çamaşır yıkama gibi işler vaktinde yapılmazsa sinirlenir	51.01	13.33	18.85	4.35	12.46	2.14 ± 1.41
Eşim bir okula veya kursa gitmemi engeller	63.18	6.38	9.28	2.32	18.84	2.07 ± 1.59

*reverse önermeler

**reverse önerme ve çocuğu olanlar (n=286)

Kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinin 9. Faktörü “Kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşısızlık” puanlandırıldığında; “eşim bana çocuk bakımında yardım eder” başlığına ait puan ortalaması 3.34 ± 1.37 değeri ile ilk sırada yer alırken, “eşim bana ev işlerinde yardım eder” başlığı 3.31 ± 1.31 puan ile ikinci sırada yer almaktadır (Tablo 61).

Tablo 62: Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinden Elde Edilen Faktörlerin Arasındaki Korelasyonların Dağılımı

Faktörler		Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Faktör 5	Faktör 6	Faktör 7	Faktör 8	Faktör 9
Faktör 1	R P									
Faktör 2	R P	0.811 0.000								
Faktör 3	R P	0.530 0.000	0.516 0.000							
Faktör 4	R P	0.680 0.000	0.631 0.000	0.530 0.000						
Faktör 5	R P	0.827 0.000	0.764 0.000	0.488 0.000	0.611 0.000					
Faktör 6	R P	0.565 0.000	0.690 0.000	0.339 0.000	0.485 0.000	0.545 0.000				
Faktör 7	R P	0.622 0.000	0.647 0.000	0.559 0.000	0.598 0.000	0.597 0.000	0.574 0.000			
Faktör 8	R P	0.678 0.000	0.671 0.000	0.681 0.000	0.611 0.000	0.613 0.000	0.480 0.000	0.670 0.000		
Faktör 9	R P	0.649 0.000	0.688 0.000	0.566 0.000	0.557 0.000	0.638 0.000	0.632 0.000	0.611 0.000	0.658 0.000	

Korelasyon 0.01 düzeyinde bakılmıştır.

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden elde edilen faktörlerin arasındaki korelasyonların dağılımı incelendiğinde; Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.811$ $p=0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 2 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %65.8'i kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.658$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.530$ $p=0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 3 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %28.1'i kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.281$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.680$ $p=0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 4 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 46.2'si kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.462$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.827$ $p=0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %68.4'ü kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.684$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.565$ $p=0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %31.9'u kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.319$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.622$ $p=0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %38.7'si kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.387$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.678$ $p=0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %46.0'ı kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.460$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığına kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.649$ $p=0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %42.1'i kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.421$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.516$ $p=0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 3 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %26.6'sı kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.266$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.631$ $p=0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 4 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %39.8'i kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.398$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile **Faktör 5:** kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.764$ $p=0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %58.4'ü kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.584$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile **Faktör 6:** kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.690$ $p=0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %47.6'sı kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.476$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile **Faktör 7:** kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.647$ $p=0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 41.9'u kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.419$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile **Faktör 8:** eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.671$ $p=0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %45.0'i kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.450$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile **Faktör 9:** kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.688$ $p=0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %47.3'ü kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.473$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ile **Faktör 4:** kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.530$ $p=0.000$). Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 4 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %28.1'i kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.281$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ile **Faktör 5:** kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.488$ $p=0.000$). Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %23.8'i kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.238$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ile **Faktör 6:** kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.339$).

$p=0.000$). Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %11.5'i kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.115$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ile Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir($r=0.559$ $p=0.000$). Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %31.2'si kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.312$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir($r=0.681$ $p=0.000$). Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %46.4'ü kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.464$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.566$ $p=0.000$). Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %32.0'si kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.320$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) ile Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir($r=0.611$ $p=0.000$). Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %37.3'ü kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.373$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) ile Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.485$ $p=0.000$). Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %23.5'i kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.235$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) ile Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir($r=0.598$ $p=0.000$). Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %35.8'i kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.358$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.611$ $p=0.000$). Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da

doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %37.3'ü kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.373$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.557$ $p=0.000$). Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %31.0'i kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.310$).

Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar ile Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.545$ $p=0.000$). Kadının Faktör 5 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %29.7'si kadının Faktör 5 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.297$).

Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar ile Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.597$ $p=0.000$). Kadının Faktör 5 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %35.6'sı kadının Faktör 5 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.356$).

Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.613$ $p=0.000$). Kadının Faktör 5 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %37.6'sı kadının Faktör 5 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.376$).

Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.638$ $p=0.000$). Kadının Faktör 5 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %40.7'si kadının Faktör 5 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.407$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi ile Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.574$ $p=0.000$). Kadının Faktör 6 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %32.9'u kadının Faktör 6 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.329$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.480$

$p=0.000$). Kadının Faktör 6 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %23.0'ü kadının Faktör 6 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.230$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.632$ $p=0.000$). Kadının Faktör 6 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %39.9'u kadının Faktör 6 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.399$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.670$ $p=0.000$). Kadının Faktör 7 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %44,9'u kadının Faktör 7 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.449$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.611$ $p=0.000$). Kadının Faktör 7 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %37.3'ü kadının Faktör 7 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.373$).

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.658$ $p=0.000$). Kadının Faktör 8 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %43.3'ü kadının Faktör 8 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.433$) (Tablo 62).

3.5. KADINLARIN KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİ BELİRLEME ÖLÇEĞİNDEN ALDIKLARI PUAN ORTALAMALARI VE ETKİ EDEN ETMENLERE AİT BULGULAR

Tablo 63: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Yaş Grubu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	15-19	8	36.63	9.23	25	47	189.50	$X^2=12.505$ $p=0.052$
	20-24	53	38.47	19.97	24	96	162.07	
	25-29	91	39.77	21.83	24	122	161.81	
	30-34	84	35.62	15.87	26	115	163.39	
	35-39	54	43.89	18.71	26	92	209.29	
	40-44	29	38.79	22.09	24	109	159.26	
	45-49	26	46.69	21.51	25	81	200.39	
Faktör 2	15-19	8	17.88	4.67	8	22	227.19	$X^2=12.938$ $p=0.044^*$
	20-24	53	15.68	7.85	8	34	175.90	
	25-29	91	14.04	7.36	8	40	150.46	
	30-34	84	14.56	6.98	8	40	169.04	
	35-39	54	16.89	7.33	8	34	200.80	
	40-44	29	16.72	11.03	8	38	163.90	
	45-49	26	18.92	10.51	8	34	194.54	
Faktör 3	15-19	8	26.50	4.18	19	30	221.69	$X^2=9.820$ $p=0.132$
	20-24	53	24.06	9.09	11	43	187.53	
	25-29	91	22.90	10.80	9	45	171.84	
	30-34	84	21.93	9.15	9	41	167.17	
	35-39	54	24.00	9.61	9	43	187.00	
	40-44	29	18.52	8.60	9	39	130.02	
	45-49	26	23.39	12.77	9	45	170.19	
Faktör 4	15-19	8	18.50	4.00	9	21	247.13	$X^2=10.824$ $p=0.094$
	20-24	53	14.36	6.49	8	35	171.22	
	25-29	91	14.95	7.66	7	34	165.29	
	30-34	84	13.68	5.29	7	34	167.08	
	35-39	54	16.06	6.38	7	27	192.86	
	40-44	29	13.83	7.58	7	28	143.83	
	45-49	26	17.23	8.92	7	31	191.23	
Faktör 5	15-19	8	11.75	2.19	9	16	159.25	$X^2=10.675$ $p=0.099$
	20-24	53	13.43	6.14	9	36	164.35	
	25-29	91	14.20	7.98	9	43	165.37	
	30-34	84	13.32	6.75	9	44	156.70	
	35-39	54	15.32	6.41	9	36	200.09	
	40-44	29	16.24	9.82	9	43	185.53	
	45-49	26	16.69	8.79	9	37	203.96	
Faktör 6	15-19	8	14.50	2.33	12	20	209.94	$X^2=18.320$ $p=0.005^*$
	20-24	53	14.00	7.93	7	33	159.93	
	25-29	91	12.41	5.26	7	25	151.11	
	30-34	84	13.39	6.10	7	33	163.36	
	35-39	54	15.46	6.52	8	33	199.05	
	40-44	29	15.79	8.07	7	32	190.19	
	45-49	26	19.08	9.49	7	35	222.77	

Faktör	Kadının Yaş Grubu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 7	15-19	8	11.88	3.27	4	14	222.13	$X^2=9.260$ $p=0.159$
	20-24	53	9.64	5.22	4	20	156.41	
	25-29	91	10.30	4.43	4	20	179.95	
	30-34	84	9.74	4.73	4	20	165.39	
	35-39	54	10.63	4.85	4	20	182.68	
	40-44	29	9.17	5.13	4	20	146.00	
	45-49	26	12.00	5.84	4	20	202.00	
Faktör 8	15-19	8	18.38	5.90	8	23	234.69	$X^2=16.943$ $p=0.009^*$
	20-24	53	13.93	7.37	7	35	157.76	
	25-29	91	13.93	7.19	7	33	161.29	
	30-34	84	13.96	6.12	7	31	168.61	
	35-39	54	16.80	8.00	7	35	200.80	
	40-44	29	13.83	8.82	7	34	144.35	
	45-49	26	17.62	7.92	7	35	214.50	
Faktör 9	15-19	8	28.00	7.01	16	36	187.63	$X^2=13.459$ $p=0.036^*$
	20-24	53	24.72	9.77	9	43	154.25	
	25-29	91	24.42	9.28	9	44	151.20	
	30-34	84	27.21	9.48	10	48	177.19	
	35-39	54	28.02	7.61	13	43	190.10	
	40-44	29	28.55	10.27	12	48	191.07	
	45-49	26	30.69	11.20	14	42	213.85	

* $p<0.05$ Kruskal-Wallis Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile yaş grupları arasında ilişkiyi incelemek amacıyla tek yönlü Kruskal Wallis varyans analizi testi yapılmıştır.

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet puanı 45-49 yaş grubunda diğer yaş gruplarına oranla daha yüksek bulunmuştur. Ancak istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı, 45-49 yaş grubu kadının puan ortalaması en yüksek olup değeri 18.92 ± 10.51 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=12.938$ $p=0.044$). Bu fark, 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet puanı 15-19 yaş grubunda en yüksek bulunmuştur. Ancak yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) puanı 15-19 yaş grubunda en yüksek bulunmuştur. Ancak yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar, puanı 45-49 yaş grubunda diğer yaş gruplarına oranla daha yüksek bulunmuştur. Ancak yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi, 45-49 yaş grubu kadının puan ortalaması en yüksek olup değeri 19.08 ± 9.49 'dur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=18.320$ $p=0.005$). Bu fark, 25-29 yaş ve 45-49 yaş grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puanı 45-49 yaş grubunda diğer yaş gruplarına oranla daha yüksek bulunmuştur. Ancak yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular, 15-19 yaş grubu kadının puan ortalaması en yüksek olup değeri 18.38 ± 5.90 'dır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=16.943$ $p=0.009$). Bu fark, 45-49 yaş grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık, 45-49 yaş grubu kadının puan ortalaması en yüksek olup değeri 30.69 ± 11.20 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=13.459$ $p=0.036$). Bu fark, 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 63).

Tablo 64: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Eğitim Durumu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	Okuryazar	16	39.13	12.71	26	69	206.13	X ² =29.048 P=0.000*
	İlkokul	145	40.52	18.25	24	109	192.58	
	Ortaokul	50	46.36	26.23	24	122	200.07	
	Lise	93	37.19	19.52	24	106	143.86	
	Yüksekokul	41	33.49	15.06	24	80	123.94	
Faktör 2	Okuryazar	16	16.75	7.48	11	34	208.25	X ² =21.216 P=0.000*
	İlkokul	145	15.75	7.40	8	38	183.20	
	Ortaokul	50	19.00	9.85	8	40	208.90	
	Lise	93	14.12	8.00	8	38	144.44	
	Yüksekokul	41	13.39	6.49	8	28	144.16	
Faktör 3	Okuryazar	16	28.38	10.25	9	43	229.44	X ² =40.462 P=0.000*
	İlkokul	145	25.19	9.60	9	43	198.69	
	Ortaokul	50	23.48	9.56	9	43	181.95	
	Lise	93	20.31	8.82	9	45	149.02	
	Yüksekokul	41	16.68	9.79	9	45	103.59	
Faktör 4	Okuryazar	16	20.13	7.81	10	31	245.94	X ² =27.575 P=0.000*
	İlkokul	145	14.73	6.19	7	35	178.19	
	Ortaokul	50	17.04	6.72	7	34	211.41	
	Lise	93	13.27	6.38	7	34	144.57	
	Yüksekokul	41	14.39	8.43	7	31	143.83	
Faktör 5	Okuryazar	16	16.63	5.58	9	25	233.00	X ² =14.026 P=0.007*
	İlkokul	145	14.14	6.97	9	43	176.89	
	Ortaokul	50	16.34	9.38	9	44	194.38	
	Lise	93	13.95	7.51	9	43	155.84	
	Yüksekokul	41	12.66	5.94	9	36	148.68	
Faktör 6	Okuryazar	16	16.38	9.15	7	35	193.56	X ² =14.197 P=0.007*
	İlkokul	145	14.61	6.52	7	33	183.94	
	Ortaokul	50	15.74	7.20	7	33	195.14	
	Lise	93	12.42	6.50	7	33	141.66	
	Yüksekokul	41	14.12	7.09	7	33	170.37	
Faktör 7	Okuryazar	16	14.88	4.40	7	20	262.69	X ² =19.584 P=0.001*
	İlkokul	145	10.32	4.95	4	20	176.05	
	Ortaokul	50	10.58	4.73	4	20	182.92	
	Lise	93	9.62	4.59	4	20	162.53	
	Yüksekokul	41	8.66	4.43	4	20	138.87	
Faktör 8	Okuryazar	16	18.13	8.48	7	35	216.25	X ² =20.621 P=0.000*
	İlkokul	145	15.62	7.06	7	35	188.98	
	Ortaokul	50	16.02	7.29	7	28	192.04	
	Lise	93	12.91	7.37	7	35	141.37	
	Yüksekokul	41	13.05	7.11	7	32	148.13	
Faktör 9	Okuryazar	16	34.63	8.26	19	43	255.88	X ² =37.354 P=0.000*
	İlkokul	145	28.68	8.33	10	48	195.11	
	Ortaokul	50	27.04	10.59	10	47	177.57	
	Lise	93	24.01	9.26	9	44	145.64	
	Yüksekokul	41	21.54	9.01	9	39	118.96	

*p<0.05 Kruskal-Wallis Testi

**Okuryazar olmayanlar okuryazar grubu ile birleştirilmiştir.

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile eğitim durumları arasında ilişkiyi incelemek amacıyla tek yönlü Kruskal Wallis varyans analizi testi yapılmıştır.

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet en yüksek puan ortalaması ortaokul mezunu kadında olup değeri, 46.36 ± 26.23 'dür. En düşük puan ortalaması ise yüksek okul mezunu kadınlarda olup, değeri 33.49 ± 15.06 'dır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=29.048$ $p=0.000$). Bu fark lise ve yüksekokul mezunu kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı en yüksek puan ortalaması ortaokul mezunu kadında olup değeri, 19.00 ± 9.85 'dir. En düşük puan ortalaması ise yüksek okul mezunu kadınlarda olup, değeri 13.39 ± 6.49 'dur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=21.216$ $p=0.000$). Bu fark, lise ve yüksek okul mezunu kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet, okuryazar kadınlarda puan ortalaması en yüksek bulunmuş, değeri 28.38 ± 10.25 'dir. En düşük puan ortalaması yüksek okul mezunu kadınlardadır. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında da belirgin bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=40.462$ $p=0.000$). Bu fark, yüksek okul mezunu kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) okuryazar kadınlarda puan ortalaması en yüksek olup, değeri 20.13 ± 7.81 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=27.575$ $p=0.000$). Bu fark, ilkokul mezunu olmayan kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan ortalaması yine okuryazar kadınlardadır ve değeri 16.63 ± 5.58 'dir. En düşük puan ortalaması yüksek okul mezunu kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=14.026$ $p=0.007$). Bu fark, okuryazar ve lise grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi okuryazar kadınlarda puan ortalaması en yüksek bulunmuş değeri 16.38 ± 9.15 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=14.197$ $p=0.007$). Bu fark, lise mezunu kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı en yüksek puan ortalaması okuryazar kadınlarda olup değeri 14.88 ± 4.40 'dır. En düşük puan ortalaması yüksek okul mezunu kadınlarda bulunmuştur. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=19.584$ $p=0.001$). Bu fark, okuryazar kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular en yüksek puan ortalaması okuryazar kadınlarda tespit edilmiş olup değeri 18.13 ± 8.48 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=20.621$ $p=0.000$). Bu fark, lise ve yüksekokul mezunu kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık okuryazar kadınlarda puan ortalaması en yüksek olup değeri 34.63 ± 8.26 'dır. En düşük puan ortalaması yüksek okul mezunu kadınlarda olup değeri 21.58 ± 9.01 bulunmuştur. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=37.354$ $p=0.000$). Bu fark, okuryazar kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 64).

Tablo 65: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Çalışma Durumuna Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Çalışma Durumu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Test İstatistiği
Faktör 1	Çalışan Çalışmayan	106 239	37.80 40.36	19.21 19.82	24 24	115 122	t=-1.128 P=0.261
Faktör 2	Çalışan Çalışmayan	106 239	15.71 15.48	8.42 7.83	8 8	40 40	t=0.240 P=0.811
Faktör 3	Çalışan Çalışmayan	106 239	19.03 24.42	9.03 9.85	9 9	45 45	t=-4.978 P=0.000*
Faktör 4	Çalışan Çalışmayan	106 239	14.27 15.15	7.26 6.66	7 7	34 35	t=-1.097 P=0.273
Faktör 5	Çalışan Çalışmayan	106 239	14.58 14.24	7.89 7.18	9 9	44 43	t=0.385 P=0.700
Faktör 6	Çalışan Çalışmayan	106 239	14.85 13.92	7.60 6.55	7 7	33 35	t=1.155 P=0.249
Faktör 7	Çalışan Çalışmayan	106 239	9.89 10.31	4.86 4.87	4 4	20 20	t=-0.752 P=0.452
Faktör 8	Çalışan Çalışmayan	106 239	13.64 15.26	7.38 7.33	7 7	35 35	t=-1.883 P=0.061
Faktör 9	Çalışan Çalışmayan	106 239	24.23 27.67	10.41 8.87	9 10	48 48	t=-3.149 P=0.002*

* $p < 0.05$ Bağımsız Gruplarda t- testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile çalışma durumları arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Bağımsız Gruplarda t- testi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddete ait puanların kadının çalışma durumuna göre ortalamaları incelendiğinde; çalışmayan kadınların puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanların kadının çalışma durumuna göre ortalamalarına bakıldığında; çalışan kadınların puanları en yüksektir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet puan ortalamaları incelendiğinde; çalışmayan kadınların puanları en yüksek olup değeri 24.42 ± 9.85 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-4.978$ $p=0000$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) puan ortalamalarına bakıldığında; çalışmayan kadınların puanları en yüksektir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar puan ortalamaları incelendiğinde; çalışan kadınların puanları en yüksektir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi puan ortalamalarına bakıldığında en yüksek puan ortalaması; çalışan kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puan ortalamasına bakıldığında en yüksek puan ortalaması çalışmayan kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular ait puanlar en yüksek çalışmayan kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık çalışmayan kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-3.149$ $p=0.002$) (Tablo 65).

Tablo 66: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Meslek Grubuna Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Meslek Grubu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	Memur	51	33.86	14.94	24	79	138.96	X ² =14.021 P=0.007*
	İşçi	27	40.59	25.93	24	115	144.19	
	Serbest meslek	22	44.91	18.74	24	80	211.50	
	Emekli	6	32.67	9.65	25	45	133.33	
	Ev hanımı	239	40.36	19.82	24	122	180.97	
Faktör 2	Memur	51	14.73	7.76	8	34	160.92	X ² =14.362 P=0.006*
	İşçi	27	13.93	8.75	8	40	140.39	
	Serbest meslek	22	20.36	8.71	12	38	242.21	
	Emekli	6	15.00	6.99	10	24	178.83	
	Ev hanımı	239	15.48	7.83	8	40	172.75	
Faktör 3	Memur	51	16.80	7.71	9	36	110.13	X ² =29.364 P=0.000*
	İşçi	27	21.44	8.12	10	36	164.74	
	Serbest meslek	22	20.96	11.48	9	45	149.27	
	Emekli	6	20.00	10.99	11	34	145.00	
	Ev hanımı	239	24.42	9.85	9	45	190.24	
Faktör 4	Memur	51	13.43	7.08	7	31	138.10	X ² =7.480 P=0.113
	İşçi	27	15.67	8.67	8	34	176.56	
	Serbest meslek	22	14.86	6.65	7	31	175.71	
	Emekli	6	13.00	2.68	10	16	169.67	
	Ev hanımı	239	15.15	6.66	7	35	179.88	
Faktör 5	Memur	51	13.28	6.34	9	36	155.32	X ² =10.153 P=0.038*
	İşçi	27	15.93	10.44	9	44	167.33	
	Serbest meslek	22	17.09	7.85	9	37	226.96	
	Emekli	6	10.33	1.37	9	12	121.00	
	Ev hanımı	239	14.24	7.18	9	43	173.75	
Faktör 6	Memur	51	13.80	6.87	7	33	166.06	X ² =16.038 P=0.003*
	İşçi	27	12.19	6.38	7	27	135.57	
	Serbest meslek	22	19.32	8.45	7	33	237.57	
	Emekli	6	19.33	8.12	9	26	238.33	
	Ev hanımı	239	13.92	6.55	7	35	171.13	
Faktör 7	Memur	51	9.55	4.93	4	20	158.37	X ² =7.282 P=0.122
	İşçi	27	8.93	4.25	4	16	148.35	
	Serbest meslek	22	12.09	5.21	6	20	215.96	
	Emekli	6	9.00	4.10	5	14	153.00	
	Ev hanımı	239	10.31	4.87	4	20	175.45	
Faktör 8	Memur	51	12.90	7.34	7	35	144.43	X ² =9.794 P=0.044*
	İşçi	27	12.96	7.40	7	28	140.65	
	Serbest meslek	22	15.73	8.29	8	32	187.41	
	Emekli	6	15.33	1.03	14	16	211.50	
	Ev hanımı	239	15.26	7.33	7	35	180.46	
Faktör 9	Memur	51	21.77	8.81	9	42	120.12	X ² =22.523 P=0.000*
	İşçi	27	25.33	12.24	9	48	152.94	
	Serbest meslek	22	29.18	9.60	12	42	202.11	
	Emekli	6	22.00	12.39	14	38	121.00	
	Ev hanımı	239	27.67	8.87	10	48	185.18	

*p<0.05 Kruskal-Wallis Test

** işçi ile diğer grubu birleştirilmiştir.

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların meslek durumları arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Kruskal-Wallis varyans testi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddete ait puanların kadının meslek durumuna göre ortalamaları incelendiğinde; serbest meslek grubu en yüksek olup değeri 44.91 ± 18.74 'dür. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=14.021$ $p=0.007$). Bu fark memur grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanların kadının meslek durumuna göre ortalamalarına bakıldığında; serbest meslek grubu puan ortalaması en yüksek olup değeri 20.36 ± 8.71 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=14.362$ $p=0.006$). Bu fark serbest meslek grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet puan ortalamaları incelendiğinde en yüksek puan ortalaması ev hanımı grubunda olup değeri 24.42 ± 9.85 'dir. En düşük puan ortalaması ise memur grubunda olup değeri 16.80 ± 7.71 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=29.364$ $p=0.000$). Bu fark memur grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) puan ortalamalarına bakıldığında işçi grubunda puan ortalaması en yüksek bulunmuştur. Ancak grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar puan ortalamaları incelendiğinde en yüksek puan ortalaması serbest meslek grubunda olup değeri 17.09 ± 7.85 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=10.153$ $p=0.038$). Bu fark serbest meslek grubundan kaynaklanmaktadır

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi puan ortalamalarına bakıldığında en yüksek puan ortalaması emekli grubunda olup değeri 19.33 ± 8.12 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=16.038$ $p=0.003$). Bu fark serbest meslek grubundan kaynaklanmaktadır

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puan ortalamasına bakıldığında en yüksek puan ortalaması serbest meslek grubunda bulunmuştur. Ancak grupların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular ait puanlar meslek gruplarına göre incelendiğinde en yüksek puan ortalaması serbest meslek grubunda olup değeri 15.73 ± 8.29 'dur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=9.794$ $p=0.044$). Bu fark memur grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık serbest meslek grubu en yüksek puanı almış olup değeri 29.18 ± 9.60 'dır. Grup ortalamaları arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=22.523$ $p=0.000$). Bu fark memur grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 66).

Tablo 67: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşleri ile Evlenme Biçimine Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Eşi ile Evlenme Biçimi	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Test İstatistiği
Faktör 1	Tanışıp anlaşılarak Görücü usulü	171	39.35	20.91	24	115	t= -0.206
		174	39.79	18.36	24	122	p=0.837
Faktör 2	Tanışıp anlaşılarak Görücü usulü	171	14.94	8.46	8	40	t= -1.410
		174	16.15	7.51	8	40	p=0.160
Faktör 3	Tanışıp anlaşılarak Görücü usulü	171	20.52	9.73	9	45	t= -4.287
		174	24.98	9.61	9	45	p=0.000*
Faktör 4	Tanışıp anlaşılarak Görücü usulü	171	14.52	6.80	7	35	t= -0.985
		174	15.24	6.90	7	33	p=0.325
Faktör 5	Tanışıp anlaşılarak Görücü usulü	171	14.43	7.76	9	44	t= 0.218
		174	14.26	7.04	9	40	p=0.827
Faktör 6	Tanışıp anlaşılarak Görücü usulü	171	12.99	6.53	7	33	t= -3.283
		174	15.40	7.04	7	35	p=0.001*
Faktör 7	Tanışıp anlaşılarak Görücü usulü	171	9.85	4.86	4	20	t= -1.246
		174	10.51	4.86	4	20	p=0.213
Faktör 8	Tanışıp anlaşılarak Görücü usulü	171	14.60	8.25	7	35	t= -0.392
		174	14.91	6.41	7	33	p=0.695
Faktör 9	Tanışıp anlaşılarak Görücü usulü	171	24.77	10.24	9	48	t= -3.637
		174	28.43	8.34	10	44	p=0.000*

*p<0.05 Bağımsız Gruplarda t- testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların eşleri ile evlenme biçimi arasında ilişkiyi incelemek amacıyla bağımsız gruplarda t-testi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınlara eşleri ile tanışma şekli sorulduğunda; **Faktör 1:** kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet, **Faktör 2:** kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı, **Faktör 4:** kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar), **Faktör 5:** kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar, **Faktör 7:** kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı ve **Faktör 8:** eşe yönelik kaygılar ve korkular Bağımsız Gruplarda t- testi ile irdelenmesi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır. **Faktör 5:** kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar dışındaki tüm faktörlerde en yüksek puan görücü usulüyle evlenen kadınlardadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet en yüksek puan görücü usulü ile evlenen gruptadır olup değeri 24.98 ± 9.61 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t= -4.287$ $p=0.000$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi ait puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan görücü usulü ile evlenen gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=-3.283$ $p=0.001$).

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan görücü usulü ile evlenen grupta olup değeri 28.43 ± 8.34 'dür. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t= -3.637$ $p=0.000$) (Tablo 67).

Tablo 68: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Evlenme Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Evlenme Yaş Grubu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	15 yaş ve altı	18	42.78	11.67	32	69	238.47	$X^2=19.808$ $P=0.001^*$
	16-20 yaş	187	41.34	21.18	24	122	182.92	
	21-25 yaş	108	37.77	18.94	24	106	158.10	
	26-30 yaş	29	34.24	14.73	24	79	134.98	
	31 yaş üzeri	3	26.33	0.58	26	27	65.67	
Faktör 2	15 yaş ve altı	18	18.17	6.59	12	34	230.89	$X^2=10.189$ $P=0.037^*$
	16-20 yaş	187	16.05	8.50	8	40	177.09	
	21-25 yaş	108	14.81	7.49	8	38	163.96	
	26-30 yaş	29	14.03	7.26	8	33	151.76	
	31 yaş üzeri	3	10.00	1.73	9	12	101.83	
Faktör 3	15 yaş ve altı	18	24.94	11.11	9	43	192.53	$X^2=27.423$ $P=0.000^*$
	16-20 yaş	187	24.36	9.08	9	45	192.09	
	21-25 yaş	108	21.52	10.81	9	45	156.47	
	26-30 yaş	29	17.17	7.77	9	32	115.33	
	31 yaş üzeri	3	9.33	0.58	9	10	18.83	
Faktör 4	15 yaş ve altı	18	19.28	7.62	10	31	239.19	$X^2=19.116$ $P=0.001^*$
	16-20 yaş	187	15.27	6.56	7	35	184.50	
	21-25 yaş	108	13.94	6.91	7	33	152.12	
	26-30 yaş	29	13.35	7.27	7	31	136.79	
	31 yaş üzeri	3	13.00	3.46	9	15	161.00	
Faktör 5	15 yaş ve altı	18	15.67	5.71	9	25	215.86	$X^2=16.496$ $P=0.002^*$
	16-20 yaş	187	14.84	7.56	9	44	185.43	
	21-25 yaş	108	13.86	7.87	9	43	151.98	
	26-30 yaş	29	12.69	5.10	9	25	156.53	
	31 yaş üzeri	3	9.00	0.00	9	9	57.00	
Faktör 6	15 yaş ve altı	18	19.06	6.71	13	35	252.89	$X^2=15.224$ $P=0.004^*$
	16-20 yaş	187	14.47	7.18	7	33	174.12	
	21-25 yaş	108	13.53	6.29	7	33	167.02	
	26-30 yaş	29	12.41	6.36	7	27	142.07	
	31 yaş üzeri	3	10.67	1.16	10	12	138.00	
Faktör 7	15 yaş ve altı	18	13.17	4.38	6	20	235.89	$X^2=17.805$ $P=0.001^*$
	16-20 yaş	187	10.64	4.97	4	20	182.72	
	21-25 yaş	108	9.44	4.68	4	20	157.02	
	26-30 yaş	29	8.59	4.03	4	18	141.02	
	31 yaş üzeri	3	6.00	3.46	4	10	74.17	
Faktör 8	15 yaş ve altı	18	15.33	8.37	7	35	176.69	$X^2=7.577$ $P=0.108$
	16-20 yaş	187	15.55	7.15	7	35	185.83	
	21-25 yaş	108	13.67	7.44	7	35	156.23	
	26-30 yaş	29	13.66	7.93	7	35	152.31	
	31 yaş üzeri	3	12.00	1.73	11	14	155.17	

Faktör	Kadının Evlenme Yaş Grubu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 9	15 yaş ve altı	18	30.50	9.06	19	43	212.42	$X^2=21.871$ $P=0.000^*$
	16-20 yaş	187	28.29	9.66	10	48	190.81	
	21-25 yaş	108	24.05	8.83	9	44	145.37	
	26-30 yaş	29	23.83	8.34	9	37	146.43	
	31 yaş üzeri	3	18.00	0.00	18	18	78.00	

* $p<0.05$ Kruskal-Wallis Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların evlenme yaş grupları arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Kruskal-Wallis varyans analizi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınlar arasında faktörlere ait puanların evlenme yaş gruplarına göre ortalamaları incelendiğinde; 15 yaşın altında evlenen kadınlarda faktör 1,2,3,4,5,6,7 ve 9'un puanları yüksek bulunmuştur. Bu faktörlerde evlilik yaşı uzadıkça faktör puanları azalmaktadır.

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet puan ortalaması; 15 yaşın altında evlenen kadınlarda en yüksek olup değeri 42.78 ± 11.67 'dir. En düşük puan 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlarda olup değeri 26.33 ± 0.58 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=19.808$ $p=0.001$). Bu fark, 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puan ortalaması; 15 yaşın altında evlenen kadınlarda en yüksek olup değeri; 18.17 ± 6.59 'dur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=10.189$ $p=0.037$). Bu fark, 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet başlığına ait puanlar evlenme yaş gruplarına göre incelendiğinde; en yüksek puan yine 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda olup değeri 24.94 ± 11.11 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=27.423$ $p=0.000$). Bu fark, 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) başlığına ait puanlar evlenme yaş gruplarına göre incelendiğinde; en yüksek puan yine 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda olup değeri 19.28 ± 7.62 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur($X^2=19.116$ $p=0.001$). Bu fark, 15 yaş ve altı evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar puan ortalaması; 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek olup değeri; 15.67 ± 5.71 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=16.496$ $p=0.002$). Bu fark, 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi puan ortalaması; 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek olup değeri; 19.06 ± 6.71 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=15.224$ $p=0.004$). Bu fark, 15 yaş ve altı evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puan ortalaması; 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek olup değeri; 13.17 ± 4.38 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=17.805$ $p=0.001$). Bu fark, 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular başlığına ait puanlar evlenme yaş gruplarına göre incelendiğinde; en yüksek puan 16-20 yaş arası evlenen kadınlarda, en düşük puan ortalaması ise 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlarda olduğu gözlenmektedir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık puan ortalaması; 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek olup değeri; 30.50 ± 9.06 'dır. ($X^2=21.871$ $p=0.000$). Bu fark, 31 yaş üzeri evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 68).

Tablo 69: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşleriyle Evlilik Yıllarına Göre Dağılımı

Faktör	Evlilik Yılı	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Test İstatistiği
Faktör 1	5 yıl ve altı	100	35.97	17.96	24	96	F=2.516 P=0.041*
	6-10 yıl	100	38.28	16.29	25	106	
	11-15 yıl	51	39.96	21.58	26	122	
	16-20 yıl	43	44.63	23.60	26	115	
	21 yıl ve üzeri	51	44.51	21.91	24	109	
Faktör 2	5 yıl ve altı	100	14.18	6.94	8	34	F=3.735 P=0.005*
	6-10 yıl	100	14.53	6.64	8	38	
	11-15 yıl	51	15.80	7.80	8	40	
	16-20 yıl	43	16.86	8.88	8	40	
	21 yıl ve üzeri	51	18.86	10.62	8	38	
Faktör 3	5 yıl ve altı	100	21.81	10.31	9	43	F=0.703 P=0.591
	6-10 yıl	100	22.46	9.16	9	45	
	11-15 yıl	51	23.28	9.24	9	39	
	16-20 yıl	43	24.67	9.35	10	41	
	21 yıl ve üzeri	51	23.12	11.60	9	45	
Faktör 4	5 yıl ve altı	100	14.72	6.78	7	35	F=1.666 P=0.157
	6-10 yıl	100	13.94	6.52	7	34	
	11-15 yıl	51	14.71	5.92	8	31	
	16-20 yıl	43	15.23	6.87	7	34	
	21 yıl ve üzeri	51	16.92	8.18	7	31	
Faktör 5	5 yıl ve altı	100	12.78	5.63	9	36	F=3.495 P=0.008*
	6-10 yıl	100	14.06	7.01	9	43	
	11-15 yıl	51	14.55	7.15	9	40	
	16-20 yıl	43	14.77	8.49	9	44	
	21 yıl ve üzeri	51	17.41	9.45	9	43	
Faktör 6	5 yıl ve altı	100	13.36	6.98	7	33	F=5.718 P=0.000*
	6-10 yıl	100	13.40	5.90	7	33	
	11-15 yıl	51	14.28	6.42	7	33	
	16-20 yıl	43	13.14	5.95	7	27	
	21 yıl ve üzeri	51	18.28	8.35	7	35	
Faktör 7	5 yıl ve altı	100	9.44	4.54	4	20	F=2.662 P=0.033*
	6-10 yıl	100	10.24	4.58	4	20	
	11-15 yıl	51	10.67	5.37	4	20	
	16-20 yıl	43	9.23	4.43	4	18	
	21 yıl ve üzeri	51	11.84	5.48	4	20	
Faktör 8	5 yıl ve altı	100	13.36	6.93	7	35	F=1.945 P=0.103
	6-10 yıl	100	14.70	7.39	7	35	
	11-15 yıl	51	14.80	5.96	7	27	
	16-20 yıl	43	16.12	8.14	7	35	
	21 yıl ve üzeri	51	16.43	8.42	7	35	
Faktör 9	5 yıl ve altı	100	23.27	8.95	9	43	F=8.608 P=0.000*
	6-10 yıl	100	25.95	8.79	10	48	
	11-15 yıl	51	27.29	9.42	10	42	
	16-20 yıl	43	28.74	8.51	18	47	
	21 yıl ve üzeri	51	31.98	10.07	14	48	

*p<0.05 Varyans Analizi Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların eşleriyle evlilik yılları arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Varyans analizi testi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınlara evlilik yılı sorulduğunda; **Faktör 1:** kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddette yıllara paralel bir puan artışı gözlenmektedir. Fark herhangi bir gruptan kaynaklanmamaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=2.516$ $p=0.041$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli gruptadır ve yıllara paralel bir puan artışı gözlenmektedir. Fark, herhangi bir gruptan kaynaklanmamaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=3.735$ $p=0.005$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ve **Faktör 4:** kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar)'de grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli gruptadır ve yıllara paralel bir puan artışı gözlenmektedir. Fark, 5 yıl altı ile 21 yıl ve üzeri evli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=3.495$ $p=0.008$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi en yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli grupta olup değeri 18.28 ± 8.35 'dir. Fark 21 yıl ve üzeri evli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=5.718$ $p=0.000$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı en yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli gruptadır Fark, 5 yıl altı ile 21 yıl ve üzeri evli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=2.662$ $p=0.033$).

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli gruptadır ve yıllara paralel bir puan artışı gözlenmektedir. Ancak grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli gruptadır ve evlilik yılı arttıkça bir puan artışı da gözlenmektedir. En düşük puan ortalaması ise, 5 yıl ve altı grupta gözlenmektedir. Fark, 5 yıl altı ile 21 yıl ve üzeri evli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=8.608$ $p=0.000$) (Tablo 69).

Tablo 70: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşle Beraberlik Bağına Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Eşi İle Beraberlik Bağı	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	Medeni nikah	31	48.65	30.26	24	122	195.11	X ² =17.141 P=0.001*
	İmam nikahı	8	52.50	2.20	50	55	284.63	
	Medeni+imam nikahı	295	38.56	18.21	24	115	170.23	
	Nikahsız beraberlik	11	31.82	16.78	24	82	103.91	
Faktör 2	Medeni nikah	31	19.45	11.14	8	40	203.36	X ² =9.328 P=0.025*
	İmam nikahı	8	17.00	2.73	13	20	233.50	
	Medeni+imam nikahı	295	15.19	7.62	8	40	170.18	
	Nikahsız beraberlik	11	13.09	7.80	8	30	119.18	
Faktör 3	Medeni nikah	31	23.23	11.61	9	45	172.90	X ² =6.639 P=0.084
	İmam nikahı	8	26.50	10.62	13	37	210.75	
	Medeni+imam nikahı	295	22.86	9.70	9	45	174.59	
	Nikahsız beraberlik	11	16.18	8.22	10	38	103.09	
Faktör 4	Medeni nikah	31	15.61	7.44	7	29	176.53	X ² =14.505 P=0.002*
	İmam nikahı	8	26.00	7.05	19	34	304.13	
	Medeni+imam nikahı	295	14.46	6.46	7	35	168.83	
	Nikahsız beraberlik	11	16.09	8.86	7	31	179.46	
Faktör 5	Medeni nikah	31	17.71	11.46	9	43	188.40	X ² =11.660 P=0.009*
	İmam nikahı	8	20.00	4.90	15	27	282.75	
	Medeni+imam nikahı	295	13.90	6.82	9	44	169.05	
	Nikahsız beraberlik	11	12.73	5.53	9	28	155.64	
Faktör 6	Medeni nikah	31	14.52	7.09	7	33	179.73	X ² =4.535 P=0.209
	İmam nikahı	8	9.75	3.50	7	15	99.88	
	Medeni+imam nikahı	295	14.24	6.82	7	35	174.37	
	Nikahsız beraberlik	11	15.73	9.33	7	27	170.55	
Faktör 7	Medeni nikah	31	11.26	5.38	4	20	192.24	X ² =10.622 P=0.014*
	İmam nikahı	8	14.50	3.51	12	20	265.50	
	Medeni+imam nikahı	295	10.02	4.79	4	20	170.15	
	Nikahsız beraberlik	11	8.36	4.48	4	15	127.96	
Faktör 8	Medeni nikah	31	18.29	10.51	7	35	196.77	X ² =5.098 P=0.165
	İmam nikahı	8	18.00	8.21	7	27	210.88	
	Medeni+imam nikahı	295	14.40	6.88	7	35	171.07	
	Nikahsız beraberlik	11	12.18	6.31	7	24	130.14	
Faktör 9	Medeni nikah	31	25.94	9.73	9	41	166.66	X ² =7.059 P=0.070
	İmam nikahı	8	30.25	3.73	27	36	216.38	
	Medeni+imam nikahı	295	26.83	9.48	9	48	175.07	
	Nikahsız beraberlik	11	20.09	10.05	10	39	103.86	

*p<0.05 Kruskal-Wallis Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların eşle beraberlik bağı arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Kruskal-Wallis varyans analizi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet puanlarının kadının eşle beraberlik bağına göre ortalamaları incelendiğinde; imam nikahlı olan kadınların puanları en yüksek olup değeri 52.50±2.20'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (X²=17.141 p=0.001). Bu fark nikahsız beraberlik grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması medeni nikahlı kadınlarda, ikinci yüksek puan imam nikahlı kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=9.328$ $p=0.025$). Bu fark medeni nikah ve nikahsız beraberlikten kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet puan ortalamalarına göre incelendiğinde; en yüksek puan ortalaması imam nikahlı kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması imam nikahlı kadınlarda olup değeri 26.00 ± 7.05 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=14.505$ $p=0.002$). Bu fark imam nikahlı kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan ortalaması imam nikahlı kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=11.660$ $p=0.009$). Bu fark imam nikahlı kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması nikahsız beraberliği olan kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması imam nikahlı kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=10.622$ $p=0.014$). Bu fark imam nikahlı kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması medeni nikahlı kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık ait puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan ortalaması imam nikahlı kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 70).

Tablo 71: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşlerinin Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Eşinin Yaş Grubu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	20-24	11	41.82	18.09	24	72	192.32	X ² =22.938 P=0.000*
	25-29	57	30.54	7.70	24	56	118.50	
	30-34	93	42.03	22.83	24	115	181.72	
	35-39	72	38.40	19.16	24	122	176.17	
	40-44	53	39.83	18.43	26	92	177.33	
	45 ve üzeri	59	45.19	21.66	24	109	200.55	
Faktör 2	20-24	11	17.09	7.26	8	29	203.96	X ² =14.268 P=0.014*
	25-29	57	12.77	5.69	8	25	133.98	
	30-34	93	15.57	8.24	8	40	174.85	
	35-39	72	14.85	6.83	8	40	174.92	
	40-44	53	15.21	7.07	8	34	172.67	
	45 ve üzeri	59	19.07	10.43	8	38	199.97	
Faktör 3	20-24	11	25.09	9.98	13	43	194.14	X ² =4.809 P=0.440
	25-29	57	20.42	8.80	9	41	150.03	
	30-34	93	22.85	9.80	9	44	174.16	
	35-39	72	23.99	10.22	9	45	186.16	
	40-44	53	22.70	9.31	9	41	174.40	
	45 ve üzeri	59	23.03	11.15	9	45	172.12	
Faktör 4	20-24	11	18.55	7.93	10	31	222.09	X ² =12.191 P=0.032*
	25-29	57	12.60	5.12	7	27	140.13	
	30-34	93	15.69	7.70	7	35	182.30	
	35-39	72	13.51	4.80	7	29	163.40	
	40-44	53	15.21	7.03	7	31	175.73	
	45 ve üzeri	59	16.51	7.88	7	31	190.21	
Faktör 5	20-24	11	16.09	10.06	9	36	190.00	X ² =23.741 P=0.000*
	25-29	57	11.26	3.46	9	22	126.31	
	30-34	93	14.69	7.60	9	44	175.70	
	35-39	72	13.93	7.54	9	43	170.74	
	40-44	53	13.89	6.13	9	36	172.47	
	45 ve üzeri	59	17.37	8.96	9	43	213.92	
Faktör 6	20-24	11	15.36	8.27	7	31	185.23	X ² =28.816 P=0.000*
	25-29	57	11.79	4.64	7	24	140.54	
	30-34	93	14.28	7.31	7	33	172.26	
	35-39	72	13.13	4.78	7	25	167.96	
	40-44	53	12.77	6.48	7	33	149.88	
	45 ve üzeri	59	18.81	8.23	7	35	230.16	
Faktör 7	20-24	11	11.00	5.78	4	20	184.05	X ² =6.975 P=0.222
	25-29	57	8.97	4.34	4	20	148.17	
	30-34	93	10.42	4.52	4	20	182.38	
	35-39	72	10.11	5.16	4	20	169.55	
	40-44	53	9.59	4.23	4	20	165.18	
	45 ve üzeri	59	11.46	5.62	4	20	191.39	
Faktör 8	20-24	11	14.09	6.69	7	23	162.36	X ² =13.625 P=0.018*
	25-29	57	12.04	6.42	7	28	131.23	
	30-34	93	14.77	7.18	7	35	176.42	
	35-39	72	15.31	6.70	7	28	186.79	
	40-44	53	14.83	7.16	7	35	175.64	
	45 ve üzeri	59	16.76	8.95	7	35	190.75	
Faktör 9	20-24	11	24.18	8.41	11	37	150.00	X ² =31.639 P=0.000*
	25-29	57	21.28	9.75	9	43	115.61	
	30-34	93	27.22	8.76	10	48	178.53	
	35-39	72	27.58	8.50	9	42	184.82	
	40-44	53	25.81	8.54	10	39	166.60	
	45 ve üzeri	59	30.80	10.28	14	48	215.34	

*p<0.05

Kruskal-Wallis Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların eşlerinin yaş grupları arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Kruskal-Wallis varyans analizi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet puanlarının kadınların eşlerinin yaş gruplarına göre ortalamaları incelendiğinde; 45 yaş ve üzeri yaş gurubunun puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=22.938$ $p=0.000$). Bu fark 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması 45 yaş ve üzeri yaş gurubunun olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=14.268$ $p=0.014$). Bu fark 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet en yüksek puan ortalaması 20-24 yaş grubu erkeklerindir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) en yüksek puan ortalaması 20-24 yaş grubu erkeklerdedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=12.191$ $p=0.032$). Bu fark 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan ortalaması 45 yaş ve üzeri yaş gurubunun olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=23.741$ $p=0.000$). Bu fark 25-29 ile 45 ve üzeri yaş grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi en yüksek puan ortalaması 45 yaş ve üzeri yaş gurubunundur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=28.816$ $p=0.000$). Bu fark 45 ve üzeri yaş grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması 45 yaş ve üzeri erkeklerin eşlerindedir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular en yüksek puan ortalaması 45 yaş ve üzeri yaş gurubunun olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=13.625$ $p=0.018$). Bu fark 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan ortalaması 45 yaş ve üzeri yaş grubundadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=31.639$ $p=0.000$). Bu fark 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 71).

Tablo 72: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşlerinin Eğitim Durumlarına Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Eşinin Eğitim Durumu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	Okuryazar	8	51.50	27.57	33	96	247.63	$X^2=49.474$ $P=0.000^*$
	İlkokul	119	43.40	23.09	24	122	193.29	
	Ortaokul	66	43.12	17.28	26	92	215.55	
	Lise	98	36.86	17.53	24	106	148.67	
	Yüksekokul	54	29.94	10.48	24	80	109.38	
Faktör 2	Okuryazar	8	20.75	9.05	12	34	242.38	$X^2=36.598$ $P=0.000^*$
	İlkokul	119	17.07	8.86	8	40	191.23	
	Ortaokul	66	17.06	6.99	8	34	208.32	
	Lise	98	14.40	7.98	8	38	150.63	
	Yüksekokul	54	11.67	4.92	8	28	119.98	
Faktör 3	Okuryazar	8	25.00	13.44	9	43	185.00	$X^2=25.008$ $P=0.000^*$
	İlkokul	119	24.31	9.71	9	43	189.80	
	Ortaokul	66	24.39	8.38	9	41	195.05	
	Lise	98	22.50	10.46	9	45	168.54	
	Yüksekokul	54	17.52	8.93	9	45	115.34	
Faktör 4	Okuryazar	8	21.00	8.18	10	31	248.25	$X^2=34.297$ $P=0.000^*$
	İlkokul	119	16.01	7.23	7	35	190.95	
	Ortaokul	66	16.09	5.67	7	31	205.60	
	Lise	98	13.63	6.60	7	34	150.95	
	Yüksekokul	54	12.28	6.35	7	31	122.46	
Faktör 5	Okuryazar	8	18.75	6.61	9	25	238.00	$X^2=23.877$ $P=0.000^*$
	İlkokul	119	15.29	8.42	9	44	184.29	
	Ortaokul	66	14.73	6.06	9	37	197.39	
	Lise	98	14.63	8.19	9	43	165.02	
	Yüksekokul	54	10.63	1.95	9	15	123.17	
Faktör 6	Okuryazar	8	26.25	8.99	14	35	297.75	$X^2=33.724$ $P=0.000^*$
	İlkokul	119	15.08	6.84	7	33	188.21	
	Ortaokul	66	15.06	5.94	7	33	198.14	
	Lise	98	12.79	6.38	7	33	149.03	
	Yüksekokul	54	12.04	6.53	7	33	133.77	
Faktör 7	Okuryazar	8	15.00	3.55	12	20	271.88	$X^2=29.773$ $P=0.000^*$
	İlkokul	119	10.32	4.71	4	20	178.05	
	Ortaokul	66	11.20	4.31	4	20	200.99	
	Lise	98	10.27	5.36	4	20	169.88	
	Yüksekokul	54	7.78	4.03	4	20	118.67	
Faktör 8	Okuryazar	8	14.50	5.32	7	21	180.50	$X^2=20.898$ $P=0.001^*$
	İlkokul	119	15.82	7.03	7	35	191.66	
	Ortaokul	66	16.14	6.86	7	35	197.61	
	Lise	98	14.33	8.52	7	35	156.64	
	Yüksekokul	54	11.57	5.74	7	32	130.38	
Faktör 9	Okuryazar	8	38.75	4.62	32	43	297.88	$X^2=61.216$ $P=0.000^*$
	İlkokul	119	29.38	8.77	10	48	201.87	
	Ortaokul	66	27.92	8.13	14	42	188.64	
	Lise	98	25.59	9.74	9	44	161.97	
	Yüksekokul	54	18.96	7.26	9	38	91.78	

* $p<0.05$ Kruskal-Wallis Testi

**okuryazar olmayanlar ile okuryazar grubu birleştirilmiştir.

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların eşlerinin eğitim durumu arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Kruskal-Wallis varyans analizi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların eşlerinin eğitim durumlarına göre Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet puanı okuryazar erkeklerin eşlerinde en yüksek, yüksekokul mezunu erkeklerin eşlerinde en düşüktür. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=49.474$ $p=0.000$). Bu fark yüksekokul mezunu erkeklerden kaynaklanmaktadır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı en yüksek puan ortalaması okuryazar erkeklerin eşlerinde, en düşük puan ortalaması ise yüksek okul mezunu erkeklerin eşlerindedir. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=36.598$ $p=0.000$). Bu fark yüksekokul mezunu erkeklerden kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet okuryazar erkeklerin eşlerinde puan ortalaması en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=25.008$ $p=0.000$). Bu fark yüksekokul mezunu erkeklerden kaynaklanmaktadır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) okuryazar erkeklerin eşlerinde puan ortalaması en yüksek olup, eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=34.297$ $p=0.000$). Bu fark okuryazar ve yüksekokul mezunu erkeklerden kaynaklanmaktadır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan ortalaması yine okuryazar erkeklerin eşlerinde, en düşük puan ortalaması yüksek okul mezunu erkeklerin eşlerindedir. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=23.877$ $p=0.000$). Bu fark yüksekokul mezunu erkeklerden kaynaklanmaktadır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi okuryazar erkeklerin eşlerinde puan ortalaması en yüksek bulunmuş, eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X=33.724$ $p=0.000$). Bu fark okuryazar erkeklerden kaynaklanmaktadır.

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı en yüksek puan ortalaması okuryazar erkeklerin eşlerindedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=29.773$ $p=0.000$). Bu fark okuryazar erkeklerden kaynaklanmaktadır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular en yüksek puan ortalaması ortaokul mezunu erkeklerdedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=20.898$ $p=0.001$). Bu fark ortaokul mezunu erkeklerden kaynaklanmaktadır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık okuryazar erkeklerin eşlerinde puan ortalaması en yüksek olup, eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=61.216$ $p=0.000$). Bu fark okuryazar erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 72).

Tablo 73: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşlerinin Meslek Durumlarına Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Eşinin Mesleği	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	Memur	66	38.35	19.13	24	87	156.07	$X^2=8.047$ $P=0.154$
	İşçi	109	37.39	14.62	24	82	170.71	
	Serbest meslek	130	41.39	22.89	24	122	181.41	
	Diğer	9	30.22	5.91	26	39	119.61	
	Emekli	22	42.91	20.22	25	81	187.75	
	Çalışmıyor	9	50.00	28.05	27	96	220.72	
Faktör 2	Memur	66	14.56	7.71	8	34	155.95	$X^2=14.502$ $P=0.013^*$
	İşçi	109	14.25	5.16	8	30	171.89	
	Serbest meslek	130	17.02	9.58	8	40	182.54	
	Diğer	9	10.22	4.06	8	20	84.06	
	Emekli	22	16.64	9.21	9	34	182.91	
	Çalışmıyor	9	19.89	8.51	12	34	238.50	
Faktör 3	Memur	66	21.88	10.99	9	45	160.02	$X^2=13.440$ $P=0.020^*$
	İşçi	109	24.43	9.39	9	43	191.60	
	Serbest meslek	130	22.77	9.59	9	44	174.45	
	Diğer	9	14.89	9.61	9	40	83.67	
	Emekli	22	20.82	10.91	9	43	149.25	
	Çalışmıyor	9	21.67	6.16	15	35	169.33	
Faktör 4	Memur	66	13.55	6.77	7	31	147.14	$X^2=8.422$ $P=0.134$
	İşçi	109	14.74	6.18	7	34	178.73	
	Serbest meslek	130	15.47	7.14	7	35	180.54	
	Diğer	9	15.22	9.28	8	31	158.56	
	Emekli	22	14.55	6.95	7	27	162.46	
	Çalışmıyor	9	18.33	7.86	10	31	224.56	
Faktör 5	Memur	66	14.70	9.06	9	43	162.17	$X^2=11.017$ $P=0.051$
	İşçi	109	13.17	5.12	9	28	164.20	
	Serbest meslek	130	15.49	8.44	9	44	187.57	
	Diğer	9	10.00	1.73	9	14	97.61	
	Emekli	22	14.32	5.56	9	25	194.82	
	Çalışmıyor	9	13.89	5.75	9	23	170.56	

Faktör 6	Memur	66	13.50	7.86	7	33	151.07	X ² =13.037 P=0.023*
	İşçi	109	13.58	5.60	7	27	170.33	
	Serbest meslek	130	14.22	6.96	7	33	173.22	
	Diğer	9	16.00	11.24	7	35	171.72	
	Emekli	22	16.91	5.74	8	26	225.91	
	Çalışmıyor	9	18.33	8.41	12	33	235.06	
Faktör 7	Memur	66	9.46	5.36	4	20	150.79	X ² =5.900 P=0.316
	İşçi	109	10.01	4.31	4	20	174.22	
	Serbest meslek	130	10.72	4.97	4	20	184.60	
	Diğer	9	11.56	5.94	5	20	192.89	
	Emekli	22	9.82	5.28	4	18	159.61	
	Çalışmıyor	9	9.33	3.46	4	12	166.33	
Faktör 8	Memur	66	13.71	8.14	7	35	151.07	X ² =11.536 P=0.042*
	İşçi	109	14.80	6.52	7	29	178.93	
	Serbest meslek	130	15.77	7.79	7	35	185.57	
	Diğer	9	10.78	4.99	7	21	119.00	
	Emekli	22	15.05	7.38	7	35	180.91	
	Çalışmıyor	9	10.67	3.64	7	15	115.17	
Faktör 9	Memur	66	22.74	9.91	9	42	131.46	X ² =16.733 P=0.005*
	İşçi	109	27.28	9.12	9	48	180.66	
	Serbest meslek	130	27.87	9.19	10	48	185.87	
	Diğer	9	23.22	13.63	10	42	134.39	
	Emekli	22	28.14	8.55	14	42	190.46	
	Çalışmıyor	9	28.44	5.86	22	38	195.00	

*p<0.05 Kruskal-Wallis Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların meslek durumu arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Kruskal-Wallis varyans analizi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların eşlerinin meslek durumlarına göre **Faktör 1:** kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ve **Faktör 4:** kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) puanlarının ortalamaları incelendiğinde; çalışmayan erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek bulunmuştur. **Faktör 5:** kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar serbest meslek olarak çalışan grupta, **Faktör 7:** kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı diğer grubu altında çalışan erkeklerin eşlerinde puan ortalamaları yüksektir. Ancak, tek yönlü Kruskal-Wallis varyans analizi ile grup ortalamalarının irdelenmesi sonucunda istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; çalışmayan erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek olup değeri 19.89 ± 8.51 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=14.502$ $p=0.013$). Bu fark diğer grubu erkeklerden kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet işçi grubundaki erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek olup değeri 24.43 ± 9.39 'dur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak

anamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=13.440$ $p=0.020$). Bu fark diğ er grubu erkeklerden kaynaklanmaktadır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi puanlarının ortalamaları incelendiğinde; çalışmayan erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek olup değ eri 18.33±8.41'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=13.037$ $p=0.023$). Bu fark çalışmayan erkek grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular serbest meslek grubundaki erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek olup değ eri 15.77±7.79'dur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=11.536$ $p=0.042$). Bu fark serbest meslek grubu erkeklerden kaynaklanmaktadır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık çalışmayan erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek olup değ eri 28.44±5.86'dır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=16.733$ $p=0.005$). Bu fark memur grubu erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 73).

Tablo 74: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğ inden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Çocuk Sahibi Olma Durumuna Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Çocuk Sahibi Olma Durumu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Test İstatistiği
Faktör 1	Çocuk olan	286	41.72	20.62	26	122	t= 7.774 p=0.000*
	Çocuk olmayan	59	29.15	8.16	24	56	
Faktör 2	Çocuk olan	286	16.09	8.19	8	40	t= 3.280 p=0.001*
	Çocuk olmayan	59	12.90	6.50	8	38	
Faktör 3	Çocuk olan	286	23.27	10.12	9	45	t= 2.334 p=0.022*
	Çocuk olmayan	59	20.34	8.47	9	37	
Faktör 4	Çocuk olan	286	14.92	6.75	7	35	t= 0.208 p=0.835
	Çocuk olmayan	59	14.71	7.38	7	34	
Faktör 5	Çocuk olan	286	14.77	7.78	9	44	t= 3.238 p=0.002*
	Çocuk olmayan	59	12.31	4.65	9	27	
Faktör 6	Çocuk olan	286	14.49	6.82	7	35	t= 1.709 p=0.088
	Çocuk olmayan	59	12.81	7.13	7	33	
Faktör 7	Çocuk olan	286	10.43	4.91	4	20	t= 2.122 p=0.035*
	Çocuk olmayan	59	8.97	4.44	4	20	
Faktör 8	Çocuk olan	286	15.24	7.50	7	35	t= 2.678 p=0.008*
	Çocuk olmayan	59	12.44	6.24	7	31	
Faktör 9	Çocuk olan	286	28.05	9.22	10	48	t= 7.493 p=0.000*
	Çocuk olmayan	59	19.63	7.55	9	36	

* $p<0.05$ Bağımsız Gruplarda t- testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile iç i şiddet belirleme ölçeğ inden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların çocuk sahibi olma durumu arasında ilişkiyi incelemek amacıyla bağımsız gruplarda t-testi yapılmıştır.

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet en yüksek puan çocuğu olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t= 7.774$ $p=0.000$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan çocuğu olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=3.280$ $p=0.001$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet en yüksek puan çocuğu olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t= 2.334$ $p=0.022$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) ve **Faktör 6:** kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi çocuğu olan grubun puan ortalaması yüksek olmasına rağmen, Bağımsız Gruplarda t- testi ile irdelenmesi sonucunda istatistiksel anlamlı bir fark saptanmamıştır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan çocuğu olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t= 3.238$ $p=0.002$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan çocuğu olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.122$ $p=0.035$).

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan çocuğu olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.678$ $p=0.008$).

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan çocuğu olan grupta olup değeri 28.05 ± 9.22 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t= 7.493$ $p=0.000$) (Tablo 74).

Tablo 75: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Çocuk Sayısına Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Çocuk Sayısı	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	Çocuğu olmayan	59	29.15	8.16	24	56	90.62	X ² =55.853 P=0.000*
	1-2 çocuğu olan	238	40.74	20.14	26	122	183.81	
	3-4 çocuğu olan	42	45.62	23.16	26	109	213.86	
	5 ve üzeri çocuğu olan	6	53.33	16.50	33	69	268.17	
Faktör 2	Çocuğu olmayan	59	12.90	6.50	8	38	136.00	X ² =22.124 P=0.000*
	1-2 çocuğu olan	238	15.45	7.59	8	40	175.24	
	3-4 çocuğu olan	42	17.55	9.38	8	37	191.96	
	5 ve üzeri çocuğu olan	6	31.33	7.45	22	38	315.17	
Faktör 3	Çocuğu olmayan	59	20.34	8.47	9	37	149.53	X ² =8.432 P=0.038*
	1-2 çocuğu olan	238	22.77	9.85	9	45	173.26	
	3-4 çocuğu olan	42	24.98	10.96	9	43	193.91	
	5 ve üzeri çocuğu olan	6	31.00	12.30	16	43	247.00	
Faktör 4	Çocuğu olmayan	59	14.71	7.38	7	34	165.32	X ² =6.517 P=0.089
	1-2 çocuğu olan	238	14.65	6.66	7	35	170.89	
	3-4 çocuğu olan	42	15.69	7.35	7	31	181.86	
	5 ve üzeri çocuğu olan	6	20.00	3.58	16	24	270.17	
Faktör 5	Çocuğu olmayan	59	12.31	4.65	9	27	151.14	X ² =18.077 P=0.000*
	1-2 çocuğu olan	238	14.26	7.33	9	44	171.50	
	3-4 çocuğu olan	42	15.81	9.01	9	43	191.13	
	5 ve üzeri çocuğu olan	6	27.67	4.13	25	33	320.50	
Faktör 6	Çocuğu olmayan	59	12.81	7.13	7	33	143.21	X ² =17.320 P=0.001*
	1-2 çocuğu olan	238	14.06	6.44	7	33	174.26	
	3-4 çocuğu olan	42	15.62	8.14	7	35	188.51	
	5 ve üzeri çocuğu olan	6	24.00	3.23	21	28	307.33	
Faktör 7	Çocuğu olmayan	59	8.97	4.44	4	20	144.82	X ² =19.147 P=0.000*
	1-2 çocuğu olan	238	10.03	4.77	4	20	170.89	
	3-4 çocuğu olan	42	11.76	4.93	4	20	206.80	
	5 ve üzeri çocuğu olan	6	17.33	4.13	12	20	297.33	
Faktör 8	Çocuğu olmayan	59	12.44	6.24	7	31	140.56	X ² =8.451 P=0.037*
	1-2 çocuğu olan	238	15.00	7.14	7	35	178.77	
	3-4 çocuğu olan	42	15.74	8.49	7	35	179.63	
	5 ve üzeri çocuğu olan	6	21.00	12.52	7	35	216.83	
Faktör 9	Çocuğu olmayan	59	19.63	7.55	9	36	100.36	X ² =49.429 P=0.000*
	1-2 çocuğu olan	238	27.43	8.94	10	48	182.00	
	3-4 çocuğu olan	42	29.83	9.97	16	48	203.77	
	5 ve üzeri çocuğu olan	6	40.33	3.39	36	43	314.83	

*p<0.05 Kruskal-Wallis Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların çocuk sayıları arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Kruskal-Wallis varyans analizi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların çocuk sayılarına göre Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet puanlarının ortalamaları incelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksek bulunmuş ve değeri 53.33 ± 16.50 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=55.853$ $p=0.000$). Bu fark çocuğu olmayan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ait puanlarının ortalamaları incelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınlarda en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=22.124$ $p=0.000$). Bu fark çocuğu olmayan ve 5 ve üzeri çocuğu olan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=8.432$ $p=0.038$). Bu fark çocuğu olmayan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar puanlarının ortalamaları incelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=18.077$ $p=0.000$). Bu fark 5 ve üzeri çocuğu olan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=17.320$ $p=0.001$). Bu fark çocuğu olmayan 5 ve üzeri çocuğu olan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksek olup değeri 17.33 ± 4.13 'dür. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=19.147$ $p=0.000$). Bu fark 5 ve üzeri çocuğu olan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=8.451$ $p=0.037$). Bu fark çocuğu olmayan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık puanlarının ortalamaları incelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksek olup değeri 40.33 ± 3.39 'dur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur

($X^2=49.429$ $p=0.000$). Bu fark çocuğu olmayan 5 ve üzeri çocuğu olan gruptan kaynaklanmaktadır.

Tüm faktörlerin ortalama puanları incelendiğinde çocuk sayısı arttıkça kadınların tüm faktörlere maruz kalma puanları da paralel bir artış göstermektedir (Tablo 75).

Tablo 76: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Aile Tiplerine Göre Dağılımı

Faktör	Aile Tipi	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	Çekirdek aile	300	37.79	17.89	24	122	164.10	$X^2=20.318$ $P=0.000^*$
	Genç geniş aile	5	40.00	10.65	32	56	226.90	
	Olgun geniş aile	22	45.18	22.01	26	96	213.50	
	Parçalanmış aile	18	62.33	30.08	27	109	256.89	
Faktör 2	Çekirdek aile	300	14.62	7.25	8	40	163.37	$X^2=26.039$ $P=0.000^*$
	Genç geniş aile	5	21.20	2.95	17	25	271.90	
	Olgun geniş aile	22	17.73	8.29	10	34	205.50	
	Parçalanmış aile	18	26.78	11.03	8	38	266.39	
Faktör 3	Çekirdek aile	300	21.77	9.54	9	45	163.35	$X^2=24.904$ $P=0.000^*$
	Genç geniş aile	5	37.80	5.22	31	43	310.00	
	Olgun geniş aile	22	27.59	10.24	11	43	220.14	
	Parçalanmış aile	18	29.33	9.42	15	45	238.22	
Faktör 4	Çekirdek aile	300	14.30	6.49	7	34	165.73	$X^2=15.701$ $P=0.001^*$
	Genç geniş aile	5	20.00	4.64	15	24	263.90	
	Olgun geniş aile	22	16.77	8.40	7	35	194.16	
	Parçalanmış aile	18	20.78	7.94	7	31	243.06	
Faktör 5	Çekirdek aile	300	13.89	6.98	9	44	167.85	$X^2=13.217$ $P=0.004^*$
	Genç geniş aile	5	20.40	5.27	13	25	281.00	
	Olgun geniş aile	22	14.18	7.77	9	36	171.36	
	Parçalanmış aile	18	20.44	10.73	9	43	230.83	
Faktör 6	Çekirdek aile	300	13.29	6.12	7	35	161.69	$X^2=31.124$ $P=0.000^*$
	Genç geniş aile	5	19.20	4.03	15	23	265.70	
	Olgun geniş aile	22	18.18	7.97	9	33	230.71	
	Parçalanmış aile	18	23.22	9.59	7	33	265.17	
Faktör 7	Çekirdek aile	300	9.88	4.66	4	20	167.67	$X^2=11.331$ $P=0.010^*$
	Genç geniş aile	5	12.00	2.83	8	16	228.80	
	Olgun geniş aile	22	10.27	5.13	6	20	175.96	
	Parçalanmış aile	18	14.67	6.21	4	20	242.67	
Faktör 8	Çekirdek aile	300	13.91	6.56	7	35	164.50	$X^2=17.227$ $P=0.001^*$
	Genç geniş aile	5	19.80	5.63	14	28	255.00	
	Olgun geniş aile	22	18.59	7.79	7	35	224.89	
	Parçalanmış aile	18	22.78	12.40	7	35	228.50	
Faktör 9	Çekirdek aile	300	25.77	9.37	9	48	164.16	$X^2=19.139$ $P=0.000^*$
	Genç geniş aile	5	36.20	6.61	28	43	274.70	
	Olgun geniş aile	22	31.46	6.09	16	39	228.59	
	Parçalanmış aile	18	32.11	11.01	16	48	224.15	

* $p<0.05$ Kruskal-Wallis Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların aile tipi arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Kruskal-Wallis varyans analizi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların aile tipleri ile Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet puanlarının ortalamaları incelendiğinde; parçalanmış

aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek bulunmuş ve değeri 62.33 ± 30.08 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=20.318$ $p=0.000$). Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek olup değeri 26.78 ± 11.03 'dür. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=26.039$ $p=0.000$). Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet genç geniş aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek olup değeri 37.80 ± 5.22 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=24.904$ $p=0.000$). Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=15.701$ $p=0.001$). Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar ait puanlarının ortalamaları incelendiğinde; parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=13.217$ $p=0.004$). Bu fark çekirdek aile ve genç geniş grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek olup değeri 23.22 ± 9.59 'dur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=31.124$ $p=0.000$). Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek olup değeri 14.67 ± 6.21 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=11.331$ $p=0.010$). Bu fark çekirdek aile ve parçalanmış aile grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek olup değeri 22.78 ± 12.40 'dir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=17.227$ $p=0.001$). Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık puanlarının ortalamaları incelendiğinde; genç geniş aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek olup,

grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=19.139$ $p=0.000$). Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 76).

Tablo 77: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Ailenin Gelir Durumlarına Göre Dağılımı

Faktör	Ailenin Gelir Durumu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	Gelir giderden az	150	43.47	22.01	24	122	197.29	$X^2=18.369$ $P=0.000^*$
	Gelir gidere eşit	170	36.61	16.42	24	109	158.67	
	Gelir giderden fazla	25	36.36	21.38	24	106	124.70	
Faktör 2	Gelir giderden az	150	17.25	9.43	8	40	187.87	$X^2=8.989$ $P=0.011^*$
	Gelir gidere eşit	170	14.45	6.32	8	37	166.32	
	Gelir giderden fazla	25	12.80	7.14	8	35	129.20	
Faktör 3	Gelir giderden az	150	24.41	10.43	9	43	189.01	$X^2=8.402$ $P=0.015^*$
	Gelir gidere eşit	170	21.09	8.94	9	45	157.28	
	Gelir giderden fazla	25	24.28	11.44	9	45	183.88	
Faktör 4	Gelir giderden az	150	16.14	6.72	7	35	196.99	$X^2=15.781$ $P=0.000^*$
	Gelir gidere eşit	170	13.52	6.07	7	31	152.94	
	Gelir giderden fazla	25	16.60	10.33	8	34	165.52	
Faktör 5	Gelir giderden az	150	15.52	7.55	9	44	192.42	$X^2=10.590$ $P=0.005^*$
	Gelir gidere eşit	170	13.47	7.19	9	43	159.04	
	Gelir giderden fazla	25	13.28	7.13	9	38	151.42	
Faktör 6	Gelir giderden az	150	15.15	7.45	7	35	184.28	$X^2=8.865$ $P=0.012^*$
	Gelir gidere eşit	170	13.72	6.14	7	33	170.70	
	Gelir giderden fazla	25	11.84	7.60	7	33	121.00	
Faktör 7	Gelir giderden az	150	11.10	5.17	4	20	190.53	$X^2=8.912$ $P=0.012^*$
	Gelir gidere eşit	170	9.34	4.37	4	20	157.34	
	Gelir giderden fazla	25	10.44	5.29	4	20	174.28	
Faktör 8	Gelir giderden az	150	15.91	7.92	7	35	186.92	$X^2=5.325$ $P=0.070$
	Gelir gidere eşit	170	13.78	6.67	7	34	161.37	
	Gelir giderden fazla	25	14.48	7.77	7	33	168.62	
Faktör 9	Gelir giderden az	150	28.09	9.57	10	47	189.18	$X^2=7.810$ $P=0.020^*$
	Gelir gidere eşit	170	25.71	9.22	9	48	163.03	
	Gelir giderden fazla	25	23.88	9.84	9	44	143.72	

* $p<0.05$ Kruskal-Wallis Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile ailenin gelir durumu arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Kruskal-Wallis varyans analizi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların puanlarının ortalamaları ailenin gelir durumuna göre incelendiğinde; **Faktör 1**; kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet gelir giderden az olan grupta, en düşük puan ise gelir giderden fazla olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=18.369$ $p=0.000$). Bu fark gelir giderden az olan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 2; kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; gelir giderden az olan gruptaki kadınların puanları en yüksektir. Gelir durumu arttıkça puan ortalamaları azalmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı

bir fark bulunmuştur ($X^2=8.989$ $p=0.011$). Bu fark gelir giderden az olan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet gelir giderden az olan grupta kadınların puanları en yüksek olup değeri 24.41 ± 10.43 'dür. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=8.402$ $p=0.015$). Bu fark gelir gidere eşit olan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) gelir giderden fazla olan grupta kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=15.781$ $p=0.000$). Bu fark gelir gidere eşit olan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar puanlarının ortalamaları incelendiğinde; gelir giderden az olan grupta olan kadınların puanları en yüksek olup, gelir durumu arttıkça puan ortalamaları azalmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=10.590$ $p=0.005$). Bu fark gelir giderden az olan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi gelir giderden az olan kadınların puanları en yüksek olup, gelir durumu arttıkça puan ortalamaları azalmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=8.865$ $p=0.012$). Bu fark gelir giderden fazla olan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı gelir giderden az olan grupta kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=8.912$ $p=0.012$). Bu fark gelir gidere eşit olan gruptan kaynaklanmaktadır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular gelir giderden az olan gruptaki kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık puanlarının ortalamaları incelendiğinde; gelir giderden az olan kadınların puanları en yüksek olup değeri 28.09 ± 9.57 'dir. Gelir durumu arttıkça puan ortalamaları azalmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=7.810$ $p=0.020$). Bu fark gelir giderden az olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 77).

Tablo 78: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Sosyal Güvenceye Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı

Faktör	Sosyal Güvence Durumu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Test İstatistiği
Faktör 1	Sosyal güvencesi olan	225	37.79	17.73	24	115	t=2.165 p=0.032*
	Sosyal güvencesi olmayan	120	42.92	22.49	25	122	
Faktör 2	Sosyal güvencesi olan	225	14.77	7.21	8	40	t=2.305 p=0.022*
	Sosyal güvencesi olmayan	120	17.00	9.18	8	40	
Faktör 3	Sosyal güvencesi olan	225	22.09	9.97	9	45	t=1.741 p=0.083
	Sosyal güvencesi olmayan	120	24.03	9.70	9	44	
Faktör 4	Sosyal güvencesi olan	225	14.42	6.95	7	34	t=1.725 p=0.085
	Sosyal güvencesi olmayan	120	15.75	6.61	7	35	
Faktör 5	Sosyal güvencesi olan	225	14.16	7.38	9	44	t=0.651 p=0.515
	Sosyal güvencesi olmayan	120	14.70	7.44	9	43	
Faktör 6	Sosyal güvencesi olan	225	13.81	6.32	7	33	t=1.451 p=0.148
	Sosyal güvencesi olmayan	120	14.94	7.83	7	35	
Faktör 7	Sosyal güvencesi olan	225	9.96	4.74	4	20	t=1.165 p=0.245
	Sosyal güvencesi olmayan	120	10.60	5.08	4	20	
Faktör 8	Sosyal güvencesi olan	225	14.26	7.08	7	35	t=1.721 p=0.086
	Sosyal güvencesi olmayan	120	15.69	7.82	7	35	
Faktör 9	Sosyal güvencesi olan	225	25.68	9.70	9	48	t=2.528 p=0.012*
	Sosyal güvencesi olmayan	120	28.37	8.86	10	48	

*p<0.05 Bağımsız Gruplarda t- testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile ailenin sosyal güvence durumu arasında ilişkiyi incelemek amacıyla bağımsız gruplarda t-testi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınlara sosyal güvencesi olup olmadığı sorulduğunda; **Faktör 1:** kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=2.165 p=0.032).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=2.305 p=0.022).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet, **Faktör 4:** kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar), **Faktör 5:** kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar, **Faktör 6:** kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi, **Faktör 7:** kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı, **Faktör 8:** eşe yönelik kaygılar ve korkular en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan grupta olmasına rağmen, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.528$ $p=0.012$) (Tablo 78).

Tablo 79: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınlara Evliliğin Sağladığı En Önemli Duyguya Göre Dağılımı

Faktör	Kadına Evliliğin Sağladığı En Önemli Duygu	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	Arkadaşlık	5	33.40	10.33	26	50	144.50	$X^2=46.766$ $P=0.000^*$
	Sevgi-saygı	132	34.29	14.36	24	92	139.27	
	Geleceğe güven	14	41.50	23.37	26	106	183.21	
	Çocuk sahibi olma	49	52.78	25.47	26	115	240.85	
	Maddi güç-güven	5	72.40	34.21	36	109	294.70	
	Yalnızlığın önlenmesi	6	36.33	7.63	30	50	206.50	
	Düzenli hayat	134	38.90	18.20	24	122	175.37	
Faktör 2	Arkadaşlık	5	13.20	3.56	10	17	168.30	$X^2=58.445$ $P=0.000^*$
	Sevgi-saygı	132	12.67	5.89	8	34	134.81	
	Geleceğe güven	14	20.00	10.69	8	38	220.11	
	Çocuk sahibi olma	49	22.41	9.64	9	40	248.49	
	Maddi güç-güven	5	27.20	8.96	20	37	294.50	
	Yalnızlığın önlenmesi	6	15.17	6.43	8	25	175.50	
	Düzenli hayat	134	15.08	7.03	8	40	173.62	
Faktör 3	Arkadaşlık	5	19.60	10.29	9	30	139.00	$X^2=22.140$ $P=0.001^*$
	Sevgi-saygı	132	20.79	9.17	9	43	153.31	
	Geleceğe güven	14	28.93	9.46	13	44	236.43	
	Çocuk sahibi olma	49	22.67	10.21	9	45	172.56	
	Maddi güç-güven	5	37.60	2.41	35	40	311.00	
	Yalnızlığın önlenmesi	6	22.00	9.01	13	36	170.33	
	Düzenli hayat	134	23.70	10.04	9	45	182.17	
Faktör 4	Arkadaşlık	5	13.20	5.59	8	20	150.70	$X^2=28.544$ $P=0.000^*$
	Sevgi-saygı	132	13.41	6.38	7	31	147.68	
	Geleceğe güven	14	16.00	6.52	9	33	201.21	
	Çocuk sahibi olma	49	18.16	8.12	7	35	217.31	
	Maddi güç-güven	5	25.00	5.61	15	28	295.80	
	Yalnızlığın önlenmesi	6	16.33	5.32	13	27	218.83	
	Düzenli hayat	134	14.63	6.33	7	34	172.99	
Faktör 5	Arkadaşlık	5	12.60	4.16	9	18	160.00	$X^2=31.708$ $P=0.000^*$
	Sevgi-saygı	132	12.02	4.11	9	28	146.87	
	Geleceğe güven	14	17.50	8.93	9	38	207.82	
	Çocuk sahibi olma	49	18.45	9.53	9	44	221.64	
	Maddi güç-güven	5	28.00	13.91	14	43	299.10	
	Yalnızlığın önlenmesi	6	13.17	3.92	9	19	178.08	
	Düzenli hayat	134	14.42	7.58	9	43	172.87	
Faktör 6	Arkadaşlık	5	16.80	3.49	11	20	238.20	$X^2=66.695$ $P=0.000^*$
	Sevgi-saygı	132	11.15	4.75	7	26	126.44	
	Geleceğe güven	14	17.36	8.66	9	33	212.07	
	Çocuk sahibi olma	49	19.53	8.33	8	35	242.29	
	Maddi güç-güven	5	24.40	6.99	18	32	297.90	
	Yalnızlığın önlenmesi	6	16.00	6.00	9	24	211.83	
	Düzenli hayat	134	14.38	6.32	7	33	180.62	

Faktör	Kadına Evliliğin Sağladığı En Önemli Duygu	N	Ortalama	S.D	Min	Maks	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 7	Arkadaşlık	5	11.20	4.15	4	14	202.40	X ² =28.330 P=0.000*
	Sevgi-saygı	132	8.84	4.26	4	20	145.60	
	Geleceğe güven	14	10.93	5.77	4	20	183.57	
	Çocuk sahibi olma	49	12.45	5.16	5	20	217.28	
	Maddi güç-güven	5	16.00	3.74	12	20	285.00	
	Yalnızlığın önlenmesi	6	11.50	2.51	9	16	222.42	
	Düzenli hayat	134	10.28	4.91	4	20	175.21	
Faktör 8	Arkadaşlık	5	11.00	5.61	7	20	115.30	X ² =41.164 P=0.000*
	Sevgi-saygı	132	12.50	6.61	7	35	138.62	
	Geleceğe güven	14	17.64	8.64	9	33	211.79	
	Çocuk sahibi olma	49	17.37	8.59	7	35	203.77	
	Maddi güç-güven	5	28.60	5.51	21	34	316.20	
	Yalnızlığın önlenmesi	6	11.00	6.03	7	23	114.92	
	Düzenli hayat	134	15.52	6.56	7	35	190.97	
Faktör 9	Arkadaşlık	5	25.40	10.21	17	37	160.90	X ² =57.840 P=0.000*
	Sevgi-saygı	132	23.21	8.21	9	40	138.12	
	Geleceğe güven	14	31.07	9.56	19	44	218.79	
	Çocuk sahibi olma	49	33.63	7.68	16	47	247.64	
	Maddi güç-güven	5	42.60	4.93	39	48	321.30	
	Yalnızlığın önlenmesi	6	26.17	8.16	18	40	169.58	
	Düzenli hayat	13	26.40	9.41	9	48	170.35	

*p<0.05 Kruskal-Wallis Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınlara evliliğin kadına sağladığı en önemli duygu arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Kruskal-Wallis Testi yapılmıştır.

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet puanı maddi güç ve güven yanıtını veren grupta en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (X²=46.766 p=0.000). Bu fark maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; yine maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksektir. En düşük puan ise sevgi, saygı cevabını veren gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (X²=58.445 p=0.000). Bu fark maddi güç güven ve sevgi /saygı grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (X²=22.140 p=0.001). Bu fark maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları

arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=28.544$ $p=0.000$). Bu fark maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar ait puanlarının ortalamaları incelendiğinde; maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=31.708$ $p=0.000$). Bu fark maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=66.695$ $p=0.000$). Bu fark sevgi/saygı grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı en yüksek puan maddi güç ve güven yanıtını veren kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=28.330$ $p=0.000$). Bu fark sevgi/saygı ve maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=41.164$ $p=0.000$). Bu fark maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık puanlarının ortalamaları incelendiğinde; maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksektir. En düşük puan ise sevgi, saygı cevabını veren gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=57.840$ $p=0.000$). Bu fark maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 79).

Tablo 80: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Ortalama Puanların Kadınların Eşlerine Karşı Hissettikleri En Kuvvetli Duyguya Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Eşine Karşı Hissettiği En Kuvvetli Duygu	N	Ortalama	S.D	Min	Maks	Mean Rank	Test İstatistiği
Faktör 1	Arkadaşlık	32	36.53	11.13	24	55	174.95	X ² =84.114 P=0.000*
	İtaat	11	45.82	16.94	25	75	231.27	
	Sevgi-saygı	203	34.53	16.37	24	122	140.05	
	Korku	13	75.39	28.07	27	115	287.04	
	Güven	51	37.16	12.95	26	77	188.54	
	Hiçbir şey	35	59.86	22.21	30	109	278.99	
Faktör 2	Arkadaşlık	32	15.75	6.87	9	34	188.73	X ² =73.389 P=0.000*
	İtaat	11	19.27	5.37	8	27	241.50	
	Sevgi-saygı	203	13.08	6.28	8	40	141.19	
	Korku	13	26.85	10.89	8	40	268.58	
	Güven	51	15.16	5.82	8	29	183.47	
	Hiçbir şey	35	24.86	9.62	10	38	270.83	
Faktör 3	Arkadaşlık	32	21.84	10.10	9	37	164.06	X ² =17.036 P=0.004*
	İtaat	11	28.91	11.97	11	43	225.32	
	Sevgi-saygı	203	21.52	9.01	9	45	161.67	
	Korku	13	30.31	11.86	10	45	237.81	
	Güven	51	22.61	11.21	9	43	168.72	
	Hiçbir şey	35	26.31	9.21	13	43	212.60	
Faktör 4	Arkadaşlık	32	15.66	5.81	8	27	194.50	X ² =42.196 P=0.000*
	İtaat	11	19.27	6.33	9	29	246.18	
	Sevgi-saygı	203	13.89	6.59	7	34	156.57	
	Korku	13	24.69	9.31	11	35	279.69	
	Güven	51	12.61	4.81	7	27	145.03	
	Hiçbir şey	35	18.20	6.43	7	28	226.76	
Faktör 5	Arkadaşlık	32	13.19	4.52	9	21	169.73	X ² =60.076 P=0.000*
	İtaat	11	22.00	6.50	9	28	278.77	
	Sevgi-saygı	203	12.65	5.89	9	43	150.26	
	Korku	13	22.08	10.79	10	44	270.08	
	Güven	51	13.47	6.49	9	36	163.62	
	Hiçbir şey	35	21.26	10.10	9	43	252.24	
Faktör 6	Arkadaşlık	32	14.66	5.49	7	27	192.61	X ² =83.505 P=0.000*
	İtaat	11	19.27	4.94	12	27	260.46	
	Sevgi-saygı	203	11.88	5.47	7	35	137.72	
	Korku	13	23.54	8.40	10	33	279.04	
	Güven	51	14.80	6.49	7	33	190.17	
	Hiçbir şey	35	21.37	7.31	9	33	267.81	
Faktör 7	Arkadaşlık	32	10.47	4.39	4	20	183.11	X ² =37.657 P=0.000*
	İtaat	11	10.46	3.62	4	15	189.73	
	Sevgi-saygı	203	9.04	4.46	4	20	149.15	
	Korku	13	15.00	5.82	5	20	253.04	
	Güven	51	11.00	4.84	5	20	193.46	
	Hiçbir şey	35	13.46	4.96	6	20	237.27	
Faktör 8	Arkadaşlık	32	13.84	6.97	7	27	159.91	X ² =30.056 P=0.000*
	İtaat	11	18.64	5.35	8	25	240.91	
	Sevgi-saygı	203	13.80	6.71	7	35	161.81	
	Korku	13	26.54	8.81	11	35	290.46	
	Güven	51	13.51	5.91	7	25	161.48	
	Hiçbir şey	35	17.40	8.76	7	35	201.69	

Faktör 9	Arkadaşlık	32	27.09	9.70	12	42	178.59	X ² =76.749 P=0.000*
	İtaat	11	39.55	8.75	16	48	296.50	
	Sevgi-saygı	203	24.22	8.62	9	44	148.68	
	Korku	13	36.62	7.83	22	47	273.39	
	Güven	51	24.33	7.66	12	41	149.13	
	Hiçbir şey	35	35.57	6.09	23	48	267.66	

*p<0.05 Kruskal-Wallis Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların eşlerine karşı hissettikleri en kuvvetli duygu arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Kruskal-Wallis Testi yapılmıştır.

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet puanı korku yanıtını veren grupta en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (X²=84.114 p=0.000). Bu fark sevgi/saygı yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; korku yanıtını veren kadınların puanları en yüksek, sevgi, saygı cevabını veren grubun en düşüktür. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (X²=73.389 p=0.000). Bu fark sevgi /saygı ve korku yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet korku yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. İkinci sırada, itaat yanıtını veren kadınların puanları yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (X²=17.036 p=0.004). Bu fark korku yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) korku yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (X²=42.196 p=0.000). Bu fark güven ve korku yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar ait puanlarının ortalamaları incelendiğinde; korku yanıtını veren kadınların puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (X²=60.076 p=0.000). Bu fark sevgi/saygı yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi korku yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (X²=83.505 p=0.000). Bu fark korku yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı en yüksek puan korku yanıtını veren kadınlardadır, ikinci sırada hiçbir şey yanıtını veren kadınların puanları yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=37.657$ $p=0.000$). Bu fark korku yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular korku yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=30.056$ $p=0.000$). Bu fark korku yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık puanlarının ortalamaları incelendiğinde; itaat yanıtını veren kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($X^2=76.749$ $p=0.000$). Bu fark itaat yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 80).

Tablo 81: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşlerinin Sinirlilik Durumunu Tanımlamasına Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Eşinin Sinirlilik Durumunu Tanımlaması	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Test İstatistiği
Faktör 1	Sakin	65	30.20	10.01	24	72	F=85.005 P=0.000*
	Bazen sınırlı	190	33.83	12.13	24	115	
	Çok sınırlı	90	58.46	24.73	27	122	
Faktör 2	Sakin	65	10.31	4.21	8	29	F=60.441 P=0.000*
	Bazen sınırlı	190	14.31	6.32	8	40	
	Çok sınırlı	90	21.94	9.26	8	40	
Faktör 3	Sakin	65	18.39	8.68	9	43	F=22.788 P=0.000*
	Bazen sınırlı	190	21.75	8.78	9	43	
	Çok sınırlı	90	28.07	10.81	9	45	
Faktör 4	Sakin	65	11.57	5.29	7	31	F=49.960 P=0.000*
	Bazen sınırlı	190	13.48	5.06	7	34	
	Çok sınırlı	90	20.22	8.12	7	35	
Faktör 5	Sakin	65	11.57	5.04	9	36	F=46.536 P=0.000*
	Bazen sınırlı	190	12.59	5.09	9	44	
	Çok sınırlı	90	20.06	9.63	9	43	
Faktör 6	Sakin	65	10.40	4.95	7	31	F=45.773 P=0.000*
	Bazen sınırlı	190	13.12	5.33	7	33	
	Çok sınırlı	90	19.24	8.17	7	35	
Faktör 7	Sakin	65	8.37	4.49	4	20	F=20.196 P=0.000*
	Bazen sınırlı	190	9.60	4.42	4	20	
	Çok sınırlı	90	12.72	5.07	4	20	
Faktör 8	Sakin	65	9.79	3.94	7	23	F=52.357 P=0.000*
	Bazen sınırlı	190	13.90	6.04	7	31	
	Çok sınırlı	90	20.17	8.50	7	35	
Faktör 9	Sakin	65	20.85	8.89	9	40	F=52.582 P=0.000*
	Bazen sınırlı	190	25.15	8.46	9	47	
	Çok sınırlı	90	33.86	7.59	14	48	

* $p<0.05$ Varyans Analizi Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların eşlerinin sinirlilik durumunu tanımlaması arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Varyans analizi testi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerinin sinirlilik düzeylerini tanımlaması istendiğinde; tüm faktörlerde çok sınırlı olarak tanımlanan erkeklerin eşleri olan kadınlarda puan en yüksek bulunmuştur. İkinci sırada ise; bazen sınırlı olan grup gelmektedir. Sakin, hemen hemen hiç sinirlenmeyen erkeklerin eşleri en düşük puanı almışlardır. Gruplar arası fark çok sınırlı gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamalarının, Varyans analizi ile irdelenmesi sonucunda tüm faktörlerde istatistiksel anlamlı fark bulunmuştur (Tablo 81).

Tablo 82: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Eşlerinin Alkol İçme Durumuna Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Eşinin Alkol İçme Sıklığı	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Test İstatistiği
Faktör 1	Hiç alkol almayan	74	35.12	12.62	24	75	F=14.405 P=0.000*
	Çok seyrek alkol alan	127	36.27	17.74	24	109	
	Haftada bir alkol alan	73	36.25	13.85	24	81	
	Birkaç günde bir alkol alan	33	48.24	25.59	27	115	
	Her gün alkol alan	38	58.13	27.22	27	122	
Faktör 2	Hiç alkol almayan	74	13.91	7.25	8	38	F=13.075 P=0.000*
	Çok seyrek alkol alan	127	14.00	6.88	8	37	
	Haftada bir alkol alan	73	14.38	6.10	8	34	
	Birkaç günde bir alkol alan	33	20.33	8.54	9	40	
	Her gün alkol alan	38	22.00	10.79	8	40	
Faktör 3	Hiç alkol almayan	74	22.37	9.05	9	41	F=0.513 P=0.726
	Çok seyrek alkol alan	127	22.52	10.05	9	45	
	Haftada bir alkol alan	73	22.52	10.30	9	43	
	Birkaç günde bir alkol alan	33	25.09	9.66	9	44	
	Her gün alkol alan	38	22.82	10.68	9	45	
Faktör 4	Hiç alkol almayan	74	13.89	6.05	7	31	F=6.272 P=0.000*
	Çok seyrek alkol alan	127	14.24	6.31	7	31	
	Haftada bir alkol alan	73	13.63	5.54	7	27	
	Birkaç günde bir alkol alan	33	17.73	8.34	7	34	
	Her gün alkol alan	38	18.87	8.87	7	35	
Faktör 5	Hiç alkol almayan	74	12.78	5.13	9	28	F=12.385 P=0.000*
	Çok seyrek alkol alan	127	13.31	6.99	9	43	
	Haftada bir alkol alan	73	12.77	4.79	9	30	
	Birkaç günde bir alkol alan	33	18.64	10.40	9	44	
	Her gün alkol alan	38	20.16	9.33	10	40	
Faktör 6	Hiç alkol almayan	74	13.58	7.16	7	35	F=10.772 P=0.000*
	Çok seyrek alkol alan	127	12.57	5.63	7	32	
	Haftada bir alkol alan	73	13.60	5.92	7	33	
	Birkaç günde bir alkol alan	33	16.67	6.19	7	31	
	Her gün alkol alan	38	19.92	9.04	7	33	
Faktör 7	Hiç alkol almayan	74	9.66	5.53	4	20	F=6.246 P=0.000*
	Çok seyrek alkol alan	127	9.07	4.28	4	20	
	Haftada bir alkol alan	73	10.41	4.38	4	20	
	Birkaç günde bir alkol alan	33	12.33	4.72	5	20	
	Her gün alkol alan	38	12.61	5.03	5	20	

Faktör 8	Hiç alkol almayan	74	15.08	7.00	7	35	F=2.026 P=0.090
	Çok seyrek alkol alan	127	13.99	7.42	7	35	
	Haftada bir alkol alan	73	14.10	6.37	7	28	
	Birkaç günde bir alkol alan	33	17.82	7.88	7	35	
	Her gün alkol alan	38	15.32	8.75	7	35	
Faktör 9	Hiç alkol almayan	74	26.27	9.58	10	48	F=6.002 P=0.000*
	Çok seyrek alkol alan	127	24.65	9.90	9	48	
	Haftada bir alkol alan	73	25.89	8.11	12	42	
	Birkaç günde bir alkol alan	33	30.85	8.88	12	47	
	Her gün alkol alan	38	31.53	8.43	16	42	

*p<0.05 Varyans Analizi Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların eşlerinin alkol alma durumu arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Varyans analizi yapılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerinin alkol içme sıklığı sorulduğunda; **Faktör 1:** kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet alkol içme sıklığı ile paralel bir puan artışı gözlenmektedir. En yüksek puan her gün alkol alan gruptadır ve fark yaratan gruptur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (F=14.405 p=0.000).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan her gün alkol alan gruptadır ve alkol içme sıklığı ile paralel bir puan artışı gözlenmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur Fark, her gün alkol alan gruptan kaynaklanmaktadır (F=13.075 p=0.000).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet grup ortalamalarının, Varyans analizi ile irdelenmesi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) en yüksek puan her gün alkol alan gruptadır. Fark, her gün alkol alan gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (F=6.272 p=0.000).

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan alan ve fark yaratan her gün alkol alan gruptur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (F=12.385 p=0.000).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi en yüksek puan her gün alkol alan gruptadır. Fark her gün alkol alan gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (F=10.772 p=0.000).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan her gün alkol alan gruptadır ve fark yaratan gruptur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (F=6.246 p=0.000).

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular grup ortalamalarının, Varyans analizi ile irdelenmesi sonucunda istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan her gün alkol alan gruptadır. Fark, her gün alkol alan gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (F=6.002 p=0.000) (Tablo 82).

Tablo 83: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Kadınların Çocukluk Döneminde Anne-Babadan Dayak Yeme Sıklığına Göre Dağılımı

Faktör	Kadının Çocukluk Döneminde Anne/Babadan Dayak Yeme Sıklığı	N	Ortalama	S.D	Min	Max	Test İstatistiği
Faktör 1	Sık sık	39	45.39	23.00	26	122	F=1.666 P=0.174
	Ara sıra	96	40.21	19.22	24	109	
	Nadiren	117	37.41	16.57	24	106	
	Hiçbir zaman	93	39.19	21.80	24	115	
Faktör 2	Sık sık	39	16.74	8.08	8	40	F=1.441 P=0.231
	Ara sıra	96	16.49	7.55	8	37	
	Nadiren	117	14.48	7.04	8	38	
	Hiçbir zaman	93	15.42	9.40	8	40	
Faktör 3	Sık sık	39	23.28	10.74	9	43	F=1.907 P=0.128
	Ara sıra	96	24.67	9.82	9	45	
	Nadiren	117	21.92	9.69	9	45	
	Hiçbir zaman	93	21.65	9.77	9	43	
Faktör 4	Sık sık	39	16.69	6.22	8	31	F=4.508 P=0.004*
	Ara sıra	96	16.45	7.18	7	35	
	Nadiren	117	13.56	5.95	7	34	
	Hiçbir zaman	93	14.17	7.42	7	34	
Faktör 5	Sık sık	39	17.54	8.68	9	40	F=2.964 P=0.032*
	Ara sıra	96	13.81	7.41	9	43	
	Nadiren	117	13.68	5.91	9	38	
	Hiçbir zaman	93	14.40	8.21	9	44	
Faktör 6	Sık sık	39	16.44	7.24	7	31	F=2.789 P=0.041*
	Ara sıra	96	14.42	6.18	7	33	
	Nadiren	117	14.42	7.30	7	33	
	Hiçbir zaman	93	12.79	6.71	7	35	
Faktör 7	Sık sık	39	11.21	4.12	4	20	F=2.702 P=0.046*
	Ara sıra	96	10.95	4.70	4	20	
	Nadiren	117	9.98	5.11	4	20	
	Hiçbir zaman	93	9.22	4.85	4	20	
Faktör 8	Sık sık	39	15.82	6.55	7	27	F=1.148 P=0.330
	Ara sıra	96	15.62	8.31	7	35	
	Nadiren	117	14.15	6.87	7	33	
	Hiçbir zaman	93	14.20	7.25	7	35	
Faktör 9	Sık sık	39	29.08	9.49	14	48	F=1.671 P=0.173
	Ara sıra	96	27.33	8.65	10	48	
	Nadiren	117	25.48	9.56	9	44	
	Hiçbir zaman	93	26.26	10.11	9	47	

*p<0.05 Varyans Analizi Testi

Araştırmaya katılan kadınların Kadına yönelik aile içi şiddet belirleme ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları ile kadınların çocukluk döneminde anne-babadan dayak yeme sıklığı arasında ilişkiyi incelemek amacıyla Varyans analizi yapılmıştır.

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet, Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı, Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular ve Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık sık sık yanıtını veren grupta puan en yüksek bulunmuştur. Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet en yüksek puan ortalaması ara sıra yanıtını veren gruptadır. Ancak, grup ortalamalarının Varyans analizi ile irdelenmesi sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan çocukluğunda anne babadan sık sık dayak yiyen gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark nadiren dayak yiyen gruptan kaynaklanmaktadır ($F=4.508$ $p=0.004$).

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar çocukluğunda anne babadan sık sık dayak yiyen kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark nadiren dayak yiyen gruptan kaynaklanmaktadır ($F=2.964$ $p=0.032$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi çocukluğunda anne babadan sık sık dayak yiyen kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. En düşük puan ise; hiçbir zaman dayak yemeyen kadınlardadır ve fark bu gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=2.789$ $p=0.041$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puan ortalamaları incelendiğinde; çocukluğunda anne babadan sık sık dayak yiyen kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Dayak yeme sıklığı azaldıkça puan ortalamalarında da belirgin bir azalma görülmektedir. En düşük ve fark yaratan grup ise; çocukluğunda hiç dayak yememiş kadınlardır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($F=2.702$ $p=0.046$) (Tablo 83).

Tablo 84:Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeği Faktör Puanları İle Kadının Yaşı, İlk Evlenme Yaşı, Evlilik Yılı, Hanedeki Birey Sayısı, Eşine Verdiği Puan Arasındaki Korelasyonlar

Faktörler		Kadının Yaşı	Kadının İlk Evlenme Yaşı	Kadının Evlilik Yılı	Hanedeki Birey Sayısı	Kadının Eşine Verdiği Puan
Faktör 1	R	0.086	-0.202**	0.183**	0.148**	-0.646**
	P	0.112	0.000	0.001	0.006	0.000
Faktör 2	R	0.113*	-0.194**	0.230**	0.180**	-0.663**
	P	0.036	0.000	0.000	0.001	0.000
Faktör 3	R	0.089	-0.273**	0.071	0.191**	-0.351**
	P	0.100	0.000	0.191	0.000	0.000
Faktör 4	R	0.017	-0.203**	0.121*	0.112*	-0.503**
	P	0.753	0.000	0.025	0.038	0.000
Faktör 5	R	0.125*	-0.160**	0.207**	0.158**	-0.565**
	P	0.020	0.003	0.000	0.003	0.000
Faktör 6	R	0.180**	-0.136*	0.236**	0.156**	-0.657**
	P	0.001	0.011	0.000	0.004	0.000
Faktör 7	R	0.036	-0.253**	0.155**	0.142**	-0.637**
	P	0.500	0.000	0.004	0.008	0.000
Faktör 8	R	0.087	-0.123*	0.162**	0.136*	-0.489**
	P	0.108	0.022	0.003	0.011	0.000
Faktör 9	R	0.165**	-0.237**	0.314**	0.307**	-0.634**
	P	0.002	0.000	0.000	0.000	0.000

*Korelasyon 0.05

**Korelasyon 0.01

Faktör 1: Kadının Vücut Bütünlüğüne Zarar Verici Düzeyde Fiziksel Şiddet ile

kadının yaşı arasında doğrusal bir ilişki bulunmamıştır. Faktör 1 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=-0.202$ $p=0.000$). Kadının ilk evlenme yaşı arttıkça, Faktör 1 puanı doğrusal olarak azalmaktadır. Azalmanın %4.1'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.041$).

Faktör 1 ile kadının evlilik yılı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.183$ $p=0.001$). Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 1 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.3'ü kadının evlilik yılı ile açıklanabilir ($r^2:0.033$).

Faktör 1 ile hanedeki birey sayısı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.148$ $p=0.006$). Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 1 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.2'si hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir ($r^2:0.022$).

Faktör 1 ile kadının eşine verdiği puan arasında doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=-0.646$ $p=0.000$). Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 1 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %41.7'sini kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir ($r^2:0.417$).

Faktör 2: Kadına Hakaret, Küçümseme ve Duygusal Baskı ile kadının yaşı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.113$ $p=0.036$). Kadının yaşı arttıkça, Faktör 2 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.3'ü kadının yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.013$).

Faktör 2 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.194$ $p=0.000$). Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 2 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.8'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.038$).

Faktör 2 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.230$ $p=0.000$). Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 2 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %5.3'ü kadının evlilik yılı ile açıklanabilir ($r^2:0.053$).

Faktör 2 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.180$ $p=0.001$). Hanedeki birey arttıkça, Faktör 2 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.2'si hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir ($r^2:0.032$).

Faktör 2 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.663$ $p=0.000$). Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 2 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %43.9'u kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir ($r^2:0.439$).

Faktör 3: Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet ile kadının yaşı arasında doğrusal ilişki saptanmamıştır. Faktör 3 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif yönlü doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.273$ $p=0.000$). Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 3 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %7.5'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.075$). Faktör 3 ile kadının evlilik yılı arasında doğrusal bir ilişki saptanmamıştır.

Faktör 3 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.191$ $p=0.000$). Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 3 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.7'si hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir ($r^2:0.037$).

Faktör 3 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.351$ $p=0.000$). Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 3 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %12.3'ü kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir ($r^2:0.123$).

Faktör 4: Kadına Yönelik Sosyal Baskı ve İzolasyon (Kısıtlayıcı Davranışlar) ile kadının yaşı arasında doğrusal ilişki saptanmamıştır. Faktör 4 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.203$ $p=0.000$). Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 4 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %4.1'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.041$).

Faktör 4 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.121$ $p=0.025$). Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 4 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.5'i kadının evlilik yılı ile açıklanabilir ($r^2:0.015$).

Faktör 4 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.112$ $p=0.038$). Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 4 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.3'ü hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir ($r^2:0.013$).

Faktör 4 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.503$ $p=0.000$). Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 4 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %25.3'ü kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir ($r^2:0.253$).

Faktör 5: Kadın Cinsiyetin Küçümseme ve Tehdit Edici Davranışlar ile kadının yaşı arasında pozitif yönlü doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.125$ $p=0.020$). Kadının yaşı arttıkça, Faktör 5 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.6'sı kadının yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.016$).

Faktör 5 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif yönlü doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.160$ $p=0.003$). Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 5 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.6'sı kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.026$).

Faktör 5 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.207$ $p=0.000$). Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 5 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %4.3'ü kadının evlilik yılı ile açıklanabilir ($r^2:0.043$).

Faktör 5 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.158$ $p=0.003$). Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.5'i hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir ($r^2:0.025$).

Faktör 5 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.565$ $p=0.000$). Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 5 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %31.9'u kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir ($r^2:0.319$).

Faktör 6: Kadına Yönelik Cinsel Şiddet ve Saygı Gereksinimi ile kadının yaşı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.180$ $p=0.001$). Kadının yaşı arttıkça, Faktör 6 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.2'si kadının yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.032$).

Faktör 6 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.136$ $p=0.011$). Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 6 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.8'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.018$).

Faktör 6 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.236$ $p=0.000$). Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 6 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %5.6'sı kadının evlilik yılı ile açıklanabilir ($r^2:0.056$).

Faktör 6 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.156$ $p=0.004$). Hanedeki birey arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.4'ü hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir ($r^2:0.024$).

Faktör 6 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.657$ $p=0.000$). Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 6 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %43.2'u kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir ($r^2:0.432$).

Faktör 7: Kadının Kendine Yönelik Olumsuz Duygulanımı ile kadının yaşı, kadının evlilik yılı arasında doğrusal ilişki saptanmamıştır. Faktör 7 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.253$ $p=0.000$). Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 7 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %6.4'ü kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.064$).

Faktör 7 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.155$ $p=0.004$). Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 7 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.4'ü kadının evlilik yılı ile açıklanabilir ($r^2:0.024$).

Faktör 7 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.142$ $p=0.008$). Hanedeki birey arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.0'ı hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir ($r^2:0.020$).

Faktör 7 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.637$ $p=0.000$). Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 7 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %40.6'sı kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir ($r^2:0.406$).

Faktör 8: Eşe Yönelik Kaygılar ve Korkular ile kadının yaşı arasında doğrusal ilişki saptanmamıştır. Faktör 8 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.123$ $p=0.022$). Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 8 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.5'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.015$).

Faktör 8 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.162$ $p=0.003$). Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 8 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.6'sı kadının evlilik yılı ile açıklanabilir ($r^2:0.026$).

Faktör 8 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.136$ $p=0.011$). Hanedeki birey arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.9'u hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir ($r^2:0.019$).

Faktör 8 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.489$ $p=0.000$). Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 8 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %23.9'u kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir ($r^2:0.239$).

Faktör 9: Kadına Evlilikte Erkek Ayrıcalığını Kullanma ve Paylaşsızlık ile kadının yaşı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.165$ $p=0.002$). Kadının yaşı arttıkça, Faktör 9 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.7'si kadının yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.027$).

Faktör 9 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.237$ $p=0.000$). Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 9 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %5.6'sı kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir ($r^2:0.056$).

Faktör 9 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.314$ $p=0.000$). Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 9 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %9.9'u kadının evlilik yılı ile açıklanabilir ($r^2:0.099$).

Faktör 9 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=0.307$ $p=0.000$). Hanedeki birey arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %9.4'ü hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir ($r^2:0.094$).

Faktör 9 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir ($r=-0.634$ $p=0.000$). Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 9 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %40.2'si kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir ($r^2:0.402$) (Tablo 84).

Tablo 85: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Halsizlik, Güçsüzlük Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı

Faktör	Halsizlik, Güçsüzlük	N	Ortalama	S.D	Min	Maks	Test İstatistiği
Faktör 1	Var	223	41.40	20.68	24	122	t= 2.347 p=0.020*
	Yok	122	36.24	17.16	24	92	
Faktör 2	Var	223	16.38	8.42	8	40	t=2.770 p=0.006*
	Yok	122	14.03	6.97	8	34	
Faktör 3	Var	223	24.37	9.76	9	45	t= 4.168 p=0.000*
	Yok	122	19.83	9.53	9	45	
Faktör 4	Var	223	15.64	7.11	7	35	t= 2.797 p=0.005*
	Yok	122	13.50	6.14	7	29	
Faktör 5	Var	223	15.05	7.68	9	44	t= 2.425 p=0.016*
	Yok	122	13.05	6.67	9	43	
Faktör 6	Var	223	15.18	7.36	7	35	t= 3.932 p=0.000*
	Yok	122	12.42	5.54	7	27	
Faktör 7	Var	223	11.29	4.98	4	20	t= 6.420 p=0.000*
	Yok	122	8.16	3.91	4	18	
Faktör 8	Var	223	15.09	7.35	7	35	t= 1.126 p=0.261
	Yok	122	14.16	7.41	7	35	
Faktör 9	Var	223	28.02	9.57	9	48	t= 3.805 p=0.000*
	Yok	122	24.03	8.82	10	42	

*p<0.05 Bağımsız Gruplarda t- testi

Araştırmaya katılan kadınlara halsizlik, güçsüzlüğe sahip olup olmadıkları sorulduğunda; **Faktör 1:** kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet en yüksek puan halsizlik, güçsüzlük olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t= 2.347 p=0.020).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan halsizlik, güçsüzlük olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=2.770 p=0.006).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet en yüksek puan halsizlik, güçsüzlük olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t= 4.168 p=0.000).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) halsizlik, güçsüzlük olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=2.797 p=0.005).

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan halsizlik, güçsüzlük olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t= 2.425 p=0.016).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi en yüksek puan halsizlik, güçsüzlük olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=3.932$ $p=0.000$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan halsizlik, güçsüzlük olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=6.420$ $p=0.000$).

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular puanlarının ortalamaları incelendiğinde halsizlik, güçsüzlük olan grubun puan ortalaması yüksek olmasına rağmen, istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan halsizlik, güçsüzlük olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=3.805$ $p=0.000$) (Tablo 85)

Tablo 86: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Ağrı Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı

Faktör	AĞRI	N	Ortalama	S.D	Min	Maks	Test İstatistiği
Faktör 1	Var	120	43.08	22.27	24	122	$t= 2.286$ $p=0.023^*$
	Yok	225	37.70	19.64	24	109	
Faktör 2	Var	120	16.59	9.22	8	40	$t=1.649$ $p=0.101$
	Yok	225	14.99	7.24	8	38	
Faktör 3	Var	120	24.81	10.47	9	45	$t= 2.737$ $p=0.007^*$
	Yok	225	21.68	21.68	9	45	
Faktör 4	Var	120	15.49	7.86	7	35	$t= 1.210$ $p=0.227$
	Yok	225	14.56	6.25	7	33	
Faktör 5	Var	120	15.51	8.73	9	44	$t= 1.966$ $p=0.051$
	Yok	225	13.72	6.51	9	43	
Faktör 6	Var	120	15.38	7.94	7	35	$t= 2.164$ $p=0.032^*$
	Yok	225	13.58	6.19	7	33	
Faktör 7	Var	120	11.73	5.28	4	20	$t=4.211$ $p=0.000^*$
	Yok	225	9.36	4.42	4	20	
Faktör 8	Var	120	15.06	7.48	7	35	$t= 0.550$ $p=0.583$
	Yok	225	14.60	7.32	7	35	
Faktör 9	Var	120	28.00	9.79	10	47	$t= 1.993$ $p=0.047^*$
	Yok	225	25.87	9.27	9	48	

* $p<0.05$ Bağımsız Gruplarda t- testi

Araştırmaya katılan kadınlara herhangi bir yerinde ağrı olup olmadıkları sorulduğunda; **Faktör 1:** kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet en yüksek puan ağrı olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t= 2.286$ $p=0.023$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet en yüksek puan ağırlığı olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.737$ $p=0.007$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi en yüksek puan ağırlığı olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.164$ $p=0.032$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan ağırlığı olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=4.211$ $p=0.000$).

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığına kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan ağırlığı olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=1.993$ $p=0.047$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı, **Faktör 4:** kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar), **Faktör 5:** kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar, **Faktör 8:** eşe yönelik kaygılar ve korkular puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan ağırlığı olan grupta olmasına rağmen, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 86).

Tablo 87: Kadınlarda Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Yemek Alışkanlıklarında Düzensizlikler Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı

Faktör	Yemek Alışkanlıklarında Düzensizlikler	N	Ortalama	S.D	Min	Maks	Test İstatistiği
Faktör 1	Var	120	47.27	25.04	24	122	$t=4.754$
	Yok	225	35.47	14.52	24	122	$p=0.000^*$
Faktör 2	Var	120	18.40	9.89	8	40	$t=4.390$
	Yok	225	14.03	6.31	8	35	$p=0.000^*$
Faktör 3	Var	120	27.01	10.66	9	45	$t=5.744$
	Yok	225	20.50	8.70	9	45	$p=0.000^*$
Faktör 4	Var	120	16.97	7.99	7	35	$t=3.859$
	Yok	225	13.77	5.88	7	33	$p=0.000^*$
Faktör 5	Var	120	17.34	9.04	9	44	$t=5.048$
	Yok	225	12.75	5.75	9	43	$p=0.000^*$
Faktör 6	Var	120	16.12	8.10	7	33	$t=3.495$
	Yok	225	13.19	5.92	7	35	$p=0.000^*$
Faktör 7	Var	120	12.39	5.42	4	20	$t=5.996$
	Yok	225	9.00	4.08	4	20	$p=0.000^*$
Faktör 8	Var	120	16.37	8.82	7	35	$t=2.711$
	Yok	225	13.90	6.32	7	35	$p=0.000^*$
Faktör 9	Var	120	28.57	11.06	9	48	$t=2.599$
	Yok	225	25.57	8.38	9	48	$p=0.000^*$

* $p<0.05$ Bağımsız Gruplarda t- testi

Araştırmaya katılan kadınlara yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip olup olmadıkları sorulduğunda; Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet en yüksek puan yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=4.754$ $p=0.000$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip olan grupta ve grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=4.390$ $p=0.000$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet en yüksek puan yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t= 5.744$ $p=0.000$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=3.859$ $p=0.000$).

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t= 5.048$ $p=0.000$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi en yüksek puan yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=3.495$ $p=0.000$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip olan gruptadır. grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=5.996$ $p=0.000$).

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip olan grupta ve grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.711$ $p=0.000$).

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.599$ $p=0.000$) (Tablo 87).

Tablo 88: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Yaşamdan Zevk Almama Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı

Faktör	Yaşamdan Zevk Almama	N	Ortalama	S.D	Min	Maks	Test İstatistiği
Faktör 1	Var	157	47.05	22.11	26	122	t=6.644 p=0.000*
	Yok	188	33.33	14.69	24	109	
Faktör 2	Var	157	18.93	8.65	8	40	t=7.536 p=0.000*
	Yok	188	12.72	6.16	8	37	
Faktör 3	Var	157	26.27	10.63	9	45	t=6.189 p=0.000*
	Yok	188	19.84	8.21	9	41	
Faktör 4	Var	157	17.33	7.47	7	35	t=6.230 p=0.000*
	Yok	188	12.84	5.53	7	31	
Faktör 5	Var	157	17.05	8.42	9	44	t=6.349 p=0.000*
	Yok	188	12.09	5.48	9	43	
Faktör 6	Var	157	17.78	7.10	7	35	t=9.709 p=0.000*
	Yok	188	11.22	5.06	7	32	
Faktör 7	Var	157	12.89	4.98	4	2	t=10.623 p=0.000*
	Yok	188	7.92	3.39	4	20	
Faktör 8	Var	157	17.51	7.92	7	35	t=6.566 p=0.000*
	Yok	188	12.46	6.00	7	35	
Faktör 9	Var	157	31.25	8.52	10	48	t=9.257 p=0.000*
	Yok	188	22.74	8.49	9	48	

*p<0.05 Bağımsız Gruplarda t- testi

Araştırmaya katılan kadınlara yaşamdan zevk alıp almadığı sorulduğunda; **Faktör 1**; kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet en yüksek puan yaşamdan zevk almayan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t= 6.644 p=0.000).

Faktör 2; kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan yaşamdan zevk almayan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=7.536 p=0.000).

Faktör 3; kadına yönelik ekonomik şiddet en yüksek puan yaşamdan zevk almayan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=6.189 p=0.000).

Faktör 4; kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) en yüksek puan yaşamdan zevk almayan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=6.230 p=0.000).

Faktör 5; kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan yaşamdan zevk almayan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=6.349 p=0.000).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi en yüksek puan yaşamdan zevk almayan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=9.709$ $p=0.000$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan yaşamdan zevk almayan gruptadır. grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=10.623$ $p=0.000$).

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan yaşamdan zevk almayan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=6.566$ $p=0.000$).

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan yaşamdan zevk almayan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=9.257$ $p=0.000$) (Tablo 88).

Tablo 89: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Sinirlilik Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı

Faktör	Sinirlilik	N	Ortalama	S.D	Min	Maks	Test İstatistiği
Faktör 1	Var	263	41.40	20.62	24	122	$t=3.716$ $p=0.000^*$
	Yok	82	33.72	14.74	24	79	
Faktör 2	Var	263	16.58	8.37	8	40	$t=5.391$ $p=0.000^*$
	Yok	82	12.24	5.58	8	33	
Faktör 3	Var	263	23.51	10.03	9	45	$t=2.531$ $p=0.012^*$
	Yok	82	20.37	9.15	9	43	
Faktör 4	Var	263	15.67	6.87	7	35	$t=3.924$ $p=0.000^*$
	Yok	82	12.34	6.19	7	29	
Faktör 5	Var	263	15.22	7.91	9	44	$t=5.369$ $p=0.000^*$
	Yok	82	11.54	4.37	9	25	
Faktör 6	Var	263	15.18	7.25	7	35	$t=6.234$ $p=0.000^*$
	Yok	82	11.09	4.36	7	25	
Faktör 7	Var	263	11.13	4.81	4	20	$t=7.939$ $p=0.000^*$
	Yok	82	7.16	3.64	4	18	
Faktör 8	Var	263	15.31	7.32	7	35	$t=2.495$ $p=0.013^*$
	Yok	82	13.00	7.29	7	35	
Faktör 9	Var	263	28.05	9.41	9	48	$t=5.229$ $p=0.000^*$
	Yok	82	22.00	8.25	9	39	

* $p<0.05$ Bağımsız Gruplarda t- testi

Araştırmaya katılan kadınlara sinirlilik olup olmadığı sorulduğunda; **Faktör 1:** kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet en yüksek puan sinirlilik olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=3.716$ $p=0.000$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan sinirlilik olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=5.391$ $p=0.000$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet en yüksek puan sinirlilik olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.531$ $p=0.012$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) en yüksek puan sinirlilik olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=3.924$ $p=0.000$).

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan sinirlilik olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=5.369$ $p=0.000$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi en yüksek puan sinirlilik olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=6.234$ $p=0.000$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan sinirlilik olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=7.939$ $p=0.000$).

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan sinirlilik olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.495$ $p=0.013$).

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan sinirlilik olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=5.229$ $p=0.000$) (Tablo 89).

Tablo 90:Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Uyku Problemleri Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı

Faktör	Uyku Problemleri	N	Ortalama	S.D	Min	Maks	Test İstatistiği
Faktör 1	Var	127	45.95	23.78	24	115	t=4.270 p=0.000*
	Yok	218	35.86	15.67	24	122	
Faktör 2	Var	127	17.65	9.32	8	40	t=3.500 p=0.000*
	Yok	218	14.33	6.87	8	40	
Faktör 3	Var	127	25.32	10.63	9	45	t=3.585 p=0.000*
	Yok	218	21.28	9.17	9	45	
Faktör 4	Var	127	16.97	7.50	7	35	t=4.208 p=0.000*
	Yok	218	13.67	6.14	7	31	
Faktör 5	Var	127	16.35	8.56	9	44	t=3.643 p=0.000*
	Yok	218	13.17	6.35	9	43	
Faktör 6	Var	127	16.60	8.29	7	35	t=4.596 p=0.000*
	Yok	218	12.81	5.49	7	33	
Faktör 7	Var	127	12.24	4.93	5	20	t=6.346 p=0.000*
	Yok	218	8.98	4.41	4	20	
Faktör 8	Var	127	15.86	8.02	7	35	t=2.042 p=0.000*
	Yok	218	14.12	6.90	7	35	
Faktör 9	Var	127	29.54	9.89	10	48	t=4.500 p=0.000*
	Yok	218	24.90	8.83	9	43	

*p<0.05 Bağımsız Gruplarda t- testi

Araştırmaya katılan kadınlara uyku problemi olup olmadığı sorulduğunda; **Faktör 1:** kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet en yüksek puan uyku problemi olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=4.270 p=0.000).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan uyku problemi olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=3.500 p=0.000).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet en yüksek puan uyku problemi olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=3.585 p=0.000).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) en yüksek puan uyku problemi olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=4.208 p=0.000).

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan uyku problemi olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=3.643 p=0.000).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi en yüksek puan uyku problemi olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=4.596$ $p=0.000$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan uyku problemi olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=6.346$ $p=0.000$).

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan uyku problemi olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.042$ $p=0.000$).

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan uyku problemi olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=4.500$ $p=0.000$) (Tablo 90).

Tablo 91: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Cinsel İstek Azlığı Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı

Faktör	Cinsel İstek Azlığı	N	Ortalama	S.D	Min	Maks	Test İstatistiği
Faktör 1	Var	172	42.18	20.83	24	122	$t=2.479$ $p=0.014^*$
	Yok	173	36.98	18.08	24	109	
Faktör 2	Var	172	17.17	8.25	8	40	$t=3.836$ $p=0.000^*$
	Yok	173	13.93	7.44	8	38	
Faktör 3	Var	172	24.58	9.94	9	45	$t=3.448$ $p=0.001^*$
	Yok	173	20.96	9.57	9	45	
Faktör 4	Var	172	15.83	6.85	7	35	$t=2.574$ $p=0.010^*$
	Yok	173	13.94	6.74	7	34	
Faktör 5	Var	172	15.23	7.35	9	44	$t=2.237$ $p=0.026^*$
	Yok	173	13.46	7.35	9	43	
Faktör 6	Var	172	16.58	7.07	7	35	$t=6.786$ $p=0.000^*$
	Yok	173	11.84	5.84	7	32	
Faktör 7	Var	172	11.59	4.84	4	20	$t=5.606$ $p=0.000^*$
	Yok	173	8.78	4.48	4	20	
Faktör 8	Var	172	15.74	7.29	7	35	$t=2.493$ $p=0.013^*$
	Yok	173	13.78	7.34	7	35	
Faktör 9	Var	172	29.31	9.44	10	48	$t=5.479$ $p=0.000^*$
	Yok	173	23.93	8.78	9	48	

* $p<0.05$ Bağımsız Gruplarda t- testi

Araştırmaya katılan kadınlara cinsel istek azlığı olup olmadığı sorulduğunda; **Faktör 1:** kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet en yüksek puan cinsel istek azlığı olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.479$ $p=0.014$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan cinsel istek azlığı olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=3.836$ $p=0.000$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet en yüksek puan en yüksek puan cinsel istek azlığı olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=3.448$ $p=0.001$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) en yüksek puan cinsel istek azlığı olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.574$ $p=0.010$).

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan cinsel istek azlığı olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.237$ $p=0.026$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi en yüksek puan cinsel istek azlığı olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=6.786$ $p=0.000$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan cinsel istek azlığı olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=5.606$ $p=0.000$).

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan cinsel istek azlığı olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=2.493$ $p=0.013$).

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan cinsel istek azlığı olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=5.479$ $p=0.000$) (Tablo 91).

Tablo 92: Kadınların Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinden Aldıkları Puan Ortalamalarının Adet Düzensizliği Belirtisine Sahip Olma Durumuna Göre Dağılımı

Faktör	Adet Düzensizliği	N	Ortalama	S.D	Min	Maks	Test İstatistiği
Faktör 1	Var	120	44.28	8.10	24	122	t=3.108
	Yok	225	37.06	7.75	24	115	p=0.002*
Faktör 2	Var	120	17.62	8.10	8	40	t=3.564
	Yok	225	14.44	7.75	8	40	p=0.000*
Faktör 3	Var	120	26.00	10.14	9	45	t=4.554
	Yok	225	21.04	9.36	9	45	p=0.000*
Faktör 4	Var	120	16.08	6.51	7	31	t=2.396
	Yok	225	14.24	6.96	7	35	p=0.017*
Faktör 5	Var	120	16.23	8.59	9	43	t=3.236
	Yok	225	13.34	6.46	9	44	p=0.001*
Faktör 6	Var	120	15.75	6.93	7	35	t=3.077
	Yok	225	13.38	6.75	7	33	p=0.002*
Faktör 7	Var	120	12.17	4.73	4	20	t=5.792
	Yok	225	9.12	4.60	4	20	p=0.000*
Faktör 8	Var	120	16.47	7.06	7	34	t=3.184
	Yok	225	13.85	7.39	7	35	p=0.002*
Faktör 9	Var	120	28.98	9.87	10	48	t=3.443
	Yok	225	25.35	9.05	9	47	p=0.001*

*p<0.05 Bağımsız Gruplarda t- testi

Faktör 1: Araştırmaya katılan kadınlara adet düzensizliği olup olmadığı sorulduğunda; kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet en yüksek puan adet düzensizliği olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=3.108 p=0.002).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan adet düzensizliği olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=3.564 p=0.000).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet en yüksek puan adet düzensizliği olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=4.554 p=0.000).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar) en yüksek puan adet düzensizliği olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=2.396 p=0.017).

Faktör 5: kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar en yüksek puan adet düzensizliği olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (t=3.236 p=0.001).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi en yüksek puan adet düzensizliği olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=3.077$ $p=0.002$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan adet düzensizliği olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=5.792$ $p=0.000$).

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan adet düzensizliği olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=3.184$ $p=0.002$).

Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık en yüksek puan adet düzensizliği olan grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($t=3.443$ $p=0.001$) (Tablo 92).

4. BÖLÜM

TARTIŞMA ve SONUÇ

4.1. TARTIŞMA

4.1.1. KADINLARIN HANE HALKI VE SOSYO DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

Araştırma kapsamına alınan kadınların %15.36'sı 20-24 yaş grubunda, %26.38'i 25-29 yaş grubunda olduğu saptanmıştır. Kadınların yaş ortalaması $31.46 \pm 7.35(18-49)$ 'dur (Tablo 19). Arıkan ve Koşar(1989) yapmış olduğu araştırmada, kadınların yaş ortalaması 30'dur (7). Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı Danışma ve Dayanışma Merkezine 3 yılda başvuranların ortalama yaşı 30.6'dır. Aile Araştırma Kurumu tarafından yapılan Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları adlı araştırma sonuçlarına göre; kadınların ortalama yaşı 35.40'dır (99). Valancia Meksika'da 1979-1994 yılları arasında kadın sığınma evinde yaptığı bir araştırmada; kadınların yaş ortalamalarının 28 olduğunu bulmuştur (114). Araştırma bulguları literatürdeki bu bulgularla benzerlik göstermektedir.

Araştırma kapsamına alınan kadınların eğitim durumları incelendiğinde; %42.03'ü ilkokul, %26.96'sı lise, %14.49'u ortaokul, %11.88'i yüksekokul/fakülte mezunu olduğu belirlenmiştir (Tablo 20). Arıkan ve Koşar'ın yaptığı araştırmada, kadın ve eşlerinin hemen hemen yarısı ilkokul mezunudur (7). Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı Danışma ve Dayanışma Merkezi verilerine göre, başvuran kadınlarda ilkokul mezunları %32.4 ile en ağırlıklı kitleyi oluşturmaktadır. Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları adlı araştırma sonuçlarında da; kadınların ağırlıklı olarak ilkokul mezunu oldukları görülmektedir(%46.93)(99). Bu bulgular elde edilen araştırma bulguları ile paralellik göstermektedir. İçli "Ailede Kadına Karşı Şiddet ve Kadın Suçluluğu" araştırmasında, kadınların %46.5'i ilkokul mezunudur (60). 1998 DİE Hanehalkı İşgücü anket sonuçlarına göre, ilkokul mezunu olan kadınların oranı %51.1'dir (106).

Araştırmaya katılan kadınların meslek durumları incelendiğinde; kadınların büyük bir çoğunluğu %69.27'si ev dışında bir ücret karşılığı çalışmayan ev hanımı olduğu saptanmıştır. Çalışan kadınların oranı %30.73'tür (Tablo 21). 1993 DİE, Türk İstatistik Yıllığından alınan verilere göre, Türkiye'de toplam kadın nüfusunun 1/3'i çalışmaktadır ve araştırma bulguları ile benzerdir (104). Arıkan ve Koşar'ın araştırmasında kadınların 3/4'ü ev hanımı, 1/4'e yakını ise memurdur (7). Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları adlı araştırma sonuçlarına göre, çalışmayan kadınların oranı %87.36, çalışan kadınların oranı %12.64'tür(99). Gülçün yapmış olduğu çalışmada, kadınların %40'ı meslek sahibidir (26). Mor Çatı Kadın Sığınağı

Merkezine başvuranların %67.3 gibi büyük bir oranı ev hanımıdır (99). İçli'nin araştırmasında, kadınların %13,3'ü çalışmaktadır (36).

Araştırmaya katılan kadınların; %54.20 gibi büyük bir çoğunluğu 16-20 yaş arasında evlenmişlerdir. Kadınların evlenme yaş ortalamaları ise; $20.26 \pm 3.84(13-39)$ 'dur (Tablo 22). Yapılan bir araştırmada, Türkiye'de 2000 yılı ortalama ilk evlenme yaşı 22 olup araştırma bulgularına oldukça yakındır (106).

Araştırmaya katılan kadınların %28.99'u 5 yıl ve altı, yine %28.99'u 6-10 yıl arası evli oldukları saptanmıştır. 21 yıl ve üzeri evli olanların oranı ise, %14.78'dir. Kadınların evlilik süresi ortalamaları ise; $10.92 \pm 8.00(1-37)$ 'dir (Tablo 23). Yapılan bir araştırmada, kadınların üçte birinden biraz fazlasının 1-5 yıldan beri evli olduğu bulunmuştur. Daha sonra 6-10 yıldan beri evli olanlar gelmektedir. Grubun ortalama evlilik süresi 10 yıldır (7). Araştırma bulguları bu bulgularla paralellik göstermektedir.

Araştırma kapsamına alınan kadınların %50.43'ü görücü usulü ile, %49.57'si eşleriyle tanışıp anlaşarak evlenmişlerdir (Tablo 24). Yapılan bir araştırmada; görücü usulü ile evlenenler %54.93, tanışıp anlaşarak evlenenler %45.07 oranındadır (99). Elde edilen araştırma bulguları bu bulgularla benzerdir.

Araştırma kapsamına alınan kadınların %85.50 gibi büyük bir çoğunluğu eşleri ile medeni ve imam nikahlıdır. Bu oran Türk halkının ortalama kültürel yapısı hakkında önemli bir fikir birliği vermektedir. Bu kültürel yapı dinden çok geleneksellikle ve Cumhuriyet kurumları ile yakın ilişkide olan bir yapıdır. %8.99'u sadece medeni nikahlı, %2.32'si imam nikahlı ve %3.19'u ise nikahsız birlikteliğe sahiptir (Tablo 25). Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları adlı araştırmada, kadın ve erkeklerin %81.32'si evlenirken hem imam nikahı hem de medeni nikahı yapmışlardır. Sadece medeni nikahlıların oranı %15.30'dur. İmam nikahı %3.16, nikahsız birliktelik %0.22'dir. Mor Çatı Kadın Sığınağı Merkezine 3 yılda başvuranların medeni durumlarına bakıldığında resmi nikahlı olduklarını beyan kadınların %76.4 oranında olduğu görülmektedir (99). 1993 TNSA (Türk Nüfus ve Sağlık Araştırması) sonuçlarına göre; resmi ve dini nikahlı %89'dur (106).

Araştırmaya kapsamına alınan kadınların eşlerinin %26.96'sı 30-34 yaş arasında, %20.87'si 35-39 yaş grubunda olduğu saptanmıştır (Tablo 26).

Araştırmaya katılan kadınların eşlerinin eğitim durumları incelendiğinde; %34.49'unun ilkökul mezunu, %28.41'inin lise mezunu olduğu saptanmıştır (Tablo 27). Erkeklerin eğitim düzeyi kadınlara göre daha yüksek bulunmuştur. Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları adlı araştırma sonuçlarında da; erkekler ağırlıklı olarak ilkökul mezunudur (%38.96) (99).

Araştırmaya katılan kadınların eşlerinin meslek durumları incelendiğinde; %37.68'inin serbest meslek sahibi, %31.59'unun işçi, %19.13'ünün memur, %6.38'inin emekli olduğu saptanmıştır. %2.61'inin herhangi bir işte çalışmadığı saptanmıştır (Tablo 28). Arıkan ve Koşar'ın araştırmasında eşlerin 1/3'i memurdur. Serbest meslek sahibi olanlar da bu orana yakındır. İşçiler %28'lik bir oranda 3.sırada yer almaktadır(7).

Araştırmaya katılan kadınların çocuk sahibi olma durumları incelendiğinde; %17.10'inin çocuk sahibi olmadığı, %68.99'unun 1-2 çocuk sahibi olduğu saptanmıştır (Tablo 29). Arıkan ve Koşar, kadınların yarısından çoğu bir-iki çocuk sahibi olduğunu saptamıştır(7). Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları araştırma sonuçlarına göre, 1-2 çocuğa sahip olanlar %57.16'dır (99).

Araştırmaya katılan kadınların yaşadığı hanedeki birey sayısı incelendiğinde; %35.94'ünün 3 kişilik bir aile olduğu, %31.30'unun 4 kişilik bir aile olduğu, %18.27'sinin 2 kişilik bir aile olduğu belirlenmiştir. Hanedeki birey sayısı ortalaması ise; $3.45 \pm 1.18(1-9)$ dur (Tablo 30). DİE Evlenme ve Boşanma İstatistikleri Serisi ve Genel Nüfus Sayımlarına göre; Türkiye'de 2000 yılı ortalama hanedeki birey sayısı 5.05'tir (106). Elde edilen bulgulara dayanarak araştırma kapsamına alınan kadınların yaşadığı hanedeki birey sayısı Türkiye'deki ortalamasından düşük olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan kadınların aile tiplerine göre dağılımları incelendiğinde; %86.96 gibi büyük bir çoğunluğu çekirdek aile yapısına sahiptir. %6.38'i olgun geniş aile, %5.22'sinin parçalanmış aile ve %1.44'ünün genç geniş aile olduğu saptanmıştır (Tablo 31). Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları adlı araştırma sonuçlarında, %82.80'i çekirdek ailedir (99). Aile Araştırma Kurumu tarafından 1992-1993 tarihleri arasında yapılan "Ailede Çocuk Eğitimi" araştırmasının sonuçlarına göre; ailelerin %80'ni çekirdek ailedir (51). Araştırma sonuçları bu bulgularla uygunluk göstermektedir.

Araştırmaya katılan kadınların gelir durumuna göre incelendiğinde; %49.29'sinin gelirlerinin giderlerine eşit durumda olduğunu, %43.48'inin gelirlerinin giderlerinden az olduğunu ifade etmişlerdir. %7.25'inin ise geliri giderden fazladır (Tablo 32). Valencia; kadınların sosyo ekonomik seviyelerinin düşük olduğunu bulmuştur (114).

Araştırmaya katılan kadınların veya eşlerinin sahip olduğu sosyal güvence durumu incelendiğinde; %65.22'sinin herhangi bir sosyal güvenceye (SSK, Bağ kur, Emekli Sandığı, Özel sigorta) sahip olduğu saptanmıştır. %34.78'inin ise sosyal güvencesi yoktur (Tablo 33). Evka 4 Sağlık Ocağı 2001 yılı Ev Halkı Tespit sonuçlarına göre; bölgede %78.78'i sosyal güvenceli, %21.22'sinin sosyal güvencesi bulunmamaktadır (17).

Kadınların ve eşlerinin alkol kullanma alışkanlıkları incelendiğinde; kadınların %56.52'sinin, erkeklerin ise %21.45'i hiç alkol almamaktadırlar. Haftada bir alkol alma oranı kadınlarda %8.99 erkeklerde %21.16'dır. Kadınların %0.58'i, erkeklerin ise %11.01'i her gün alkol almaktadır (Tablo 34). Araştırma sonuçlarından anlaşıldığı gibi, erkekler kadınlardan daha sık ve daha fazla oranda alkol kullanmaktadır. Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları adlı araştırmada; kadınların %88.25'i erkeklerin %57.32'si hiç alkol kullanmamaktadır (99).

4.1.2. KADINLARIN EVLİLİK VE AİLE YAŞAMININ İNCELENMESİ

Araştırmaya katılan kadınların %38.84'ü için, evliliklerinin kendilerine sağladığı en önemli unsur "düzenli bir hayat" sağlamasıdır. Evliliğin kendilerine sağladığı en önemli şeyin "sevgi, saygı" olduğunu belirten kadınların oranı ise, %38.26'dır. Daha sonra ise "çocuk sahibi olmak", "geleceğe güven", "yalnızlığın önlenmesi", "maddi güç/ güven" gelmektedir (Tablo 35). Yapılan bir araştırmada; kadınlar evliliklerinin kendilerine sağladığı en önemli unsurun düzenli hayat olduğunu, daha sonra çocuk sahibi olma, arkadaşlık, sevgi saygı gelmektedir (99). Bu bulgulara araştırma sonuçları ile benzerdir.

Araştırmaya katılan kadınların eşlerine karşı hissettikleri en kuvvetli duygunun "sevgi, saygı" olduğunu söylemişler ve oranı %58.84'dür. Kadınların %14.78'i "güven", %9.28'i arkadaşlık hissetmektedirler. Eşlerine karşı "hiçbir şey" hissetmediklerini ifade edenlerin oranının %10.14 olması dikkat çekici bir bulgudur (Tablo 36). Yapılan bir araştırmada; eşi karşı hissedilen duyguya %80.32'si sevgi saygı, %8.37'si itaat, %8.32'si arkadaşlık, %1.69'u korku, %1.32'si hiçbir şey yanıtını vermişlerdir (99).

Araştırmaya katılan kadınlara "eşlerinin sinirlilik durumunun" tarif edilmesi istendiğinde, kadınların %18.84'i eşlerinin "sakin, hemen hemen hiç sinirlenmeyen" bir yapıya sahip olduğunu, %55.07'si eşlerinin "bazen sinirli" olduğunu, %26.09'u ise eşlerinin "çok sinirli" olduğunu belirtmişlerdir (Tablo 37).

Araştırmaya katılan kadınlara genel olarak evlilik ilişkilerinin gerginleşmesinde etkili olan faktörler sorulduğunda; kadınların %93.91'i erkeğin savurganlığının ve kumar alışkanlığının çok önemli bir neden olduğunu belirtmişlerdir. Kadınların %83.48'i erkeğin evi ile ilgilenmemesini ikinci neden olarak çok önemli bulmuşlardır (Tablo 38). Bu değerlendirmeler, bir bakıma gerçek hayatın yansımaları olduklarından aile içi gerilimlerin nedenlerini araştırmaya ve bu gerilimleri azaltmaya yönelik girişimlerin hangi konular üzerinde yoğunlaşması konusunda bir fikir vermektedir. Yapılan bir araştırma da; tartışmada en etkili nedenler erkeğin savurganlığı, kumar alışkanlığı, erkeğin alkol alması, erkeğin evi ile ilgilenmemesi olduğu bulunmuştur(99). Bu bulgular araştırma bulguları ile benzer bir yapıdadır.

Araştırmaya katılan kadınlara kendi evliliklerinde yaşadıkları tartışma nedenleri sorulduğunda; kadınların %20.29'u maddi güçlükten kaynaklanan bunalımlardan her zaman, %37.39'u ara sıra, %25.51'i nadiren tartışmaktadırlar. En sık tartışma nedenleri; erkeğin işinde yaşadığı gerginliği eve taşıması, erkeğin kadını kıskanması, kadının ev işi yükünden bunalması, çocukların eğitimi bakımı konusunda anlaşmazlıklardır (Tablo 39). İçli araştırmasında; ailede geçimsizlik nedenini %49.9'u ekonomik sıkıntılar olarak belirtmiştir (36). Yapılan bir araştırma da; maddi güçlükten kaynaklanan bunalımlar ailede yaşanan tartışma sebeplerinde ilk sıradadır. Daha sonra ise çocuk eğitimi bakımı konusunda anlaşmazlıklar, erkeğin işinde yaşadığı gerginliği eve taşıması, erkeğin evi ile ilgilenmemesi gelmektedir (99). "Aile İçinde Toplumsal Alanda Şiddet" konulu araştırmada, 14 yaşından büyük kişilerin karı koca ilişkilerinin gerginleşme nedenleri arasında en çok yer verdikleri durumlar; eşin evi ile ilgilenmemesi, eşin saygısızca tavır ve davranışları, eşin kötü alışkanlıklardır (100). Tüm bu bulgular araştırma sonuçları ile paralellik göstermektedir.

Araştırmaya katılan kadınlara "bazen yaralı, incinmiş bir çok kadın görüyorum, birisi onları incitmiş. Bunu siz hiç yaşadınız mı?" sorusuna kadınların yarıya yakını %49.86'sı evet yaşadım, %50.14'ü hayır yaşamadım yanıtını vermişlerdir (Tablo 40). Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları adlı araştırmada; kadınların %29.59'u eşleri tarafından incindiğini söylemişlerdir (99). Araştırma bulgularında kadınların yaşadığı şiddeti açıklamaları daha yüksek oranda bulunmuştur. Gelles (1976); kadınların yarısına yakın bir bölümü zaman zaman eşlerinden fiziksel şiddet gördüklerini saptamıştır (43).

Araştırmaya katılan kadınların eşlerine 1 ile 10 arasında puan vermeleri istenmiş, kadınların %20.29'u eşlerine 8 puan, %17.10'u 7 puan vermişlerdir. Eşlerinde 1 puan verenlerin oranının %9.86 olması dikkat çekicidir. Kadınların eşleri ile ilişkilerine verdikleri puan ortalaması $6.74 \pm 2.66(1-10)$ 'dur (Tablo 41). Yapılan bir araştırmada; kadınların eşlerine verdikleri puan ortalaması daha yüksektir (8.38)(99). Arıkan ve Koşar'ın araştırmasında, kadınların yarısı (%52) evliliklerinden çok memnun, %41'i orta derecede memnundur (7).

4.1.3. KADINLARIN ŞİDDETE BAKIŞ AÇILARININ İNCELENMESİ

Araştırmaya katılan kadınlar "kadın şiddeti hak eder mi?" sorusuna, %91.88'i hayır, kesinlikle hak etmiyor yanıtını verirken, %8.12'si ise bazı durumlarda kadın şiddeti hak eder yanıtını vermeleri dikkat çekici bir bulgudur (Tablo 42). "Ailede Çocuk Eğitimi" araştırmasının sonuçlarına göre; eş dayacağına ilişkin kadınların görüşleri incelendiğinde, kadınların dayak konusunda son derece duyarlı olduğu bulunmuştur (51). Kongar'ın yönetiminde KAMAR tarafından araştırma da, erkeklerin eşlerini dövmesini

onaylamayanların oranı %64 tür. Buna karşın onayların oranı %27 gibi önemli bir orandadır. Kadınların dövülebileceğini düşünen erkeklerin oranı kadınlardan daha fazladır (66,99).

Araştırmaya katılan kadınların %91,01'i gibi büyük bir çoğunluğu kadınların ekonomik destek yokluğu nedeni ile şiddet ortamında yaşamaya devam ettikleri görüşünde hem fikirlerdir. 2. sırada ise, çocuklar için endişelenme gelmektedir. Kadınların eşlerini sevdikleri için şiddet ortamından ayrılmadıkları söyleyen kadınların oranının %78.84 olması dikkat çekici bir bulgudur. Bununla birlikte eşlerinden korktukları için kadınların şiddet ortamında yaşamaya devam ettiklerini söyleyen kadınların oranı da bir hayli yüksektir (%77.1). Kadınların aile ve arkadaşlarından destek alamaması (%87.82) kadınları bu ortamda yaşamaya devam ettiren ana nedenlerdir. Kadınlar toplumdan dışlanmaktan da korkmakta, utanmakta, çocuklarını babasız büyütmek istememekte, şiddet uygulayan erkeğin bir gün değişeceği ümidi ile yaşamaktadırlar (Tablo 43). Bu bulguların hepsi literatür ile uyumludur. Aile İçi Şiddetin Nedenleri ve Sonuçları araştırmada da, şiddete katlanma nedenleri olarak %40 oranında çocukları koruma düşüncesi gelmekte, %32.7 oranında ise ekonomik kaygılar ve gidecek yerin olmaması gösterilmektedir (99).

Araştırmaya katılan kadınların %11.30'u çocukluklarında ana-babalarından "sık sık", %27.83'ü "ara sıra", %33.91'i "nadiren" dayak yediklerini belirtmişlerdir (Tablo 44). Şiddete maruz kalınan bir çocukluk yaşamak, sonraki yaşamda ailede ve toplumsal alanda bir şiddet uygulayıcısı olma şansını arttırmaktadır. Büyük olasılıkla tüm bu alanlardaki şiddet zincirinin temel ve başlatıcı halkasını oluşturmaktadır. Bu açıdan Türkiye'deki şiddet eğilimlerini düşürmenin yolu, çocuk eğitiminde şiddeti bir yöntem olarak kullanmaktan kaçınmaktır. Yapılan bir araştırmada, kadınların %29.00'ı nadiren, %24.65'i ara sıra, %10.21'i sık sık çocukluğunda dayak yemişlerdir (99). Bu bulgular araştırma bulguları ile benzerlik göstermektedir. İçli araştırmasında, çocukken ebeveynlerince fiziksel şiddete maruz kalan kadın oranını %26.1 olarak saptamıştır (36).

Araştırmaya katılan kadınların %70.43 gibi büyük bir çoğunluğu çevrelerinde şiddete maruz kalan kadınları bilmekte, %29.57'si bilmemektedir (Tablo 45). Bu sonuçlara göre, kadınların yaşadıkları şiddeti hemcinsleri ile paylaştıkları sonucu çıkartılabilir.

Araştırmaya katılan kadınların %84.34'ünün geçmişinde tanı konulamayan bir şikayetin olmadığı, %8.41'inin ise tanı konulamayan bir şikayeti olduğu belirlenmiştir. %7.25'i ise tanı konulamayan bir şikayeti olup olmadığını hatırlamamaktadır (Tablo 46). Bu kadınların %34.47'si mide, kasık ve baş ağrısı; %13.79'u psikolojik problemleri olduğunu, %13.79'u kadın hastalıklarının olduğunu söylemişlerdir (Tablo 47).

Araştırmaya katılan kadınlara bazı psikosomatik semptomlara sahip olup olmadıkları sorulduğunda; kadınların %76.23'ü sınırlı bir yapıya sahip olduklarını söylemeleri dikkat çekici bir bulgudur. %64.64'ü halsizlik, güçsüzlük, %49.86'sı yani iki kadından biri cinsel istek azlığına sahiptir. %45.51'i ise yaşamdan zevk almamaktadır (Tablo 48). Elde edilen bu bulgular, kadınların ruhsal sağlık durumlarının boyutlarını göstermektedir.

Araştırmaya katılan kadınların %52.75'i kendisini mutlu ve iyi hissetmektedirler. %21.45'i bazen mutlu bazen mutsuz, %13.04'ü ise mutsuz, üzgün ve hüzünlü olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca moral olarak çökkünüm, canımdan bezginim, hayattan zevk alamıyorum, bazı rahatsızlıklarım var iyi değilim ifadelerinin olması dikkat çekicidir (Tablo 49).

Araştırmaya katılan kadınların %71.01'i "Ailenin Korunmasına Dair Kanun"u hiç duymadıklarını ve içeriğini bilmediklerini söylemişlerdir. Sadece kadınların %28.99'u bu kanunu duymuşlardır (Tablo 50). Bu bulgular, aileyi özellikle kadını ilgilendiren yasaların kamu oyunda yeterince duyurulmadığının bir göstergesidir.

4.1.4. KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİ BELİRLEME ÖLÇEĞİNİN İNCELENMESİ

Araştırma sonuçlarına göre kadına yönelik şiddet göstergeleri 9 faktör altında toplanmıştır. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme ölçeğini oluşturan 9 faktöre ait puan ortalamaları yüksek puandan düşük puana doğru sıralandığında; Faktör 9. Kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık ilk sırada yer alırken, Faktör 7. Kadının kendine karşı olumsuz duygulanımı ikinci sırada ve Faktör 3. Kadına yönelik ekonomik şiddet üçüncü sırada yer almıştır. Diğer faktörler, Faktör 4. Kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar), Faktör 8. Eşe yönelik kaygılar ve korkular, Faktör 6. Kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi, Faktör 2. Kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı, Faktör 5. Kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar ve Faktör 1. Kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet olarak sıralanmıştır (Tablo 51-52).

Faktör 1: Kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddete ait başlıklara verilen yanıtlardan alınan puanların ortalamasına bakıldığında; "eşim bana bağırır" başlığına ait ortalama puan ortalaması en yüksek bulunmuştur ve değeri 2.47 ± 1.31 'dir. "Eşim bana küfür eder" ikinci sırada, "Eşim tartışma anında evdeki eşyalara zarar verir" üçüncü sırada yer almaktadır (Tablo 53).

Yüzde dağılımlarına bakıldığında; kadınlar "eşim beni döver" başlığına %4.35'i her zaman, %0.87'si sık sık, %13.91'i ara sıra, %15.94'ü ise nadiren yanıtını vermişlerdir.

Kadınların %35.07'si (yani üç kadından biri) eşleri tarafından dövülmektedirler. Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları araştırma da, kadınların %29.6'sının kocalarından dayak yediği bulunmuştur(99,118). Arıkan 1992'de yaptığı araştırma da, evlilikleri süresince sık sık dövüldüklerini belirten kadınların oranı yarıya yakındır (%42.86) (8). PİAR'ın "1990'lı Yıllarda Türk Kadını" araştırmasında, evli kadınların %18'inin eşi tarafından dövüldüğü saptanmıştır (83). "Aile İçinde Toplumsal Alanda Şiddet" konulu araştırmada, kadınların %10'u eşlerinden dayak yediklerini söylemektedirler. %3.6'sı sık sık, % 6.5'i ara sıra dayak yemekte, Tayland'da evli kadınların %50'si kocalarından sürekli dayak yemekte, Güney Afrika'da kadınların altıda biri kocaları tarafından dövülmektedir (61,118). Strauss'a göre ise, evli kadınların %25'i evlilik sürecinde dayak yemekte, Larrain 1994 yılında Şili'de her 4 kadından 1'inin eşi tarafından dövüldüğünü vurgulamaktadır (76). Kolombiya'da her 5 kadından 1'i eşi tarafından dövülmektedir(26). Amerika'nın Washington'daki Worldwatch İnstitute'e bağlı, cinsel hastalıklar ve şiddet konusunda çalışmalar yürüten Sağlık ve Cinsiyet Eşitliği Merkezi'nce (Health and Gender Equity) 50 ülkede 140 bin kadın üzerinde gerçekleştirilen araştırmada; dünya kadınlarının üçte birinin dayak yediği; Türkiye'nin %58'lik bir oranla ilk sırada yer aldığı bulunmuştur (70).

"Eşimin şiddet uygulamasından dolayı tedavi gerektirecek bir yararlanma aldım" başlığına %6.09'u nadiren, %4.93'ü ara sıra, %1.16'sı sık sık, %0.29'u ise her zaman yanıtını vermişlerdir. Bir başka deyişle, kadınların %12.47'si fiziksel şiddet yüzünden yaralanmıştır. Yapılan bir araştırma da, dayak sırasında kadınların %46.9'unun fiziksel zarar gördüğü bulunmuştur. Berrios 1991'de, kadınlar arasında yaralanmaların en sık rastlanılan nedenlerinden birinin aile içi şiddet olduğunu vurgulamıştır. Dövülen kadınların %28'inin hastanede tedavi gördüğü belirtilmektedir (99). Yeni Gine'de şehirli kadınların %18'i kocaları tarafından şiddet görüp, yaralandıklarından dolayı tedavi için hastaneye başvurmuşlardır (26). Papua Yeni Gine'de kadınların %67'si eşlerinin kendilerini dövdüğünü söylemişlerdir. Lae şehrinde bir hastane de yapılan araştırma da, tüm hastaların aile içi şiddet yaralanmalarından tedavi gördükleri saptanmıştır (28).

"Eşim beni gebe iken dövdü" başlığına ise, %11.89'u nadiren, %4.20'si ara sıra %0.34'ü sık sık, %2.80'i her zaman yanıtını vermişlerdir. Kadınların %19.23'ü (yaklaşık olarak beş kadından biri) gebelik döneminde eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalmışlardır. Yapılan bir araştırma da, kadınların %41.1'inin hamileyken şiddete maruz kaldığı bulunmuştur(99). Domestic Violence İntervention Program tarafından yapılan büyük çaplı prevelans çalışmaları sonucu gebelik boyunca şiddet oranı %3.9 ile %8.3'dür (89). Yapılan çalışmalardan elde edilen verilere göre obstetri hastalarının %20-37'si şiddete maruz

kalmaktadır (27). Martin SL ve ark. tarafından yapılan bir araştırmaya göre; gebe iken şiddet uygulanma oranı %5-13 arasında değişmektedir(62). Valancia; gebe iken şiddete uğrayanların %64 oranında olduğunu saptamıştır (114).

Araştırma sonuçlarına göre, erkeklerin %67.25'i eşlerine bağırmakta, %42.03'ü küfür etmekte, %36.81'i tartışma anında evdeki eşyalara zarar vermekte, %40.58'i kadının üzerine yürümekte, %36.81'i kadına tokat atmakta, %29.86'sı kadını itip kakmakta, %19.43'ü kadını tekmelemekte, %31.02'si kadına hizmetçi gibi davranmaktadır. Erkeklerin %11.31'i kadına sopa vb. bir nesne ile vurmakta, %12.18'i kadını silah, bıçak gibi bir alet ile tehdit etmektedir. %33.91 oranında erkekler kadınlara kendisi olmaksızın hiçbir şey yapamayacaklarını, kadının kendisine bakamayacağını söylemektedirler. %26.96'sı ise, kadına değişirse erkeğin istediği gibi olursa daha iyi davranacaklarını söylemektedirler. Erkeklerin %26.96'sı kadının ailesine kaba davranmakta, küçümsemektedir (Tablo 54).

Gülçün yapmış olduğu çalışma da, kadınların %39'u itilme, tekmeleme, yumruklanma, dövülme şeklinde fiziksel şiddete uğramıştır (26). 1988 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması'na göre; Türkiye'de erkeklerin %44.9'u kadın kocasına itaat etmediği zaman kocanın kadını dövmeye hakkı olduğunu düşünmektedir. Erkeklerin %66.2'si evde erkeğin mutlak otorite olduğuna ve kadının erkeğe itaat etmesi gerektiğine işaret etmektedirler. Çünkü erkeklerin %53.7'si erkeklerin daha akıllı ve üstün olduklarını, %64'ü kadın kocasıyla bir anlaşmazlığa düştüğünde onunla tartışmak yerine kadının durumu sessizce kabullenmesini onaylamaktadır (70,99). Mor Çatı Kadın Sığınağı Merkezi'nden elde edilen verilere göre, fiziksel şiddet (dayak, tekme, yumruk, tartaklama, bir aletle saldırı, işkence ve öldürmeye teşebbüs) %87.6 ile en çok maruz kalınan şiddet biçimidir (99). Ellsberg Nikeregua'da 15-49 yaş kadınlar arasında yaptığı aile içi şiddet ve duygusal problemler, anksiyete çalışmasında, evli kadınların %52'sinin ise fiziksel şiddeti yaşamlarının herhangi bir döneminde en az 1 kez yaşadığını %27'si ise son 12 ay içerisinde şiddeti yaşadıklarını bulmuştur. Bu kadınların %70'i ağır şiddet olaylarını içeren (dövme, bir obje fırlatma, silah kullanma) gibi davranışlara maruz kalmışlardır (37).

Faktör 2. Kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskıya ait başlıklara verdiği yanıtlar puanlara dönüştürüldüğünde; “eşim benimle sudan sebeplerle kavga eder” başlığı 2.38±1.23 puan ile ilk sırada, “eşim beni davranışlarımdan dolayı eleştirir” başlığı ikinci sırada, “eşim benimle gerekmedikçe muhabbet etmez, somurtur” üçüncü sırada yer almaktadır

“Eşim benimle sudan sebeplerle kavga eder” başlığına araştırmaya katılan kadınların %8.99'u her zaman, %3.19'u sık sık, %38.55'i ara sıra, %15.36'sı nadiren yanıtını vermişlerdir. “Aile İçinde Toplumsal Alanda Şiddet” konulu araştırmada, evli kişilerin

%3.3'ü eşleri ile sık sık kavgaya varan münakaşalar yaptıklarını söylemektedirler (100). “Ailede Çocuk Eğitimi” araştırmasının sonuçlarına göre; kadınların %4'ü eşyle “her zaman” kavga ettikleri bulunmuştur (51). PİAR'ın “1990'lı Yıllarda Türk Kadını” araştırmasında, evli kadınların %61'inin ara sıra, %11'inin de sık sık eşi ile tartıştığı saptanmıştır (83).

Faktör 2'de her zaman seçeneğini işaretleyen kadınların yüzdeleri incelendiğinde; “eşim benimle gerekmedikçe muhabbet etmez, somurtur” %11.59 oranı ile ilk sıradadır. “Eşim bana hakaret eder” başlığına kadınların %7.83'ü her zaman, %2.32'si sık sık, %20.58'i arasıra, %10.72'si nadiren yanıtını vermişlerdir. Kadının hakarete uğrama oranı %41.45'tir. Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları araştırma da, kadınların %53.6'sının kötü söz ve hakarete maruz kaldığı bulunmuştur. Mor Çatı Kadın Dayanışma Merkezine başvuran kadınların %30.8'i hakaret, küfür, aşağılama gibi davranışlara maruz kalmışlardır (99). “Aile İçinde Toplumsal Alanda Şiddet” konulu araştırmada; kadınların %12.3'ü eşlerinden sık sık ve ara sıra hakarete uğramışlardır (100). Larrain(1994) Şili'de her 3 kadından 1'inin duygusal şiddete maruz kaldığını vurgulamaktadır (76). Kolombiya'da her 3 kadından 1'i psikolojik şiddete maruz kalmaktadır (26).

Araştırma sonuçlarına göre; erkeklerin %66.09'u eşleri ile sudan sebeplerle kavga etmekte, %59.14'ü kadını eleştirmekte, %45.21'i kadınla gerekmedikçe muhabbet etmemekte, %47.25'i ters giden olaylardan dolayı kadını suçlamakta, %41.45'i kadına hakaret etmekte, %36.52'si alay etmekte, %29.56'sı kadını diğer insanların önünde küçük düşürmekte, %28.99'u kadını yalnız iken aşağılamaktadır(Tablo 54).

Kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme faktörlerinin üçüncüsü “**Kadına yönelik ekonomik şiddet**” başlıkları puanlandırıldığında; “bir yere gideceğim zaman eşimden izin alırım” başlığına ait puan ortalaması 3.31 ± 1.66 değeri ile ilk sırada yer alırken, “arkadaşlarımı görmek istediğimde eşimden izin alırım” başlığı ikinci sırada, “mülkiyet sahibi olma ve bankada yatırımlarımız eşimin üzerindedir” başlığı üçüncü sırada yer almaktadır.

Faktör 3'de; “mülkiyet sahibi olma ve bankada yatırımlarımız eşimin üzerindedir” başlığını kadınların %36.52'si her zaman, %2.61'i sık sık, %14.49'u ara sıra, %6.38'i nadiren yanıtını vermişlerdir. Araştırma bulgularından görüldüğü gibi, kadınların %60 gibi büyük bir çoğunluğunun ekonomik güvencesi bulunmamaktadır. Türkiye'de ki tapu kayıtları üzerinde yapılan bir çalışmada, gayri menkul mülkiyetinin sadece %8'inin kadınlara ait olduğu; banka kredilerinin sadece %3'ünü kullanabildikleri, kent merkezlerinde dahi kadınların sadece %20'sinin çalıştıkları düşünülürse; kadınlara yönelik ekonomik travma daha iyi anlaşılacaktır (12).

Araştırma bulgularına göre; erkeklerin %29.87'si kadının ihtiyacı olduğu halde parayı kısıtlamakta, %40.29'u kadının harcamalarını kısıtlamakta, %41.74'ü kadının para harcaması konusunda hesap vermesini istemekte, %50.15'i para işlerini tekeline almakta, %67.83'ü evde önemli kararları kendisi vermektedir. Kadınların %50.43'ü ailesini görmek istediğinde eşinden izin almakta, %73.04'ü arkadaşlarını görmek istediğinde eşinden izin almakta, %75.07'si bir yere gidecekleri zaman eşlerinden izin almak zorundadır(Tablo 55).

Faktör 4. Kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) “Eşim kıskançlık yapar” başlığı puan ortalaması en yüksek olup 2.72 ± 1.46 'dır. “Eşim dışarıya çıkarken nasıl giyinmem gerektiğine karışır” alt başlığı ikinci sırada, “eşim dışarıdaki davranışlarına karışır” üçüncü sırada yer almaktadır.

Yüzde dağılımlarına bakıldığında; erkeklerin %70.44'ü eşlerine kıskançlık yapmakta, %64.64'ü kadın dışarıya çıkarken nasıl giyinmesi gerektiğine müdahale etmekte, %51.01'i kadınla kavga ettikten sonra cinsel ilişki istemektedir. %33.62'si kadının arkadaşlarını kıskanmakta ve kuşulanmaktadır. Kadının arkadaşlarına kaba davranıp küçümseyen erkeklerin oranı ise; %19.72'dir. Erkeklerin %24.94'ü kadının evini ya da işyerini kontrol amaçlı aramaktadır(Tablo 56).

Faktör 5. Kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar puanların ortalamasına bakıldığında; “eşim kendini evin sahibi gibi görür” başlığına ait ortalama puanı 2.58 ± 1.71 ile ilk sırada, “eşim beni diğer kadınlarla kıyaslar” ikinci, “eşim kadınları küçük görür” üçüncü sırada yer almaktadır.

Araştırmadan elde edilen verilere göre; erkeklerin %51.89'u kendini evin sahibi olarak görmektedir. %28.41'i eşini diğer kadınlar ile kıyaslamaktadır. %25.23'ü kadınları küçük görmekte, %17.4'ü kadın karşıtı şakalar yapmaktadır. Erkeklerin %22.90'ı kadını ayrılmakla, %20.59'u kadını terk etmekle ve %12.17'si kadını ev dışına atmakla tehdit etmektedir. %24.35'i kadına lakaplar takmakta, %13.63'ü kadına çirkin olduğunu, çekici olmadığı söylemektedir(Tablo 57).

Faktör 6. Kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi puanlara dönüştürüldüğünde; “eşimin duygularına saygısı vardır” başlığı 2.34 ± 1.49 puan ile ilk sırada, “eşim ile cinsel ilişkiden zevk alırım” başlığı ikinci, “eşim bana sevgi, şefkat gösterir” sırada yer almaktadır.

Araştırma bulgularına göre; erkeklerin %40.58'i eşlerini istemedikleri halde cinsel ilişkiye zorlamaktadırlar. Erkeklerin %19.72'si ise, kadın hasta iken, sağlığı elverişli durumda olmadığı halde eşlerine cinsel ilişkide ısrar etmektedir. Gülçün yapmış olduğu çalışma da, kadınların %15'i sekse zorlanmıştır (26). Evlilik içi tecavüz ve cinsel saldırı ile ilgili olarak

Steinmetz, 1986'da, kadınların %36'sının kocaları ya da sevgilileri tarafından cinsel saldırı veya tecavüze maruz kaldıklarını saptamıştır(93). Papua Yeni Gine'de, 95 kadının yaklaşık yarısı eşleri tarafından sekse zorlanmakta, 1/3'i ise seks sırasında dövülmektedir. Hindistan Uttar Pradesh'te, kadınların 2/3'si eşlerince sekse zorlanmakta, bunların yaklaşık 1/3'i ise sekste dövülmektedir. Cope Town, Güney Afrika'da bir araştırmada, kadınların %72'si istemedikleri halde sekse zorlanmışlar ve %11'ine ise tecavüz edilmiştir. %78'i ise eğer seksi ret ederler ise, dövüldüklerini söylemişlerdir (86). Peru'da tüm yetişkin kadınların %33'ü istemedikleri halde cinsel ilişkiye zorlandıklarını dile getirmektedirler (61,118). İngiltere'de 7 kadından 1'i eşi tarafından tecavüze uğramaktadır (26). Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları araştırmasında ailede cinsel şiddete rastlanma oranı %9'dur (99).

Faktör 6'da yüzdeler incelendiğinde; “eşimin duygularıma saygısı vardır” %15.36'sı asla yanıtı ile ilk sıradadır. “Eşimle cinsel ilişkiden zevk alırım” ve “eşim bana sevgi, şefkat gösterir” başlığına kadınların %11.88'i asla yanıtını vermişlerdir(Tablo 58).

7. Faktör “Kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı” başlıklar puanlandırıldığında; “kendimi sinirli, gergin hissederim” başlığına ait puan ortalaması 3.14 ± 1.32 değeri ile ilk sırada yer alırken, “kendimi yalnız hissederim” başlığı ikinci sırada yer almaktadır.

Faktör 7'de; “kendimi sinirli, gergin hissederim” başlığını kadınların sadece %12.75'i asla yanıtını vermişlerdir. %23.77'si her zaman seçeneğini işaretlemişlerdir. “Kendimi yalnız hissederim” başlığına kadınların %18.84'ü, “kendimi hapishanedeymiş gibi hissederim” başlığına % 12.75'i, “kendimi hissiz,duygusuz hissederim” başlığına ise %11.59'u her zaman yanıtını vermişlerdir (Tablo 59).

Faktör 8. Eşe yönelik kaygılar ve korkular “Bir şey yapacağım zaman eşim ne der kaygısı yaşarım” başlığı puan ortalaması en yüksek olup 2.52 ± 1.44 'dür. “Eşimle tartışırken kızmasından, sinirlenmesinden korkarım” alt başlığı ikinci sırada yer almaktadır.

Yüzde dağılımlarına bakıldığında; “eşime karşı düşüncelerimi rahatlıkla ifade ederim” seçeneğine kadınların %61.74'ü her zaman, %8.41'i asla yanıtını vermişlerdir.

Araştırma bulgularına göre; kadınların %64.06'sı bir şey yapacakları zaman “eşim ne der kaygısı” yaşamaktadırlar. %56.52'si eşleri ile tartışırken kızmasından, sinirlenmesinden korkmaktadır. %50.14'ü eşiyile tartışırken kavganın sonuçlarından korkmaktadır. %48.12'si eşinin huylarından, tersliğinden korkup, sessiz kalmaktadır. %48.70'i eşi kızmasın diye istemediği halde erkeğin istediklerini yapmaktadır. Kadınların %35.65'i erkek yanlış bir şey yapmış olsa bile, kendilerini eşlerine “haklısın” demek zorunda hissetmektedirler(Tablo 60).

Kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme 9. Faktörü “Kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık” başlıkları puanlandırıldığında; “eşim bana çocuk bakımında yardım eder” başlığına ait puan ortalaması 3.34 ± 1.37 değeri ile ilk sırada yer alırken, “eşim bana ev işlerinde yardım eder” başlığı ikinci sırada yer almaktadır.

Faktör 9’da; “Eşim bir işe girmemi, çalışmamı istemez ve çocuklara bakmam için evde kalmamı ister” başlığını kadınların sadece %41.16’sı asla yanıtını vermişlerdir. %41.15’i ise her zaman, %4.35’i ise sık sık seçeneğini işaretlemişlerdir.

Araştırma bulgularına göre; erkeklerin %36.82’si eşlerinin bir kursa veya okula gitmelerini istemekte, %48.99’u akşam yemeği, ev işi veya çamaşır yıkama gibi işler vaktinde yapılmazsa sinirlenmektedir. %57.39’u evde kadın, erkek rolünü belirlemektedir. Erkeklerin %75.07 gibi büyük bir çoğunluğu her zaman kendinin haklı olduğunu iddia etmektedir (Tablo 61).

Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme Ölçeğinden elde edilen faktörlerin arasındaki korelasyonların dağılımı incelendiğinde; Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.811$ $p<0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 2 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %65.8’i kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.658$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.530$ $p<0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 3 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %28.1’i kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.281$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.680$ $p<0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 4 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 46.2’si kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.462$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.827$ $p<0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %68.4’ü kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.684$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu

gözlenmektedir ($r=0.565$ $p<0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %31.9'u kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.319$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.622$ $p<0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %38.7'si kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.387$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.678$ $p<0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %46.0'ı kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.460$).

Faktör 1: kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.649$ $p<0.000$). Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %42.1'i kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.421$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.516$ $p<0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 3 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %26.6'sı kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.266$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.631$ $p<0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 4 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %39.8'i kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.398$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.764$ $p<0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %58.4'ü kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.584$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.690$ $p<0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da

doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %47.6'sı kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.476$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.647$ $p<0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 41.9'u kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.419$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.671$ $p<0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %45.0'i kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.450$).

Faktör 2: kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.688$ $p<0.000$). Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %47.3'ü kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.473$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ile Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.530$ $p<0.000$). Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 4 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %28.1'i kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.281$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ile Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.488$ $p<0.000$). Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %23.8'i kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.238$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ile Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.339$ $p<0.000$). Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %11.5'i kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.115$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ile Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.559$ $p<0.000$). Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %31.2'si kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.312$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.681$ $p<0.000$).

Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %46.4'ü kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.464$).

Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.566$ $p<0.000$). Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %32.0'si kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.320$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) ile Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir($r=0.611$ $p<0.000$). Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %37.3'ü kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.373$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) ile Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.485$ $p<0.000$). Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %23.5'i kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.235$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) ile Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir($r=0.598$ $p<0.000$). Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %35.8'i kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.358$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.611$ $p<0.000$). Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %37.3'ü kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.373$).

Faktör 4: kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon (kısıtlayıcı davranışlar) ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.557$ $p<0.000$). Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %31.0'i kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.310$).

Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar ile Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu

gözlenmektedir ($r=0.545$ $p<0.000$). Kadının Faktör 5 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %29.7'si kadının Faktör 5 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.297$).

Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar ile Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.597$ $p<0.000$). Kadının Faktör 5 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %35.6'sı kadının Faktör 5 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.356$).

Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.613$ $p<0.000$). Kadının Faktör 5 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %37.6'sı kadının Faktör 5 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.376$).

Faktör 5: kadın cinsiyetin küçümseme ve tehdit edici davranışlar ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.638$ $p<0.000$). Kadının Faktör 5 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %40.7'si kadının Faktör 5 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.407$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi ile Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.574$ $p<0.000$). Kadının Faktör 6 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %32.9'u kadının Faktör 6 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.329$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.480$ $p<0.000$). Kadının Faktör 6 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %23.0'ü kadının Faktör 6 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.230$).

Faktör 6: kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.632$ $p<0.000$). Kadının Faktör 6 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %39.9'u kadının Faktör 6 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.399$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı ile Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.670$

$p<0.000$). Kadının Faktör 7 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %44,9'u kadının Faktör 7 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.449$).

Faktör 7: kadının kendine yönelik olumsuz duygulanımı ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.611$ $p<0.000$). Kadının Faktör 7 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %37,3'ü kadının Faktör 7 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.373$).

Faktör 8: eşe yönelik kaygılar ve korkular ile Faktör 9: kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir ($r=0.658$ $p<0.000$). Kadının Faktör 8 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %43,3'ü kadının Faktör 8 puanı ile açıklanabilir ($r^2:0.433$) (Tablo 62).

4.1.5. KADINLARIN KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİ BELİRLEME ÖLÇEĞİNDEN ALDIKLARI PUAN ORTALAMALARI VE ETKİ EDEN ETMENLERİN İNCELENMESİ

Faktör 1: Kadının Vücut Bütünlüğüne Zarar Verici Düzeyde Fiziksel Şiddet

Kadınların yaş gruplarına göre incelendiğinde; Faktör 1 puanı, 45-49 yaş grubunda diğer yaş gruplarına oranla daha yüksek bulunmuştur. Ancak yaş grupları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır (Tablo 63). Yapılan bir araştırmada, yaş ile fiziksel saldırı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (16).

Kadınların eğitim durumları ile Faktör 1 puanları incelendiğinde; en yüksek puan, ortaokul mezunu, ikinci yüksek puan ilköğretim mezunu kadınlardadır. En düşük puan ortalaması ise, yüksek okul mezunu kadınlardadır. İlköğretimden sonra eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamaları düşmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark lise ve yüksekokul mezunu kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 64). Yıldırım (1995), eğitim seviyesi düşük kadınların daha ağır derecede şiddette uğradığı belirlemiştir(118). Demiröz(1996) çalışmasında, kadının eğitimi ile fiziksel şiddet arasında anlamlı ilişkiler saptamıştır (29).

Kadınların Faktör 1 puanlarının kadının çalışma durumuna göre ortalamaları incelendiğinde; çalışmayan kadınların puanları yüksektir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 65). Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları araştırma sonuçlarında; çalışan kadınların ev hanımlarına göre şiddet indeksi anlamlı bir biçimde düşmektedir(99).

Faktör 1 puanların kadının meslek durumuna göre ortalamaları incelendiğinde; serbest meslek grubu en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark memur grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 66).

Kadınların eşleri ile tanışma şekli Faktör 1 puanları ile arasındaki ilişki sonucu; en yüksek puan görücü usulüyle evlenen kadınlardadır. Ancak tanışıp anlaşarak evlenen grupla arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 67).

Kadınların evlenme yaşı ile Faktör 1 puanları arasında analiz sonucu; evlilik yaşı uzadıkça faktör puanlarının azaldığı görülmektedir. Puan ortalaması; 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek, en düşük puan 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlarda bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 68).

Araştırmaya katılan kadınlara evlilik yılı sorulduğunda; yıllara paralel bir puan artışı gözlenmektedir. Fark herhangi bir gruptan kaynaklanmamaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 69).

Puanların kadının eşle beraberlik bağına göre ortalamaları incelendiğinde; imam nikahlı olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark nikahsız beraberlik grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 70).

Puanlarının kadının eşlerinin yaş gruplarına göre ortalamaları incelendiğinde; 45 yaş ve üzeri yaş gurubunun puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo71).

Kadınların eşlerinin eğitim durumu ile Faktör 1 puanları arasındaki ilişkiye bakıldığında; okuryazar erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek, yüksekokul mezunu erkeklerin eşlerinin en düşüktür. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark yüksekokul mezunu erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 72). Arıkan ve Koşar (1989) yaptığı araştırmada, kocanın eğitim durumuyla kadının fiziksel istismarı arasında ters yönde bir ilişkinin olduğunu saptamışlardır(7). Yapılan bir araştırmada, eğitim seviyesi düşük olan erkeklerin eşlerine saldırma oranlarının daha fazla olduğunu bulunmuştur(16). “Aile İçinde Toplumsal Alanda Şiddet” konulu araştırmada bireylerin eğitim düzeylerindeki artışa bağlı olarak şiddet eğilimleri de azaldığını bulmuştur (100).

Kadınlarının eşlerinin meslek durumu incelendiğinde; çalışmayan erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek bulunmuştur. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak

anlamli bir fark bulunamamıştır (Tablo 73). Kantor 1989’da erkeğin mesleği ile eşe saldırı olayları arasında anlamli bir ilişki bulmamıştır(16).

Kadınların çocuk sahibi olma durumu incelendiğinde; en yüksek puan çocuğu olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir fark bulunmuştur. (Tablo 74).

Araştırmaya katılan kadınların çocuk sayılarına göre puanlarının ortalamaları incelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksek bulunmuş ve grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir fark bulunmuştur. Bu fark, çocuğu olmayan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 75). Yıldırım (1995), çok çocuklu kadınların daha ağır derecede şiddete uğradığı bulunmuştur(118). Yapılan bir araştırmada, “eğer bir kadın çok çocuğa sahip ise, aile içi şiddet olasılığı artmaktadır” görüşü savunulmaktadır. Çalışmalarda, 4 ve daha fazla çocuğu olan kadınlar, şiddete uğrayan diğer kadınlardan 2 kez fazla şiddete uğradıkları bulunmuştur (86).

Araştırmaya katılan kadınların aile tipleri ile puanlarının ortalamaları incelendiğinde; parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir fark bulunmuştur. Bu fark, çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 76).

Puanlarının ortalamaları ailenin gelir durumuna göre incelendiğinde; gelir giderden az olan grupta puan en yüksektir. En düşük puan ise gelir giderden fazla olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir fark bulunmuştur. Bu fark, gelir giderden az olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 77). Demiröz çalışmasında, eve giren gelirin yeterliliği ile kadının şiddete maruz kalması arasında anlamli ilişkiler vardır (29). Yapılan bir araştırmada, gelir seviyesinin düşük olmasının erkek tarafından kadına saldırıyı arttıran bir faktör olduğunu bulunmuştur. McCloskey 1996’da dövülen kadınların düşük aile gelirine sahip olduklarını saptamıştır. Black ve ark. 2179 çalışmada fiziksel saldırı olaylarında sosyoekonomik durum ile şiddet arasında anlamli sonuçlar elde etmişlerdir (16). “Yüksek Enflasyonun Aile İçi ilişkiler Üzerine Etkisi” adlı araştırmada; karı koca arasında ortaya çıkan tartışmaların boyutlarına bakıldığında, sert ve fiziksel şiddeti içeren kavgaların daha çok enflasyondan etkilenen ailelerde ortaya çıkmaktadır (51).

Araştırmaya katılan kadınlara ailenin sosyal güvencesi olup olmadığı sorulduğunda; en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamli bir fark bulunmuştur. (Tablo 78).

Araştırmaya katılan kadınlara evliliğin kadına sağladığı en önemli duygunun ne olduğu sorulduğunda; maddi güç ve güven yanıtını veren grupta puan en yüksektir. Grup

ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 79).

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerine karşı hissettiği en önemli duygunun ne olduğu sorulduğunda; korku yanıtını veren grupta puan en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark sevgi/saygı yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 80).

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerinin sinirlilik düzeylerini tanımlaması istendiğinde; çok sinirli olarak tanımlanan erkeklerin eşleri olan kadınlarda puan en yüksek bulunmuştur. İkinci sırada ise; bazen sinirli olan grup gelmektedir. Sakin, hemen hemen hiç sinirlenmeyen erkeklerin eşleri en düşük puanı almışlardır. Gruplar arası fark çok sinirli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. (Tablo 81). Yapılan bir araştırmada, sinirli erkekler ile eş saldırısı arasında anlamlı pozitif bir ilişki bulmuştur (16).

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerinin alkol içme sıklığı sorulduğunda; alkol içme sıklığı ile paralel bir puan artışı gözlenmektedir. En yüksek puan, her gün alkol alan gruptadır ve fark yaratan gruptur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. (Tablo 82). Yüksel, alkol kullanımının fiziki baskının bulunduğu grupta anlamlı fark yarattığını saptamıştır (119). Yapılan bir araştırmada, alkol alan erkeklerin eşe saldırı riskini arttırdığını bulmuştur (16). "Aile İçinde Toplumsal Alanda Şiddet" konulu araştırmada alkol ile şiddet arasında açık bir ilişki görülmektedir (100). Yapılan bir araştırmada alkol alma, eşi dövmede ana nedenlerden biridir. Alkol alan erkek yaptıklarını hatırlamamakta ve kadına daha ağır şiddet uygulamaktadırlar(28). Bir araştırmada, şiddet uygulayanların %88'inin alkol kullandığını bulunmuştur (114).

Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; sık sık yanıtını veren grupta puan en yüksek bulunmuştur. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Geçmişinde dayak yiyen kadınların oldukça yüksek şiddet puanına sahip olması, fiziksel şiddetin bir gelenek gibi arttırıldığını göstermektedir. Ancak geçmişteki fiziksel şiddetin sıklığı şimdiki şiddetin düzeyini açıklayamamaktadır. Diğer bir deyişle çocuklukta az veya çok şiddete maruz kalmak şimdiki şiddet düzeyi üzerinde etkili değildir (Tablo 83). Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları adlı araştırma sonuçlarında da benzer sonuçlar elde edilmiştir (99). Yıldırım, şiddete uğrayan kadınların çocukluğunda şiddetle tanışmış olduğunu saptamıştır (118).

Faktör 2: Kadına Hakaret, Küçümseme Ve Duygusal Baskı

Kadınların yaş grubu incelendiğinde; Faktör 2 45-49 yaş grubu kadının puan ortalaması en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 63).

Kadınların eğitim düzeyine göre Faktör 2'den aldıkları puan ortalamaları incelendiğinde; en düşük puan ortalaması yüksek okul mezunu kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, lise ve yüksek okul mezunu kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 64). Arıkan ve Koşar, kadının eğitim düzeyi yükseldikçe fiziksel olmayan istismar puanının azaldığını bulmuştur (7).

Faktör 2 puanlarının kadının çalışma durumuna göre ortalamalarına bakıldığında; çalışan kadınların puanları yüksektir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 65).

Faktör 2 puanların kadının meslek durumuna göre ortalamalarına bakıldığında; serbest meslek grubu puan ortalaması en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark serbest meslek grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 66).

Kadınların eşleriyle tanışma şekli sorulduğunda; Faktör 2 en yüksek puan, görücü usulüyle evlenen kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 67).

Kadınların evlenme yaşları ile Faktör 2 puan ortalaması arasındaki ilişki incelendiğinde; 15 yaş ve altında evlenen kadınlar en yüksek puanı almışlar, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 68).

Faktör 2 puan ortalamaları evlilik süresine göre incelendiğinde; en yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli gruptadır ve yıllara paralel bir puan artışı gözlenmektedir. Fark, herhangi bir gruptan kaynaklanmamaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. (Tablo 69).

Faktör 2 puan ortalamaları kadınların eşleri ile beraberlik bağlarına göre incelendiğinde; en yüksek puan ortalaması medeni nikahlı kadınlardadır. İkinci yüksek puan imam nikahlı kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark medeni nikah ve nikahsız beraberlikten kaynaklanmaktadır (Tablo 70).

Kadınların eşlerinin yaş grupları ile Faktör 2 puan ortalamaları arasındaki ilişkiye bakıldığında; en yüksek puan ortalaması 45 yaş ve üzeri yaş gurubundadır. Grup ortalamaları

arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 71).

Kadınların eşlerinin eğitim durumları ile Faktör 2 puanları incelendiğinde; en yüksek puan ortalaması okuryazar, en düşük puan yüksek okul mezunu erkeklerin eşlerindedir. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark yüksekokul mezunu erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 72). Arıkan ve Koşar; erkeğin eğitim düzeyi yükseldikçe fiziksel olmayan istismar puanının azaldığını saptamıştır (7).

Erkeklerin meslekleri ile Faktör 2 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; çalışmayan erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark diğer grubu erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 73).

Faktör 2 puan ortalamaları ile kadınların çocuk sahibi olma durumları incelendiğinde; en yüksek puan çocuğu olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. (Tablo 74).

Faktör 2 ait puanlar ile kadınların çocuk sayıları incelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çocuğu olmayan ve 5 ve üzeri çocuğu olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 75). Arıkan ve Koşar, fiziksel olmayan istismar puanının çocuk sayısı arttıkça yükseldiği belirtmiştir (7).

Aile tipi ile Faktör 2 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 76).

Ailenin gelir durumu ile Faktör 2 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; gelir giderden az olan gruptaki kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Gelir durumu arttıkça puan ortalamaları azalmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark gelir giderden az olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 77). Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları araştırma sonuçlarında; şiddet indeksinin gelir düzeyi arttıkça düştüğünü saptamışlardır (99).

Ailenin sosyal güvence durumu ile Faktör 2 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 78).

Kadınların evliliğin kendilerine sağladığı en önemli unsur ile Faktör 2 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksektir. En düşük puan ise sevgi, saygı cevabını veren gruptadır. Grup ortalamaları arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark maddi güç güven ve sevgi /saygı grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 79).

Eşe hissedilen en önemli duygu ile Faktör 2 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; korku yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. En düşük puan ise sevgi, saygı cevabını veren gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark sevgi /saygı ve korku yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 80). Arıkan ve Koşar, evlilikten memnun olmayanların memnun olanlara göre fiziksel olmayan istismar puanlarını yüksek bulunmuştur (7).

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerinin sinirlilik düzeylerini tanımlaması istendiğinde; çok sinirli olarak tanımlanan erkeklerin eşlerinin puan ortalamaları en yüksek bulunmuştur. Gruplar arası fark çok sinirli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 81).

Erkeklerin alkol içme sıklıkları ile Faktör 2 puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan her gün alkol alan gruptadır ve alkol içme sıklığı ile paralel bir puan artışı gözlenmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Fark, her gün alkol alan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 82).

Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; Faktör 2 puan ortalamaları sık sık yanıtını veren grupta en yüksek bulunmuştur. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 83).

Faktör 3: Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet

Kadınların yaş grubu ile Faktör 3 puanı incelendiğinde, puan ortalaması 15-19 yaş grubunda en yüksek bulunmuştur. Ancak yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır (Tablo 63). Bu bulguda, erkeklerin çok genç yaşta kadınlara ekonomik açıdan kontrolü eline almak istediği anlaşılmaktadır.

Kadınların eğitim durumları incelendiğinde; Faktör 3 puan ortalaması okuryazar kadınlarda en yüksek bulunmuş ve eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında da belirgin bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, yüksek okul mezunu kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 64).

Faktör 3 puan ortalamaları kadının çalışma durumuna göre incelendiğinde; çalışmayan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 65).

Faktör 3 puan ortalamaları kadının mesleklerine göre incelendiğinde; en yüksek puan ortalaması ev hanımı, en düşük puan ortalaması ise memur grubundadır. Grup ortalamaları

arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark memur grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 66). Bu bulgu, ev hanımlarının herhangi bir işte çalışmamasından dolayı, ekonomik açıdan erkeğe bağımlı olduğunun bir göstergesidir.

Kadınların eşleri ile evlenme biçimleri ile Faktör 3 puan ortalamaları arasındaki ilişkiye bakıldığında; en yüksek puan görücü usulü ile evlenen gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 67).

Faktör 3 başlığına ait puanlar kadınların evlenme yaş gruplarına göre incelendiğinde; en yüksek puan 15 yaş ve altında evlenen kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 68).

Faktör 3 puanları ile kadınların evlilik süresi ile ilişkileri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 69).

Kadınların eşleri ile beraberlik bağları ile Faktör 3 puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde; en yüksek puan imam nikahlı kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 70).

Erkeklerin yaş grupları ile Faktör 3 puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması 20-24 yaş grubu erkeklerindir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 71).

Erkeklerin eğitim durumları ile Faktör 3 puanları incelendiğinde; okuryazar erkeklerin eşlerinde puan ortalaması en yüksek ve grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark yüksek okul mezunu erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 72).

Erkeklerin meslekleri ile Faktör 3 arasındaki ilişkiye bakıldığında; işçi grubundaki erkeklerin eşlerinin puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 73).

Kadınların çocuk sahibi olma durumları ile Faktör 3 puan ortalamalarının incelenmesi sonucunda; en yüksek puan çocuğu olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 74).

Faktör 3 puanları ile kadınların çocuk sayısı incelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çocuğu olmayan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 75).

Kadınların aile tipleri ile Faktör 3 arasındaki ilişki arasındaki analiz sonucu, genç geniş aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 76).

Ailenin gelir durumu ile Faktör 3 arasında ilişkiye bakıldığında; gelir giderden az olan grupta kadınların puanları en yüksektir. İkinci yüksek puan gelir giderden fazla olan grupta olması dikkat çekici bir bulgudur. En düşük puan ise; gelir gidere eşit gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, gelir gidere eşit olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 77).

Ailenin sosyal güvencesi ile Faktör 3 arasında en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan grupta olmasına rağmen grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 78).

Kadınlara evliliğin sağladığı en önemli unsur ile Faktör 3 arasındaki analiz sonucu, maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 79).

Eşe karşı hissedilen en önemli duygu ile Faktör 3 arasındaki ilişkinin incelenmesi sonucu; korku yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. İkinci sırada, itaat yanıtını veren kadınların puanları yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark korku yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 80).

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerinin sinirlilik düzeylerini tanımlaması istendiğinde; Faktör 3'de çok sinirli olarak tanımlanan erkeklerin eşlerinin puanı en yüksek bulunmuştur. Gruplar arası fark çok sinirli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 81).

Erkeğin alkol alması ile Faktör 3 grup ortalamalarının, Varyans analizi ile irdelenmesi sonucunda istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır. En yüksek puan birkaç günde bir alkol alan gruptadır (Tablo 82).

Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; Faktör 3 en yüksek puan ortalaması ara sıra yanıtını veren gruptadır. Gruplar arası anlamlı fark saptanmamıştır (Tablo 83).

Faktör 4: Kadına Yönelik Sosyal Baskı Ve İzolasyon(Kısıtlayıcı Davranışlar)

Kadınların yaş grubu ile Faktör 4 puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde; en yüksek puan 15-19 yaş grubundadır. Ancak yaş grupları arasında, istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır (Tablo 63).

Faktör 4 ile kadınların eğitim durumlarına bakıldığında; okuryazar kadınlarda puan ortalaması en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, okuryazar kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 64).

Faktör 4 ile kadınların çalışma durumu incelendiğinde; çalışmayan kadınların puanları en yüksektir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 65).

Kadınların meslekleri ile Faktör 4 puan ortalamaları arasındaki analiz sonucu; işçi grubunda puan ortalaması en yüksek bulunmuştur. Ancak grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 66).

Araştırmaya katılan kadınlara eşleri ile tanışma şekli sorulduğunda; Faktör 4 en yüksek puan görücü usulüyle evlenen kadınlardadır. Ancak grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 67).

Faktör 4'e ait puanlar evlenme yaş gruplarına göre incelendiğinde; en yüksek puan 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 15 yaş ve altı evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 68).

Kadınların evlilik yılı ile Faktör 4 grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. En yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli olan gruptadır (Tablo 69).

Faktör 4 puan ortalamaları ile kadınların eşleri ile beraberlik bağları arasındaki ilişki irdelendiğinde; en yüksek puan ortalaması imam nikahlı kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 70).

Erkeklerin yaş grupları ile Faktör 4 puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması 20-24 yaş grubu erkeklerde olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 71).

Erkeklerin eğitim durumları ile Faktör 4 puan ortalamaları arasındaki ilişki irdelendiğinde; okuryazar erkeklerin eşlerinde puan ortalaması en yüksek olup, eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark okuryazar ve yüksekokul mezunu erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 72).

Erkeklerin meslekleri ile Faktör 4 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; çalışmayan erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek bulunmuştur. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 73).

Araştırmaya katılan kadınlara çocuk sahibi olma durumları sorulduğunda; Faktör 4 çocuğu olan grubun puan ortalaması yüksek olmasına rağmen, istatistiksel anlamlı bir fark saptanamamıştır (Tablo 74).

Faktör 4 ile kadınların çocuk sayıları arasındaki ilişki incelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. İstatistiksel anlamlı bir fark saptanamamıştır (Tablo 75).

Kadınların aile tipleri ile Faktör 4 puanları irdelendiğinde; parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 76).

Ailenin gelir durumu ile Faktör 4 arasında analiz sonucu, gelir giderden fazla olan grupta kadınların puanlarının en yüksek olması dikkat çekici bir bulgudur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark gelir gidere eşit olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 77).

Ailenin sosyal güvence durumu ile Faktör 4 puan ortalamaları arasındaki ilişki sorgulandığında; en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan grupta olmasına rağmen grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 78).

Kadınlara evliliğin sağladığı en önemli unsur ile Faktör 4 arasındaki ilişkide; maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 79).

Kadınların eşlerine hissettikleri en önemli duygu ile Faktör 4 arasındaki ilişki araştırıldığında; korku yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark güven ve korku yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 80).

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerinin sinirlilik düzeylerini tanımlaması istendiğinde; Faktör 4’de çok sinirli olarak tanımlanan erkeklerin eşlerinin puanı en yüksek bulunmuştur. Gruplar arası fark çok sinirli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 81).

Erkeklerin alkol alma durumları ile Faktör 4 puan ortalamaları arasındaki ilişkiye bakıldığında; en yüksek puan her gün alkol alan gruptadır. Fark, her gün alkol alan gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 82).

Kadınların çocukluk döneminde anne ve babadan dayak yeme sıklıkları ile Faktör 4 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan çocukluğunda anne babadan sık sık dayak yiyen gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark

bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark nadiren dayak yiyen gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 83).

Faktör 5: Kadın Cinsiyetini Küçümseme Ve Tehdit Edici Davranışlar

Kadınların yaş grubu ile Faktör 5 puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde; 45-49 yaş grubunun puanları diğer yaş gruplarına oranla daha yüksek bulunmuştur. Ancak yaş grupları arasında, istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır (Tablo 63).

Faktör 5 ile kadınların eğitim durumlarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması okuryazar, en düşük puan ortalaması yüksekokul mezunu kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, okuryazar ve lise grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 64).

Faktör 5 ile kadınların çalışma durumu incelendiğinde; çalışan kadınların puanları yüksektir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 65).

Kadınların meslekleri ile Faktör 5 puan ortalamaları arasındaki analiz sonucu; en yüksek puan ortalaması serbest meslek grubundadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark serbest meslek grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 66).

Faktör 5 ile kadınların eşleri ile tanışma şekli arasında istatistiksel anlamlı bir fark saptanamamıştır. Faktör 5 en yüksek puan tanışıp anlaşarak evlenen kadınlardadır (Tablo 67).

Faktör 5'e ait puanlar kadının evlenme yaş gruplarına göre incelendiğinde; 15 yaş ve altında evlenen kadınlar en yüksek puanı almıştır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 68).

Kadınların evlilik süresi ile Faktör 5 puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli gruptadır ve yıllara paralel bir puan artışı gözlenmektedir. Fark, 5 yıl altı ile 21 yıl ve üzeri evli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 69).

Faktör 5 puan ortalamaları ile kadınların eşleri ile beraberlik bağları arasındaki ilişki irdelendiğinde; en yüksek puan ortalaması imam nikahlı kadınlarda olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark imam nikahlı kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 70).

Erkeklerin yaş grupları ile Faktör 5 puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması 45 yaş ve üzeri yaş gurubundadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak

anamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark 25-29 ile 45 ve üzeri yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 71).

Erkeklerin eğitim durumları ile Faktör 5 puan ortalamaları arasındaki ilişki irdelendiğinde; en yüksek puan ortalaması okuryazar erkeklerin, en düşük puan ortalaması yüksek okul mezunu erkeklerin eşlerindedir. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark yüksekokul mezunu erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 72).

Erkeklerin meslekleri ile Faktör 5 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; serbest meslek olarak çalışan erkeklerin eşlerinde puan ortalamaları yüksektir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo 73).

Kadınların çocuk sahibi olma durumları incelendiğinde; Faktör 5’de en yüksek puan çocuğu olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 74).

Kadınların çocuk sayıları ile Faktör 5 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark 5 ve üzeri çocuğu olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 75).

Kadınların aile tipleri ile Faktör 5 ait puanlarının ortalamaları incelendiğinde; parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çekirdek aile ve genç geniş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 76).

Ailenin gelir durumu ile Faktör 5 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; gelir giderden az olan grupta olan kadınların puanları en yüksektir. Gelir durumu arttıkça puan ortalamaları azalmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark gelir giderden az olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 77).

Ailenin sosyal güvence durumu ile Faktör 5 puanları irdelendiğinde; en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan grupta olmasına rağmen grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 78).

Kadınlara evliliğin sağladığı en önemli unsur ile Faktör 5 arasındaki ilişkide; maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 79).

Kadınların eşlerine hissettikleri en önemli duygu ile Faktör 5 arasındaki ilişki araştırıldığında; korku yanıtını veren kadınların puanları en yüksektir. İkinci sırada, itaat

yanıtını veren kadınların puanları yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark sevgi/saygı yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 80).

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerinin sinirlilik düzeylerini tanımlaması istendiğinde; Faktör 5’de çok sinirli olarak tanımlanan erkeklerin eşleri olan kadınlarda puan en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Gruplar arası fark çok sinirli gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 81).

Erkeklerin alkol alma durumları ile Faktör 5 puanları incelendiğinde; en yüksek puan her gün alkol alan gruptadır ve fark yaratan gruptur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 82).

Kadınların çocukluk döneminde anne ve babadan dayak yeme sıklıkları ile Faktör 5 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; çocukluğunda anne babadan sık sık dayak yiyen kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Gruplar arasındaki fark nadiren dayak yiyen gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 83).

Faktör 6: Kadına Yönelik Cinsel Şiddet ve Saygı Gereksinimi

Kadınların yaş grubu ile Faktör 6 puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde; 45-49 yaş grubu kadının puan ortalaması en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 25-29 yaş ve 45-49 yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 63).

Faktör 6 ile kadınların eğitim durumlarına bakıldığında; okuryazar kadınlarda puan ortalaması en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, lise mezunu kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 64).

Faktör 6 ile kadınların çalışma durumu incelendiğinde; en yüksek puan ortalaması; çalışan kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 65).

Kadınların meslekleri ile Faktör 6 puan ortalamaları arasındaki analiz sonucu; en yüksek puan ortalaması emekli grubundadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark serbest meslek grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 66).

Araştırmaya katılan kadınlara eşleri ile tanışma şekli sorulduğunda; Faktör 6’da en yüksek puan görücü usulü ile evlenen gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 67).

Faktör 6'ya ait puanlar evlenme yaş gruplarına göre incelendiğinde; 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda puan ortalaması en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 15 yaş ve altı evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 68).

Kadınların evlilik süresi ile Faktör 6 puanları irdelendiğinde; en yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli grupta olup, fark bu gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 69).

Faktör 6 puan ortalamaları ile kadınların eşleri ile beraberlik bağları arasındaki ilişki irdelendiğinde; en yüksek puan ortalaması nikahsız beraberliği olan kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 70).

Erkeklerin yaş grupları ile Faktör 6 puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması 45 yaş ve üzeri yaş grubundur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark 45 ve üzeri yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 71).

Erkeklerin eğitim durumları ile Faktör 6 puan ortalamaları arasındaki ilişki irdelendiğinde; okuryazar erkeklerin eşlerinde puan ortalaması en yüksek bulunmuştur. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark okuryazar erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 72).

Erkeklerin meslekleri ile Faktör 6 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; çalışmayan erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çalışmayan erkek grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 73).

Araştırmaya katılan kadınlara çocuk sahibi olma durumu sorulduğunda; Faktör 6 çocuğu olan grubun puan ortalaması yüksek olmasına rağmen, istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 74).

Kadınların çocuk sayıları ile Faktör 6 puanları incelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çocuğu olmayan 5 ve üzeri çocuğu olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 75).

Kadınların aile tipleri ile Faktör 6 puan ortalamaları irdelendiğinde; parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 76).

Ailenin gelir durumu ile Faktör 6 puanlarına bakıldığında; gelir giderden az olan kadınların puanları en yüksek olup, gelir durumu arttıkça puan ortalamaları azalmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark gelir giderden fazla olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 77).

Ailenin sosyal güvence durumu ile Faktör 6 puanları incelendiğinde; en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan grupta olmasına rağmen grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 78).

Kadınlara evliliğin sağladığı en önemli unsur ile Faktör 6 arasındaki ilişkide; maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark sevgi/saygı grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 79).

Kadınların eşlerine hissettikleri en önemli duygu ile Faktör 6 arasındaki ilişki araştırıldığında; korku yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark korku yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 80).

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerinin sinirlilik düzeylerini tanımlaması istendiğinde; Faktör 6'da çok sinirli olarak tanımlanan erkeklerin eşleri olan kadınlarda puan en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Gruplar arası fark çok sinirli gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 81).

Erkeğin alkol alma durumu ile Faktör 6 arasındaki ilişkide; en yüksek puan ve fark yaratan grup her gün alkol alan gruptur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 82).

Kadınların çocukluk döneminde anne ve babadan dayak yeme sıklıkları ile Faktör 6 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; çocukluğunda anne babadan sık sık dayak yiyen kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. En düşük puan ise; hiçbir zaman dayak yemeyen kadınlardadır ve fark bu gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 83).

Faktör 7: Kadının Kendine Yönelik Olumsuz Duygulanımı

Kadınların yaş grubu ile Faktör 7 puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde; puanı kadınlarda 45-49 yaş grubunda diğer yaş gruplarına oranla daha yüksek bulunmuştur. Ancak yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır (Tablo 63).

Faktör 7 ile kadınların eğitim durumlarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması, okuryazar, en düşük puan ortalaması yüksek okul mezunu kadınlarda bulunmuştur. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, okuryazar kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 64).

Faktör 7 ile kadınların çalışma durumu incelendiğinde; en yüksek puan ortalaması çalışmayan kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 65).

Kadınların meslekleri ile Faktör 7 puan ortalamaları arasındaki analiz sonucu; en yüksek puan ortalaması serbest meslek grubunda, ancak grupların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 66).

Faktör 7 ile kadınların eşleri ile tanışma şekli arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır. En yüksek puan görücü usulüyle evlenen kadınlardadır (Tablo 67).

Faktör 7'ye ait puanlar evlenme yaş gruplarına göre incelendiğinde; 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 68).

Kadınların evlilik süresi ile Faktör 7 puanları irdelendiğinde; en yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli gruptadır. Fark, 5 yıl altı ile 21 yıl ve üzeri evli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 69).

Faktör 7 puan ortalamaları ile kadınların eşleri ile beraberlik bağları arasındaki ilişki irdelendiğinde; en yüksek puan ortalaması imam nikahlı kadınlarda olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark imam nikahlı kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 70).

Erkeklerin yaş grupları ile Faktör 7 puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması 45 yaş ve üzeri erkeklerin eşlerindedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 71).

Erkeklerin eğitim durumları ile Faktör 7 puan ortalamaları arasındaki ilişki irdelendiğinde; en yüksek puan ortalaması okuryazar erkeklerin eşlerinde olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark okuryazar erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 72).

Erkeklerin meslekleri ile Faktör 7 puanlarının ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 73).

Kadınların çocuk sahibi olma durumu ile Faktör 7 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan çocuğu olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 74).

Kadınların çocuk sayısı ile Faktör 7 puanları irdelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark 5 ve üzeri çocuğu olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 75).

Kadınların aile tipleri ile Faktör 7 puanları arasında analiz sonucu; parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çekirdek aile ve parçalanmış aile grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 76).

Ailenin gelir durumu ile Faktör 7 arasındaki ilişki incelendiğinde; gelir giderden az olan grupta kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark gelir gidere eşit olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 77).

Ailenin sosyal güvence durumu ile Faktör 7 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan grupta olmasına rağmen grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 78).

Kadınlara evliliğin sağladığı en önemli unsur ile Faktör 7 arasındaki ilişkide; en yüksek puan maddi güç ve güven yanıtını veren kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark sevgi/saygı ve maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 79).

Kadınların eşlerine hissettikleri en önemli duygu ile Faktör 7 arasındaki ilişki araştırıldığında; en yüksek puan korku yanıtını veren kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark korku yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 80).

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerinin sinirlilik düzeylerini tanımlaması istendiğinde; Faktör 7'da çok sinirli olarak tanımlanan erkeklerin eşleri olan kadınlarda puan en yüksek bulunmuştur. Gruplar arası fark çok sinirli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 81).

Erkeklerin alkol alma durumları ile Faktör 7 puan ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan ve fark yaratan grup her gün alkol alan gruptur (Tablo 82).

Kadınların çocukluk döneminde anne ve babadan dayak yeme sıklıkları ile Faktör 7 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; çocukluğunda anne babadan sık sık dayak yiyen kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Dayak yeme sıklığı azaldıkça puan ortalamalarında da belirgin bir azalma görülmektedir. En düşük ve fark yaratan grup ise; çocukluğunda hiç dayak yememiş kadınlardır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 83).

Faktör 8: Eşe Yönelik Kaygılar ve Korkular

Kadınların yaş grubu ile Faktör 8 puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde; 15-19 yaş grubu kadının puan ortalaması en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 45-49 yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 63).

Faktör 8 ile kadınların eğitim durumlarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması okuryazar kadınlarda olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, lise ve yüksekokul mezunu kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 64).

Faktör 8 ile kadınların çalışma durumu incelendiğinde; en yüksek çalışmayan kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 65).

Kadınların meslekleri ile Faktör 8 puan ortalamaları arasındaki analiz sonucu; en yüksek puan ortalaması serbest meslek grubundadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark memur grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 66).

Kadınların eşleri ile tanışma şekli ile Faktör 8 arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır. En yüksek puan görücü usulüyle evlenen kadınlardadır (Tablo 67).

Faktör 8'e ait puanlar evlenme yaş gruplarına göre incelendiğinde; en yüksek puan 16-20 yaş arası, en düşük puan ise 31 yaş ve üzeri evlenen kadınlarda olduğu gözlenmektedir. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır (Tablo 68).

Kadınların evlilik süresi ile Faktör 8 puanları irdelendiğinde; en yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli gruptadır ve yıllara paralel bir puan artışı gözlenmektedir. Ancak grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 69).

Faktör 8 puan ortalamaları ile kadınların eşleri ile beraberlik bağları arasındaki ilişki irdelendiğinde; en yüksek puan ortalaması medeni nikahlı kadınlardadır. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 70).

Erkeklerin yaş grupları ile Faktör 8 puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması 45 yaş ve üzeri yaş grubundadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 71).

Erkeklerin eğitim durumları ile Faktör 8 puan ortalamaları arasındaki ilişki irdelendiğinde; en yüksek puan ortalaması ortaokul mezunu erkeklerdedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark ortaokul mezunu erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 72).

Erkeklerin meslekleri ile Faktör 8 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; serbest meslek grubundaki erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark serbest meslek grubu erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 73).

Kadınların çocuk sahibi olma durumları ile Faktör 8 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan çocuğu olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 74).

Kadınların çocuk sayıları ile Faktör 8 puanları irdelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çocuğu olmayan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 75).

Kadınların aile tipleri ile Faktör 8 puanları incelendiğinde; parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 76).

Ailenin gelir durumu ile Faktör 8 arasında; gelir giderden az olan gruptaki kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 77).

Ailenin sosyal güvence durumları ile Faktör 8 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan grupta olmasına rağmen, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 78).

Kadınların evliliğin sağladığı en önemli unsur ile Faktör 8 puanları arasında analiz sonucu; maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 79).

Kadınların eşlerine hissettikleri en önemli duygu ile Faktör 8 puanları incelendiğinde; korku yanıtını veren kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark korku yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 80).

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerinin sinirlilik düzeylerini tanımlaması istendiğinde; Faktör 8'da çok sinirli olarak tanımlanan erkeklerin eşleri olan kadınlarda puan en yüksek bulunmuştur. Gruplar arası fark çok sinirli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 81).

Erkeğin alkol alma durumu ile Faktör 8 grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 82).

Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; Faktör 8 sık sık yanıtını veren grupta puan en yüksek bulunmuştur. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 83).

Faktör 9: Kadına Evlilikte Erkek Ayrıcalığını Kullanma ve Paylaşsızlık

Kadınların yaş grubu ile Faktör 9 puan ortalamaları arasındaki ilişki incelendiğinde; 45-49 yaş grubu kadının puan ortalaması en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 63).

Faktör 9 ile kadınların eğitim durumlarına bakıldığında; okuryazar kadınlarda puan ortalaması en yüksek, yüksek okul mezunu kadınlarda en düşüktür. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, okuryazar kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 64).

Faktör 9 ile kadınların çalışma durumu incelendiğinde; en yüksek puan çalışmayan kadınlardadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 65).

Kadınların meslekleri ile Faktör 9 puan ortalamaları arasındaki analiz sonucu; serbest meslek grubu en yüksek puanı almış olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark memur grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 66).

Kadınların eşleri ile tanışma şekli incelendiğinde; en yüksek puan görücü usulü ile evlenen grupta olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 67).

Faktör 9'a ait puanlar evlenme yaş gruplarına göre incelendiğinde; 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda puanlar en yüksek ve grup ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark, 31 yaş üzeri evlenen kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 68).

Kadınların evlilik süresi ile Faktör 9 puanları irdelendiğinde; en yüksek puan 21 yıl ve üzeri evli gruptadır ve evlilik yılı arttıkça bir puan artışı da gözlenmektedir. Fark, 5 yıl altı ile 21 yıl ve üzeri evli gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 69).

Faktör 9 puan ortalamaları ile kadınların eşleri ile beraberlik bağları arasındaki ilişki irdelendiğinde; en yüksek puan ortalaması imam nikahlı kadınlardadır. Ancak grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır (Tablo 70).

Erkeklerin yaş grupları ile Faktör 9 puan ortalamalarına bakıldığında; en yüksek puan ortalaması 45 yaş ve üzeri yaş gurubundadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark 25-29 yaş grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 71).

Erkeklerin eğitim durumları ile Faktör 9 puan ortalamaları arasındaki ilişki irdelendiğinde; okuryazar erkeklerin eşlerinde puan ortalaması en yüksek olup, eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir azalma görülmektedir. Grup ortalamaları arasında

istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark okuryazar erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 72).

Erkeklerin meslekleri ile Faktör 9 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; çalışmayan erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark memur grubu erkeklerden kaynaklanmaktadır (Tablo 73).

Kadınların çocuk sahibi olma durumu ile Faktör 9 puanları incelendiğinde; en yüksek puan çocuğu olan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 74).

Kadınların çocuk sayıları ile Faktör 9 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; 5 ve üzeri çocuğu olan kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çocuğu olmayan 5 ve üzeri çocuğu olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 75).

Aile tipi ile Faktör 9 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; genç geniş aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek olup, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark çekirdek aile grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 76).

Ailenin gelir durumu ile Faktör 9 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; gelir giderden az olan kadınların puanları en yüksek olup, gelir durumu arttıkça puan ortalamaları azalmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark gelir giderden az olan gruptan kaynaklanmaktadır (Tablo 77).

Ailenin sosyal güvence durumu ile Faktör 9 puanları arasında analiz sonucu; en yüksek puan sosyal güvencesi olmayan gruptadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 78).

Kadınların evliliğin sağladığı en önemli unsur ile Faktör 9 puanları arasında analiz sonucu; maddi güç ve güven yanıtını veren kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark maddi güç güven grubundan kaynaklanmaktadır (Tablo 79).

Kadınların eşlerine hissettikleri en önemli duygu ile Faktör 9 puanları incelendiğinde; itaat yanıtını veren kadınların puanları en yüksektir. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu fark itaat yanıtını veren kadınlardan kaynaklanmaktadır (Tablo 80). Arıkan 1992'de, yoksul, boşanmış kadınların evlilik sürecini araştıran bir çalışma da, kadınların %69.57'sinin evlilikleri sırasında kocalarına karşı genelde korku ve nefret gibi olumsuz duygular taşıdıkları, geçimsizlik nedenlerinin başında (%53.42) kocanın karısını dövmesinin geldiği anlaşılmıştır (8).

Araştırmaya katılan kadınlara eşlerinin sinirlilik düzeylerini tanımlaması istendiğinde; Faktör 9'da çok sınırlı olarak tanımlanan erkeklerin eşleri olan kadınlarda puan en yüksek bulunmuştur. Gruplar arası fark çok sınırlı gruptan kaynaklanmaktadır. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 81).

Erkeklerin alkol alma sıklığı ile Faktör 9 puanları incelendiğinde; en yüksek puan ve fark yaratan grup her gün alkol alan gruptur. Grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur (Tablo 82).

Kadınların çocukluk döneminde anne ve babadan dayak yeme sıklıkları ile Faktör 9 puanlarının ortalamaları incelendiğinde; sık sık yanıtını veren grupta puan en yüksek bulunmuştur. Ancak, grup ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır (Tablo 83).

Kadınların kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeği ile kadının yaşı, ilk evlenme yaşı, evlilik yılı, hanedeki birey sayısı, eşine verdiği puan arasındaki ilişkiler incelendiğinde; Faktör 1: Kadının Vücut Bütünlüğüne Zarar Verici Düzeyde Fiziksel Şiddet ile kadının yaşı arasında doğrusal bir ilişki bulunmamıştır. Faktör 1 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının ilk evlenme yaşı arttıkça, Faktör 1 puanı doğrusal olarak azalmaktadır. Azalmanın %4.1'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir. Faktör 1 ile kadının evlilik yılı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 1 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.3'ü kadının evlilik yılı ile açıklanabilir. Faktör 1 ile hanedeki birey sayısı arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 1 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.2'si hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir. Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları adlı araştırma sonuçlarında; hanedeki birey sayısı arttıkça şiddet indeksinin düştüğü saptanmıştır(99). Faktör 1 ile kadının eşine verdiği puan arasında doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 1 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %41.7'sini kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir (Tablo 84).

Faktör 2: Kadına Hakaret, Küçümseme ve Duygusal Baskı ile kadının yaşı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının yaşı arttıkça, Faktör 2 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.3'ü kadının yaşı ile açıklanabilir. Faktör 2 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 2 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.8'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir. Faktör 2 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 2 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın

%5.3'ü kadının evlilik yılı ile açıklanabilir. Faktör 2 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Hanedeki birey arttıkça, Faktör 2 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.2'si hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir. Faktör 2 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 2 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %43.9'u kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir. "Aile İçinde Toplumsal Alanda Şiddet" konulu araştırma da, eşler arasında duygu ve düşünce paylaşımı yönünden ne kadar uyumlu ve tatmin edici bir ilişki varsa, şiddet ölçeğinden alınan puanlarda o ölçüde azalmaktadır (100) (Tablo 84).

Faktör 3: Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet ile kadının yaşı arasında doğrusal ilişki saptanmamıştır. Faktör 3 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif yönlü doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 3 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %7.5'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir.

Faktör 3 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 3 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.7'si hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir. Faktör 3 ile kadının evlilik yılı arasında doğrusal bir ilişki saptanmamıştır. Faktör 3 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 3 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %12.3'ü kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir (Tablo 84).

Faktör 4: Kadına Yönelik Sosyal Baskı ve İzolasyon (Kısıtlayıcı Davranışlar) ile kadının yaşı arasında doğrusal ilişki saptanmamıştır. Faktör 4 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 4 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %4.1'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir. Faktör 4 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 4 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.5'i kadının evlilik yılı ile açıklanabilir. Faktör 4 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 4 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.3'ü hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir. Faktör 4 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 4 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %25.3'ü kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir (Tablo 84).

Faktör 5: Kadın Cinsiyetin Küçümseme ve Tehdit Edici Davranışlar ile kadının yaşı arasında pozitif yönlü doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının yaşı arttıkça, Faktör 5 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.6'sı kadının yaşı ile açıklanabilir. Faktör 5 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif yönlü doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının

ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 5 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.6'sı kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir. Faktör 5 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 5 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %4.3'ü kadının evlilik yılı ile açıklanabilir. Faktör 5 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.5'i hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir. Faktör 5 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 5 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %31.9'u kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir(Tablo 84).

Faktör 6: Kadına Yönelik Cinsel Şiddet ve Saygı Gereksinimi ile kadının yaşı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının yaşı arttıkça, Faktör 6 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.2'si kadının yaşı ile açıklanabilir. Faktör 6 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 6 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.8'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir. Faktör 6 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 6 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %5.6'sı kadının evlilik yılı ile açıklanabilir. Faktör 6 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Hanedeki birey arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.4'ü hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir. Faktör 6 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 6 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %43.2'u kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir (Tablo 84).

Faktör 7: Kadının Kendine Yönelik Olumsuz Duygulanımı ile kadının yaşı, kadının evlilik yılı arasında doğrusal ilişki saptanmamıştır. Faktör 7 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 7 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %6.4'ü kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir. Faktör 7 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 7 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.4'ü kadının evlilik yılı ile açıklanabilir. Faktör 7 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Hanedeki birey arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.0'ı hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir. Faktör 7 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 7 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %40.6'sı kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir (Tablo 84).

Faktör 8: Eşe Yönelik Kaygular ve Korkular ile kadının yaşı arasında doğrusal ilişki saptanmamıştır. Faktör 8 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 8 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.5'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir. Faktör 8 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 8 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.6'sı kadının evlilik yılı ile açıklanabilir. Faktör 8 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Hanedeki birey arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.9'u hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir. Faktör 8 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 8 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %23.9'u kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir(Tablo 84).

Faktör 9: Kadına Evlilikte Erkek Ayrıcalığını Kullanma ve Paylaşımsızlık ile kadının yaşı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının yaşı arttıkça, Faktör 9 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.7'si kadının yaşı ile açıklanabilir. Faktör 9 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının ilk evlenme yaşı azaldıkça, Faktör 9 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %5.6'sı kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir. Faktör 9 ile kadının evlilik yılı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 9 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %9.9'u kadının evlilik yılı ile açıklanabilir. Faktör 9 ile hanedeki birey sayısı arasında pozitif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Hanedeki birey arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %9.4'ü hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir. Faktör 9 ile kadının eşine verdiği puan arasında negatif doğrusal ilişki olduğu gözlenmiştir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 9 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %40.2'si kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir (Tablo 84).

Kadınların kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinden aldıkları ortalama puanların kadınların bazı psikosomatik şikayetleri ile ilişkileri incelendiğinde; halsizlik,güçsüzlük ile Faktör 8: Eşe Yönelik Kaygular ve Korkular dışında, tüm faktörler arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmıştır (Tablo 85).

Ağrı ile Faktör 1: Kadının Vücut Bütünlüğüne Zarar Verici Düzeyde Fiziksel Şiddet, Faktör 3: Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet, Faktör 6: Kadına Yönelik Cinsel Şiddet ve Saygı Gereksinimi, Faktör 7: Kadının Kendine Yönelik Olumsuz Duygulanımı, Faktör 9: Kadına Evlilikte Erkek Ayrıcalığını Kullanma Ve Paylaşımsızlık arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır. Faktör 2: Kadına Hakaret, Küçümseme ve Duygusal Baskı, Faktör 4:

Kadına Yönelik Sosyal Baskı Ve İzolasyon(Kısıtlayıcı Davranışlar), **Faktör 5:** Kadın Cinsiyetini Küçümseme Ve Tehdit Edici Davranışlar, **Faktör 8:** Eşe Yönelik Kaygular ve Korkular arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanamamıştır (Tablo 86).

Yemek alışkanlıklarında düzensizlik ile kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinin tüm faktörleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Tablo 87).

Yaşamdan zevk almama ile kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinin tüm faktörleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Tablo 88).

Sinirlilik ile kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinin tüm faktörleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Tablo 89).

Uyku problemi ile kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinin tüm faktörleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Tablo 90).

Cinsel istek azlığı ile kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinin tüm faktörleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Tablo 91).

Adet düzensizliği ile kadına yönelik aile içi şiddeti belirleme ölçeğinin tüm faktörleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmıştır (Tablo 92).

Ellsberg, Nikeregua'da 15-49 yaş kadınlar arasında yaptığı aile içi şiddet ve duygusal problemler, anksiyete çalışmasında evli kadınların %20'sinin duygusal stresi deneyimlediğini, Şiddeti açıklayan kadınlarda 6 kez daha fazla duygusal stresi deneyimlemişlerdir. Evliliklerinde eşten şiddet gören kadınların %70'inin duygusal stresi yaşadıkları tahmin edilmektedir (37).

4.2. SONUÇLAR

Toplumun yarısını oluşturan kadınlar, yaşamın her alanında olduğu gibi aile içindeki ilişkilerde de ihmal edilmiş durumdadırlar. Araştırmamızdan elde edilen sonuçlar şu şekilde özetlenebilir:

- ◆ Araştırmacı tarafından geliştirilen Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeği kadına yönelik şiddeti ölçmeye yöneliktir ve 90 sorudan oluşmaktadır.
- ◆ Kadına Yönelik Aile İçi Şiddeti Belirleme Ölçeğinin geçerlilik çalışması yapılmıştır. İçerik geçerliliği; çoğul uzman görüşüne dayalı içerik geçerliliği (face validity) sağlanmıştır.
- ◆ Faktör analizi için Principle Component Analysis (Ana Bileşenler Analizi) uygulanmıştır. Analiz sonunda 87 madde üzerinden 16 Faktör elde edilmiştir. 56 sorunun Faktör 1 altında toplanması nedeni ile Varimax Rotasyonu uygulanmıştır. Kaiser Normalleştirilmesine göre yoruma esas alınan 1.000 özdeğerinin (Eigen Value) üzerinde olan 16 faktör yapısı olduğu

görülmüştür. Varimax rotasyon uygulandıktan sonra elde edilen 16 faktör varyansları %1.22 ile %39.24 arasında değişmekte ve topluca varyansın %74.62'sini açıklamaktadır.

- ◆ Tüm faktörlerden elde edilen puanlar standardize edildikten sonra ölçeği oluşturan tüm faktörlerin birlikte geçerliliğine bakılmıştır. Cronbach Alpha=0.979 olarak bulunmuştur. Ölçek geçerli bulunmuştur.
- ◆ Kadına Yönelik Şiddeti Belirleme Ölçeğinin güvenilirlik çalışması için, Cronbach Alpha (İç Tutarlılık Analizi) ve Split Half (İki yarı) tutarlılığı analizi yapılmıştır. Split Half Reability (yarıya bölme yöntemi) iki yarı arasındaki korelasyon 0.900 olarak bulunmuştur. Guttman Formülü ile korelasyon; 0.941; iki yarının güvenilirliği Sperman-brown formülü ile hesaplandığında eşit olmayan iki yarı söz konusu olduğundan 0.947 olarak bulunmuştur. Her iki yarı için Cronbach Alpha değerleri; İlk yarı için (44 soru)=0.956 İkinci yarı için (43 soru)=0.966 olarak hesaplanmıştır. Ölçek özellikle iç tutarlılık açısından güvenilir bulunmuştur.

Bu sonuçlara göre; geliştirilen Kadına Yönelik Şiddeti Aile İçi Belirleme Ölçeği güvenilir, geçerli ve uygulanabilir bulunmuştur.

- ◆ Araştırma sonuçlarına göre kadına yönelik şiddet göstergeleri 9 faktör altında toplanmıştır. Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Belirleme ölçeğini oluşturan 9 faktöre ait puan ortalamaları yüksek puandan düşük puana doğru sıralandığında; Faktör 9. Kadına evlilikte erkek ayrıcalığını kullanma ve paylaşımsızlık ilk sırada yer alırken, Faktör 7. Kadının kendine karşı olumsuz duygulanımı ikinci sırada ve Faktör 3. Kadına yönelik ekonomik şiddet üçüncü sırada yer almıştır. Diğer faktörler, Faktör 4. Kadına yönelik sosyal baskı ve izolasyon(kısıtlayıcı davranışlar), Faktör 8. Eşe yönelik kaygılar ve korkular, Faktör 6. Kadına yönelik cinsel şiddet ve saygı gereksinimi, Faktör 2. Kadına hakaret, küçümseme ve duygusal baskı, Faktör 5. Kadın cinsiyetini küçümseme ve tehdit edici davranışlar ve Faktör 1. Kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet olarak sıralanmıştır.
- ◆ **Faktör 1. Kadının vücut bütünlüğüne zarar verici düzeyde fiziksel şiddet başlığına ait sonuçlar özetlenecek olursa;**
 1. Yüzde dağılımlarına bakıldığında; kadınlar "eşim beni döver" başlığına %4.35'i her zaman, %0.87'si sık sık, %13.91'i ara sıra, %15.94'ü ise nadiren yanıtını vermişlerdir. Kadınların %35.07'si (yani üç kadından biri) eşleri tarafından dövülmektedirler.
 2. Kadınların %12.47'si fiziksel şiddet yüzünden yaralanmıştır.

3. Kadınların %19.23'ü (yaklaşık olarak beş kadından biri) gebelik döneminde eşleri tarafından fiziksel şiddete maruz kalmışlardır.
4. Araştırma sonuçlarına göre, erkeklerin %67.25'i eşlerine bağırarak, %42.03'ü küfür etmekte, %36.81'i tartışma anında evdeki eşyalara zarar vermekte, %40.58'i kadının üzerine yürümekte, %36.81'i kadına tokat atmakta, %29.86'sı kadını itip kakmakta, %19.43'ü kadını tekmelemekte, %31.02'si kadına hizmetçi gibi davranmaktadır. Erkeklerin %11.31'i kadına sopa vb. bir nesne ile vurmakta, %12.18'i kadını silah, bıçak gibi bir alet ile tehdit etmektedir. %33.91 oranında erkekler kadınlara kendisi olmaksızın hiçbir şey yapamayacaklarını, kadının kendisine bakamayacağını söylemektedirler. %26.96'sı ise, kadına değişirse erkeğin istediği gibi olursa daha iyi davranacaklarını söylemektedirler. Erkeklerin %26.96'sı kadının ailesine kaba davranmakta, küçümsemektedir.
5. Kadınların yaş grupları ile Faktör 1 puanları arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Yaş ile Faktör 1 arasında korelasyona bakıldığında yine Faktör 1 ile kadının yaşı arasında doğrusal bir ilişki bulunamamıştır.
6. Kadınların eğitim durumları ile Faktör 1 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. Eğitim seviyesi arttıkça Faktör 1 puanları azalmaktadır.
7. Çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre Faktör 1 puanları düşük olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.
8. Kadınların meslek durumları incelendiğinde; serbest mesleğe sahip olan kadınlar en yüksek puanı almışlardır. Gruplar arası fark anlamlıdır.
9. Görücü usulüyle evlenen kadınların puanları tanışıp anlaşarak evlenenlerden yüksek olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.
10. Evlilik yaşı uzadıkça Faktör 1 puanlarının azaldığı görülmektedir. Puan ortalaması 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek, 31 yaş üzeri evlenen kadınlarda en düşük bulunmuştur. Gruplar arası fark anlamlıdır. Faktör 1 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında korelasyon sonucu yine doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının ilk evlenme yaşı arttıkça, Faktör 1 puanı doğrusal olarak azalmaktadır. Azalmanın %4.1'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir.
11. Kadınların evlilik yılı ile Faktör 1 puanları arasında; yıllara paralel bir puan artışı gözlenmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Faktör 1 ile kadının evlilik yılı arasında korelasyon analizi sonucunda yine doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 1 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.3'ü kadının evlilik yılı ile açıklanabilir.

12. İmam nikahlı olan kadınların Faktör 1 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
13. Kadınların eşlerinin yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan 45 yaş ve üzeri erkeklerin eşlerinde, en düşük puan 25-29 yaş grubu erkeklerin eşlerindedir.
14. Okuryazar erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek, yüksekokul mezunu erkeklerin eşlerinin en düşüktür. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir azalma görülmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
15. Çalışmayan erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek bulunmasına rağmen, gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
16. Çocuğu olmayan kadınların çocuğu olan kadınlara göre puan ortalaması düşüktür. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
17. Kadınların çocuk sayısı arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir artış görülmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
18. Parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek, çekirdek aileye sahip olan kadınların en düşüktür. Aile tipi büyüdükçe puan ortalamalarında belirgin bir artış görülmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
19. Faktör 1 ile hanedeki birey sayısı arasında korelasyon analizi sonucu doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 1 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.2'si hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir.
20. Ailenin gelir düzeyi arttıkça Faktör 1 puan ortalamaları düşmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
21. Sosyal güvencesi olmayan kadınların puan ortalamaları sosyal güvencesi olan kadınlara göre yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
22. Evliliğin kadına sağladığı en önemli duygunun maddi güç ve güven olduğunu söyleyen kadınların Faktör 1 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
23. Eşlerine karşı korku hissedenden kadınların Faktör 1 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
24. Faktör 1 ile kadının eşine verdiği puan arasında korelasyon analizi ile doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 1 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %41.7'sini kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir.

25. Eşlerini çok sinirli olarak tanımlayan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
26. Alkol içme sıklığı ile Faktör 1 puanlarında paralel bir artış gözlenmektedir. En yüksek puan, her gün alkol alan gruptadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
27. Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; sık sık yanıtını veren grupta puan en yüksek bulunmuştur. Ancak gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
28. Faktör 1 ile Faktör 2 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 2 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %65.8'i kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir.
29. Faktör 1 ile Faktör 3: kadına yönelik ekonomik şiddet arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 3 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 28.1'i kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir.
30. Faktör 1 ile Faktör 4 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 4 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 46.2'si kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir.
31. Faktör 1 ile Faktör 5 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 68.4'ü kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir.
32. Faktör 1 ile Faktör 6 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 31.9'u kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir.
33. Faktör 1 ile Faktör 7 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 38.7'si kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir.
34. Faktör 1 ile Faktör 8 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 46.0'ı kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir.
35. Faktör 1 ile Faktör 9 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 1 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 42.1'i kadının Faktör 1 puanı ile açıklanabilir.
36. Araştırmaya katılan kadınlara bazı psikosomatik semptomlara sahip olup olmadıkları sorulduğunda; tüm belirtilere sahip olan kadınlar olmayanlara oranla daha yüksek puan

ortalamasına sahiptir. Faktör 1 puanları yüksek olan kadınlar halsizlik,güçsüzlüğe sahip, herhangi bir yerinde ağrı hissetmektedirler. Yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip, yaşamdan zevk almamakta, sinirlilik, uyku problemleri bulunmakta, cinsel istek azlığı ve adet düzensizliği bulunmaktadır.

37. Faktör 1 grubundan alınan puanlar 10 puan üzerinden standardize edildiğinde puan ortalaması 3.08 ± 1.50 (2.00-9.38) olarak bulunmuştur. Faktör 1 kadınlar için düşük derecede şiddet oluşturmaktadır.

◆ **Faktör 2. Kadına Hakaret, Küçümseme ve Duygusal Baskı** başlığına ait sonuçlar özetlenecek olursa;

1. “Eşim bana hakaret eder” başlığına kadınların %7.83’ü her zaman, %2.32’si sık sık, %20.58’i ara sıra, %10.72’si nadiren yanıtını vermişlerdir. Kadının hakarete uğrama oranı %41.45’tir.
2. Araştırma sonuçlarına göre; erkeklerin %66.09’u eşleri ile sudan sebeplerle kavga etmekte, %59.14’ü kadını eleştirmekte, %45.21’i kadınıla gerekmedikçe muhabbet etmemekte, %47.25’i ters giden olaylardan dolayı kadını suçlamakta, %41.45’i kadına hakaret etmekte, %36.52’si alay etmekte, %29.56’sı kadını diğer insanların önünde küçük düşürmekte, %28.99’u kadını yalnız iken aşağılamaktadır.
3. Kadınların yaş grupları ile Faktör 2 puanları arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmıştır. 45-49 yaş grubu kadının puan ortalaması en yüksektir. En düşük puan 25-29 yaş grubundadır. Yaş ile Faktör 2 arasında korelasyona bakıldığında yine Faktör 2 ile kadının yaşı arasında doğrusal bir ilişki bulunmuştur. Kadının yaşı arttıkça Faktör 2 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.3’ü kadının yaşı ile açıklanabilir.
4. Kadınların eğitim durumları ile Faktör 2 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. İlköğretim eğitiminden sonra eğitim seviyesi arttıkça Faktör 2 puanları azalmaktadır.
5. Çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre Faktör 2 puanları düşük olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.
6. Kadınların meslek durumları incelendiğinde; serbest mesleğe sahip olan kadınlar en yüksek puanı almışlardır. Gruplar arası fark anlamlıdır.
7. Görücü usulüyle evlenen kadınların puanları tanışıp anlaşarak evlenenlerden yüksek olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.
8. Evlilik yaşı uzadıkça Faktör 2 puanlarının azaldığı görülmektedir. Puan ortalaması 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek, 31 yaş üzeri evlenen kadınlarda en düşük bulunmuştur. Gruplar arası fark anlamlıdır. Faktör 2 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında

korelasyon sonucu yine doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının ilk evlenme yaşı arttıkça, Faktör 2 puanı doğrusal olarak azalmaktadır. Azalmanın %3.8'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir.

9. Araştırmaya katılan kadınlara evlilik yılı sorulduğunda; yıllara paralel bir puan artışı gözlenmektedir. Gruplar arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmuştur. Faktör 2 ile kadının evlilik yılı arasında korelasyon analizi sonucunda, yine doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının evlilik yılı arttıkça, Faktör 2 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %5.3'ü kadının evlilik yılı ile açıklanabilir.
10. Medeni nikahlı olan kadınların Faktör 2 puanları en yüksektir. İkinci yüksek puan imam nikahlı kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
11. Kadınların eşlerinin yaş grupları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan 45 yaş ve üzeri, en düşük puan 25-29 yaş grubu erkeklerin eşlerindedir.
12. Okuryazar erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek, yüksekokul mezunu erkeklerin eşlerinin puanları en düşüktür. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında bir azalma görülmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
13. Çalışmayan erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
14. Çocuğu olmayan kadınların çocuğu olan kadınlara göre puan ortalaması düşüktür. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
15. Kadınların çocuk sayısı arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir artış görülmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
16. Parçalanmış aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. En düşük puan çekirdek aileye sahip kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
17. Faktör 2 ile hanedeki birey sayısı arasında korelasyon analizi sonucu doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 2 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.2'si hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir.
18. Ailenin gelir düzeyi arttıkça Faktör 2 puan ortalamaları düşmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
19. Sosyal güvencesi olmayan kadınların puan ortalamaları sosyal güvencesi olan kadınlara göre yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.
20. Evliliğin kadına sağladığı en önemli duygunun maddi güç ve güven olduğunu söyleyen kadınların Faktör 2 puanları en yüksektir. Sevgi/saygı yanıtını veren kadınların puanları en düşüktür. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

21. Eşlerine karşı korku hissedenden kadınların Faktör 2 puanları en yüksektir. İkinci yüksek puan eşlerine hiçbir şey hissetmeyen kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
22. Faktör 2 ile kadının eşine verdiği puan arasında korelasyon analizi ile doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 2 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %43.9'u kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir.
23. Eşlerini çok sinirli olarak tanımlayan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
24. Alkol içme sıklığı ile Faktör 2 puanlarında paralel bir artış gözlenmektedir. En yüksek puan, her gün alkol alan gruptadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
25. Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; sık sık yanıtını veren grupta puan en yüksek bulunmuştur. Ancak gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
26. Faktör 2 ile Faktör 3 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 3 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 26.6'sı kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir.
27. Faktör 2 ile Faktör 4 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 4 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 39.8'i kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir.
28. Faktör 2 ile Faktör 5 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 58.4'ü kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir.
29. Faktör 2 ile Faktör 6 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 47.6'sı kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir.
30. Faktör 2 ile Faktör 7 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 41.9'u kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir.
31. Faktör 2 ile Faktör 8 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %45.0'i kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir.

32. **Faktör 2** ile **Faktör 9** arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 2 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 47.3'ü kadının Faktör 2 puanı ile açıklanabilir.
33. Araştırmaya katılan kadınlara bazı psikosomatik semptomlara sahip olup olmadıkları sorulduğunda; Faktör 2 puanları yüksek olan kadınlar halsizlik,güçsüzlüğe sahip, yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip, yaşamdan zevk almamakta, sinirlilik, uyku problemleri, cinsel istek azlığı ve adet düzensizliği bulunmaktadır. Bu belirtilere sahip olan kadınlar ile olmayan kadınlar arasında istatistiksel fark anlamlıdır. Herhangi bir yerinde ağrı şikayetine sahip olan kadınların faktör 2 puan ortalaması yüksek bulunmasına rağmen istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır.
34. Faktör 2 10 puan üzerinden standardize edildiğinde puan ortalaması 3.89 ± 2.00 (2.00-10.00) olarak hesaplanmıştır. Faktör 2 kadınlar için düşük derecede şiddet oluşturmaktadır.
- ◆ **Faktör 3. Kadına Yönelik Ekonomik Şiddet** başlığına ait sonuçlar özetlenecek olursa;
1. "Mülkiyet sahibi olma ve bankada yatırımlarımız eşimin üzerindedir" başlığını kadınların %36.52'si her zaman, %2.61'i sık sık, %14.49'u ara sıra, %6.38'i nadiren yanıtını vermişlerdir. Araştırma bulgularından görüldüğü gibi, kadınların %60 gibi büyük bir çoğunluğunun ekonomik güvencesi bulunmamaktadır.
 2. Araştırma bulgularına göre; erkeklerin %29.87'si kadının ihtiyacı olduğu halde parayı kısıtlamakta, %40.29'u kadının harcamalarını kısıtlamakta, %41.74'ü kadının para harcaması konusunda hesap vermesini istemekte, %50.15'i para işlerini tekeline almakta, %67.83'ü evde önemli kararları kendisi vermektedir. Kadınların %50.43'ü ailesini görmek istediğinde eşinden izin almakta, %73.04'ü arkadaşlarını görmek istediğinde eşinden izin almakta, %75.07'si bir yere gidecekleri zaman eşlerinden izin almak zorundadır.
 3. Kadınların yaş grupları ile Faktör 3 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır. 15-19 yaş grubu kadının puan ortalaması en yüksektir. Yaş ile Faktör 3 arasında korelasyona bakıldığında yine Faktör 3 ile kadının yaşı arasında doğrusal bir ilişki bulunamamıştır.
 4. Kadınların eğitim durumları ile Faktör 3 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. En düşük puan yüksek okul mezunu grupta, en yüksek puan okuryazar kadınlardadır. Eğitim seviyesi arttıkça Faktör 3 puanları azalmaktadır.
 5. Çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre Faktör 3 puanları düşüktür. Gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır.

6. Kadınların meslek durumları incelendiğinde; ev hanımı olan kadınlar en yüksek, memur olan kadınlar ise en düşük puanı almışlardır. Gruplar arası fark anlamlıdır.
7. Görücü usulüyle evlenen kadınların puanları tanışıp anlaşarak evlenenlerden yüksektir. Gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır.
8. Evlilik yaşı uzadıkça Faktör 3 puanlarının azaldığı görülmektedir. Puan ortalaması 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek, 31 yaş üzeri evlenen kadınlarda en düşük bulunmuştur. Gruplar arası fark anlamlıdır. Faktör 3 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında korelasyon sonucu yine doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının ilk evlenme yaşı arttıkça, Faktör 3 puanı doğrusal olarak azalmaktadır. Azalmanın %7.5'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir.
9. Kadınların evlilik yılı ile Faktör 3 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Faktör 3 ile kadının evlilik yılı arasında korelasyon analizi sonucunda, yine doğrusal bir ilişki saptanamamıştır.
10. İmam nikahlı olan kadınların Faktör 3 puanları en yüksek bulunmasına rağmen gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
11. Kadınların eşlerinin yaş grupları arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmamıştır.
12. Okuryazar erkeklerin eşlerinin puanları yüksek, yüksekokul mezunu erkeklerin eşlerin düşüktür. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında bir azalma görülmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
13. İşçi grubundaki erkeklerin eşlerinin faktör 3 puanları en yüksektir ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
14. Çocuğu olmayan kadınların çocuğu olan kadınlara göre puan ortalaması düşüktür. Gruplar arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmuştur.
15. Kadınların çocuk sayısı arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir artış görülmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
16. Genç geniş aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. En düşük puan çekirdek aileye sahip kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
17. Faktör 3 ile hanedeki birey sayısı arasında korelasyon analizi sonucu doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 3 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.7'si hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir.
18. Ailenin gelir düzeyi ile Faktör 3 puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En düşük puan gelir gidere eşit olan gruptadır. En yüksek puan ise gelir giderden az ve gelir giderden fazla olan gruptadır.

19. Sosyal güvencesi olmayan kadınların puan ortalamaları sosyal güvencesi olan kadınlara göre yüksek bulunmasına rağmen gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
20. Evliliğin kadına sağladığı en önemli duygunun maddi güç ve güven olduğunu söyleyen kadınların Faktör 3 puanları en yüksektir. İkinci yüksek puan geleceğe güven yanıtını veren kadınlarındır. Sevgi/saygı yanıtını veren kadınların puanları en düşüktür. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
21. Eşlerine karşı korku hisseden kadınların Faktör 3 puanları en yüksektir. İkinci yüksek puan eşlerine itaat duygusunu en yüksek hisseden kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
22. Faktör 3 ile kadının eşine verdiği puan arasında korelasyon analizi ile doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 3 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %12.3'ü kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir.
23. Eşlerini çok sinirli olarak tanımlayan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
24. Alkol içme sıklığı ile Faktör 3 puanlarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır.
25. Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; arasıra ve sık sık yanıtını veren grupta Faktör 3 puanları en yüksek bulunmasına rağmen gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
26. Faktör 3 ile Faktör 4 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 4 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 28.1'i kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir.
27. Faktör 3 ile Faktör 5 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 23.8'i kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir.
28. Faktör 3 ile Faktör 6 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %11.5'i kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir.
29. Faktör 3 ile Faktör 7 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %31.2'si kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir.
30. Faktör 3 ile Faktör 8 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 46.4'ü kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir.

31. **Faktör 3 ile Faktör 9** arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 3 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 32.0'si kadının Faktör 3 puanı ile açıklanabilir.
32. Araştırmaya katılan kadınlara bazı psikosomatik semptomlara sahip olup olmadıkları sorulduğunda; Faktör 3 puanları yüksek olan kadınlar halsizlik, güçsüzlüğe sahip, Herhangi bir yerinde ağrı şikayeti bulunmaktadır. Bu kadınlar yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip, yaşamdan zevk almamakta, sinirlilik, uyku problemleri, cinsel istek azlığı ve adet düzensizliği bulunmaktadır. Bu belirtilere sahip olan kadınlar ile olmayan kadınlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır.
33. Faktör 3 standardize puan ortalaması 5.06 ± 2.20 (2.00-10.00) olarak hesaplanmıştır. Faktör 3 kadınlar için orta derecede şiddet oluşturmaktadır.
- ◆ **Faktör 4: Kadına Yönelik Sosyal Baskı Ve İzolasyon** başlığına ait sonuçlar özetlenecek olursa;
1. Yüzde dağılımlarına bakıldığında; erkeklerin %70.44'ü eşlerine kıskançlık yapmakta, %64.64'ü kadın dışarıya çıkarken nasıl giyinmesi gerektiğine müdahale etmekte, %51.01'i kadınlara kavga ettikten sonra cinsel ilişki istemektedir. %33.62'si kadının arkadaşlarını kıskanmakta ve kuşkulmaktadır. Kadının arkadaşlarına kaba davranıp küçümseyen erkeklerin oranı ise; %19.72'dir. Erkeklerin %24.94'ü kadının evini ya da işyerini kontrol amaçlı aramaktadır.
 2. Kadınların yaş grupları ile Faktör 4 puanları arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. 15-19 yaş grubu kadının puan ortalaması en yüksektir. Yaş ile Faktör 4 arasında korelasyona bakıldığında yine Faktör 4 ile kadının yaşı arasında doğrusal bir ilişki bulunamamıştır.
 3. Kadınların eğitim durumları ile Faktör 4 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. En yüksek puan okuryazar gruptadır.
 4. Çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre Faktör 4 puanları düşük olmasına rağmen gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır.
 5. Kadınların meslek durumları incelendiğinde; işçi ve ev hanımı olan kadınların puanları en yüksek olmasına rağmen gruplar arası anlamlı bir fark saptanamamıştır.
 6. Görücü usulüyle evlenen kadınların puanları tanışıp anlaşarak evlenenlerden yüksektir. Ancak gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmamıştır.
 7. Evlilik yaşı uzadıkça Faktör 4 puanlarının azaldığı görülmektedir. Puan ortalaması 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek, 31 yaş üzeri evlenen kadınlarda en düşük bulunmuştur. Gruplar arası fark anlamlıdır. Faktör 4 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında

korelasyon sonucu yine doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının ilk evlenme yaşı arttıkça, Faktör 4 puanı doğrusal olarak azalmaktadır. Azalmanın %4.1'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir.

8. Kadınların evlilik yılı ile Faktör 4 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Faktör 4 ile kadının evlilik yılı arasında korelasyon analizi sonucunda, pozitif bir doğrusal ilişki olduğu saptanmıştır. Kadının evlilik yılı arttıkça Faktör 4 doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.5'i kadının evlilik yılı ile açıklanabilir.
9. İmam nikahlı olan kadınların Faktör 4 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
10. Kadınların eşlerinin yaş grupları ile Faktör 4 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan 20-24 yaş grubundaki erkeklerdedir.
11. Okuryazar erkeklerin eşlerinin puanları en yüksek, yüksekokul mezunu erkeklerin eşlerinin en düşüktür. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir azalma görülmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
12. Çalışmayan erkeklerin eşlerinin Faktör 4 puanları en yüksektir ancak gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.
13. Çocuğu olmayan kadınların çocuğu olan kadınlara göre puan ortalaması düşüktür ancak gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.
14. Kadınların çocuk sayısı arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir artış görülmektedir. Ancak gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.
15. Parçalanmış ve genç geniş aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. En düşük puan çekirdek aileye sahip kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
16. Faktör 4 ile hanedeki birey sayısı arasında korelasyon analizi sonucu doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 4 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.3'ü hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir.
17. Ailenin gelir düzeyi ile Faktör 4 puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En düşük puan gelir gidere eşit olan gruptadır. En yüksek puan ise gelir giderden fazla olan gruptadır.
18. Sosyal güvencesi olmayan kadınların puan ortalamaları sosyal güvencesi olan kadınlara göre yüksek bulunmasına rağmen gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

19. Evliliğin kadına sağladığı en önemli duygunun maddi güç ve güven olduğunu söyleyen kadınların Faktör 4 puanları en yüksektir. İkinci yüksek puan çocuk sahibi olma yanıtını veren kadınlarıdır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
20. Eşlerine karşı korku hisseden kadınların Faktör 4 puanları en yüksektir. İkinci yüksek puan eşlerine itaat duygusunu en yüksek hisseden kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmuştur.
21. Faktör 4 ile kadının eşine verdiği puan arasında korelasyon analizi ile doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 4 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %25.3'ü kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir.
22. Eşlerini çok sinirli olarak tanımlayan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmuştur.
23. Alkol içme sıklığı ile Faktör 4 puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan her gün alkol alan gruptadır.
24. Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; sık sık yanıtını veren grupta Faktör 4 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
25. Faktör 4 ile Faktör 5 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 5 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 37.3'ü kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir.
26. Faktör 4 ile Faktör 6 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 23.5'i kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir.
27. Faktör 4 ile Faktör 7 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 35.8'i kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir.
28. Faktör 4 ile Faktör 8 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 37.3'ü kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir.
29. Faktör 4 ile Faktör 9 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 4 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 31.0'i kadının Faktör 4 puanı ile açıklanabilir.
30. Araştırmaya katılan kadınlara bazı psikosomatik semptomlara sahip olup olmadıkları sorulduğunda; Faktör 4 puanları yüksek olan kadınlar halsizlik, güçsüzlüğe, yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip, yaşamdan zevk almamakta, sinirlilik, uyku

problemleri, cinsel istek azlığı ve adet düzensizliği bulunmaktadır. Bu belirtilere sahip olan kadınlar ile olmayan kadınlar arasında istatistiksel fark anlamlıdır. Herhangi bir yerinde ağrı şikayeti olan kadınların Faktör 4 puanları yüksek olmasına rağmen istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır.

31. Faktör 4, 10 puan üzerinden standardize edildiğinde puan ortalaması 4.25 ± 1.96 (2.00-10.00) olarak hesaplanmıştır. Faktör 4 kadınlar için orta düzeyde şiddet oluşturmaktadır.

◆ **Faktör 5. Kadın Cinsiyetini Küçümseme ve Tehdit Edici Davranışlar başlığına ait sonuçlar özetlenecek olursa;**

1. Araştırmadan elde edilen verilere göre; erkeklerin %51.89'u kendini evin sahibi olarak görmektedir. %28.41'i eşini diğer kadınlar ile kıyaslamaktadır. %25.23'ü kadınları küçük görmekte, %17.4'ü kadın karşıtı şakalar yapmaktadır. Erkeklerin %22.90'ı kadını ayrılmakla, %20.59'u kadını terk etmekle ve %12.17'si kadını ev dışına atmakla tehdit etmektedir. %24.35'i kadına lakaplar takmakta, %13.63'ü kadına çirkin olduğunu, çekici olmadığı söylemektedir.
2. Kadınların yaş grupları ile Faktör 5 puanları arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır. Yaş ile Faktör 5 arasında korelasyona bakıldığında Faktör 5 ile kadının yaşı arasında pozitif yönlü doğrusal bir ilişki bulunmuştur. Kadının yaşı arttıkça Faktör 5 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.6'sı kadının yaşı ile açıklanabilir.
3. Kadınların eğitim durumları ile Faktör 5 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. En yüksek puan okuryazar ve en düşük puan yüksek okul mezunu kadındadır.
4. Çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre Faktör 5 puanları düşük olmasına rağmen gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.
5. Kadınların meslek durumları incelendiğinde; serbest meslek olan kadınların puanları en yüksektir. Gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır.
6. Görücü usulüyle evlenen kadınların puanları tanışıp anlaşarak evlenenlerden yüksektir. Ancak gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.
7. Evlilik yaşı uzadıkça Faktör 5 puanlarının azaldığı görülmektedir. Puan ortalaması 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek, 31 yaş üzeri evlenen kadınlarda en düşük bulunmuştur. Gruplar arası fark anlamlıdır. Faktör 5 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında korelasyon sonucu yine doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının ilk evlenme yaşı arttıkça, Faktör 5 puanı doğrusal olarak azalmaktadır. Azalmanın %2.6'sı kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir.

8. Kadınların evlilik yılı ile Faktör 5 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. en düşük puan 5 yıl ve altında evli olanlarda ve en yüksek puan 21 yıl üzeri evli olanlardadır. Faktör 5 ile kadının evlilik yılı arasında korelasyon analizi sonucunda, pozitif bir doğrusal ilişki olduğu saptanmıştır. Kadının evlilik yılı arttıkça Faktör 5 doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %4.3'ü kadının evlilik yılı ile açıklanabilir.
9. İmam nikahlı olan kadınların Faktör 5 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
10. Kadınların eşlerinin yaş grupları ile Faktör 5 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan 45 yaş üzeri erkeklerin eşlerinde, en düşük puan ise 25-29 yaş grubundadır.
11. Okuryazar erkeklerin eşlerinin puanları en yüksektir. En düşük puan ortalaması ise yüksek okul mezunu erkeklerin eşlerindedir. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir azalma görülmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
12. Serbest meslek grubundaki erkeklerin eşlerinin Faktör 5 puanları en yüksektir ancak gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
13. Çocuğu olmayan kadınların çocuğu olan kadınlara göre puan ortalaması düşüktür ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
14. Kadınların çocuk sayısı arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir artış görülmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
15. Parçalanmış ve genç geniş aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. En düşük puan çekirdek aileye sahip kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
16. Faktör 5 ile hanedeki birey sayısı arasında korelasyon analizi sonucu doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 5 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.5'i hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir.
17. Ailenin gelir düzeyi ile Faktör 5 puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En düşük puan gelir giderden fazla olan gruptadır. En yüksek puan ise gelir giderden az olan gruptadır.
18. Sosyal güvencesi olmayan kadınların puan ortalamaları sosyal güvencesi olan kadınlara göre yüksek bulunmasına rağmen gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

19. Evliliğin kadına sağladığı en önemli duygunun maddi güç ve güven olduğunu söyleyen kadınların Faktör 5 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
20. Eşlerine karşı korku hisseden kadınların Faktör 5 puanları en yüksektir. İkinci yüksek puan eşlerine itaat duygusunu en yüksek hisseden kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
21. Faktör 5 ile kadının eşine verdiği puan arasında korelasyon analizi ile doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 5 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %31.9'u kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir.
22. Eşlerini çok sinirli olarak tanımlayan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
23. Alkol içme sıklığı ile Faktör 5 puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan her gün alkol alan gruptadır.
24. Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; sık sık yanıtını veren grupta Faktör 5 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
25. Faktör 5 ile Faktör 6 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 5 puanı arttıkça, Faktör 6 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 29.7'si kadının Faktör 5 puanı ile açıklanabilir.
26. Faktör 5 ile Faktör 7 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 5 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 35.6'sı kadının Faktör 5 puanı ile açıklanabilir.
27. Faktör 5 ile Faktör 8 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 5 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 37.6'sı kadının Faktör 5 puanı ile açıklanabilir.
28. Faktör 5 ile Faktör 9 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 5 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 40.7'si kadının Faktör 5 puanı ile açıklanabilir.
29. Araştırmaya katılan kadınlara bazı psikosomatik semptomlara sahip olup olmadıkları sorulduğunda; Faktör 5 puanları yüksek olan kadınlar halsizlik, güçsüzlüğe, yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip, yaşamdan zevk almamakta, sinirlilik, uyku problemleri, cinsel istek azlığı ve adet düzensizliği bulunmaktadır. Bu belirtilere sahip olan kadınlar ile olmayan kadınlar arasında istatistiksel fark anlamlıdır. Herhangi bir

yerinde ağrı şikayeti olan kadınların Faktör 5 puanları yüksek olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.

30. Faktör 5'den alınan puanlar 10 puan üzerinden standardize edildiğinde puan ortalaması 3.19 ± 1.64 (2.00-9.78) olarak bulunmuştur. Faktör 5 kadınlar için düşük derecede şiddet oluşturmaktadır.

◆ **Faktör 6. Kadına Yönelik Cinsel Şiddet ve Saygı Gereksinimi** başlığına ait sonuçlar özetlenecek olursa;

1. Araştırma bulgularına göre; erkeklerin %40.58'i eşlerini istemedikleri halde cinsel ilişkiye zorlamaktadırlar. Erkeklerin %19.72'si ise, kadın hasta iken, sağlığı elverişli durumda olmadığı halde eşlerine cinsel ilişkide ısrar etmektedir.
2. Kadınların yaş grupları ile Faktör 6 puanları arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmıştır. En yüksek puan 45-49 yaş grubundadır. Yaş ile korelasyona bakıldığında Faktör 6 ile kadının yaşı arasında pozitif yönlü doğrusal bir ilişki bulunmuştur. Kadının yaşı arttıkça Faktör 6 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %3.2'si kadının yaşı ile açıklanabilir.
3. Kadınların eğitim durumları ile Faktör 6 puanları arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmıştır. En yüksek puan okuryazar grupta ve en düşük puan lise mezunu kadındadır.
4. Çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre Faktör 6 puanları düşük olmasına rağmen gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.
5. Kadınların meslek durumları incelendiğinde; emekli ve serbest meslek sahibi olan kadınların puanları en yüksektir. Gruplar arası anlamlı fark saptanmıştır.
6. Görücü usulüyle evlenen kadınların puanları tanışıp anlaşarak evlenenlerden yüksektir. Gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır.
7. Evlilik yaşı uzadıkça Faktör 6 puanlarının azaldığı görülmektedir. Puan ortalaması 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek, 31 yaş üzeri evlenen kadınlarda en düşük bulunmuştur. Gruplar arası fark anlamlıdır. Faktör 6 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında korelasyon sonucu doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının ilk evlenme yaşı arttıkça, Faktör 6 puanı doğrusal olarak azalmaktadır. Azalmanın %1.8'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir.
8. Kadınların evlilik yılı ile Faktör 6 puanları arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmaktadır. En yüksek puan 21 yıl üzeri evli olanlardadır. Faktör 6 ile kadının evlilik yılı arasında korelasyon analizi sonucunda, pozitif bir doğrusal ilişki olduğu saptanmıştır. Kadının evlilik yılı arttıkça Faktör 6 doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %5.6'sı kadının evlilik yılı ile açıklanabilir.

9. Nikahsız beraberliği olan kadınların Faktör 6 puan en yüksek, imam nikahlı olan kadınların ise en düşüktür. Ancak gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
10. Kadınların eşlerinin yaş grupları ile Faktör 6 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan 45 yaş üzeri erkeklerdedir. En düşük puan ise 25-29 yaş grubundadır.
11. Okuryazar erkeklerin eşlerinin puanları en yüksektir. En düşük puan ortalaması ise yüksekokul mezunu erkeklerin eşlerindedir. Eğitim düzeyi arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir azalma görölmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
12. Çalışmayan erkeklerin eşlerinin Faktör 6 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
13. Çocuğu olmayan kadınların çocuğu olan kadınlara göre puan ortalaması düşük olmasına rağmen gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
14. Kadınların çocuk sayısı arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir artış görölmektedir. En yüksek puan 5 ve üzeri çocuğu olan kadınlarındır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
15. Parçalanmış ve genç geniş aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. En düşük puan çekirdek aileye sahip kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
16. Faktör 6 ile hanedeki birey sayısı arasında korelasyon analizi sonucu doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 6 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.4'ü hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir.
17. Ailenin gelir düzeyi ile Faktör 6 puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En düşük puan gelir giderden fazla olan gruptadır. En yüksek puan ise gelir giderden az olan gruptadır.
18. Sosyal güvencesi olmayan kadınların puan ortalamaları sosyal güvencesi olan kadınlara göre yüksek bulunmasına rağmen gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
19. Evliliğin kadına sağladığı en önemli duygunun maddi güç ve güven olduğunu söyleyen kadınların Faktör 6 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

20. Eşlerine karşı korku hisseden kadınların Faktör 6 puanları en yüksektir. İkinci yüksek puan eşlerine hiçbir şey hissetmeyen kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
21. Faktör 6 ile kadının eşine verdiği puan arasında korelasyon analizi ile doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 6 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %43.2'si kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir.
22. Eşlerini çok sinirli olarak tanımlayan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
23. Alkol içme sıklığı ile Faktör 6 puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan her gün alkol alan gruptadır. Alkol içme sıklığı arttıkça Faktör 6 puanları da artmaktadır.
24. Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; sık sık yanıtını veren grupta Faktör 6 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Dayak yeme sıklığı arttıkça Faktör 6 puanları da artmaktadır.
25. Faktör 6 ile Faktör 7 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 6 puanı arttıkça, Faktör 7 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 32.9'u kadının Faktör 6 puanı ile açıklanabilir.
26. Faktör 6 ile Faktör 8 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 6 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %23.0'ü kadının Faktör 6 puanı ile açıklanabilir.
27. Faktör 6 ile Faktör 9 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 6 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 39.9'u kadının Faktör 6 puanı ile açıklanabilir.
28. Araştırmaya katılan kadınlara bazı psikosomatik semptomlara sahip olup olmadıkları sorulduğunda; Faktör 6 puanları yüksek olan kadınlar halsizlik, güçsüzlüğe, herhangi bir yerinde ağrı şikayetine, yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip, yaşamdan zevk almamakta, sinirlilik, uyku problemleri, cinsel istek azlığı ve adet düzensizliği bulunmaktadır. Bu belirtilere sahip olan kadınlar ile olmayan kadınlar arasında istatistiksel fark anlamlıdır.
29. Faktör 6'dan alınan puanlar 10 puan üzerinden standardize edildiğinde puan ortalaması 4.06 ± 1.97 (2.00-10.00) olarak hesaplanmıştır. Faktör 6 kadınlar için orta derecede şiddet oluşturmaktadır.

◆ **Faktör 7. Kadının Kendine Yönelik Olumsuz Duygulanımı** başlığına ait sonuçlar özetlenecek olursa;

1. Faktör 7’de; “kendimi sınırlı, gergin hissederim” başlığını kadınların sadece %12.75’i asla yanıtını vermişlerdir. %23.77’si her zaman seçeneğini işaretlemişlerdir. “Kendimi yalnız hissederim” başlığına kadınların %18.84’ü, “kendimi hapishanedeymiş gibi hissederim” başlığına % 12.75’i, “kendimi hissiz,duygusuz hissederim” başlığına ise %11.59’u her zaman yanıtını vermişlerdir.
2. Kadınların yaş grupları ile Faktör 7 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır. En yüksek puan 45-49 yaş grubundadır. Yaş ile korelasyona bakıldığında Faktör 7 ile kadının yaşı arasında doğrusal bir ilişki bulunamamıştır.
3. Kadınların eğitim durumları ile Faktör 7 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. En yüksek puan okuryazar grupta ve en düşük puan yüksek okul mezunu kadındadır. Eğitim seviyesi arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir düşme saptanmıştır.
4. Çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre Faktör 7 puanları düşük olmasına rağmen gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.
5. Kadınların meslek durumları incelendiğinde; gruplar arası anlamlı fark saptanamamıştır.
6. Görücü usulüyle evlenen kadınların puanları tanışıp anlaşarak evlenenlerden yüksektir. Gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır.
7. Evlilik yaşı uzadıkça Faktör 7 puanlarının azaldığı görülmektedir. Puan ortalaması 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek, 31 yaş üzeri evlenen kadınlarda en düşük bulunmuştur. Gruplar arası fark anlamlıdır. Faktör 7 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında korelasyon sonucu doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının ilk evlenme yaşı arttıkça, Faktör 7 puanı doğrusal olarak azalmaktadır. Azalmanın %6.4’ü kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir.
8. Kadınların evlilik yılı ile Faktör 7 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. En yüksek puan 21 yıl üzeri evli olanlardadır. Faktör 7 ile kadının evlilik yılı arasında korelasyon analizi sonucunda, pozitif bir doğrusal ilişki olduğu saptanmıştır. Kadının evlilik yılı arttıkça Faktör 7 doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.4’ü kadının evlilik yılı ile açıklanabilir.
9. Nikahsız beraberliği olan kadınların Faktör 7 puan en düşük, imam nikahlı olan kadınların ise en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
10. Kadınların eşlerinin yaş grupları ile Faktör 7 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.

11. Okuryazar erkeklerin eşlerinin puanları en yüksektir. En düşük puan ortalaması ise yüksekokul mezunu erkeklerin eşlerindedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
12. Erkeklerin meslekleri ile Faktör 7 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
13. Çocuğu olmayan kadınların çocuğu olan kadınlara göre puan ortalaması düşüktür ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
14. Kadınların çocuk sayısı arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir artış görülmektedir. En yüksek puan 5 ve üzeri çocuğu olan kadınlardır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
15. Parçalanmış ve genç geniş aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. En düşük puan çekirdek aileye sahip kadınlardır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
16. Faktör 7 ile hanedeki birey sayısı arasında korelasyon analizi sonucu doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 7 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.0'si hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir.
17. Ailenin gelir düzeyi ile Faktör 7 puan ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmuştur. En düşük puan gelir gidere eşit olan gruptadır. En yüksek puan ise gelir giderden az olan gruptadır.
18. Sosyal güvencesi olmayan kadınların puan ortalamaları sosyal güvencesi olan kadınlara göre yüksek bulunmasına rağmen gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
19. Evliliğin kadına sağladığı en önemli duygunun maddi güç ve güven olduğunu söyleyen kadınların Faktör 7 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
20. Eşlerine karşı korku hisseden kadınların Faktör 7 puanları en yüksektir. İkinci yüksek puan eşlerine hiçbir şey hissetmeyen kadınlardır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
21. Faktör 7 ile kadının eşine verdiği puan arasında korelasyon analizi ile doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 7 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %40.6'sı kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir.
22. Eşlerini çok sinirli olarak tanımlayan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

23. Alkol içme sıklığı ile Faktör 7 puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan her gün alkol alan gruptadır. Alkol içme sıklığı arttıkça Faktör 7 puanları da artmaktadır.
24. Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; sık sık yanıtını veren grupta Faktör 7 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Dayak yeme sıklığı arttıkça Faktör 7 puanları da artmaktadır.
25. Faktör 7 ile Faktör 8 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 7 puanı arttıkça, Faktör 8 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın %44.9'u kadının Faktör 7 puanı ile açıklanabilir.
26. Faktör 7 ile Faktör 9 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 7 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 37.3'ü kadının Faktör 7 puanı ile açıklanabilir.
27. Araştırmaya katılan kadınlara bazı psikosomatik semptomlara sahip olup olmadıkları sorulduğunda; Faktör 7 puanları yüksek olan kadınlar halsizlik, güçsüzlüğe, herhangi bir yerinde ağrı şikayetine, yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip, yaşamdan zevk almamakta, sinirlilik, uyku problemleri, cinsel istek azlığı ve adet düzensizliği bulunmaktadır. Bu belirtilere sahip olan kadınlar ile olmayan kadınlar arasında istatistiksel fark anlamlıdır.
28. Faktör 7 standardize puan ortalaması 5.09 ± 2.43 (2.00-10.00) olarak hesaplanmıştır. Faktör 7 kadınlar için orta derecede şiddet oluşturmaktadır.
- ◆ **Faktör 8. Eşe Yönelik Kaygılar ve Korkular** başlığına ait sonuçlar özetlenecek olursa;
1. Araştırma bulgularına göre; kadınların %64.06'sı bir şey yapacakları zaman "eşim ne der kaygısı" yaşamaktadırlar. %56.52'si eşleri ile tartışırken kızmasından, sinirlenmesinden korkmaktadır. %50.14'ü eşiyle tartışırken kavganın sonuçlarından korkmaktadır. %48.12'si eşinin huylarından, tersliğinden korkup, sessiz kalmaktadır. %48.70'i eşi kızmasın diye istemediği halde erkeğin istediklerini yapmaktadır. Kadınların %35.65'i erkek yanlış bir şey yapmış olsa bile, kendilerini eşlerine "haklısın" demek zorunda hissetmektedirler.
 2. Kadınların yaş grupları ile Faktör 8 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. En yüksek puan 45-49 yaş grubundadır. Yaş ile korelasyona bakıldığında Faktör 8 ile kadının yaşı arasında doğrusal bir ilişki bulunamamıştır.
 3. Kadınların eğitim durumları ile Faktör 8 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. En yüksek puan okuryazar kadınlardadır.

4. Çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre Faktör 8 puanları düşük olmasına rağmen gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.
5. Kadınların meslek durumları incelendiğinde; gruplar arası anlamlı fark saptanmıştır. En yüksek puan serbest meslek, en düşük puan memur grubundadır.
6. Görücü usulüyle evlenen kadınların puanları tanışıp anlaşarak evlenenlerden yüksektir. Gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanamamıştır.
7. Evlilik yaşı uzadıkça Faktör 8 puanlarının azaldığı görülmektedir. Puan ortalaması 16-20 yaş grubunda evlenen kadınlarda en yüksek, 31 yaş üzeri evlenen kadınlarda en düşük bulunmuştur. Gruplar arası fark anlamlıdır. Faktör 8 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında korelasyon sonucu doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının ilk evlenme yaşı arttıkça, Faktör 8 puanı doğrusal olarak azalmaktadır. Azalmanın %1.5'i kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir.
8. Kadınların evlilik yılı ile Faktör 8 puanları arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmaktadır. En yüksek puan 21 yıl üzeri evli olanlardadır. Faktör 8 ile kadının evlilik yılı arasında korelasyon analizi sonucunda, pozitif bir doğrusal ilişki olduğu saptanmıştır. Kadının evlilik yılı arttıkça Faktör 8 doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.6'sı kadının evlilik yılı ile açıklanabilir.
9. Nikahsız beraberliği olan kadınların Faktör 8 puan en düşük, medeni nikahlı olan kadınların ise en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur.
10. Kadınların eşlerinin yaş grupları ile Faktör 8 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan 45 yaş ve üzeri erkeklerdedir.
11. En düşük puan ortalaması ise yüksekokul mezunu erkeklerin eşlerindedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
12. Erkeklerin meslekleri ile Faktör 8 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan serbest meslek sahibi erkeklerdedir.
13. Çocuğu olmayan kadınların çocuğu olan kadınlara göre puan ortalaması düşüktür ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
14. Kadınların çocuk sayısı arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir artış görülmektedir. En yüksek puan 5 ve üzeri çocuğu olan kadınlarındır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
15. Parçalanmış ve genç geniş aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. En düşük puan çekirdek aileye sahip kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

16. Faktör 8 ile hanedeki birey sayısı arasında korelasyon analizi sonucu doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 8 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %1.9'u hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir.
17. Ailenin gelir düzeyi ile Faktör 8 puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En düşük puan gelir gidere eşit olan gruptadır. En yüksek puan ise gelir giderden az olan gruptadır.
18. Sosyal güvencesi olmayan kadınların puan ortalamaları sosyal güvencesi olan kadınlara göre yüksek bulunmasına rağmen gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
19. Evliliğin kadına sağladığı en önemli duygunun maddi güç ve güven olduğunu söyleyen kadınların Faktör 8 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
20. Eşlerine karşı korku hisseden kadınların Faktör 8 puanları en yüksektir. İkinci yüksek puan eşlerine itaat duyan kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
21. Faktör 8 ile kadının eşine verdiği puan arasında korelasyon analizi ile doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 8 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %23.9'u kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir.
22. Eşlerini çok sinirli olarak tanımlayan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
23. Alkol içme sıklığı ile Faktör 8 puanlarında istatistiksel anlamlı bir fark bulunamamıştır.
24. Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; sık sık yanıtını veren grupta Faktör 8 puanları en yüksektir. Ancak gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır.
25. Faktör 8 ile Faktör 9 arasında doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının Faktör 8 puanı arttıkça, Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artmanın % 43.3'ü kadının Faktör 8 puanı ile açıklanabilir.
26. Araştırmaya katılan kadınlara bazı psikosomatik semptomlara sahip olup olmadıkları sorulduğunda; Faktör 8 puanları yüksek olan kadınlar yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip, yaşamdan zevk almamakta, sinirlilik, uyku problemleri, cinsel istek azlığı ve adet düzensizliği bulunmaktadır. Bu belirtilere sahip olan kadınlar ile olmayan kadınlar arasında istatistiksel fark anlamlıdır. Halsizlik, güçsüzlük ve herhangi bir yerinde ağrı şikayetine sahip olanlar ile olmayanlar arasında anlamlı fark bulunmamıştır.

27. Faktör 8 grubundan alınan puanlar 10 puan üzerinden standardize edildiğinde puan ortalaması 4.22 ± 2.11 (2.00-10.00) olarak hesaplanmıştır. Faktör 8 kadınlar için orta düzeyde şiddet oluşturmaktadır.

◆ **Faktör 9. Kadına Evlilikte Erkek Ayrıcalığını Kullanma ve Paylaşımsızlık başlığına ait sonuçlar özetlenecek olursa;**

1. "Eşim bir işe girmemi, çalışmamı istemez ve çocuklara bakmam için evde kalmamı ister" başlığını kadınların sadece %41.16'sı asla yanıtını vermişlerdir. %41.15'i ise her zaman, %4.35'i ise sık sık seçeneğini işaretlemişlerdir.
2. Araştırma bulgularına göre; erkeklerin %36.82'si eşlerinin bir kursa veya okula gitmelerini istemekte, %48.99'u akşam yemeği, ev işi veya çamaşır yıkama gibi işler vaktinde yapılmazsa sinirlenmektedir. %57.39'u evde kadın, erkek rolünü belirlemektedir. Erkeklerin %75.07 gibi büyük bir çoğunluğu her zaman kendinin haklı olduğunu iddia etmektedir.
3. Kadınların yaş grupları ile Faktör 9 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. En yüksek puan 45-49 yaş grubundadır. Yaş ile korelasyona bakıldığında Faktör 9 ile kadının yaşı arasında pozitif doğrusal bir ilişki bulunmuştur. Kadının yaşı arttıkça Faktör 9 puanı da doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %2.7'si kadının yaşı ile açıklanabilir.
4. Kadınların eğitim durumları ile Faktör 9 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır. En yüksek puan okuryazar grupta ve en düşük puan yüksek okul mezunu kadınlardadır.
5. Çalışan kadınların çalışmayan kadınlara göre Faktör 9 puanları düşüktür ve gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır.
6. Kadınların meslek durumları incelendiğinde; gruplar arası anlamlı fark saptanmıştır. En yüksek puan serbest meslek, en düşük puan memur grubundadır.
7. Görücü usulüyle evlenen kadınların puanları tanışıp anlaşarak evlenenlerden yüksektir. Gruplar arası istatistiksel olarak anlamlı bir fark saptanmıştır.
8. Evlilik yaşı uzadıkça Faktör 9 puanlarının azaldığı görülmektedir. Puan ortalaması 15 yaş ve altında evlenen kadınlarda en yüksek, 31 yaş üzeri evlenen kadınlarda en düşük bulunmuştur. Gruplar arası fark anlamlıdır. Faktör 9 ile kadının ilk evlenme yaşı arasında korelasyon sonucu doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının ilk evlenme yaşı arttıkça, Faktör 9 puanı doğrusal olarak azalmaktadır. Azalmanın %5.6'sı kadının ilk evlenme yaşı ile açıklanabilir.

9. Kadınların evlilik yılı ile Faktör 9 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır. En yüksek puan 21 yıl üzeri evli olanlardır. Faktör 9 ile kadının evlilik yılı arasında korelasyon analizi sonucunda, pozitif bir doğrusal ilişki olduğu saptanmıştır. Kadının evlilik yılı arttıkça Faktör 9 doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %9.9'u kadının evlilik yılı ile açıklanabilir.
10. İmam nikahlı olan kadınların Faktör 9 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.
11. Kadınların eşlerinin yaş grupları ile Faktör 9 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan 45 yaş ve üzeri erkeklerdedir.
12. En düşük puan ortalaması ise yüksekokul mezunu erkeklerin eşlerindedir. Eğitim seviyesi arttıkça puanlarda belirgin bir azalma görülmektedir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
13. Erkeklerin meslekleri ile Faktör 9 puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan çalışmayan erkeklerdedir.
14. Çocuğu olmayan kadınların çocuğu olan kadınlara göre puan ortalaması düşüktür ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
15. Kadınların çocuk sayısı arttıkça puan ortalamalarında belirgin bir artış görülmektedir. En yüksek puan 5 ve üzeri çocuğu olan kadınlarındır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
16. Genç geniş aileye sahip olan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. En düşük puan çekirdek aileye sahip kadınlardadır. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
17. Faktör 9 ile hanedeki birey sayısı arasında korelasyon analizi sonucu doğrusal pozitif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Hanedeki birey sayısı arttıkça, Faktör 9 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %9.4'ü hanedeki birey sayısı ile açıklanabilir.
18. Ailenin gelir düzeyi ile Faktör 9 puan ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı fark bulunmuştur. En düşük puan gelir giderden fazla olan gruptadır. En yüksek puan ise gelir giderden az olan gruptadır.
19. Sosyal güvencesi olmayan kadınların puan ortalamaları sosyal güvencesi olan kadınlara göre yüksektir ve gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmaktadır.
20. Evliliğin kadına sağladığı en önemli duygunun maddi güç ve güven olduğunu söyleyen kadınların Faktör 9 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

21. Eşlerine karşı korku hissedenden kadınların Faktör 9 puanları en yüksektir. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
22. Faktör 9 ile kadının eşine verdiği puan arasında korelasyon analizi ile doğrusal negatif yönlü ilişki olduğu gözlenmektedir. Kadının eşine verdiği puan azaldıkça, Faktör 9 puanı doğrusal olarak artmaktadır. Artışın %40.2'si kadının eşine verdiği puan ile açıklanabilir.
23. Eşlerini çok sinirli olarak tanımlayan kadınların puanları en yüksek bulunmuştur. Gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.
24. Alkol içme sıklığı ile Faktör 9 puanlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. En yüksek puan her gün alkol alan gruptadır.
25. Araştırmaya katılan kadınlara çocukluğunda anne ve babadan dayak yeme sıklığı sorulduğunda; sık sık yanıtını veren grupta Faktör 9 puanları en yüksektir. Ancak gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Dayak yeme sıklığı arttıkça Faktör 9 puanları da artmaktadır.
26. Araştırmaya katılan kadınlara bazı psikosomatik semptomlara sahip olup olmadıkları sorulduğunda; Faktör 9 puanları yüksek olan kadınlarda halsizlik, güçsüzlük ve herhangi bir yerinde ağrı şikayeti bulunmaktadır. Bu kadınlar yemek alışkanlıklarında düzensizliğe sahip, yaşamdan zevk almamakta, sinirlilik, uyku problemleri, cinsel istek azlığı ve adet düzensizliği bulunmaktadır. Bu belirtilere sahip olan kadınlar ile olmayan kadınlar arasında istatistiksel fark anlamlıdır.
27. Faktör 9 standardize puan ortalaması 5.40 ± 1.87 (2.00-9.60) olarak hesaplanmıştır. Faktör 9 kadınlar için orta derecede şiddet oluşturmaktadır.

4.2.1. ÖNERİLER

Aile içi şiddetin çok önemli ve yaygın bir problem olduğu ülkemizde de yoğun olarak yaşandığı bu araştırma ile de desteklenmektedir. Araştırmanın, araştırma amacı dışındaki ilk ve önemli bulgusu kadınların ailedeki şiddet olaylarını konuşmaktan duyduğu sıkıntı ve üzüntü olmaktadır. Bu duygunun doğal sonucu olarak, kadınlar şiddetin varlığını kabullenmekte ve ayrıntılı konuşmaktan kaçınmaktadırlar. Olayın aile ve yakın çevre içinde kalması bir yandan aile birliğinin sürmesini sağlarken, diğer yandan da şiddetin tekrarlanma ve kurumsallaşmasına yardımcı olmaktadır.

1. Önceki bilgilerimiz ve özellikle bu çalışmanın sonuçları gösteriyor ki bütün utangaçlığa rağmen aile içi şiddet yaygın bir olaydır. Pek çok durumda şiddetin sonuçları aile çevresini aşip sağlık kurumlarına, adli mercilere ya da kadın sığınma evlerine taşmaktadır. O halde ilgilenilmesi gereken ilk soru, gizliliğin ve utangaçlığın aşılmasıdır.

Ülkemizdeki şiddetin söz konusu boyutları objektif bir durum olarak duyurulabilir; ancak birinci amaç, şiddet olaylarını açığa çıkarıp cezalandırmak olmamalıdır.

2. Aile içi şiddet izole, bir defalık ve zararsız bir süreç değildir. Meydana gelen şiddet tekrarlanmaktadır. Fiziksel şiddet bazı durumlarda oldukça ağır fiziksel sonuçlar doğurmaktadır.

Aile içi şiddetin doğal ve görmezlikten gelinir bir durum olmadığı anlatılması şiddetin yasalar çerçevesinde suç olduğunun net olarak söylenmesinde yarar olabilir. Aileyi korumaya yönelik önlemler temel alınmalıdır.

3. Ailenin sağlam yapısına rağmen aile içi sorunları hiç azımsamamak gerekir. Aile büyüdükçe şiddet artmaktadır.

Yeni evliliklerin mümkün olduğu ölçüde yeni bir mekanda kurulması teşvik edilebilir zorunluluk bulunmadığı hallerde ebeveynden ayrı bir mekanda yaşamaya başlamak sorunları azaltabilecektir.

4. Çocuk sayısı fazla olan ailelerde aile içi şiddet de artmaktadır.

Evlenecek çiftlere ve yeni evlilere, aile sağlığı ve uygun aile planlaması yöntemleri konusunda daha iyi bilgi verilmesi yararlı olacaktır.

5. Bugünün anne babalarının geçmişteki dayak deneyimi şiddeti bugüne taşımaktadır. Dayağın şiddeti ve sıklığından çok varlığının önem taşıdığı anlaşılmaktadır.

Çocukların dövülmeden eğitilmesi önemlidir.

6. Hamilelik döneminde de tüm faktörlerin yaşandığı görülmektedir.

Hamilelik dönemindeki şiddet varlığı özel yasal durumlar olarak dikkate alınmalıdır. Birinci basamak sağlık çalışanlarına da büyük görevler düşmektedir.

7. Şiddete maruz kalanların büyük bir bölümü yapacak fazla bir şey olmadığına inanmaktadır. Bu durum çaresizliğin kabulü anlamına gelmekte ve şiddeti maruz kalanın pasif tutumuna yol açmaktadır.

Aile içi şiddet konusundaki bilgilenmeye ek olarak kadınların sığınma ve geçim desteği hizmeti veren kurumlara destek sağlamak gerekir.

8. Erkeğin alkol alması aile içi şiddeti artırmaktadır.

Alkolün aile yaşantısı ve özellikle de şiddete yol açma boyutu iyice anlatılmalıdır. Bu konuda gerekirse diğer gönüllü kuruluşlarla işbirliği yapılabilir.

9. Kadının para kazanabileceği bir işte çalışması ve erkeğin sürekli düzenli bir işe sahip olması halinde şiddet yoğunluğu düşmektedir.

Kadını becerili ve üretken kılma çabaları ve projeleri desteklenmelidir.

10. Evlilik yaşının uzaması ve eşlerin daha iyi eğitim görmüş olması şiddeti azalmaktadır.

Kadının okullaşma oranının gelişmesine destek sağlanabilir. Ülkemizde 8 yıllık eğitimin zorunluluğu bir yandan eğitim seviyesini yükseltirken diğer yandan da evlilik yaşını daha olgun bir döneme taşıyabilir.

11. Sağlık çalışanlarının aile içi şiddet sorununa duyarlı olmaları gerekmektedir.

Hekim ve hemşirelerin çoğu aile içi şiddet konusunda yeterince eğitilmemiştir. Tıp ve hemşirelik öğrencilerinin ders müfredatına aile içi şiddet konusuna da yer verilmelidir.

- ◆ Sağlık bakımı verenler, aile içi şiddetten şüphelendikleri zaman (fiziksel incinme, hastanın davranışları gibi) şiddete ilişkin soruları sormalı, empati ile yaklaşmalı, hastanın sırlarına saygı göstermelidir. Tıbbi yardım sağlayabilir, görüşme ve danışmanlık önerebilirler, yara darbelerini belgeleyebilirler, kadınlara şiddet uygulayanları resmi yardım edebilecek bölümlere sevk edebilirler.
 - ◆ Birinci basamak sağlık hizmetleri merkezleri, aile planlaması merkezleri, mevcut okul sağlığı hizmetleri, kadın ve çocuk sağlığı hizmetlerinin verildiği kurumlar, üreme sağlığı hizmeti veren kurumlar, ruhsal sağlık hizmeti veren kurumlar, acil bakım hizmeti veren kurumlarda eğitim alanındaki temel rolünü desteklemek ve rutinde taramalar yaygınlaştırmak önemlidir. İkinci basamak sağlık kuruluşlarında tedavi protokollerinin geliştirilmesi gereklidir.
12. Kitle iletişim araçları da aile içi şiddeti önlemek için bu konuya duyarlı davranabilirler.
- ◆ Medyanın şiddeti körükleyecek medyatik sunuş biçimlerinden kaçınma sorumluluğunu taşımalıdır ve kamuoyuna bilgilendirme ve eğitimde önemli role sahiptir.
 - ◆ Televizyonda şiddet olaylarını içeren programları azaltabilirler. Kadın ve erkekler arasında şiddetin olmadığı ilişkileri içeren radyo ve televizyon programları ile sosyal sorumluluk geliştirebilirler.
13. Ailenin yapabilecekleri ise büyük önem taşımaktadır.
- ❖ Çocuklarının önünde tartışma ortamı yaratmamalıdır.
 - ❖ Çocukların kendilerine ve başkalarına saygı duymasını öğretebilirler.

- ❖ Kız çocuklarını erkek çocuklar kadar sağlıklarını, güvenliklerini ve entelektüel açıdan gelişmelerini ve öz saygılarının gelişmesini sağlayabilirler.
 - ❖ Çocuklarına vurmaktan kaçınabilir, onlara şiddet içermeyen disiplin yöntemlerini uygulayabilirler.
 - ❖ Çocuklara şiddete başvurmadan tartışmaları nasıl çözebileceklerini öğretebilirler.
 - ❖ Çocuklar ile cinsellik, sevgi, bireysel ilişkiler hakkında konuşabilirler.
14. Kadına yönelik şiddetin nedenleri sonuçları ve engelleyici etkinliğini incelemek için aile içi şiddetin değişik türlerinin yaygınlığına ilişkin araştırmalar yapmak, veri toplamak ve istatistikler oluşturmak; kadına yönelik şiddetin nedenleri, doğası, ciddiyeti ve sonuçlarına, uygulanan önlemlerin etkinliğine ilişkin araştırmaları teşvik etmek; araştırma bulgularını geniş ölçüde yaymak ve kamu oyuna sunmak önemlidir.
15. Devletin de bu konuda duyarlı olması gerekmektedir.
- ◆ Yürürlükte olan yasaları uygulamak ve düzenli olarak gözden geçirip incelemek, kurbanların ve şiddet uygulayanların rehabilitasyonu sağlanmalıdır.
 - ◆ Şiddet mağduru kadınların, cinsiyete duyarsız yasalar, yargılamaya ve yürütmeye ilişkin uygulamalar yüzünden tekrar mağdur duruma düşmesini engelleyici stratejiler geliştirilmelidir.
 - ◆ Kadınların kendilerine uygulanan şiddeti uygun bir şekilde açıklayabilmeleri için kurumsal mekanizmalar oluşturulmalıdır.
 - ◆ 24 saat hizmet veren bir telefon ve eğitilmiş personel gereklidir.
 - ◆ Dövülen kadınların çoğu polis, sağlık görevlileri, arkadaşlar, aile bireyleri gibi kişilerden yardım istediklerinde durumun ciddiye alınmadığını görmekte ve çaresizlik duygusuna kapılmaktadır. Bu kişilerinde gereken duyarlılığı göstermeleri önemlidir
 - ◆ Meslek eğitimi müfredat programlarına, sağlık ve sosyal hizmet çalışanlarının sürekli eğitim programlarına, okul danışmanlarının eğitimlerine ve ceza hukuku ile ilgilenenlerin eğitim programlarına bu konunun eklenmesi gereklidir.

Herkes şiddetsiz bir ilişki için bir şeyler yapabilir.

ÖZET

Aile içi şiddet tüm dünyada yaygın bir halk sağlığı sorunu haline gelmiştir. Bu bizim ülkemizde de önemli bir sorundur ve yaptığımız araştırma bunu desteklemektedir.

Bu araştırma, 15-49 yaş evli kadınların aile içi şiddete ilişkin görüşlerini belirlemek ve şiddete maruz kalma durumlarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Çalışmada tanımlayıcı, kesitsel teknik kullanılmış, sahada uygulanan anket çalışması ile desteklenmiştir.

Araştırma İzmir İl Sağlık Müdürlüğü'ne bağlı Bornova Sağlık Grup Başkanlığı Bölgesinde Evka 4 Sağlık Ocağı'nın hizmet verdiği bölgede Eylül 2000- Mayıs 2002 tarihleri arasında yürütülmüştür.

Çalışma Evka 4 Sağlık Ocağı bölgesinde oturan 3218 evli kadını temsil eden 345 kadına uygulanmıştır. Bu kadınlara ait bilgiler sağlık ocağı kayıtlarından elde edilmiştir. Örneklem, olasılıklı örneklem yöntemlerinden biri olan "sistemik örneklem" yöntemi ile belirlenmiştir.

Anket formu dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümünde demografik bilgiler, ikinci bölümde evlilik ve aile yaşamı ile ilgili sorular, üçüncü bölümde ise kadınların şiddete bakış açıları araştırılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen kadına yönelik şiddeti belirleme ölçeği dördüncü bölümdedir. Araştırmanın iç tutarlılığı (güvenilirlik) için Cronbach alpha katsayısı hesaplanmış ve split half (yarıya bölme) metodu kullanılmıştır. Geçerlilik için çoğul uzman görüşüne dayalı içerik geçerliliği (face validity) ve faktör analizi, varimax rotasyon hesaplanmıştır. Ölçek güvenilir ve geçerli bulunmuştur.

Verilerin analizlerinde SPSS for Windows 8.0 İstatistik paket programı ve Microsoft Office 1997 programı kullanılmıştır. Sosyo demografik özellikler ile kadına yönelik şiddeti belirleme faktörleri arasındaki ilişkiyi saptamak için Kruskal wallis varyans analizi, Student's t testi, Varyans analizi uygulanmıştır. Araştırmanın ileri analizinde Kruskal Wallis varyans analizinde fark hangi gruptan kaynaklandığını belirlemek amacı ile "Bonferroni Düzeltmesi ile Mann-Whitney U testi" uygulanmıştır. Kadına yönelik şiddet belirleme faktörlerinden elde edilen puanlar ile kadının yaşı, ilk evlenme yaşı, evlilik yılı, hanedeki birey sayısı, eşlerine verdikleri puan ve faktörlerin arasında doğrusal anlamlı ilişki Pearson korelasyon analizi ile belirlenmiştir.

Kadınların yaşı, eğitim düzeyleri, evlenme yaşı, evlilik süresi, mesleği, erkeklerin yaşları ve meslek durumları, çocuk sayıları, aile tipi, ailenin gelir düzeyi, hanede yaşayan kişi sayısı, erkeğin alkol alma durumu ve kadının çocukluk döneminde şiddete maruz kalması arasında anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen bir başka sonuçta, şiddete

maruz kalan kadınlarda bazı psikosomatik yakınmaların gözlenmesidir ve 9 şiddet faktörü ile anlamlı sonuçlar elde edilmiştir.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre evli kadınların %37.07'si fiziksel şiddete maruz kalmaktadırlar. Başka bir deyişle, her üç kadından biri eşi tarafından dövülmekte ve her beş kadın dan biri hamileliği esnasında dayak yemekteler. Bu kadınların %41.45'i eşleri tarafından aşağılanmaktadır. Kadınların %60'ının ekonomik güvencesi yoktur. Kadınların %40,58'i eşlerince cinsel ilişkiye zorlanmaktadırlar. %19.72 kadın kendini iyi hissetmediği durumlarda bile eşleri tarafından sekse zorlanmaktadırlar.

SUMMARY

Domestic violence is becoming a serious public health problem worldwide. It is also an important problem in our country and our research supports it.

This study was planned to examine the point of view 15-49 of age married women about domestic violence and their exposition to violence. We used definitive, sectional technique which is supported with questionnaire method applied in the area.

A survey made in Evka 4 Sağlık Ocağı that is connected to Bornova Sağlık Grup Başkanlığı-İzmir İl Sağlık Müdürlüğü between September 2000-May 2002.

The study was applied to 345 married women who live in Evka 4 Sağlık Ocağı region which represents the 3218 married women from this region, the reports of these women were taken from the Sağlık Ocağı that serves to this region.

The sample was determined according to "Systematic sampling method" which is one of the probability methods.

The questionnaire was four parts. The first part has demographic information, the second part consist information about marriage life, the third part consist information about point of view of women violence against women. The scale of violence determination against women developed by researcher is in the fourth part.

Internal reliability of questionnaire was determined by use of the Cronbach coefficient alpha and split half method. Multiple expert opinion, factor analysis assessed the face validity of the questionnaire. The principle component analysis with a varimax rotation produced nine factors. The results of the validity and reliability analysis were successful.

Microsoft Office 7:0 and SPSS for Windows 8:0 software programs were used for calculation and analysis of the data. Kruskal-Wallis Varyans test, Student t-test, Varyans test were used determine the relationships between demografic characteristics and violence against women factors. Man Whitney U test correction with Bonferroni was used to determine the source of difference of Kruskal-Wallis Varyans analysis. The linear association between the age of women, the marriage age, the duration of the marriage, the number of persons living in the house, the points that the women gave to their husbands and the nine factors was determined bu using Pearson correlation analysis.

A significant correlation was established between the age of women, their educational status, jobs, the marriage age, the duration of marriage, the age of men and their jobs, the number of children, their family type, the income of family, the number of people living in the

same house, do the man drink, the violence status of the women during their childhood and violence against women during their marriage. Another result of the research was that some psycho somatic complaints were seen in those women. Meaningful results were got between nine violence factors.

This research results indicate that 37.07% every married women were classified as experiencing battering. In other words, one out of every three women is beaten by her current partner and one women in five women is beaten during their pregnancy. 41.45% of these women are insulted by their partner, 60% these women have no economic guaranty (possession, money etc.). 40.58% women are forced to sex by their partner. 19.72% men insist to make love with their partners when they don't feel well.

KAYNAKLAR

1. About Abusers and Their Victims, <http://www.say.net/casa/>
2. Akgül, A.; Tıbbi Araştırmalarda İstatistiksel Analiz Teknikleri "Spss Uygulamaları" Yüksek Öğretim Kurulu Matbaası, 1997.
3. Aksakoğlu G.; Sağlıkta Araştırma Teknikleri ve Analiz Yöntemleri, İzmir, 2001.
4. Aktaş, A.M; Aile İçi Şiddet ve Önleme Yolları, Feryal Matbaası, Ankara, 1997.
5. American Bar Assosiation Domestic Violence, <http://www.abanet.org/domviol/areyou.html>
6. American Medical Association, Council on Scientific Affairs, Violence Against Women: Relevance for Medical Practitioners. *JAMA* 1992; 267:3184-3189.
7. Arıkan, Ç., Koşar, N.; Evlilikte Kadının Fiziksel Ve Fiziksel Olmayan İstismarı, XXV. Ulusal Psikiyatri Ve Nörolojik Bilimler Kongresi Bilimsel Çalışmaları, Mersin: 15-21 Ekim. 1989, 647-649.
8. Arıkan, Ç., Koşar, N.;Yoksulluk Evlilikte Geçimsizlik Ve Boşanma, Şafak Matbaası, Ankara, 1992.
9. Arıkan Ç. ark.; Physical and Nonphysical Abuse of Wife and Migration Experience: A Comparative Study, in 9 th ISEW Europe Seminar, Basel- Switzrland, 1989.
10. Arıkan, Ç.; Sosyal Hizmetler Açısından Şiddet ve Bir Türü Olarak Evlilikte Kadına Yönelik Şiddet, H.Ü. Sosyal Hizmetler Yüksek Okulu Dergisi, 5,I:75-97, 1987.
11. Arın, C.; "Kadına Yönelik Şiddet Açısından Türk Hukukunun Kadına Yaklaşımı" Kadına Yönelik Şiddet, Evdeki Terör, Morçatı Kadın Sığınağı Vakfı, Mor Çatı Yayınları, Kasım 1996, 130-139.
12. Arslan, M.; "Kadın Haklarına Erkekçe Yaklaşım", Sıcak Zincir, İzmir İl Sağlık Müdürlüğü Dergisi, Sayı:6, Kasım-Aralık 1999, 18.
13. Bayık, A.; " Cinsel Sağlık/ Üreme Sağlığı Sorunları ve 4. Dünya Kadın Konferansı (1995) Doğrultusunda Stratejiler", Toplum ve Hekim, Türk Tabipler Birliği Yayın Organı, Cilt:13, Sayı:1, Ocak-Şubat 1998, 46-52.

14. Beitchman, J.H., Zucker, K.J., Hood, J.E.; A Review Of The Short-Term Effects Of Child Sexual Abuse, *Child Abuse And Neglect*, 15:537-556, 1998.
15. Bernard, G.W., Veba, H., Veba, M.I., Newman, G.;" Till Teeth Do Us Part", A Study of Spouse Murder, *Bullettin of the American Academy of Psychiatry and the Law*, 1982, 10.
16. Black, D.A., Schumacher, J.A, Smith ,A.M., & Heymen R.E.; "Risk Factors for Partner Abuse and Child Maltreatment" A Rewiew of Literature, 1999, [Http://www.cyfernet.org](http://www.cyfernet.org).
17. Bornova Sağlık Grup Başkanlığı Ev Halkı Tespit Fişi Kayıtları, 2001.
18. Bornova Şehir Rehberi 1994, Bornova Belediyesi Yayınları,1994.
19. Boyer, D., Fine, D.; "Sexual Abuse As A Factor İn Adolescent Pregnancy", *Family Planing Perspectives*, 24(4):4-11, 1992.
20. Browne, K.; "Violence in the Family and Its Links to Child Abuse", *Bailier's Clinical Pediatrics*, 1, 1. February 1993, 149-164.
21. Buel , S.M., Harvard, J.D.; *Family Violence: Practical Recommendations For Physicians And The Medical Comminitiy. Women's Health Issues* 5(4):1995, 158-172.
22. Clapp, L.;"Ending Domestic Violence İs Everyone's Responsibility" *Nursing Clinics of North Amerika*, Volüme:35, Number:2, June 2000, 481-487.
23. Conroy, K., Hess, P.M., Panciera, A., Simön, B.L.; "Identifying Domestic Violence in Child Abuse and Neglect Investigations, 1995, <http://cwolf.uaa.alaska.edu/afrhm1/reports.html>
24. Conroy, K.; *The Battered Women's Movement and the Role of Clinical Social Work*, 1994, <http://cwolf.uaa.alaska.edu/afrhm1/BWMOVT.html>
25. Curry, M.A., Perrin, N., Wall, E.; "Effects of Abuse On Metarnal Complications And Birth Weigth İn Adult And Adolescent Women", *Obstetrics And Gynecology* 92, 1998, 530-534.
26. Çam, O.; "Yaşamda Kadın", *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 12:1, 1996, 61-75.
27. Çiçeklioğlu, M., Saçaklıoğlu, F.; " Kadına Yönelik Şiddet" , IV. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi Kitabı, 12-16 Eylül, Didim, 1994, 203-209.
28. Davies, M.; *Women and Violence*, 1994, 1-27

29. Demiröz. F.; Evli Kadınlara Yönelik İstismar Ve Kadınların Sığınma Evleri Hakkındaki Düşünceleri, Doktora Tezi, Ankara, H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyal Hizmetler Anabilim Dalı, 1996.
30. Dietz , P.J., Spitz, A.M., Anda R.F., Williamson, D.F., McMahon, P.M., Santelli, J.S., Nordenberg, D.F., Felitti, V.J., Kendrick, J.S.; “Unintended Pregnancy Among Adult Women Exposed To Abuse Or Household Dysfunction During Their Childhood”, Journal Of The American Medical Assosiation, 282(14):1359-1364, Oct.,13, 1999.
31. Domestic Violence Articles, Line of Duty Officers Forum, [Http://www.familytreasure.com/scott095](http://www.familytreasure.com/scott095)
32. Domestic Violence and Children, [Http://www.casa-stpete.org/101.html](http://www.casa-stpete.org/101.html)
33. Domestic Violence İnformation and Referral Handbook., Santa Clara Country Probation Department. , [Http://www.growing.com/nonviolent](http://www.growing.com/nonviolent)
34. Domestic Violence Project, [Http://www.domesticviolence.org/whell.jpg](http://www.domesticviolence.org/whell.jpg).
35. Dutton, M.A.; “Critique of Battered Women Syndrome Model”, 1996. <http://www.fortunecity.com>
36. Effects of Long Term Emotional& Verbal Abuse on the Victim, [Http://www.domesticviolence.com](http://www.domesticviolence.com)
37. Ellsberg, M.; “ Domestic Violence and Emotinal Disstress Among Niceraguan Women Result From a Population-Based Study, American Psychologist, Vol:54, N.1, January 1999, 30-36.
38. Evka 4 Sağlık Ocağı 2000 çalışma raporu.
39. Family Violence Against Women With Disabilities, <http://www.hc-sc.gc.ca/hppb/familyviolence/womendiseng.html>
40. Fawcett, G.M., Heise, L.L., Espejel, L.I., Pick, S.; “Changing Community Responses to Wife Abuse, A Research and Demonstration Project in İztacalco, Mexico”, American Psychologist, Vol:54, N.1, January 1999, 41-49.
41. Felitti, V.J., Anda, R.F., Nordenberg, D., Williamson, D.F., Spitz, A.M, Edwards, V., Koss, M.P., Marks, J.S.; “Relationship of Childhood Abuse And Household Dysfunction To Many Of The Leading Causes Of Death İn Adults. The Adverse Childhood

- Experiences(ACE) Study”, American Journal of Preventitive Medicine, 14(4):245-258, 1998 .
42. Gelles, J.R; “ Domestic Violence Factoids”, University of Rhade Island Family Violence Research Program, Copyright 1995, [http://www. Mincava.umn.edu/papers/factoid.htm](http://www.Mincava.umn.edu/papers/factoid.htm)
43. Gelles, R.J.; Abused Wives : “Why Do They Stay?” Journal Of Marriage And The Family, 38:659-685, 1976.
44. Gray, P., Vickrey, RN.; Protecting The Older Adult The Journal of Clinical Excellence, Nursing 2000, Volume: 30, Number:7, 34-38.
45. Güneri, F.; Ailede Kadına Yönelik Şiddet, Mor Çatı, 1996, 87-92.
46. Güzelant, A.; Ev İçi Şiddet ve Kadın Çalışma Grubu Metaryeli.
47. Hayran, M.; Özdemir, O.; Bilgisayar İstatistik ve Tıp Hekimler Yayın Birliği Medikal Araştırma Grubu, 1995.
48. Helsinki Citizens Assebly(hCa), Violence Against Women Conference Report By:hCa Women’s Commission, Prag., 1993.
49. Henderson, A.D., Ericson J.R.; "Enchanging Nurses's Effectiveness With Abused Women Awareness, Reframing, Support, Education", Journal of Psychosocial Nursing, 32:6, 1994, 11-15.
50. Horne, S.; “ Domestic Violence in Russia”, American Psychologist, Vol:54, N.1, January 1999, 55-61.
51. <http://aile.gov.tr>
52. <http://www.dyp.org.tr/DypKadinKollari/Arastirmalarimiz/KadinVeEgitim.htm>
53. <Http://www.home.vicnet.net.au/girlsown/checklist.htm>
54. <http://www.hürriyet.com.tr>. “Ev İçi Şiddet Yükseliyor”, 25. Ağustos.1998.
55. <Http://www.kapi.netbul.com/fulltextsearch>
56. <Http://www.ksssgm.gov.tr>.
57. <Http://www.netbul.com/roportaj/morçati>
58. Is There Too Much Abuse İn Your Relationship İn Someone You Love’s Relationship?, <http://www.dviworld.org/>

59. Is Violence a Problem in Your Relationship?, <http://www.utexas.edu/students/cmhc/releviol1.html#anchor799154>
60. İçli, G.T., Ögün, A., Özcan, N.;" Ailede Kadına Karşı Şiddet ve Kadının Suçluluğu" , T.C Devlet Bakanlığı Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Ankara, 1995, 11-26.
61. İlhan,U.; Kadın Evi, Cep Kitapları, İstanbul, 1992.
62. İnternational Family Planning Perspectives, "İn İndia. Povetry And Lack Of Education Are Associated With Men's Psysical and Sexual Abuse Of Their Wives", Volüme:26, Number:1, March 2000, 44-45.
63. İnto A New World Young Women's Sexual And Reproductive Lives, The Alan Guttmacher İnstitute, Newyork, 1998, 37-38.
64. Kadınların Şiddet Hakkında Düşünceleri, Eksik Etek Dergisi, Can Ofset,8 Mart 1995.
65. Kağıtçıbaşı, Ç.; İnsan, Aile ve Kültür, İstanbul,1990.
66. Kamar Araştırma, Kadına Yönelik Şiddet Araştırması, İstanbul, 1990.
67. Kandiyoti, D.; Cariyeler Bacılar Yurttaşlar Kimlikler ve Toplumsal Dönüşümler, Metris Yayınları, İstanbul, Temmuz 1997.
68. Kazete, Özgür Kadının Sesi, Bağımsız Siyasi Kadın Gazetesi, Yıl:3, Sayı:15, Aralık 1999.
69. Kazete Özgür Kadının Sesi, Bağımsız Siyasi Kadın Gazetesi, Yıl:4, Sayı:16, Şubat-Mart 2000.
70. Kazete, Özgür Kadının Sesi, Bağımsız Siyasi Kadın Gazetesi, Yıl:4, Sayı:17, Nisan-Mayıs, 2000.
71. Kıdak,L., Mevsim,V., Erdoğan,A.; Bornova Sağlık Grup Başkanlığı 1999 Yılı Çalışma Raporu.
72. Kitapçıoğlu, G.; Bornova Sağlık Grup Başkanlığı Bölgesinde Görev Yapan Ebelerin İş Güçlüğü Faktörlerinin Belirlenmesi ve İş Doyumunu, Tükenmişlik, Örgütsel Bağlılık Üzerine Etkisi, Yayınlanmış Uzmanlık Tezi, İzmir, 2000.
73. Kocaman, N.; "Fiziksel ve Cinsel İstismar" , Hacettepe Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi, Cilt:1, Sayı:1, Ocak 1994, 71-75.
74. Kozu, J.; " Domestic Violence İn Japan", American Psychologist, Vol:54, N.1, January 1999, 50-54.

75. McDowell, J.D.; "Diagnosing and Treating of Domestic Violence" N.Y State Dent. J., 62:4, 1996, 36-42.
76. McWhirter, P.T.; " Domestic Violence in Chile", American Psychologist, Vol:54, N.1, January 1999, 37-39.
77. "Myths and Facts About Domestic Violence", Domestic Violence: The Facts-Handbook to Stop Violence, Battered Women Fighting Back., Boston, [Http://www.famvi.com](http://www.famvi.com).
78. Noel, N.L., Yam, M.; "Domestic Violence The Pregnant Battered Women", Nursing Clinics of North America, Volüme:27, Number:4, December 1992, 871-883.
79. Notman, M.T.; " Kadınlarda Depresyon" Popüler Psikiyatr, Sayı:3, İstanbul,1996, 3-6.
80. Ocakçı, A.; " Aile Sağlığını Etkileyen Faktörler", Türk Hemşireler Dergisi, Sayı:2, 1980, 16-20.
81. Ostow, A.R., Hyman, S.E.; Acil Psikiyatri, Çev: Prof. Dr. Rıfat Saygılı, Ege Üniversitesi Basımevi, İzmir, 1989, 59-66.
82. Perhaps You Have An Abuse Problem, <http://www.blainn.cc/abuse/>
83. PİAR, 1990'lı Yıllarda Türk Kadının Gündemi, Araştırma, 1990.
84. Plain Talk About....Wife Abuse, Natinal İnstitute of Mental Health., <http://www.fortunecity.com/athena/satin/o/wfabus/html>
85. Polat, O.; "Duygusal İstismar Nedir?", Çocuk Forumu Dergisi, Cilt:3, Sayı:1, Ocak-Şubat-Mart 2000, 1-8.
86. Population Reports, "Ending Violence Againts Women", Volüme 27, Number 4, December 1999.
87. "Resmen Kadına Şiddet", Hürriyet Gazetesi, 23. Kasım.2000.
88. Roosa, M.W., Tein,J.Y., Reinholtz,C., Angelini,P.J.; "The Relationship Of Childhood Sexual Abuse To Teenage Pregnancy", Journal Of Marriage And The Family 59.119-130, Feb.1997.
89. Safe Transsitions. Domestic Violence İntervation Program, <http://www.bidmc.havard.edu/satetran/dv.html>
90. Schwartz, M.; Gender and Injury in Spousal Assault, Sociological Focus, January 20, 1:61-76, 1987.

91. Segal, L.; Gelecek Kadın mı?, Afa Yayıncılık, İstanbul, 1990.
92. Sherven, J., Sniechowski, J.; "Women and Men Equally at Fault for Domestic Abuse",
http://www.vix.com/pub/men/battery/deveclass.html#stmz
93. Steinmetz, S.; The Violent Family, Violence in The Home İnterdisciplinary Perspectives,
Newyork, 1986, 51-65.
94. Stock, J.L., Bell, M.A., Boyer, D.K., Connell, F.A.; "Adolecent Pregnancy And Sexual
Risk-Taking Among Sexually Abused Girls". Family Planning Perspectives 29(5):200-
203,227, 1997.
95. Sümbüloğlu, K., Sümbüloğlu, V.; Biyoistatistik, Hatipoğlu Yayınevi, Ankara, 1990.
96. Sümbüloğlu, K., Sümbüloğlu, V.; Sağlık Bilimlerinde Araştırma Yöntemleri, Hatipoğlu
Yayınevi, Ankara, 1988.
97. Syntoms of Abuse- Misuse of Power and Control, Http://www.humanclick.com
98. Şirin, A.; Kadın İstismarı ve Kadına Yönelik Şiddet, Çukurova Üniversitesi II. Kadın
Toplantısı Bildirisi, 17-19 Mayıs,1997.
99. T.C Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Aile İçi Şiddetin Sebep ve Sonuçları, Zet
Neilsen Araştırma Şirketi, Ankara, Kasım 1995.
100. T.C Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Şiddet,
Ankara, 1998.
101. T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Cumhuriyetin 75.
Yılında Türkiye'de Kadının Durumu, Tokav Matbaacılık ve Yayıncılık A.Ş, Ankara,
Kasım 1998, 65-71.
102. T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Eylem Platformu ve
Pekin Deklerasyonu, Dördüncü Dünya Kadın Konferansı Pekin, Çin 4-15 Eylül 1995,
1995.
103. T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Hukukta Kadın
Sempozyumu, Ankara, 30-Eylül 1-Ekim 1999.
104. T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Sağlık Sektöründe
Kadın, Sağlık Sektöründe Kadınlara Yönelik Tutum ve Davranışlar, Cinsiyete Dayalı
Ayrımcılık, Ankara, Nisan 2000.

105. T.C Başbakanlık Kadının Statüsü Ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Töre Cinayetleri Panel Bildirileri, Ankara, Aralık 1999.
106. T.C Başbakanlık Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, Türkiye’de Kadın, 1999,35.
107. T.C Başbakanlık Kadın Ve Sosyal Hizmetler Müsteşarlığı Kadının Statüsü ve Sorunları Genel Müdürlüğü, "Medya, Şiddet Ve Kadın", 1993 Yılında Türk Basınında Kadınlara Yönelik Şiddetin Yer Alış Biçimi, Şafak Matbaacılık, Yayın No:81, Ankara, 1994.
108. T.C Devlet Bakanlığı, 4320 Sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun ve Uygulanması, 1998, 15-19.
109. Tekeli, Ş.; "1980'ler Türkiye'sinde Kadın Bakış Açısından Kadınlar" İletişim Yayıncılık, 1993.
110. The Pattern Of Abuse., [Http://www.fortunecity.com/athena/satin/0/vfabus/html](http://www.fortunecity.com/athena/satin/0/vfabus/html)
111. The Project For Resarch on Welfare, Work, and Domestic Violence, 1999, http://www.ssw.umich.edu/trapped/res_sur_questions.html
112. Tümer. S.; Eş Tacizine Uğramış Kadınların Ruh Sağlığı, Evlilikte Uyum Ve Tatminin Değerlendirilmesi Üzerindeki Etkileri, Master Tezi, B.Ü. Psikoloji, 1995.
113. Uysal, A.; " Çocuk İstismarı ve İhmalinin Erken Tanılanmasında Ebe ve Hemşirelerin Bilgi Düzeylerinin Saptanması" Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 1998.
114. Valencia, A., Hoorn, J.V.; " La Isla Pacifica: A Haven for Battered Mexican American Women", Domestic Violence Program Descripcion, American Psychologist, Vol:54, N.1, January 1999, 62-65.
115. Valladeres, E., Elsberg, M., Pena, R., Högberg, U., Persson, L.A.; Physical Abuse During Pregnancy: A Risk Factor For Low Birth Weight, 1999, 19.
116. Victim Assistance Program, "What Is Domestic Violence" [Http://www.famvi.com](http://www.famvi.com)
117. Violence Between Intimates: Domestic Violence U.S Department Of Justice Office Of Justice Programs Breau Of Justice Statistics Selected Findings, 1994, [Http://www.silcom.com/paladin/madv/stats.html](http://www.silcom.com/paladin/madv/stats.html).

118. Yıldırım, A.; Sıradan Şiddet, Türkiye'ye Özgü Olmayan Bir Sorun: Kadına Ve Çocuğa Yönelik Şiddetin Toplumsal Kaynakları, Boyut Kitapları, İstanbul, 1998.
119. Yüksel. Ş., Kayır. A.; Psikiyatriye Başvuran Örselenen Kadının Tanınması, The World Psychiatric Assosiation Regional Symposium, Athens, 13-17 October.1985.
120. Yüksel. Ş.; Comparison Of Violent And Nonviolent Families, İstanbul Tıp Fakültesi, Psikiyatri Kliniği Ana Bilim Dalı, İstanbul, 1985.
121. Walker, B., Scneider, M.S.; "Abuse İndex", <http://www.teleport.com/bethard/page2çhtml# Abuse index>
122. Walker, L.E.; " Psychology and Domestic Violence Around the World", American Psychologist, Vol:54, N.1, January 1999, 21-29.
123. Walker, L.E., Gelfand, A., Katon, W., Koss, M., Korff, M.V., Bernstein, D., Russo, J.; "Adult Health Status Of Women HMO Members With Histories Of Childhood Abuse And Neglect", American Journal Of Medicine, 107(4): 332-339, 1999.
124. Warning Sings, <Http://www.bu.edu/cohis/violence/abus.htm>
125. Warnings Sings Of an Abuser, <http://www.casa-stpete.org/abused.html>
126. Why İs She Stay, <http://www.familyviolence.com>
127. W.İ.S.E- Women's Issues and Social Empowerment, Domestic Violence İnformation Manua, "What İs Domestic Violence", 1998, <http://www.infoxchange.net.au/wisc/DVIM/DVIM.htm>

EK I

15-49 YAŞ EVLİ KADINLARIN AİLE İÇİ ŞİDDETE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN VE AİLE İÇİ ŞİDDETE MARUZ KALMA DURUMLARININ İNCELENMESİ

İyi günler. Ege Üniversitesi Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalında yüksek lisans öğrencisiyim.

Türkiye’de aile içi şiddet ile ilgili çalışmalar oldukça sınırlıdır. Araştırmalar bir olgudaki mevcut durumu ortaya koyar, varsa sorunları açığa çıkarır ve böylece çözüm önerileri geliştirir. Bu nedenle tüm kadınlara yararlı olacağı düşünülüyor.

Bu çalışma İzmir İl Sağlık Müdürlüğü ve Bornova Sağlık Grup Başkanlığı bilgisi ve izni doğrultusunda planlanmıştır.

Ankete vereceğiniz cevaplar araştırmacı dışında hiç kimse tarafından okunmayacak ve farklı bir amaçla kullanılmayacaktır. Araştırmanın kadınlara yönelik önemli bir araştırma olduğunu vurgulamak isterim.

İlginiz ve içtenlikli yanıtlarınız için teşekkür ederim.

ANKET FORMU

Denek no:

I-HANE HALKI VE SOSYO DEMOGRAFİK BİLGİLER

1-Yaşınız :.....

2-Yaş grubunuz nedir?

1- 15-19	5- 35-39
2- 20-24	6- 40-44
3- 25-29	7- 45-49
4- 30-34	

3-Eğitim durumunuz nedir?

- 1-Okuryazar değil
- 2-Okuryazar
- 3-İlkokul
- 4-Ortaokul
- 5-Lise
- 6-Yüksek okul/Fakülte/Lisans üstü

4-İlk evlenme yaşınız.....

- 1- 15 yaşın altı 2- 15-20 3-21-25 4-26-30 5-30 yaş üzeri

5- Kaç yıllık evlisiniz?

1. 5yıl ve altı 2. 6-10 3. 11-15 4. 15-20 5- 20 ve üzeri

6-Eşinizle evlenme biçiminiz?

- 1-Tanışıp anlaşarak
- 2-Görücü usulü ile

7-Eşinizle beraberlik bağınız şunlardan hangisidir?

- 1-Medeni nikah
- 2-İmam nikahı
- 3-Her ikisi(Medeni nikah, imam nikahı)
- 4-Nikahsız beraberlik

8-Mesleğiniz nedir?

1-Memur	3-Serbest meslek	5-Emekli
2-İşçi	4-Diğer	6-Ev hanımı

9- Eşinizin yaş grubu nedir?

1- 15-19	4- 30-34
2- 20-24	5- 35-39
3- 25-29	6-40-44
	7- 45 ve üzeri

10-Eşinizin eğitim durumu nedir?

- 1-Okuryazar değil
- 2-Okuryazar
- 3-İlkokul
- 4-Ortaokul
- 5- Lise
- 6-Yüksek okul/Fakülte/Lisans üstü

11-Eşinizin mesleği nedir?

1-Memur	3-Serbest meslek	5-Emekli
2-İşçi	4-Diğer	6-Çalışmıyor

12- Çocuğunuz var mı? (Cevap hayır ise, 14. Soruya geçiniz)

- 1- Evet 2- Hayır

13- Kaç çocuğunuz var?

- 1- 1-2 2- 3-4 3- 5 ve üzeri

14- Hanedeki birey sayısı :

15- Aile tipi nedir?(Anketör tarafından doldurulacak)

- 1-Çekirdek aile (karı-koca, varsa evlenmemiş çocuklar)
- 2-Genç geniş aile (karı-koca, evli çocuklar varsa torunlar)
- 3-Olgun geniş aile (karı-koca, varsa evlenmemiş çocuklar, büyükler)
- 4- Parçalanmış aile

16-Ailenizin gelir durumu gider durumuna göre nasıldır?

- 1- Geliri giderden az
- 2- Gelir gidere eşit
- 3- Gelir giderden fazla

17- Sosyal güvenceniz?

- 1-yok 2-var

18- Alkollü içki içer misiniz?

- 1-Hiç içmem
- 2-Çok seyrek
- 3-Haftada bir
- 4-Birkaç günde bir
- 5-Her gün

19- Eşiniz alkollü içki içer mi?

- 1-Hiç içmez
- 2-Çok seyrek
- 3-Haftada bir
- 4-Birkaç günde bir
- 5-Her gün

II-EVLİLİK VE AİLE YAŞAMI İLE İLGİLİ BİLGİLER

20- Evliliğinizin size sağladığı en önemli şey şunlardan hangisidir?

- 1-Arkadaşlık, 2-Sevgi , saygı 3-Geleceğe güven 4-Çocuk sahibi olmak 5-Maddi güç/güven 6-Yalnızlığı önlemesi 7-Düzenli hayat

21- Şunlardan hangisi eşinize karşı duyduğunuz en kuvvetli duygudur?

- 1-Arkadaşlık 2-İtaat 3-Sevgi, Saygı 4-Korku 5-Güven 6-Hiçbiri

22- Şunlardan hangisi eşiniz için daha uygun bir tariftir?

- 1-Sakin, hemen hemen hiç sinirlenmeyen 2-Bazen sinirli olur. 3-Çok sinirli

23- Evliliğin iyi yanlarının yanında, yaşamı paylaşmaktan gelen bazı zor tarafları da var. Sizce karı koca ilişkilerinin gerginleşmesinde, tartışmaya dönüşmesinde sayacağım sebeplerin hangileri önemlidir?

Genel Olarak Evlilikte Tartışma ve Gerginlik Nedenleri	Çok önemli	Önemli	Orta/ kararsız	Önemsiz	Çok önemsiz
Erkeğin evi ile ilgilenmemesi					
Kadını aşırı kıskanması					
Erkeğin işinde yaşadığı gerginliği eve taşıması					
Maddi güçlükten kaynaklanan bunalımlar					
Evde diğer akrabaların kışkırtmaları					
Çocukların eğitimi bakımı konusunda anlaşmazlıklar					
Erkeğin gözünün dışarıda olması					
Kadının çocuk doğuramaması					
Kadının erkeğe saygı göstermemesi					
Erkeğin aşırı alkol alması					
Kadının evini ihmal etmesi					
Erkeğin savurganlığı, kumar alışkanlığı					
Erkeğin kadına sevgi göstermemesi					
Kadının ev işi yükünden bunalması					
Kadının aşırı kıskançlığı					

24-Kendi evliliğinizi düşünün. Sizin evliliğinizde yaşanan tartışma ve gerginlikler sayacağım hangi sebeplere dayanıyor?

Evliliğinizde Yaşanan Tartışma ve Gerginlik Nedenleri	Her zaman	Ara sıra	Nadiren	Hiç
Eşinizin evi ile ilgilenmemesi				
Eşinizin sizi aşırı kıskanması				
Eşinizin işinde yaşadığı gerginliği eve taşıması				
Maddi güçlükten kaynaklanan bunalımlar				
Evde diğer akrabaların kışkırtmaları				
Çocukların eğitimi bakımı konusunda anlaşmazlıklar				
Eşinizin gözünün dışarıda olması, sizin bundan şikayet etmeniz				
Çocuğunuzun olmaması				
Eşe para hakkında sorular sormak				
Eşinizin aşırı alkol alması				
Sizin evinizi ihmal etmesiniz gerekçesi ile				
Eşinizin savurganlığı, kumar alışkanlığı				
Eşinizin size yeterince sevgi göstermemesi				
Ev işi yükünden bunalmanız ve şikayet etmeniz				
Eşinizi aşırı kıskanmanız				
Eşinize yeterince saygı göstermemeniz gerekçesi ile				

25- Bazen yaralı incinmiş bir çok kadın görüyorum. Birisi onları incitmiş. Bunu siz hiç yaşadınız mı?

1-Evet 2-Hayır

26- Eşiniz ile ilişkinizi en kötü(1), en iyi(10) olarak değerlendiriniz. Bu ilişkiye 1 ile 10 arasında kaç puan verirdiniz?

III-KADINLARIN ŞİDDETE BAKIŞ AÇILARI İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şiddet, kadınların yaşamında yaygın ve ortak bir sorundur. Bu problem sizin için geçerli mi bilemiyorum ama gördüğüm kadarıyla bir çok kadın evde bir stres yaşıyor ve bu gerilim ile mücadele ediyor. Bazıları çok korkuyor, utanıyor ve çaresizler. Kimse ile bu sorunu paylaşmıyorlar. Bu yüzden bu soru ile alışlagelmiş soruları sormak istiyorum.

27- Kadınlar sizce şiddet uygulanmayı hak ediyor mu?

- 1-Hayır, kesinlikle hak etmiyor
- 2-Bazı durumlarda olabilir
- 3-Evet hak ediyor

28- Sizce aşağıdaki durumlar kadınların şiddet ortamında kalma nedenlerinden midir?

Kadınların Şiddet Ortamında Kalma Nedenleri	Evet	Bazen	Hayır
Korku			
Ekonomik destek yokluğu			
Aile ve arkadaşlarından destek alamamak			
Çocuklar için endişelenme			
Bir gün değişecek umudu			
Toplumdan dışlanmaktan korkma			
Dini inançlar			
Yalnızlıktan korkma			
Utanma			
Çocuklarına bir baba istemek			
Eşe karşı sevgi			
Mahkemeye gitmekten korkma			

29- Çocuğu dövme, dayak atmak beğensekte beğenmesekte oldukça yaygın bir durum. Sizin çocukluğunuzda ana babanızdan dayak yediğiniz olur muydu, hangi sıklıkla olurdu?

- 1-Sık sık
- 2- Ara sıra
- 3-Nadiren
- 4-Hiçbir zaman

30- Yakınıınızda/tanıdığınız kimseler arasında dayaağa varan kavgalar yaşayan aileler var mı, biliyor musunuz?

- 1-Var biliyorum
- 2-Yok

32- Geçmişinizde bir sağlık kurumuna gittiğinizde açıklanamayan tanı konulamayan herhangi bir şikayetiniz oldu mu?(Cevap 2, 3 ise 33. Soruya geç)

- 1-Evet
- 2-Hayır
- 3- Hatırlamıyorum

32- Ne şikayetiniz oldu?.....

33-Aşağıdaki şikayetlerden herhangi birine sahip misiniz?

Şikayetler	Evet	Hayır
Halsizlik, güçsüzlük		
Ağrı		
Adet düzensizliği		
Yemek alışkanlıklarında düzensizlikler		
Yaşamdan zevk almama		
Sinirlilik		
Uyku problemleri		
Cinsel istek azlığı		

34- Genel olarak kendinizi nasıl hissediyorsunuz?.....

35- 4320 sayılı "Ailenin korunmasına dair kanun"u hiç duydunuz mu?

- 1- Evet
- 2-Hayır

EK II

KADINA YÖNELİK AİLE İÇİ ŞİDDETİ BELİRLEME ÖLÇEĞİ

	Asla	Nadiren	Ara sıra	Sık Sık	Her zaman
1. Mülkiyet sahibi olma veya bankada yatırımlarımız eşimin üzerindedir.					
2. Eşim harcamalarımı kısıtlar.					
3. Eşim para işlerini tekeline alır.					
4. Eşim bir işe girmemi, çalışmamı istemez ve çocuklara bakmam için evde kalmamı ister.					
5. Eşim para harcamam konusunda hesap vermemi ister.					
6. İhtiyacım olduğu halde eşim bana karşı parayı kısıtlar.					
7. Eşim bir okula veya kursa gitmemi engeller.					
8. Eşim kazandığım parayı elimden alır.					
9. Evde önemli kararları eşim verir.					
10. Eşim ona bir şey anlattığımda dinler.					
11. Eşim bana günlük olaylar veya herhangi bir şey açısından bilgi verir.					
12. Eşim hissettiklerini, duygularını benimle paylaşır.					
13. Eşim arkadaşlarımı kıskanır ve onlardan kuşkulandır.					
14. Eşim evde kadın erkek rolünü belirler.					
15. Eşim bana hizmetçi gibi davranır.					
16. Eşim benimle gerekmedikçe muhabbet etmez ve somurtur.					
17. Ailemi görmek istediğimde eşimden izin alırım.					
18. Eşim hasta iken benimle ilgilenir.					
19. Eşim her zaman kendinin haklı olduğunu iddia eder.					
20. Eşim akşam yemeği, ev işi veya çamaşır yıkama gibi işler vaktinde yapılmazsa sinirlenir.					
21. Eşimin duygularıma saygısı vardır.					
22. Eşim bana sevgi, şefkat, duygusallık gösterir.					
23. Eşim kıskançlık yapar.					

	Asla	Nadiren	Ara sıra	Sık Sık	Her zaman
24. Bir yere gideceğim zaman eşimden izin alırım.					
25. Arkadaşlarımı görmek istediğimde eşimden izin alırım.					
26. Eşim dışarıdaki davranışlarıma karışır.					
27. Eşim aileme kaba davranır, küçümser.					
28. Eşim kendisi olmaksızın gerçekten başarılı olamayacağımı ve kendime bakamayacağımı söyler.					
29. Eşime karşı düşüncelerimi rahatlıkla ifade ederim.					
30. Eşim kendini evin sahibi gibi görür.					
31. Eşimin huylarından, tersliğinden korkar, sessiz kalırım.					
32. Bir şey yapacağım zaman eşim ne der kaygısı yaşarım.					
33. Eşim evi veya işyerimi kontrol amaçlı arar.					
34. Eşim arkadaşlarıma kaba davranır, küçümser.					
35. Eşim yanlış bir şey yapmış olsa dahi kendimi " <u>ona haklısın</u> " demek zorunda hissederim.					
36. Eşim bana küfür eder.					
37. Eşim beni ayrılmakla tehdit eder.					
38. Eşim kızmasın diye istemediğim halde onun istediği şeyleri yaparım.					
39. Eşim bana lakaplar takar.					
40. Eşim bana hakaret eder.					
41. Eşim ters giden olaylardan dolayı beni suçlar.					
42. Eşim beni diğer insanlar önünde küçük düşürür.					
43. Eşim beni yalnız iken aşağılar.					
44. Eşim dışarıya çıkarken nasıl giyinmem gerektiğine karışır.					
45. Eşim bana çirkin olduğumu, çekici olmadığımı söyler.					
46. Eşim beni davranışlarımdan dolayı eleştirir.					
47. Eşim bana ev işlerinde yardım eder.					

	Asla	Nadiren	Ara sıra	Sık Sık	Her zaman
48. Eşim bana çocuk bakımında yardım eder.					
49. Eşim yaptığım yada söylediğim şeylerden dolayı benimle alay eder.					
50. Eşim bana "eğer değişirsen, istediğim gibi olursan sana daha iyi davranırım" der.					
51. Eşimle tartışırken kavganın sonuçlarından korkarım.					
52. Kendimi sinirli gergin hissederim.					
53. Kendimi hapishaneymiş gibi hissederim.					
54. Kendimi yalnız hissederim.					
55. Kendimi hissiz, duygusuz hissederim.					
56. Eşimle tartışırken kızmasından, sinirlenmesinden korkarım.					
57. Eşim beni ev dışına atmak ile tehdit eder.					
58. Eşim beni terk etmekle tehdit eder.					
59. Eşim beni çocukları almakla tehdit eder.					
60. Eşim kadınları küçük görür.					
61. Eşim kadın karşıtı şaka'lar yapar.					
62. Eşim beni diğer kadınlarla kıyaslar.					
63. Eşim cinsellik konusunda görüşlerime önem verir.					
64. Eşim kavga ettikten sonra cinsel ilişki ister.					
65. Eşimle cinsel ilişkiden zevk alırım.					
66. Eşim beni hoşlanmadığım cinsel davranışlarda bulunmaya zorlar.					
67. Eşim ben istemediğim halde beni cinsel ilişkiye zorlar.					
68. Eşim ben hastayken, sağlığım elverişli olmadığı halde bana cinsel ilişkide ısrar eder.					
69. Eşim bana bağırır.					
70. Eşim beni itip kakar.					

	Asla	Nadiren	Ara sıra	Sık Sık	Her zaman
71.Eşim benimle sudan sebeplerle kavga eder.					
72.Eşim bana tokat atar.					
73.Eşim tartışma anında evdeki eşyalara zarar verir.					
74.Eşim tartışma anında benim için önemli bir şeye (giysilerim gibi) zarar verir.					
75.Eşim beni döver.					
76.Eşim üzerime yürür.					
77.Eşim beni tekmeler.					
78.Eşim beni silah, bıçak gibi bir alet ile tehdit eder.					
79.Eşim bana öldürmek istermiş gibi davranır.					
80.Eşim bana yumruk atar.					
81.Eşim kollarımı, ayak ve parmaklarımı bükür.					
82.Eşim tartışma sırasında kapı, cam kırar.					
83.Eşim bana bir şeyler fırlatır.					
84.Eşim bana sopa vb. bir nesne ile vurur.					
85.Eşim saçımdan tutup çeker, başımı sarsar.					
86.Eşimin şiddet uygulamasından dolayı tedavi gerektirecek bir yaralanma aldım.					
87.Eşim yastık ile başımı kapatıp, nefes almamı zorlaştırır.					
88.Eşim beni hareket edemeyecek hale getirir, sıkıştırır.					
89.Eşim beni gebe iken dövdü.					
90.Eşim beni ısırır.					

EK III**ŞİDDETE MARUZ KALINDIĞINDA UYGULANACAK PROSEDÜR**

1- Evden çıkarken yanınıza kimliğinizi alın (Nüfus cüzdanı, evlenme cüzdanı, sigorta kartı, pasaport).

2- Eğer şiddet uygulanmasının üzerinden zaman geçmişse karakol başvuruyu kabul etmek istemiyor. Aslında kan revan içinde gitseniz de geri çevirmeye çalışıyor. Mutlaka direnmeli; tutanak tutturmalısınız. Görevli polis memuru “daha etkili olur” gerekçesini öne sürerek bir dilekçe ile Cumhuriyet Savcılığı’na başvurmanızı söylese, siz ısrarla şikayetinizin karakolda tutanağa geçirilmesini talep edin. Çünkü, dayağı gece yarısı, Cumartesi, Pazar yada herhangi bir tatil gününde yemiş olabilirsiniz. Sizin karakolda tutturacağınız tutanak daha sonra Cumhuriyet Savcılığı’na zorunlu olarak gönderilecektir.

3- Tutanak tutulurken olayları anlatın ve eğer varsa olaya tanık olanların ad ve adreslerini de verin, ifadelerinin alınmasını isteyin. Tutanakla talebinizi(4320 sayılı koruma kanunundan yaralanmak istediğinizi ve eşinizden şikayetçi olduğunuzu) mutlaka yazdırmalısınız. Söylediklerinizin tutanağa aynen geçip geçmediğini kontrol etmelisiniz. Tutanağın tarih ve sayısını bir yere not etmelisiniz.

4- Karakol görevlisinin sizi ilgili tıbbi göndermesi için ısrar edin. Adli tıp hekimi ya da hükümet tabibi bulunmazsa, en yakın hastaneye gidip oradan günlük işlerinizden ne süre ile geri kalmanız gerektiğini tespit eden raporu alın ve kısa zamanda raporu hükümet tabipliğine tasdik ettirin.

Muayene olurken, izi olmasa bile bütün ağrı ve sızılarınızı anlatın. Raporun isteğiniz gibi olup olmadığını kontrol edin. Raporu dilekçe ile birlikte müracaat Savcılığı’na vermeden fotokopisini çektilip saklayın. Rapor için sembolik bir ücret ödeniyor.

5- Doğrudan doğruya oturduğunuz bölgenin bağlı olduğu Cumhuriyet Savcılığı’na müracaat ettiğinizde, yanınıza beyaz kağıt ve tükenmez kalem alın. (Eğer almadıysanız, adliyede baro odasında satılıyor).

6- Savcılığa başınıza gelenleri ve talebinizi açıkça anlatan bir dilekçe yazın. (iki nüsha yazıp birini saklayın.) Dilekçede talebinizi (4320 sayılı kanundan yararlanmak istediğinizi ve eşinizden şikayetçi olduğunuzu) belirtin. Daha önce karakola başvurduysanız, tutanağın tarih ve numarasını da dilekçeye yazın, varsa adli tıp raporunun fotokopisini ekleyin. Rapor yoksa, dilekçede adli tıbbi sevginizi istediğinizi mutlaka belirtin.

7-Savcılıkta dilekçenizi geri çevirmek için ellerinden geleni yapıyorlar. “bunu kabul etmeyiniz....karakola gidin....dilekçe olamamış gibi...” gerekçeleri size sıralayan kapının önündeki müstahdem bile olabilir. Dilekçenizi müracaat savcılığı kalemine kaydettirin. Kayıt tarih ve numarasını almayı unutmayın. Zorluk çıkarttıkları takdirde direnip savcı ile görüşmeye çalışın.

8- Adli Tıp Raporundaki süreye göre;

- Rapor on gün ve daha az süreli ise, şahsi dava açıp, sizin yürütmeniz, izlemeniz gerekiyor.
- Rapor on günün üzerinde ise savcılık doğrudan doğruya sizin isteğinizden bağımsız olarak kamu davası açıp, yürütecektir.

9- 4320 sayılı yasa uyarınca eğer kocanız evden uzaklaştırılmasını istediyseniz, savcılığın gerekli soruşturmayı derhal yaparak, dosyayı Sulh Hukuk Mahkemesi'ne bir dilekçe ile göndermesi gerekiyor.

10-Kendinizde aslında doğrudan doğruya Sulh Hukuk Mahkemesi'ne bir dilekçe ile başvurarak, şiddet uygulayan kocanızın 6 ay süre ile eve yaklaşmasının yasaklanmasını ve size uyguladığı şiddete son vermesini isteyebilirsiniz. Bu başvurunuz için hiçbir harç ödemeniz gerekmiyor. Acilen sonuç almak için varsa, karakol başvurularınızın numaralarını ve Adli Tıp raporlarının fotokopilerini, tanıklarınızın ad ve adreslerini de dilekçeye yazmalı; kocanıza tebligat yapılmadan(haber verilmeden) hemen dosya üzerinden karar verilmesini isteyebilirsiniz.

11- Bu arada isterseniz boşanma davası açabilirsiniz. Boşanma davası açtığınız takdirde, kocanızla aynı evde şiddet ortamında kalmak zorunda değilsiniz (64).

ÖZGEÇMİŞ

1974 yılında İzmir’de doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini İzmir’de tamamladı. 1992 yılında Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulunda öğrenime başladı. Aynı yıl Atatürk Devlet Hastanesi Dahiliye Yoğun Bakım Ünitesinde hemşire olarak göreve atandı. Daha sonra Atatürk Sağlık Meslek Lisesinde eğitim hemşiresi olarak, Evka3 Sağlık Ocağında halk sağlığı alanında çalıştı. 1999 yılında Ege Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsünün açmış olduğu Kadın Sağlığı ve Hastalıkları Hemşireliği Ana Bilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. 1999 yılından beri Bornova Sağlık Grup Başkanlığında Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Şubesinde görev yapmaktadır.

Yüksek Hemşire Emre YANIKKEREM